

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 233 LS

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Lov om forsikringsformidling
(forsikringsformidlingsloven) og samtykke til
godkjenning av EØS-komiteens beslutning
nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om
innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU)
2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 233 LS

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Lov om forsikringsformidling
(forsikringsformidlingsloven) og samtykke
til godkjenning av EØS-komiteens beslutning
nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om
innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU)
2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold..	7	6	Faglige kvalifikasjonskrav og vandelskrav (egnetetskav) ...	33
1.1	Innledning	7	6.1	Gjeldende rett	33
1.2	Hovedtrekk i lovforslaget	8	6.1.1	Personkretsen	33
2	Bakgrunn for lovforslaget	10	6.1.2	Faglige kvalifikasjonskrav	33
2.1	Hovedtrekkene i forsikrings- distribusjonsdirektivet	10	6.1.3	Vandel	34
2.2	Høring	11	6.1.4	Egnetetsvurderingen	34
2.3	Justis- og beredskaps- departementets høring	12	6.2	Direktivet	35
3	Regelverksstruktur	13	6.2.1	Personkretsen	35
4	Ny lov om forsikrings- formidling	15	6.2.2	Faglige kvalifikasjonskrav	35
4.1	Formål og virkeområde	15	6.2.3	Etterutdanning	36
4.1.1	Gjeldende rett	15	6.2.4	Vandel	36
4.1.2	Direktivet	16	6.2.5	Egnetetsvurderingen	36
4.1.3	Forslaget i høringsnotatet	17	6.3	Forslaget i høringsnotatet	36
4.1.4	Høringsinstansenes merknader ...	17	6.3.1	Personkretsen	36
4.1.5	Departementets vurdering	17	6.3.2	Faglige kvalifikasjonskrav	37
4.2	Definisjoner mv.	19	6.3.3	Etterutdanning	37
4.2.1	Gjeldende rett	19	6.3.4	Vandel	37
4.2.2	Direktivet	19	6.3.5	Egnetetsvurderingen	38
4.2.3	Forslaget i høringsnotatet	20	6.4	Høringsinstansenes merknader ...	38
4.2.4	Høringsinstansenes merknader ...	20	6.5	Departementets vurdering	39
4.2.5	Departementets vurdering	21	6.5.1	Innledning	39
5	Adgang til å drive forsikrings- formidling	23	6.5.2	Personkretsen	39
5.1	Registrering	23	6.5.3	Faglige kvalifikasjonskrav	40
5.1.1	Gjeldende rett	23	6.5.4	Etterutdanning	40
5.1.2	Direktivet	23	6.5.5	Vandel	41
5.1.3	Forslaget i høringsnotatet	24	6.5.6	Egnetetsvurderingen	41
5.1.4	Høringsinstansenes merknader ...	25	7	Virksomhets- og organisatoriske krav	42
5.1.5	Departementets vurdering	26	7.1	Innledning	42
5.2	Vilkår for å drive forsikrings- formidling	27	7.2	Krav til forsvarlig virksomhet og organisering	42
5.2.1	Gjeldende rett	27	7.2.1	Gjeldende rett	42
5.2.2	Direktivet	28	7.2.2	Direktivet	42
5.2.3	Forslaget i høringsnotatet	28	7.2.3	Forslaget i høringsnotatet	43
5.2.4	Høringsinstansenes merknader ...	29	7.2.4	Høringsinstansenes merknader ...	43
5.2.5	Departementets vurdering	30	7.2.5	Departementets vurdering	43
5.3	Krav til forsikring	30	7.3	Etterlevelse av krav til egnetet ...	43
5.3.1	Gjeldende rett	30	7.3.1	Gjeldende rett	43
5.3.2	Direktivet	31	7.3.2	Direktivet	43
5.3.3	Forslaget i høringsnotatet	31	7.3.3	Forslaget i høringsnotatet	43
5.3.4	Høringsinstansenes merknader ...	32	7.3.4	Høringsinstansenes merknader ...	44
5.3.5	Departementets vurdering	32	7.3.5	Departementets vurdering	44
			7.4	Styring og kontroll med produkter	44
			7.4.1	Gjeldende rett	44
			7.4.2	Direktivet	44
			7.4.3	Forslaget i høringsnotatet	45
			7.4.4	Høringsinstansenes merknader ...	45
			7.4.5	Departementets vurdering	45

7.5	Krav til økonomi og behandling av klientmidler	46	9.5	Forsikringsformidlere med hovedsete utenfor EØS	72
7.5.1	Gjeldende rett	46	9.5.1	Gjeldende rett	72
7.5.2	Direktivet	46	9.5.2	Direktivet	72
7.5.3	Forslaget i høringsnotatet	47	9.5.3	Forslaget i høringsnotatet	72
7.5.4	Høringsinstansenes merknader ...	47	9.5.4	Høringsinstansenes merknader ...	72
7.5.5	Departementets vurdering	48	9.5.5	Departementets vurdering	72
7.6	Underagenter mv.	48	9.6	Formidling av forsikringer til forsikringsforetak utenfor EØS	72
7.6.1	Gjeldende rett	48	9.6.1	Gjeldende rett	72
7.6.2	Direktivet	49	9.6.2	Direktivet	73
7.6.3	Forslaget i høringsnotatet	49	9.6.3	Forslaget i høringsnotatet	73
7.6.4	Høringsinstansenes merknader ...	49	9.6.4	Høringsinstansenes merknader ...	73
7.6.5	Departementets vurdering	50	9.6.5	Departementets vurdering	73
8	God forretningsskikk, kundebehandling mv.	51	10	Tilsyn og sanksjoner mv.	75
8.1	God forretningsskikk mv.	51	10.1	Innledning	75
8.1.1	Gjeldende rett	51	10.2	Gjeldende rett	75
8.1.2	Direktivet	52	10.3	Direktivet	76
8.1.3	Forslaget i høringsnotatet	53	10.4	Forslaget i høringsnotatet	77
8.1.4	Høringsinstansenes merknader ...	56	10.5	Høringsinstansenes merknader ...	79
8.1.5	Departementets vurdering	57	10.6	Departementets vurdering	79
8.2	Produktpakker	61	11	Varsling	82
8.3	Klagebehandling og utenrettslig tvisteløsning	62	11.1	Gjeldende rett	82
8.3.1	Gjeldende rett	62	11.2	Direktivet	82
8.3.2	Direktivet	62	11.3	Forslaget i høringsnotatet	82
8.3.3	Forslaget i høringsnotatet	62	11.4	Høringsinstansenes merknader ...	82
8.3.4	Høringsinstansenes merknader ...	63	11.5	Departementets vurdering	83
8.3.5	Departementets vurdering	63	12	EØS-komiteens beslutning	84
9	Grensekryssende virksomhet og filialetablering mv.	64	12.1	Vurdering	84
9.1	Innledning	64	12.2	Omtale av EØS-komiteens beslutning	84
9.2	Norske forsikringsformidlers virksomhet i annen EØS-stat	64	12.3	Særlig om tilpasningstekst	84
9.2.1	Gjeldende rett	64	12.4	Konklusjon og tilrådning	85
9.2.2	Direktivet	64	13	Økonomiske og administrative konsekvenser	86
9.2.3	Forslaget i høringsnotatet	65	14	Merknader	88
9.2.4	Høringsinstansenes merknader ...	66	14.1	Kapittel 1. Formål, virkeområde mv.	88
9.2.5	Departementets vurdering	66	14.2	Kapittel 2. De ulike typer forsikringsformidling	90
9.3	Forsikringsformidlingsvirksomhet fra annen EØS-stat til Norge	66	14.3	Kapittel 3. Vilkår for å drive forsikringsformidling, søknad, tildeling mv.	91
9.3.1	Gjeldende rett	66	14.4	Kapittel 4. Norske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet i utlandet	93
9.3.2	Direktivet	67	14.5	Kapittel 5. Utenlandske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet i Norge	94
9.3.3	Forslaget i høringsnotatet	67			
9.3.4	Høringsinstansenes merknader ...	68			
9.3.5	Departementets vurdering	69			
9.4	Tilsyn med utenlandske forsikringsformidlere	69			
9.4.1	Gjeldende rett	69			
9.4.2	Direktivet	70			
9.4.3	Forslaget i høringsnotatet	71			
9.4.4	Høringsinstansenes merknader ...	72			
9.4.5	Departementets vurdering	72			

14.6	Kapittel 6. Kvalifikasjonskrav og vandelskrav (egnethetskrav) ...	95
14.7	Kapittel 7. Forsikringer	97
14.8	Kapittel 8. Krav til virksomheten i forsikringsformidlingsforetak	98
14.9	Kapittel 9. God forretningsskikk, styring og håndtering av interessekonflikter mv.	101
14.10	Kapittel 10. Tilsyn, tilbakekall, sanksjoner, straff mv.	102
14.11	Kapittel 11. Ikrafttredelsesregler og overgangsregler. Endringer i andre lover	104

A Forslag til lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven)	108
---	------------

B Forslag til vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411	120
--	------------

Vedlegg

1	Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 av 20. januar 2016 om forsikringsdistribusjon (omarbeiding)	121
2	Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/411 av 14. mars 2018 om endring av direktiv (EU) 2016/97 med hensyn til anvendelsesdatoen for medlemsstatenes innarbeidingstiltak	158
3	EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester)	160

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 233 LS

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

*Tilråding fra Finansdepartementet 3. september 2021,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

1.1 Innledning

Finansdepartementet foreslår i denne proposisjonen en ny lov om forsikringsformidling og enkelte lovendringer i finansforetaksloven. En ny lov om forsikringsformidling vil erstatte gjeldende lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformidling, som foreslås opphevet.

Forslag til ny lov om forsikringsformidling og lovendringer i finansforetaksloven vil gjennomføre EØS-regler som svarer til deler av EUs forsikringsdistribusjonsdirektiv. I tillegg foreslår Justis- og beredskapsdepartementet i en egen proposisjon endringer i forsikringsavtaleloven for å gjennomføre gjenværende bestemmelser i direktivet. Delin-

gen innebærer at bestemmelser som gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet, etter disse forslagene vil finnes i henholdsvis finansforetaksloven, ny forsikringsformidlingslov og forsikringsavtaleloven med tilhørende forskrifter.

Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 om forsikringsdistribusjon (Insurance Distribution Directive, «IDD») ble vedtatt 20. januar 2016, og erstatter forsikringsformidlingsdirektivet (direktiv 2002/92/EF). Fristen for EUs medlemstater til å sette i kraft nasjonalt regelverk som gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet, var opprinnelig 23. februar 2018. Direktiv 2018/411 endrer fristen for medlemsstatene til å gjennomføre forsikringsdistribusjonsdirektivet fra

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

23. februar 2018 til 1. juli 2018, med ikrafttredelse senest 1. oktober 2018. Samtidig ble opphevelsen av forsikringsformidlingsdirektivet (direktiv 2002/92/EF) utsatt fra 23. februar 2018 til 1. oktober 2018.

EØS-komiteen vedtok 26. oktober 2018 ved beslutning nr. 214/2018 å endre EØS-avtalens vedlegg IX (finansielle tjenester), slik at forsikringsdistribusjonsdirektivet ble tatt inn i EØS-avtalen. EØS-komiteens beslutning omfatter også direktiv 2018/411 som endrer gjennomføringsfristen for forsikringsdistribusjonsdirektivet. Gjennomføringen av forsikringsdistribusjonsdirektivet i norsk rett forutsetter lovendringer. Det ble fra norsk side tatt forbehold om samtykke fra Stortinget, jf. Grunnloven § 26 annet ledd.

Det bes på denne bakgrunn om samtykke fra Stortinget til godkjenning av EØS-komiteens beslutning. EØS-komiteens beslutning og direktivene som beslutningen omfatter, følger vedlagt i offisiell norsk oversettelse.

1.2 Hovedtrekk i lovforslaget

Bakgrunnen for lovforslaget omtales i *kapittel 2* i proposisjonen. I dette kapitlet gis det en omtale av forsikringsdistribusjonsdirektivet og prosessen for gjennomføring av direktivet i norsk rett.

I *kapittel 3* omtaler departementet regelverksstrukturen for gjennomføring av forsikringsdistribusjonsdirektivet i norsk rett. Departementet foreslår at virksomhetskrav til forsikringsforetakene ved distribusjon av forsikringer, gjennomføres i finansforetaksloven. Finansforetaksloven inneholder øvrige virksomhetsregler for forsikringsforetak. Videre foreslår departementet en ny lov om forsikringsformidling. Departementet viser til *kapittel 4* for en omtale av formål og virkeområde til ny forsikringsformidlingslov.

Begrepet «forsikringsformidling» benyttes i lovforslaget som en betegnelse på de former for virksomhet som reguleres av forsikringsformidlingsloven. Et forsikringsformidlingsforetak selger ikke egne forsikringsprodukter, men opptrer som et bindeledd mellom forsikringsforetak og forsikringstaker (kunde). Forsikringsmeglingsforetak og forsikringsagentforetak er de to hovedtypene av forsikringsformidlingsforetak som reguleres av lovforslaget. Forsikringsmeglingsforetaket opptrer som kundens representant, mens forsikringsagentforetaket handler på vegne av forsikringsforetaket. Agentvirksomheten kan utøves som tillegg til annen hovedbeskjeftigelse (såkalt aksessorisk virksomhet).

Et forsikringsforetak kan også opptre som en formidler av forsikringer på vegne av andre forsikringsforetak. Etter lovforslaget reguleres imidlertid dette av finansforetaksloven, og ikke forsikringsformidlingsloven.

I *kapittel 5* omtales adgangen til å drive forsikringsformidling etter ny forsikringsformidlingslov, herunder hvilke vilkår som må være oppfylt for å kunne drive forsikringsformidling.

Departementet foreslår å videreføre krav om tillatelse for å kunne drive forsikringsmegling eller gjenforsikringsmegling. Foretak som formidler forsikringer på vegne av et forsikringsforetak (agentvirksomhet), skal etter lovforslaget ikke ha en egen tillatelse, men registreres som forsikringsagentforetak eller aksessorisk forsikringsagentforetak. Alle forsikringsformidlingsforetak skal oppføres i et register som føres av Finanstilsynet.

Forsikringsdistribusjonsdirektivet inneholder krav til faglige kvalifikasjoner og hederligandel (egnethetskrav). Kravene har som formål å sikre høy yrkesmessig kompetanse og integritet hos personer som er involvert i distribusjon av forsikringsavtaler. Oppfyllelse av slike egnethetskrav er et vilkår for å kunne drive forsikringsformidling, men gjelder også for forsikringsforetak. Det vises til nærmere omtale i *kapittel 6*.

Kapittel 7 inneholder virksomhetskrav for forsikringsformidlingsforetak. Lovforslaget omfatter blant annet krav til forsvarlig virksomhet og organisering, samt krav til forsikringsformidlingsforetakets økonomi.

I *kapittel 8* redegjør departementet for hvilke krav som gjelder i forbindelse med distribusjon av forsikringsprodukter. Her omtales blant annet krav til god forretningsskikk, regler om lønnsordninger og håndtering av interessekonflikter.

I *kapittel 9* redegjør departementet for reglene om grensekryssende virksomhet og filialetablering. Etter gjeldende rett har forsikringsformidlingsforetak som er registrert av hjemstatsmyndigheten, adgang til å drive tilsvarende forsikringsformidlingsvirksomhet innen hele EØS, enten gjennom filialetablering eller ved å tilby sine tjenester grensekryssende. Dette såkalte EØS-pass-regimet («single passport») er videreført i forsikringsdistribusjonsdirektivet, men regelverket er mer utførlig. I kapitlet omtales også virksomhet i Norge fra forsikringsformidlere med hovedsete utenfor EØS og formidling av forsikringer til forsikringsforetak utenfor EØS.

I *kapittel 10* omtales blant annet tilsyn, administrative sanksjoner og straff. Etter lovforslaget fører Finanstilsynet tilsyn med overholdelse av

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

bestemmelsene gitt i eller medhold av ny forsikringsformidlingslov. I *kapittel 11* omtales regler om varsling, der det blant annet foreslås en ny taushetspliktsbestemmelse.

I *kapittel 12* omtales EØS-komiteens beslutning.

I *kapittel 13* redegjøres det for økonomiske og administrative konsekvenser.

2 Bakgrunn for lovforslaget

2.1 Hovedtrekkene i forsikringsdistribusjonsdirektivet

Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 om forsikringsdistribusjon (Insurance Distribution Directive, «IDD») ble vedtatt 20. januar 2016, og erstatter forsikringsformidlingsdirektivet (direktiv 2002/92/EF).

Fristen for EUs medlemstater til å sette i kraft nasjonalt regelverk som gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet, var opprinnelig 23. februar 2018. Direktiv 2018/411 endrer fristen for medlemsstatene til å gjennomføre forsikringsdistribusjonsdirektivet fra 23. februar 2018 til 1. juli 2018, med ikrafttredelse senest 1. oktober 2018. Samtidig ble opphevelsen av forsikringsformidlingsdirektivet (direktiv 2002/92/EF) utsatt fra 23. februar 2018 til 1. oktober 2018.

Forsikringsdistribusjonsdirektivet er et såkalt minimumsdirektiv, og åpner for at medlemsstatene kan beholde eller innføre strengere regler enn det direktivet krever. Begrepet «forsikringsdistribusjon» er sentralt for direktivet, og omfatter prosessene for å forberede, inngå, administrere og gjennomføre en forsikringsavtale.

Et forsikringsforhold har sitt grunnlag i en avtale mellom et forsikringsforetak og en forsikringstaker (kunde). En forsikringsavtale kan inngås direkte mellom forsikringsforetaket og kunden, der kontakten skjer mellom kunden og forsikringsforetakets ansatte, eller gjennom en formidler. Norsk rett skiller mellom to hovedtyper formidlere. Den ene hovedtypen formidler et forsikringsforetak kan ha er tilknyttede agenter, som representerer foretaket overfor kunder. Forsikringsagenten selger altså ikke egne forsikringer, men formidler forsikringer på vegne av forsikringsforetaket og opptre dermed som et bindeledd mellom forsikringsforetak og kunde. Den andre hovedtypen formidler er forsikringsmegleren. Forsikringsmegleren representerer forsikringstakeren og skal bistå med å finne den beste forsikringsløsningen for kunden.

En «forsikringsdistributør» er etter direktivet et forsikringsforetak, en forsikringsformidler eller aksessorisk forsikringsformidler. Forsikringsdis-

tribusjonsdirektivet skiller ikke mellom meglingsvirksomhet og agentvirksomhet, begge typer virksomhet dekkes av begrepet «forsikringsformidler». En «aksessorisk forsikringsformidler» opptre i tilknytning til et forsikringsforetak i forbindelse med salg av en tjeneste eller produkt, og har dermed ikke formidling av forsikringer som hovedbeskjeftigelse.

Forsikringsdistribusjonsdirektivet harmoniserer nasjonale bestemmelser om formidling og salg av forsikringer og for adgangen til å utøve forsikringsformidlingsvirksomhet. Et av hovedformålene med direktivet er å innføre like rammer for formidling og salg av forsikringer uavhengig av salgskanal, og dermed sikre forbrukere samme beskyttelsesnivå på tross av forskjeller mellom distributørene. Harmoniserte regler som gjelder både ved formidling og ved direkte salg av forsikringer, skal også føre til likere konkurransevilkår mellom distribusjonskanalene.

Forsikringsdistribusjonsdirektivet fastsetter at forsikringsformidlere skal registreres hos hjemstatsmyndighet for å kunne oppta virksomhet. Vilkår for registrering er blant annet at formidleren oppfyller egnethetskrav i form av kvalifikasjons- og vandelskrav. Videre har direktivet regler om filialetablering og grensekryssende virksomhet.

Direktivet gjelder for distribusjon av alle typer forsikringsavtaler, både kollektive og individuelle avtaler er omfattet. Direktivet omfatter også distribusjon av gjenforsikringsavtaler. Gjenforsikring tegnes av et forsikringsforetak hos et annet forsikringsforetak, og medfører at forsikringsforetaket forsikrer seg mot risikoen for å komme i ansvar overfor egne forsikringstakere.

Direktivet oppstiller adferdskrav for virksomheten («conduct of business rules») ved distribusjon av forsikringsprodukter, herunder krav til god forretningsskikk. Forsikringsdistributøren skal ved salg av forsikringer som et minimum fastlegge kundens forsikringskrav og -behov, og enhver forsikringsavtale som foreslås, skal være i samsvar med dette. Direktivet stiller ikke krav om rådgivning ved salg av forsikringsavtaler, men har krav til rådgivningen dersom rådgivning ytes. Direktivet inneholder også andre krav som skal

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

ivareta hensynet til kundebeskyttelse, blant annet informasjonskrav, krav for å hindre at interessekonflikter skader kundens interesser og krav til produktstyring.

Forsikringsdistribusjonsdirektivet har tilleggskrav for distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter. Forsikringsbaserte investeringsprodukter er forsikringsprodukter som har en utløps- eller gjenkjøpsverdi som helt eller delvis er gjenstand for markedssvingninger. Definisjonen i forsikringsdistribusjonsdirektivet sammenfaller med definisjonen av forsikringsbaserte investeringsprodukter i PRIIPs-forordningen (forordning (EU) nr. 1286/2014). Tilleggskravene som oppstilles i direktivet, innebærer at det innføres krav til salgs- og rådgivningsprosessen ved distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter som sammenfaller med kravene i MiFID II-regelverket (direktiv 2014/65/EU). Dette skal blant annet bidra til ensartet investorvern for spareprodukter og forhindre regelverksarbitrasje, jf. fortalen punkt 56. Forsikringsdistribusjonsdirektivet er imidlertid som nevnt basert på minimumsharmonisering.

Videre inneholder direktivet regler om administrative sanksjoner og andre tiltak ved overtredelse av nasjonal lovgivning som gjennomfører direktivet. En medlemsstat kan unnlate å innføre administrative sanksjoner dersom overtredelse av de samme reglene er omfattet av strafferettslige sanksjoner.

Direktivet artikkel 38 gir EU-kommisjonen kompetanse til å vedta delegerte rettsakter for nærmere angitte bestemmelser, såkalte nivå 2-rettsakter. Dette gjelder foretakenes produktstyring (artikkel 25 nr. 2) og håndtering av interessekonflikter (artikkel 28 nr. 4), samt bestemmelser om vederlag (artikkel 29 nr. 4, jf. nr. 5) og distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter (artikkel 30 nr. 6). Vedtatte nivå 2-rettsakter omtales kort underveis i proposisjonen.

2.2 Høring

Departementet sendte 6. mars 2018 et høringsnotat utarbeidet av Finanstilsynet på høring. Høringsfristen var 6. juni 2018. Høringsnotatet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Alle departementene

Brønnøysundregistrene
Datatilsynet

Folketrygdfondet
Forbrukertilsynet
Forbrukerrådet
Konkurransetilsynet
Norges Bank
Regelrådet
Regjeringsadvokaten
Riksadvokaten
Riksrevisjonen
Skattedirektoratet
Statens Pensjonskasse
Statistisk sentralbyrå
Stortingets ombudsmann for forvaltningen
(Sivilombudsmannen)
ØKOKRIM

Advokatforeningen
Akademikerne
Aksjonærforeningen i Norge
Aktuar konsulenters Forum
Den Norske Aktuarforening
Den norske Revisorforening
Eiendomsmeglerforetakenes Forening
Finans Norge
Finansforbundet
Finansieringsselskapenes Forening
Handelshøyskolen BI
Hovedorganisasjonen Virke
Huseiernes Landsforbund
KS
Landsorganisasjonen i Norge
Nasdaq Oslo ASA
Nordic Association of Electricity Traders (NAET)
Norges Eiendomsmeglerforbund
Norges Juristforbund
Norsk Kapitalforvalterforening
Norsk Venturekapitalforening
Norske Finansanalytikerens Forening
Norske Forsikringsmegleres Forening
Næringslivets Hovedorganisasjon
Oslo Børs
Pensjonskasseforeningen
Sparebankforeningen i Norge
The Nordic Association of Marine Insurers
(Cefor)
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Tromsø
Verdipapirfondenes forening
Verdipapirforetakenes Forbund
Verdipapirsentralen
Økonomiforbundet

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

Følgende instanser har gitt merknader til høringsforslaget:

Advokatforeningen
American Express Services Europe
Finans Norge
Finansieringsselskapenes Forening
Finansnæringens autorisasjonsordninger
Forbrukerrådet
Forbrukertilsynet
Help Forsikring AS
Lloyd's
Norske Forsikringsmegleres Forening
Regelrådet
Statistisk sentralbyrå
Telenor Norge AS
The Nordic Association of Marine Insurers
(Cefor)
Tide Forsikring AS

Følgende høringsinstanser har uttrykt at de ikke har merknader eller ikke ønsker å uttale seg:

Helse- og omsorgsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Kunnskapsdepartementet
Samferdselsdepartementet
Utenriksdepartementet

Brønnøysundregistrene
Norges Bank
Skattedirektoratet

Den Norske Aktuarforening
Norsk kapitalforvalterforening

2.3 Justis- og beredskapsdepartementets høring

Justis- og beredskapsdepartementet sendte 6. mars 2018 på høring et forslag til endringer i forsikringsavtaleloven og tilhørende forskrifter, herunder forslag til gjennomføring av deler av forsikringsdistribusjonsdirektivet. I tillegg til endringene for å gjennomføre de relevante delene av forsikringsdistribusjonsdirektivet i norsk rett, foreslo Justis- og beredskapsdepartementet en omstrukturering av forsikringsavtaleloven og innføring av generelle regler om erstatning, bevisbyrde og såkalt digitalt førstevalg. Justis- og beredskapsdepartementets høring er for øvrig nærmere omtalt i Prop. 234 L (2020–2021).

Høringsnotatet fra Justis- og beredskapsdepartementet inneholdt forslag som også var behandlet av Finanstilsynet i høringsnotatet som ble sendt på høring av Finansdepartementet. Finansdepartementet ba derfor ikke om høringsinstansenes merknader til de delene av Finanstilsynets høringsnotat som også var behandlet av Justis- og beredskapsdepartementet, med mindre høringsinstansene mente at noen av disse bestemmelsene heller burde fremgå av regelverket som hører under Finansdepartementet.

3 Regelverksstruktur

Forsikringsdistribusjonsdirektivet får anvendelse på forsikringsforetakenes distribusjon av forsikringsavtaler, mens øvrige krav til forsikringsforetakenes virksomhet følger av forsikringsdirektivet (Solvens II). Virksomhetsregler for forsikringsforetakene finnes i dag blant annet i lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) og lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsvirksomhet (forsikringsvirksomhetsloven). Regelverket om formidling av forsikringsavtaler, herunder virksomhetsregler for forsikringsmeglingsforetak og forsikringsagentforetak, fremgår av lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven).

Nærmere krav til forsikringsavtalen og forsikringsforetakets informasjons- og rådgivningsplikter m.m. følger av lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler (forsikringsavtaleloven). Forsikringsavtaleloven har ulike deler. Del A gjelder avtaler om skadeforsikring, del B gjelder avtaler om personforsikring, mens del C inneholder alminnelige bestemmelser. Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i en egen proposisjon endringer i forsikringsavtaleloven for å gjennomføre deler av forsikringsdistribusjonsdirektivet. I proposisjonen fra Justis- og beredskapsdepartementet omtales blant annet plikter som forsikringsdistributøren etter direktivet har overfor kunden, som for eksempel krav til informasjon og rådgivning. Proposisjonene må for øvrig ses i sammenheng. Lovforslaget i proposisjonen her bygger på lovforslaget i Prop. 234 L (2020–2021), og vedtakelse forutsetter at også dette vedtas.

Forsikringsformidlingsloven gjennomfører EØS-regler som svarer til forsikringsformidlingsdirektivet (direktiv 2002/92/EF). Ved gjennomføringen av EØS-regler som svarer til det nye forsikringsdistribusjonsdirektivet (direktiv 2016/97/EU) i norsk rett, er det behov for gjennomgang av de fleste bestemmelsene i gjeldende forsikringsformidlingslov.

I høringsnotatet har Finanstilsynet foreslått en ny lov om forsikringsformidling som erstatter gjeldende lov. Krav som gjelder for forsikringsforetakene, har Finanstilsynet foreslått å gjennomføre i

finansforetaksloven for å unngå at virksomhetsregler som gjelder for forsikringsforetakene, spres på flere lover.

Høringsinstansene har ikke hatt innvendinger til dette. *Advokatforeningen* har fremhevet det som positivt at forsikringsformidlingsloven lovteknisk moderniseres.

Departementet mener som Finanstilsynet at det er hensiktsmessig å foreslå en ny lov om forsikringsformidling. Lovforslaget innebærer i hovedsak en videreføring og systematisering av hovedtrekkene i gjeldende lov. I tillegg inneholder lovforslaget nye regler som følger av forsikringsdistribusjonsdirektivet, samt enkelte andre nasjonale krav som er foreslått av Finanstilsynet i høringsnotatet.

Hovedlinjene i den offentligrettslige reguleringen av forsikringsformidlingsforetak fremgår etter forslaget direkte av loven. Det vil være behov for forskrifter på områder hvor regelverket må være teknisk eller detaljert, eller der det kan være behov for å gi utfyllende regler. Departementet anser det som hensiktsmessig at det gis hjemmel i enkeltbestemmelser til å kunne gi forskrifter, men mener at det også er behov for en generell forskriftshjemmel som supplerer de mer konkrete forskriftshjemplene som er inntatt fortløpende på de områder hvor forskriftsbehovet er klart nok, jf. lovforslaget § 1-5 til ny forsikringsformidlingslov. Departementet viser til at en slik forskriftsstruktur følger av andre regelverk på finansmarkedsområdet, som for eksempel verdipapirhandel-loven. Dette vil også legge til rette for at utfyllende nivå 2-regelverk kan gjennomføres ved inkorporasjon i forskrift. I likhet med i gjeldende forsikringsformidlingslov og i finansforetaksloven foreslås det at kompetanse til å fastsette forskrifter legges til departementet.

Departementet slutter seg videre til Finanstilsynets forslag om å innta krav til forsikringsforetakene i finansforetaksloven, men slik at enkeltbestemmelsene inntas samlet som en ny del i finansforetaksloven kapittel 16 med regler om forsikringsdistribusjon. Det vil blant annet inneholde krav til forsikringsforetakets ansatte og regler om produktstyring, interessekonflikter, lønnsordning

og vederlag ved distribusjon av forsikringsprodukter. Departementet foreslår at reglene her utformes slik at de ligger nærmere direktivet i ordlyd og struktur enn hva som var forslaget i høringsnotatet. Ved å innta bestemmelser i finansforetaksloven som ligger nærmere direktivet, vil loven etter departementets syn harmonere bedre med tilknyttede forordninger som gjennomføres i forskrift. Det vil gjøre det lettere å se sammenhengen mellom finansforetaksloven og tilhørende forskrifter, forordningene som utfyller og presiserer reglene, og relevante tolkningsuttalelser og anbefalinger knyttet til direktivet og forordningene. Departementet viser til at dette vil kunne bidra til økt klarhet og oversiktighet for aktørene som praktiserer regelverket.

I høringen har *Finans Norge* gitt merknader til hvilke deler av direktivet som skal gjennomføres i henholdsvis virksomhetslovgivningen og i forsikringsavtaleloven. *Finans Norge* viser blant annet til at forsikringsdistribusjonsdirektivet i all hovedsak retter seg mot regulering av aktørene i forsikringsbransjen og slik sett etter sin art er offentligrettslig regulering. *Finans Norge* viser til at dette ikke bare gjelder grunnleggende organisatoriske krav, kvalifikasjonskrav og egnethetskrav, men også de videre rammer for distribusjon. Herunder vil den sentrale virksomhetsregulering, som reglene om god forretningsskikk, rådgivning og krav til salg uten rådgivning, interessekonflikter, produktkontroll, samt klageordninger m.m. etter sin art være offentlighetsrettslige krav som påligger foretaket. Etter det *Finans Norge* er kjent med har ikke de øvrige nordiske landene en tilsvarende regelverksstruktur som er foreslått i Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat. *Finans Norge* tiltrer for øvrig Finanstilsynets vurdering at de deler av direktivet som gjelder opplysningsplikter i selve forsikringsavtalen, vil være hensiktsmessig å gjennomføre i forsikringsavtaleloven.

Justis- og beredskapsdepartementet og Finansdepartementet har samarbeidet om oppføl-

gingen av de to høringene om gjennomføring av forsikringsdistribusjonsdirektivet, både for å sikre en samordning mellom forsikringsformidlingsloven, finansforetaksloven og forsikringsavtaleloven, og for å sikre en helhetlig og godt koordinert gjennomføring av direktivet i norsk rett.

Departementet foreslår som nevnt ovenfor å videreføre gjeldende regelverksstruktur der rammevilkårene for forsikringsformidlingsforetakenes virksomhet, organisering mv. fastsettes i en lov om forsikringsformidling. Virksomhetskrav som stilles til forsikringsforetakene, foreslås gjennomført i finansforetaksloven.

Forsikringsavtaleloven har i dag regler om forsikringsforetakets informasjons- og rådgivningsplikter overfor kundene. For forsikringsforetak foreslås det ikke endringer i plasseringen av disse bestemmelsene i forbindelse med gjennomføringen av forsikringsdistribusjonsdirektivet i norsk rett, noe som også er i tråd med Finanstilsynets regelverksforslag i høringsnotatet. Forsikringsavtaleloven gjelder i dag ikke direkte for forsikringsformidlingsforetak. Imidlertid følger det av forskrifter til forsikringsformidlingsloven at et forsikringsformidlingsforetak skal ha den samme informasjonsplikt som et forsikringsforetak, med henvisning til forsikringsavtaleloven kapittel 2 og kapittel 11. For å samle informasjons- og rådgivningsplikter i én lov, foreslås det blant annet at slike plikter for forsikringsformidlingsforetak flyttes fra forsikringsformidlingsloven og forsikringsformidlingsforskriften til forsikringsavtaleloven, jf. også Justis- og beredskapsdepartementets Prop. 234 L (2020–2021). Foretakenes informasjons- og rådgivningsplikter er omtalt av Justis- og beredskapsdepartementet i avsnitt 10 og 11.

Høringsforslaget fra Finanstilsynet omfatter også nødvendige forskriftsendringer. Denne proposisjonen gjelder kun forslag til lovendringer. Departementet viser til at høringsinnspill som gjelder utformingen av forskriftsbestemmelser, vil bli vurdert i forbindelse med utarbeidelse av forskrifter til regelverket.

4 Ny lov om forsikringsformidling

4.1 Formål og virkeområde

4.1.1 Gjeldende rett

Forsikringsformidlingsvirksomhet er i dag regulert i forsikringsformidlingsloven. Denne loven gjennomfører EØS-regler som svarer til forsikringsformidlingsdirektivet (direktiv 2002/92/EF).

Forsikringsformidlingsloven har ikke en formålsbestemmelse. Av forarbeidene fremgår det at formålet med loven er å ivareta interessene til brukerne av forsikringsformidlingstjenester, sikre en likebehandling av ulike aktører innenfor forsikringsformidling, og å sikre aktørene tilgang til det indre marked gjennom rett til grenseoverskridende virksomhet og etableringsrett, jf. Ot.prp. nr. 55 (2004–2005), side 5.

Forsikringsformidling er en form for mellomleddsvirksomhet der formidleren opptre som et bindeledd mellom forsikringsforetaket og forsikringstaker (kunde). Foretak som driver med forsikringsformidling, selger altså ikke egne forsikringsprodukter. Det er to hovedtyper forsikringsformidlingsforetak. Forsikringsmeglingsforetak representerer forsikringstaker og skal bistå med å finne den beste forsikringsløsningen for kunden. Forsikringsagentforetak har avtale med ett eller flere forsikringsforetak, og representerer foretakene de har avtale med. Forsikringsagentvirksomhet kan være forsikringsformidling som hovedbeskjeftigelse, eller i tilknytning til salg av andre produkter og tjenester (aksessoriske forsikringsagentforetak).

Forsikringsformidlingsloven § 1-1 første ledd fastsetter at loven gjelder «formidling av direkte forsikring og gjenforsikring». Loven gjelder altså for formidling av alle typer forsikringer, det vil si skadeforsikring, livsforsikring og gjenforsikring. Gjenforsikring (også kalt reassuranse) innebærer at et forsikringsforetak forsikrer en del av en risiko i et annet forsikringsforetak. Ved formidling av gjenforsikringsavtaler, vil kunden derfor være et forsikringsforetak.

Begrepet «forsikringsformidling» er nærmere definert i § 1-2 nr. 1. Forsikringsformidling brukes

som en samlebetegnelse på de aktiviteter som omfattes av loven, og dekker alle faser ved inngåelse av en forsikringsavtale, herunder forberedende arbeid og inngåelse av slike avtaler, samt bistand ved forvaltning og gjennomføring av avtalen, særlig i forbindelse med et skadetilfelle. Finanstilsynet avgjør i tvilstilfelle om en virksomhet driver forsikringsformidling, jf. § 1-1 femte ledd.

I forsikringsformidlingsloven § 1-1 annet ledd er det gjort fire unntak fra lovens virkeområde, som er nærmere omtalt i Finanstilsynets høringsnotat avsnitt 2.1. Unntakene omfatter blant annet virksomhet som består i å gi informasjon som ledd i annen yrkesvirksomhet, og virksomhet som kun formidler generell informasjon om forsikringsprodukter eller skaper kontakt med forsikringsforetak. Som et eksempel på sistnevnte, nevner forarbeidene til gjeldende forsikringsformidlingslov nettportaler som innebærer ren kontaktformidling, jf. Ot.prp. nr. 55 (2004–2005), side 14.

I tillegg er det gjort unntak for virksomheter som utøver aksessorisk forsikringsformidlingsvirksomhet, det vil si at forsikringsformidling ikke er formidlerens yrkesmessige hovedvirksomhet, dersom vilkårene som er listet opp i § 1-1 tredje ledd nr. 1 til nr. 6 er oppfylt. Det innebærer at loven ikke får anvendelse på personer eller foretak som utøver virksomheten som oppfyller de fastsatte vilkårene. I forarbeidene til gjeldende forsikringsformidlingslov er det uttalt at bestemmelsen tar «sikte på å gi selgere av vaskemaskiner og TV mv. mulighet til å selge forsikringer, som bygger videre på selgers kontraktsrettslige ansvar, knyttet til det produkt de selger», jf. spesialmerknaden til § 1-1 i Ot.prp. nr. 55 (2004–2005). Aksessorisk forsikringsformidlingsvirksomhet er også omtalt i avsnitt 4.2.

For forsikringsformidlere som er registrert i annen EØS-stat, gjelder § 8-2 første, annet, tredje og fjerde ledd, se § 1-1 fjerde ledd. Her fremgår nærmere regler om utenlandske forsikringsformidlers virksomhet i Norge, blant annet hvilke bestemmelser i loven som får anvendelse.

Virksomhet som utøves av et forsikringsforetak, er i utgangspunktet unntatt fra lovens virkeområde, se § 1-1 annet ledd nr. 1. Forsikringsvirk-

somhetsloven § 7-4 fastsetter imidlertid at forsikringsformidlingsloven kapittel 7, med unntak av bestemmelsene i §§ 7-5 og 7-6 som gjelder forsikring og klientkonto, gjelder tilsvarende for et skadeforsikringsforetak og for den person som forestår ledelsen av forsikringsformidlingsvirksomheten, når foretaket formidler forsikringer på vegne av et annet forsikringsforetak, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 7-4. Det er ikke gitt en tilsvarende bestemmelse for livsforsikringsforetak.

4.1.2 Direktivet

Et av hovedmålene med direktivet er å innføre like rammer for distribusjon av forsikringsprodukter. Direktivet skal sikre at forbrukere har samme beskyttelsesnivå uavhengig av salgskanal, jf. fortalens punkt 6 og 8. Harmoniserte regler som gjelder både ved formidling og direkte salg av forsikringer, skal føre til likere konkurransevilkår mellom distribusjonskanalene og styrke det indre markedet.

Direktivet gjelder for enhver fysisk eller juridisk person som utøver eller ønsker å utøve forsikringsdistribusjonsvirksomhet i EØS, jf. artikkel 1 nr. 1 og 2. Direktivet gjelder for distribusjon av alle typer forsikringsavtaler, både individuelle og kollektive avtaler er omfattet.

Begrepet «forsikringsdistribusjon» viderefører i hovedsak definisjonen av «forsikringsformidling» etter forsikringsformidlingsdirektivet. Begrepet dekker prosessene for å forberede, inngå, administrere og gjennomføre en forsikringsavtale. Sammenlignet med forsikringsformidlingsdirektivet er det i forsikringsdistribusjonsdirektivet presisert at rådgivning er en del av forberedelsesfasen, og i tillegg er det presisert når bruk av nettsted eller andre medier omfattes av definisjonen.

Av direktivet artikkel 2 nr. 1 punkt 1 fremgår det at forsikringsdistribusjon er virksomhet som består i å gi råd om, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av forsikringsavtaler, å inngå slike avtaler eller å medvirke ved administrasjonen og gjennomføringen av slike avtaler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle. Videre omfattes levering av opplysninger om én eller flere forsikringsavtaler i samsvar med kriterier som kunder velger via et nettsted eller andre medier, og utarbeiding av en rangeringsliste over forsikringsprodukter, herunder pris- og produktsammenligninger eller prisrabatt på en forsikringsavtale, når kunden har mulighet til direkte eller indirekte å inngå en forsikringsavtale via et nettsted eller andre medier.

Direktivet definerer distribusjon av gjenforsikringsavtaler særskilt. Gjenforsikring innebærer å overta risiko fra et annet forsikringsforetak. Gjenforsikringsdistribusjon er virksomhet som består i å gi råd om, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av gjenforsikringsavtaler, å inngå slike avtaler eller å medvirke ved administrasjonen og gjennomføringen av slike avtaler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle, herunder når virksomheten utøves av et gjenforsikringsforetak uten en gjenforsikringsformidlers medvirkning, se artikkel 2 nr. 1 punkt 2.

Direktivet angir i artikkel 2 nr. 2 bokstav a til d virksomhet som ikke skal anses for å utgjøre forsikringsdistribusjon eller gjenforsikringsdistribusjon. Bokstav a og b innebærer i hovedsak en videreføring av unntakene i forsikringsformidlingsdirektivet, og omfatter det å gi informasjon om forsikringer i tilknytning til annen yrkesvirksomhet når dette skjer leilighetsvis (bokstav a) og ervervsmessig skadeoppjørsvirksomhet (bokstav b). Videre unntas virksomhet som kun består i å gi informasjon om potensielle kunder til forsikringsforetak og gjenforsikringsforetak og forsikringsformidlere og gjenforsikringsformidlere (bokstav c), og virksomhet som kun består i å gi informasjon om forsikrings- og gjenforsikringsprodukter, forsikringsforetak og gjenforsikringsforetak og forsikringsformidlere og gjenforsikringsformidlere til potensielle kunder (bokstav d).

En aksessorisk forsikringsformidler utøver forsikringsformidling i tillegg til sin yrkesmessige hovedvirksomhet, og slik virksomhet faller som et utgangspunkt inn under direktivets virkeområde. Imidlertid unntar direktivet aksessoriske forsikringsformidlere som oppfyller alle vilkårene i artikkel 1 nr. 3. Her fremgår at forsikringen som den aksessoriske forsikringsformidleren formidler, må utgjøre et supplement til varen eller tjenesten som leveres av leverandøren (bokstav a), og dekke risikoen for funksjonssvikt, tap av eller skade på varen eller at tjenesten ikke kan benyttes (bokstav a nr. i) eller gjelde en reiseforsikring bestilt hos formidleren (bokstav a nr. ii). Forsikringspremien kan som et utgangspunkt ikke overstige 600 euro per år (bokstav b). Hvis forsikringen utgjør et supplement til en tjeneste som nevnt i bokstav a, og varigheten på tjenesten er tre måneder eller kortere, kan det årlige premiebeløpet per person imidlertid ikke overstige 200 euro (bokstav c).

Nytt med forsikringsdistribusjonsdirektivet er at forsikringsforetakenes egendistribusjon er

omfattet av direktivet. Sammenlignet med forsikringsformidlingsdirektivet er det derfor ikke lenger gjort unntak for forsikringsforetak og foretakets ansatte i direktivets anvendelsesområde.

4.1.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet har Finanstilsynet i utkastet § 1 foreslått en formålsbestemmelse som angir at lovens formål skal være å legge til rette for betryggende formidling av forsikringsavtaler, og bidra til å sikre at forsikringstakere tegner forsikringer som er i samsvar med forsikringsbehovet.

Etter Finanstilsynets vurdering innebærer forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 1 i hovedsak en videreføring av forsikringsformidlingsdirektivets virkeområde, som er gjennomført i forsikringsformidlingsloven § 1-1 første ledd. Finanstilsynet foreslår derfor å videreføre gjeldende § 1-1 første ledd i utkastet § 2, men med enkelte mindre justeringer. Etter utkastet § 2 får loven anvendelse på forsikrings- og gjenforsikringsformidlingsvirksomhet i Norge samt norske forsikrings- og gjenforsikringsformidlingsforetaks virksomhet i utlandet. I tillegg er det i forslaget fra Finanstilsynet inntatt en forskriftshjemmel for å kunne gi nærmere regler om lovens virkeområde på Svalbard og kontinentalsokkelen.

Etter Finanstilsynets syn innebærer unntak fra direktivets anvendelsesområde som er angitt i artikkel 2 nr. 2, i hovedsak en videreføring av forsikringsformidlingsdirektivet. Finanstilsynet foreslår derfor å videreføre forsikringsformidlingsloven § 1-1 annet ledd, men i en egen bestemmelse som følger av utkastet § 4.

Finanstilsynets forslag til bestemmelser om virkeområde og unntak fra dette, innebærer i hovedsak en videreføring av gjeldende rett. Bestemmelsene har imidlertid fått en noe annet utforming og systematikk sammenlignet med gjeldende forsikringsformidlingslov.

I høringsnotatet viser Finanstilsynet til at i de tilfeller et forsikringsforetak formidler forsikringer for et annet forsikringsforetak, er det vesentlig at kunden får informasjon om at forsikringsforetaket opptre som mellomledd. Finanstilsynet foreslår derfor at lovens informasjonskrav skal gjelde tilsvarende for forsikringsforetak i disse situasjonene. Finanstilsynet har ikke foreslått at andre regler i ny forsikringsformidlingslov skal få anvendelse for forsikringsforetak som formidler forsikringer på vegne av andre forsikringsforetak. Forsikringsvirksomhetsloven § 7-4 angir som nevnt ovenfor hvilke deler av forsikringsformid-

lingsloven som kommer til anvendelse når skade-forsikringsforetak formidler forsikringer for andre forsikringsforetak. På bakgrunn av Finanstilsynets forslag vil denne bestemmelsen være overflødig og er foreslått opphevet av Finanstilsynet.

Finanstilsynet har i høringsnotatet foreslått å videreføre unntaket for registreringsplikt for aksessoriske forsikringsagenter når nærmere angitte vilkår er oppfylt, men med de endringer som følger av forsikringsdistribusjonsdirektivet sammenlignet med forsikringsformidlingsdirektivet. Nytt med forsikringsdistribusjonsdirektivet er at avbestillingsforsikringer er inntatt som et alternativ til forsikring som agenten kan distribuere, og dette er foreslått inntatt i bestemmelsen av Finanstilsynet.

I tillegg er beløpsgrensene og forsikringsperiodens lengde endret i tråd med hva som følger av forsikringsdistribusjonsdirektivet. Det vises til direktivet artikkel 1 nr. 3 og gjennomgangen i punkt 4.1.2. Finanstilsynet har i høringsnotatet foreslått at unntak fra registreringsplikten flyttes fra lovens generelle virkeområde, til bestemmelsen som gjelder adgangen til å drive aksessorisk forsikringsagentvirksomhet. Det vises til Finanstilsynets utkast § 9.

I høringsnotatet er det foreslått at aksessoriske forsikringsagenter som er unntatt fra kravet til registrering, likevel må overholde visse informasjonskrav.

4.1.4 Høringsinstansenes merknader

Finans Norge viser til at det i utkastet § 9 nr. 2 fra Finanstilsynet ved en inkurie står 500 euro. Det skal være 600 euro etter forsikringsdistribusjonsdirektivet.

Forbrukerrådet støtter utkastet § 1 fra Finanstilsynet om formål. Forbrukerrådet mener at kundevern er sentralt, og at det er viktig at dette tydelig slås fast i lovens formålsbestemmelse.

4.1.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår å innlede ny forsikringsformidlingslov med en formålsbestemmelse for angivelsen av virkeområdet. Dette er nytt sammenlignet med gjeldende rett, men i tråd med Finanstilsynets forslag. Departementet viser til at gjeldende forsikringsformidlingslov ikke inneholder en formålsbestemmelse, men at formålet har kommet til uttrykk i lovens forarbeider, jf. Ot.prp. nr. 55 (2004–2005), side 5:

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

«Formålet med loven er å ivareta interessene til brukerne av forsikringsformidlingstjenester, sikre en likebehandling av ulike aktører innenfor forsikringsformidling, og å sikre aktørene tilgang til det indre marked gjennom rett til grenseoverskridende virksomhet og etableringsrett.»

Departementet foreslår i § 1-1 at lovens formål er å legge til rette for at formidling av forsikringsavtaler skjer på en sikker, ordnet og effektiv måte, og bidra til at forsikringstakere inngår forsikringsavtaler i samsvar med sine forsikringsbehov. Departementet deler således Finanstilsynets vurdering om at hensynet til kundebeskyttelse bør reflekteres direkte i formålsbestemmelsen. Departementet viser til at *Forbrukerrådet* også støtter dette forslaget. Bestemmelsen er nærmere omtalt i spesialmerkningen til lovforslaget § 1-1.

Departementet foreslår å samle angivelsen av virkeområdet til loven i § 1-2. Lovforslaget fra departementet bygger på Finanstilsynets forslag i høringsnotatet, men med tilpasninger. Loven gjelder for forsikringsformidling i Norge, samt norske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet i utlandet. «Forsikringsformidling» omfatter også gjenforsikringsformidling, jf. omtale nedenfor. Videre får loven anvendelse på utenlandske forsikringsformidlere i den utstrekning det følger av kapittel 5 i loven. Departementet viser til lovforslaget § 1-2 første og annet ledd. Departementet foreslår i tredje ledd at Kongen i forskrift kan bestemme om hele eller deler av loven skal gjøres gjeldende for Norges økonomiske sone og for Svalbard, Jan Mayen og bilandene.

Begrepet «forsikringsformidling» foreslås videreført som koblingsord for de typer virksomhet som omfattes av loven, jf. lovforslaget § 1-3. Begrepet «forsikringsformidlingsforetak» benyttes om foretak som etter loven har adgang til å drive forsikringsformidling, og brukes som koblingsord for å angi rekkevidden av ulike bestemmelser. I tråd med gjeldende rett vil «forsikringsformidlingsforetak» omfatte forsikringsmeglingsforetak, forsikringsagentforetak og aksessoriske forsikringsagentforetak. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 4.2.5.

Videre foreslår departementet å innta en definisjon av «forsikringsdistribusjon» i lovforslaget § 1-3. Dette er en endring sammenlignet med Finanstilsynets høringsnotat og gjeldende forsikringsformidlingslov, men svarer til systemet i forsikringsdistribusjonsdirektivet, der «forsikringsdistribusjon» erstatter «forsikringsformidling» fra forsikringsformidlingsdirektivet. Siden definisjo-

nen av «forsikringsdistribusjon» omfatter «forsikringsformidling», vil forslaget ikke innebære en realitetsendring, men gi lovforslaget en mer direktivnær tilnærming. Lovforslaget § 1-3 er nærmere omtalt i avsnitt 4.2.

Lovforslaget omfatter både formidling av direkte forsikring og gjenforsikringsavtaler, i likhet med gjeldende rett, og det er lagt opp til at loven får anvendelse på formidling av gjenforsikringsavtaler, i likhet med andre forsikringsavtaler, med mindre annet er fastsatt særskilt i loven. Det er også presisert i lovforslaget § 1-2 første ledd annet punktum. Det betyr at regler som i loven retter seg mot forsikringsformidling, forsikringsformidlingsforetak, forsikringsmeglingsforetak eller forsikringsmeglere, som hovedregel også gjelder for gjenforsikringsformidling, gjenforsikringsmeglingsforetak og gjenforsikringsmeglere. For eksempel vil regler om faglige kvalifikasjoner ogandel som retter seg mot forsikringsmeglere og forsikringsmeglingsforetak, også gjelde tilsvarende for gjenforsikringsmeglere og gjenforsikringsmeglingsforetak. Enkelte steder er imidlertid gjenforsikringsmeglere nevnt uttrykkelig av pedagogiske hensyn, se for eksempel lovforslaget §§ 3-1 og 3-4 som gjelder adgangen til å drive forsikringsformidling.

Definisjonen av forsikringsformidling, sett i sammenheng med definisjonen av forsikringsdistribusjon, er vid og medfører at lovforslaget i utgangspunktet dekker all virksomhet der det formidles forsikringer mot et vederlag, se også omtale i avsnitt 4.2. Anvendelsesområdet er imidlertid snevret inn i lovforslaget § 1-3 tredje ledd som inneholder unntak fra definisjonen. I høringsnotatet foreslår Finanstilsynet at unntaksbestemmelsene i gjeldende forsikringsformidlingslov § 1-1 annet ledd videreføres, siden det ikke er behov for å gjøre endringer for å gjennomføre forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 2 nr. 2. Departementet slutter seg til vurderingen. Departementet viser til lovforslaget § 1-3 tredje ledd og nærmere omtale i spesialmerkningen til bestemmelsen.

Forsikringsforetak kan både selge forsikringer direkte, og opptre som formidlere på vegne av andre forsikringsforetak. Forsikringsforetakets rolle som formidler av forsikringsprodukter foreslås regulert i finansforetaksloven og ikke i forsikringsformidlingsloven. Departementet viser til lovforslaget § 16-16 i finansforetaksloven og § 1-4 første ledd i ny forsikringsformidlingslov.

Gjeldende forsikringsformidlingslov § 1-1 har i tredje ledd unntak for aksessoriske forsikringsagenter som oppfyller vilkårene angitt i bestemmelsen. Departementet foreslår i tråd med

Finanstilsynets forslag at unntaket skal fremgå av bestemmelsen der aksessorisk forsikringsagentvirksomhet er nærmere definert, jf. lovforslaget § 2-4 annet ledd. Departementet viser til at det er behov for enkelte justeringer i dette unntaket som følge av endringer i forsikringsdistributionsdirektivet. Sammenlignet med unntaksbestemmelsen i gjeldende forsikringsformidlingslov foreslås avbestillingsforsikringer for tjenester inntatt som et alternativ til type forsikring som agenten kan distribuere. I tillegg foreslår departementet å endre beløpsgrensene og forsikringsperiodens lengde sammenholdt med gjeldende rett. Som *Finans Norge* påpekte i høringen, skal beløpsgrensen for årlig premiebeløp etter direktivet være på 600 euro.

4.2 Definisjoner mv.

4.2.1 Gjeldende rett

Et foretak som etter forsikringsformidlingsloven kan drive forsikringsformidling, er et forsikringsformidlingsforetak. Forsikringsformidlingsloven opererer med to hovedaktører som kan drive forsikringsformidling: forsikringsagentforetak og forsikringsmeglingsforetak. Forsikringsagentforetak opptrer på vegne av forsikringsforetak og handler fullt ut på forsikringsforetakets ansvar. Forsikringsmeglingsforetak representerer derimot kunden og er uavhengig av forsikringsforetakene.

Forsikringsmegling er definert som «forsikringsformidlingsvirksomhet som består i å gi kunden råd ut fra en analyse av et så stort antall av de på markedet disponible forsikringsløsninger som mulig, eller virksomhet som består i å presentere kunden for forsikringsløsninger fra et eller flere forsikringsselskaper, uten at det er inngått uttrykkelig avtale med forsikringsselskapene om dette», jf. § 1-2 nr. 2.

Loven skiller mellom forsikringsmeglere som formidler direkte forsikring og meglere som formidler gjenforsikring. Gjenforsikring er som nevnt en forsikring tegnet av ett forsikringsforetak i et annet. Gjenforsikringsmegling er definert særlig i § 1-2 nr. 3, og vil i hovedsak omfatte tilsvarende aktivitet som forsikringsmegling. Det fremgår imidlertid av bestemmelsen at formidleren er engasjert og handler på et forsikringsforetaks vegne i forbindelse med inngåelse av en gjenforsikringsavtale med et gjenforsikringsforetak.

Forsikringsagentvirksomhet er definert som «forsikringsformidlingsvirksomhet som består i å tilby forsikringsprodukter for og på vegne av et eller flere forsikringsselskap», jf. § 1-2 nr. 4.

Agentvirksomheten kan være en selvstendig virksomhet, eller den kan utøves som et tillegg til annen yrkesmessig hovedvirksomhet. Det sistnevnte omtales som aksessorisk forsikringsagentvirksomhet. Denne formen for virksomhet er nærmere regulert i forsikringsformidlingsloven § 7-9 og tilhørende forskrift om aksessorisk forsikringsagentvirksomhet. Loven åpner for at et forsikringsagentforetak (hovedagent) kan ha formidlingsavtale med et annet agentforetak (underagent).

4.2.2 Direktivet

Artikkel 2 i forsikringsdistributionsdirektivet inneholder definisjoner. Definisjonene av forsikringsdistribusjon og gjenforsikringsdistribusjon er nærmere omtalt i avsnitt 4.1.

Systemet etter direktivet er at ulike aktører kan utføre forsikringsdistribusjon. Direktivet skiller mellom forsikringsforetak som driver egendistribusjon, forsikringsformidlere og aksessoriske forsikringsformidlere, jf. gjennomgangen nedenfor. Enkelte av reglene i direktivet gjelder for alle distributører, mens andre kun gjelder for utvalgte aktører.

Forsikringsdistributionsdirektivet skiller ikke mellom forsikringsagenter og forsikringsmeglere, slik som i norsk rett. I stedet faller begge type virksomhet inn under begrepet «forsikringsformidler». Dette gjelder uavhengig av om formidleren representerer kunden eller forsikringsforetaket.

Begrepet «forsikringsdistributør» omfatter forsikringsformidlere, aksessoriske forsikringsformidlere og forsikringsforetak, se artikkel 2. nr. 1 punkt (8). Direktivet har ingen særlig definisjon av gjenforsikringsdistributør. Imidlertid bruker direktivet dette begrepet i enkeltbestemmelser, se eksempelvis artikkel 10.

En forsikringsformidler er enhver fysisk eller juridisk person, som ikke er et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller en aksessorisk forsikringsformidler, som mot vederlag utøver forsikringsdistribusjon, jf. artikkel 2 nr. 1 punkt (3).

En gjenforsikringsformidler er enhver fysisk eller juridisk person, som ikke er et gjenforsikringsforetak eller deres ansatte, som mot vederlag utøver gjenforsikringsdistribusjon, som ikke er et gjenforsikringsforetak eller deres ansatte, jf. artikkel 2 nr. 1 punkt (5).

Forsikringsforetak og gjenforsikringsforetak er definert med en henvisning til artikkel 13 i Solvens II-direktivet, jf. artikkel 2 nr. 1 punkt (6) og (7). Solvens II-direktivet inneholder øvrige krav til forsikringsforetakenes virksomhet. Forsikrings-

distribusjonsdirektivet regulerer bare forsikringsforetakenes distribusjon av forsikringsprodukter.

En aksessorisk forsikringsformidler er enhver fysisk eller juridisk person som mot vederlag driver forsikringsdistribusjon som tilleggsvirksomhet og oppfylder nærmere vilkår, jf. artikkel 2 nr. 1 punkt (4) bokstav a til c. En aksessorisk forsikringsformidler kan ikke være bank, kredittforetak eller verdipapirforetak. Forsikringsdistribusjon kan ikke være hovedvirksomheten (bokstav a), distribusjon kan kun gjelde forsikringsprodukter som er et supplement til en vare eller tjeneste (bokstav b), og forsikringsproduktet kan ikke være en livsforsikring eller ansvarsforsikring, med mindre forsikringen er et supplement til den vare eller tjeneste som formidleren tilbyr i sitt hovederhverv (bokstav c). Aksessoriske forsikringsformidlere er altså ikke omfattet av begrepet «forsikringsformidlere» i direktivet, men av begrepet «forsikringsdistributør», jf. gjennomgangen ovenfor. De forpliktelsene i direktivet som gjelder overfor en «forsikringsdistributør» eller aksessorisk forsikringsformidler, får dermed anvendelse for denne type aktører.

Når et forsikringsforetak eller en forsikringsformidler benytter seg av tjenestene til en aksessorisk forsikringsformidler som er unntatt fra direktivet, skal foretakene påse at kravene som følger av artikkel 1 nr. 4 bokstav a til c, oppfylles. Dette omtales nærmere av Justis- og beredskapsdepartementet i Prop. 234 L (2020–2021) avsnitt 8.

4.2.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet har Finanstilsynet i utkastet § 3 foreslått å videreføre begrepet «forsikringsformidling», men slik at det presiseres i loven at begrepet gjelder ved mellommannsvirksomhet. I samsvar med direktivet har Finanstilsynet foreslått å presisere at forsikringsformidling omfatter forsikringsnettportaler eller andre medier som drives på ervervsmessig basis, hvis kunden er i stand til direkte eller indirekte å inngå en forsikringsavtale gjennom nettsted eller andre medier.

Begrepene «forsikringsmeglingsvirksomhet», «gjenforsikringsmeglingsvirksomhet» og «forsikringsagentvirksomhet» er også foreslått videreført av Finanstilsynet. Definisjonen av virksomhetsformene fremgår etter forslaget av bestemmelsene som gjelder adgangen til å drive slik virksomhet i utkastet §§ 6-8.

I høringsnotatet har Finanstilsynet drøftet om definisjonen av forsikrings- og gjenforsikringsmegling bør endres, slik at alternativet som består

i å presentere kunden for forsikringsløsninger fra et eller flere forsikringsselskaper, utgår. Finanstilsynet har vist til at alternativet kan stå i motstrid til kravet om uavhengighet, og medføre at kunden ikke får presentert den beste forsikringsløsningen i markedet. I høringsnotatet foreslår Finanstilsynet at definisjonen likevel videreføres. Finanstilsynet legger vekt på at dette alternativet kan dekke virksomhet som har mer preg av rådgivning om forsikringsbehov enn bistand i anbudskonkurranser. Videre viser Finanstilsynet til at det går et skille mot agentvirksomhet ved at megleren ikke har kontraktmessige forpliktelser overfor ett eller flere forsikringsforetak.

Definisjonen av aksessorisk forsikringsagentvirksomhet er i høringsnotatet foreslått flyttet fra forskrift til lov, og følger av utkastet § 9. Det framgår av forslaget at banker, kredittforetak og verdipapirforetak ikke kan gis tillatelse til å drive aksessorisk agentvirksomhet, i tråd med direktivet artikkel 2 nr. 4.

4.2.4 Høringsinstansenes merknader

American Express mener at det er behov for å klargjøre hva som utgjør forsikringsdistribusjon, særlig med hensyn til kollektive forsikringer. Enkelte av *American Express'* betalingskort har en tilknyttet gruppeforsikring, der *American Express* er forsikringstaker, mens kortkunden automatisk blir medlem av forsikringen. *American Express* mener at det må presiseres at det å være forsikringstaker for en gruppeforsikring ikke utgjør forsikringsdistribusjon i forhold til medlemmer av forsikringen. *American Express* har blant annet fremhevet at de ikke opptre som en formidler, og at kunder av *American Express* ikke betaler noe premie for å være medlem av forsikringen, men automatisk får fordelen av å være sikret. *American Express* mottar heller ikke noe vederlag. Videre er det i høringsuttalelsen fremhevet at forsikringsdistribusjonsdirektivet i fortalen punkt 49 forutsetter at det å være en forsikringstaker for en gruppeforsikring ikke utgjør forsikringsdistribusjon, og pekt på andre land som har klargjort forholdet til gruppeforsikringer, blant annet Tyskland.

Finans Norge er kjent med at det tidligere er reist spørsmål om klassifiseringen av kredittkort med kollektive forsikringsavtaler (eks. reiseforsikring). *Finans Norge* legger til grunn at dersom kredittkort utstedes med kollektive obligatoriske deknings uten reservasjonsmuligheter vil dette normalt ikke anses som forsikringsformidling. Dersom slike forsikringer kan kjøpes gjen-

nom utstederen som et tilvalg, for eksempel at det foreligger en kollektiv frivillig avtale, er det Finans Norges forståelse at slike forsikringer fortsatt vil kunne distribueres av en aksessorisk agent iht. Finanstilsynets lovforslag § 9.

Norske Forsikringsmeglernes Forening viser til at forsikringsdistribusjonsdirektivet i de fleste sammenhenger ikke skiller mellom aktører som opererer mellom forsikringsgivere og forsikringstakere, men lovforslaget i Norge opprettholder dette skillet. Forsikringsmeglerne viser til at reglene som foreslås, imidlertid er blitt mer like enn tidligere, noe som gjør at konkurranse mellom de forskjellige kanelene er blitt likere.

Telenor Norge AS legger til grunn at Telenor – for så vidt gjelder kollektive avtaler der Telenor er forsikringstaker og kundene kan bli deltakere i den kollektive avtalen som sikrede – ikke driver forsikringsformidling. Telenor Norge viser til at ved kollektive forsikringsavtaler er forsikringsavtalen allerede inngått mellom Telenor (forsikringstaker) og forsikringsselskapet. Telenor Norge viser til at kunden slutter seg til en allerede inngått forsikringsavtale ved å kjøpe et bestemt abonnement, og at forsikringsavtalen eksisterer uavhengig av Telenors enkelte «sluttkunder». Telenor Norge legger til grunn at Telenor (og andre teleselskaper) i slike tilfeller ikke driver forsikringsformidling eller distribusjon av forsikringsavtaler.

4.2.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår i § 1-3 i ny forsikringsformidlingslov en definisjon av «forsikringsformidling», som bygger på Finanstilsynets utkast. I tråd med forslaget fra Finanstilsynet foreslår departementet å presisere at forsikringsformidling er mellomleddsvirksomhet. Det innebærer at forsikringsforetakenes egendistribusjon faller utenfor definisjonen.

Departementet foreslår at begrepet «forsikringsformidling» kobles til definisjonen av «forsikringsdistribusjon», jf. omtale i avsnitt 4.1.5. Forslaget vil medføre at definisjonen av «forsikringsformidling» i gjeldende forsikringsformidlingslov § 1-2 nr. 1 videreføres, men med de endringer som følger med gjennomføringen av forsikringsdistribusjonsdirektivet.

I høringen har *Finans Norge*, *Telenor Norge AS* og *American Express* reist spørsmål om rollen som grupperepresentant for kollektive forsikring kan falle inn under definisjonen av forsikringsformidling.

Departementet viser til at spørsmålet oppstår som følge av det trepartsforhold denne for-

sikringsformen innebærer ved at det er grupperepresentanten som er forsikringstaker og som inngår avtale på vegne av eller til fordel for medlemmene. Grupperepresentanten kan også stå for administrasjonen av forsikringsforholdet.

Verken det tidligere forsikringsformidlingsdirektivet eller det nye forsikringsdistribusjonsdirektivet gir et generelt svar på om en grupperepresentant kan anses for å drive forsikringsformidling. Både definisjon av forsikringsformidling og forsikringsdistribusjon er vidt utformet i direktivene, og utelukker ikke at en forsikringstaker for en kollektiv forsikring kan anses for å drive forsikringsformidling.

Det følger av fortalen til forsikringsdistribusjonsdirektivet punkt 49 at:

«In the case of group insurance, ‘customer’ should mean the representative of a group of members who concludes an insurance contract on behalf of the group of members where the individual member cannot take an individual decision to join, such as a mandatory occupational pension arrangement. The representative of the group should, promptly after enrolment of the member in the group insurance, provide, where relevant, the insurance product information document and the distributor’s conduct of business information.»

Departementet antar at uttalelsen i fortalen ville vært overflødig dersom grupperepresentanten også ble regnet som en forsikringsformidler, noe som kan tas til inntekt for at grupperepresentanter ved avtaler som nevnt i punkt 49, ikke anses for å drive forsikringsformidling. Samtidig er departementet noe i tvil om rekkevidden av uttalelsen.

Etter departementets vurdering må det fortsatt foretas en konkret vurdering av rollen til grupperepresentanten opp mot definisjonen av forsikringsformidling, slik departementet forstår reglene å være praktisert etter norsk rett i dag. Departementet viser til at forsikringsdistribusjonsdirektivet ikke inneholder særlig regulering av gruppeforsikringer, ut over fortalens angivelse som nevnt ovenfor, noe som kan tale for at slike produkter skal behandles på lik linje som ved formidling av andre forsikringsavtaler. Etter departementets syn taler også hensynet til kundebeskyttelse og hensynet til like konkurransevilkår for at det foretas en konkret vurdering. Departementet mener derfor at kollektive forsikringer, og rollen som forsikringstaker for slike produkter, ikke bør behandles særskilt i ny forsikringsformidlingslov.

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

Departementet viser for øvrig til at direktivet inneholder enkelte unntak fra definisjonen av «forsikringsdistribusjon», og at forsikringsformidling må være ervervsmessig, jf. lovforslaget § 1-3. I tvilstilfelle vil Finanstilsynet kunne avgjøre om det foreligger forsikringsformidling.

American Express har i høringen vist til at begrepet «forsikringsformidling» etter tysk rett er tolket slik at verken forsikringstaker eller forsikringsgiver kan anses for å være en forsikringsformidler. I den forbindelse viser departementet til at EU-domstolen i sak C-633/20 er forelagt spørsmål fra en tysk domstol om rekkevidden av forsikringsformidling i relasjon til gruppeforsikringer. Departementet viser til at EU-domstolens uttalelse vil kunne gi ytterligere veiledning for spørsmålet som er reist av høringinstansene.

Departementet foreslår i §§ 2-1 til 2-4 i ny forsikringsformidlingslov å angi de ulike typer forsikringsformidling som kan drives etter loven. Det vises i denne sammenheng til gjeldende lov som har en egen bestemmelse med definisjoner i § 1-2 nr. 2 til 4.

I forsikringsdistribusjonsdirektivet skilles det ikke mellom forsikringsmeglervirksomhet og forsikringsagentvirksomhet, begge typer virksomhet dekkes av begrepet «forsikringsformidler». Departementet foreslår å videreføre det nasjonale skillet mellom meglere og agenter som de to hovedaktørene som kan drive forsikringsformidling. Forsikringsagentvirksomhet kan drives som hovedbeskjeftigelse, men også som tilleggsvirksomhet når nærmere vilkår er oppfylt. Lovforslaget fra departementet svarer i hovedsak til Finanstilsynets utkast §§ 6 til 9 i høringnotatet, men har fått en noe annen utforming.

I høringnotatet drøfter Finanstilsynet om det er behov for endringer i definisjonen av meglervirksomhet, slik at alternativet som består i å presentere kunden for forsikringsløsninger fra ett eller flere forsikringsforetak, utgår. Bakgrunnen for Finanstilsynets drøftelser er ikke foranlediget av forsikringsdistribusjonsdirektivet, men fordi meglere etter norsk rett representerer kunden og skal være uavhengig av forsikringsforetaket.

Finanstilsynet vurderer derfor om nevnte alternativ står i motstrid til kravet om uavhengighet. Finanstilsynet konkluderer i høringnotatet med at det ikke er behov for endringer, og departementet deler denne vurderingen. Departementet legger som Finanstilsynet vekt på at det går et skille mot forsikringsagentvirksomhet, ved at megleren ikke har kontraktmessige forpliktelser overfor ett eller flere forsikringsforetak. Departementet viser til Finanstilsynets uttalelse om at alternativet kan dekke virksomhet som har mer preg av rådgivning om forsikringsbehov enn bistand i anbudsprosesser. Ingen høringinstanser har uttalt seg om spørsmålet. Departementet foreslår derfor at alternativet som består i å presentere kunden for forsikringsløsninger fra ett eller flere forsikringsforetak, videreføres. Departementet viser til lovforslaget §§ 2-1 og 2-2.

Departementet foreslår i tråd med Finanstilsynets utkast å flytte definisjonen av aksessorisk forsikringsagentvirksomhet fra forskrift til lov. Departementet viser til lovforslaget § 2-4. Bestemmelsen angir hvilke vilkår som må være oppfylt for at foretaket kan registreres som aksessorisk forsikringsformidler, og hvilke vilkår som må være oppfylt for at virksomheten unntas fra registreringsplikten. I tråd med definisjonen som følger av forsikringsdistribusjonsdirektivet er det presisert at banker, kredittforetak og verdipapirforetak ikke kan drive aksessorisk agentvirksomhet.

I motsetning til begrepsbruken som benyttes i forsikringsdistribusjonsdirektivet, foreslår departementet å videreføre gjeldende system slik at aksessoriske forsikringsagentforetak omfattes av begrepet «forsikringsformidlingsforetak» i ny forsikringsformidlingslov. Det medfører at plikter som retter seg mot et forsikringsformidlingsforetak, vil gjelde for forsikringsagentforetak, forsikringsmeglervirksomhet (inkludert gjenforsikringsmeglervirksomhet) og aksessoriske forsikringsagentforetak, med mindre annet fremgår særskilt. Det kan i forskrift gjøres unntak fra én eller flere av bestemmelsene i loven i medhold av lovforslaget § 1-4 annet ledd.

5 Adgang til å drive forsikringsformidling

5.1 Registrering

5.1.1 Gjeldende rett

Forsikringsformidlingsloven skiller mellom registrering og tillatelse til å kunne drive forsikringsformidlingsvirksomhet, avhengig av om et foretak ønsker å drive virksomhet som forsikringsagentforetak eller forsikringsmeglingsforetak.

Etter forsikringsformidlingsloven § 2-1 kan forsikringsmeglingsvirksomhet ikke drives uten tillatelse fra Finanstilsynet. Forsikringsmeglingsforetaket skal oppføres i Finanstilsynets konsekvsjonsregister. Reglene får tilsvarende anvendelse for gjenforsikringsmeglingsvirksomhet, jf. § 6-1 første ledd.

Kravet til registrering for forsikringsagentforetak følger av forsikringsformidlingsloven § 7-1. Norske forsikringsagentforetak skal enten være registrert i forsikringsforetakets register eller hos Finanstilsynet, avhengig av hvilke foretak forsikringsagentforetaket har avtaler med.

Norske forsikringsagentforetak som har agentavtale med norske forsikringsforetak, skal være oppført i forsikringsforetakets agentregister. Forsikringsforetak som fører eget agentregister, skal påse at vilkårene for å drive forsikringsagentvirksomhet er oppfylt.

Norske forsikringsagentforetak som har avtale med utenlandske forsikringsforetak, skal som et utgangspunkt være oppført i Finanstilsynets register. Utenlandske forsikringsforetak med hovedsete i EØS og som har etablert forretningssted i Norge (filial) kan likevel føre et eget agentregister etter samme regler som norske forsikringsforetak, se Finanstilsynets rundskriv 9/2008.

Forsikringsformidlingsloven § 7-9 gir Finanstilsynet hjemmel til å fastsette særlige regler eller unntak fra reglene i kapittel 7 for aksessorisk agentvirksomhet. Det er ikke gjort unntak fra kravet til registrering. Kravet til registrering etter § 7-1 og registreringsprosessen som nevnt ovenfor, gjelder derfor også for aksessoriske forsikringsagentforetak.

Nærmere regler om forsikringsforetakets register over tilknyttede forsikringsagentforetak følger av forskrift om forsikringsformidling kapittel 4. Her fremgår blant annet hvilke opplysninger som skal fremgå av registeret, og krav til forsikringsforetakets oppbevaring av informasjon.

En underagent er et forsikringsagentforetak som ikke har avtale direkte med et forsikringsforetak, men har formidlingsavtale med et annet forsikringsagentforetak (hovedagenten). Et forsikringsagentforetak kan gi fullmakten videre til en underagent dersom underagenten oppfyller vilkårene for å drive agentvirksomhet, se forsikringsformidlingsloven § 7-1 tredje ledd. Det er forsikringsagentforetaket som er ansvarlig for å påse at underagenten oppfyller vilkårene for registrering. Det er i forvaltningspraksis lagt til grunn at det som hovedregel ikke er registreringsplikt for underagenter av norske forsikringsagentforetak. Et forsikringsagentforetak handler fullt og helt på forsikringsforetakets ansvar for de produkter som formidles. Dette gjelder også for virksomhet som forsikringsagentforetaket har utkontraktert til underagenter.

Hvilke vilkår som må være oppfylt for at foretaket skal kunne få tillatelse eller registreres, er nærmere behandlet i avsnitt 5.2.

5.1.2 Direktivet

Forsikringsdistributionsdirektivet har, i likhet med forsikringsformidlingsdirektivet, krav om registrering for å kunne drive forsikringsformidling. I tillegg videreføres forsikringsformidlingsdirektivets alternative ordninger for registrering. Det vil si at direktivet åpner for at medlemsstatene kan operere med flere registre, og blant annet bestemme at forsikringsforetak kan samarbeide med tilsynsmyndigheten ved registrering av en formidler. Nytt med direktivet er at medlemsstatene skal opprette et online-registreringssystem for søknader om registrering.

Artikkel 3 nr. 1 i direktivet regulerer hvem som skal registreres etter direktivet og åpner for alternative prosesser for registrering.

Første avsnitt fastsetter at forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og aksessoriske forsikringsformidlere skal registreres hos vedkommende myndighet i hjemstaten. Direktivet krever ikke registrering for forsikringsforetak og gjenforsikringsforetak og foretakets ansatte, jf. annet avsnitt.

Direktivet krever ikke at alle ansatte i registreringspliktige foretak skal fremgå av registeret, jf. syvende avsnitt, men medlemsstatene skal sikre at navnet på personer i ledelsen med ansvar for distribusjon registreres, jf. åttende avsnitt. Videre skal registeret angi hvilke medlemsstater formidleren driver virksomhet i, jf. niende avsnitt.

Tredje avsnitt åpner for at forsikringsforetak, gjenforsikringsforetak, forsikringsformidlere eller andre organer («other bodies») kan samarbeide med vedkommende myndighet ved registrering av forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og aksessoriske forsikringsformidlere og ved anvendelse av kravene som følger av artikkel 10. I fjerde avsnitt vises det til at forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og aksessoriske forsikringsformidlere kan registreres av et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak, en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en sammenslutning av forsikringsforetak som er under tilsyn av vedkommende myndighet.

Medlemsstatene kan fastsette at forsikringsforetak, gjenforsikringsforetak eller forsikringsformidler som en formidler opptre på vegne av, skal være ansvarlig for å kontrollere at vilkårene for registrering er oppfylt og registrere formidleren, jf. femte og sjette avsnitt.

Etter artikkel 3 nr. 2 første avsnitt kan medlemsstatene opprette mer enn ett register, forutsatt at de fastsetter kriterier for registrering. Det følger av annet avsnitt at det skal opprettes et nettbasert registreringssystem som skal være lett tilgjengelig og gjøre det mulig å fylle ut registreringsskjema direkte på internett. Dersom det opprettes flere registre, skal medlemsstatene etablere et felles informasjonssted som gir rask og enkel tilgang til opplysningene fra registrene, jf. artikkel 3 nr. 3.

Søknader om oppføring i registeret skal behandles innen tre måneder, se artikkel 3. nr. 5. Fristen løper fra inngivelse av fullstendig søknad.

5.1.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet foreslår å lovfeste en fellesbestemmelse om at forsikringsformidling bare kan drives av foretak som har tillatelse til å drive forsikringsmeglings- eller gjenforsikringsmeglingsvirksom-

het eller foretak som er registrert som forsikringsagentforetak eller aksessoriske forsikringsagentforetak i Finanstilsynets konsesjonsregister, se utkastet § 5.

I høringsnotatet foreslår Finanstilsynet å utvide registreringsplikten til å også gjelde for underagenter. Finanstilsynet viser til at dette synes å være best i tråd med direktivforpliktelsene, og samtidig vil kunne gi en større trygghet for at vilkårene for å drive forsikringsformidlingsvirksomhet faktisk er oppfylt. Forslaget innebærer at en fullmakt fra et forsikringsforetak til å formidle forsikringer, bare kan gis forsikringsagentforetak som er registrert eller som er unnatt fra lovens virkeområde. Et krav om registrering av underagenter følger også av utkastet § 34.

Finanstilsynet foreslår at det bare skal være ett register, se utkastet § 13 første ledd første punktum. Det medfører en endring sammenlignet med gjeldende rett, der enkelte forsikringsforetak har egne agentregistre, men hvor Finanstilsynets konsesjonsregister fungerer som et felles informasjonssted med lenker videre til disse registrene. Endringsforslaget innebærer at alle forsikringsformidlere skal registreres direkte i Finanstilsynets register, uavhengig av om foretaket driver virksomhet som forsikringsmegler eller forsikringsagent. I høringsnotatet begrunner Finanstilsynet sitt endringsforslag med at den gjeldende ordningen, som skal sikre at Finanstilsynets konsesjonsregister fungerer som et felles informasjonssted, ikke fungerer tilfredsstillende. Finanstilsynet har pr. i dag 33 forsikringsagentregistre knyttet til Finanstilsynets konsesjonsregister. Lenker blir ikke oppdatert og gir i en del tilfeller ikke direkte tilgang til agentregisteret. Det er heller ikke mulig å søke etter et bestemt forsikringsagentforetak via konsesjonsregisteret.

Kontroll med at vilkårene er oppfylt skal etter forslaget enten utføres av Finanstilsynet eller ansvarlig norsk forsikringsforetak, se utkastet §§ 10 til 12.

I høringsnotatet er det i utkastet § 12 foreslått at norske forsikringsforetak fortsatt skal være ansvarlig for å kontrollere at vilkårene for agentvirksomhet er oppfylt, også for underagenter som har avtale med forsikringsforetakets agenter. Finanstilsynet uttaler at forsikringsagentvirksomhet innebærer utkontraktering av distribusjon og markedsføring av forsikringer, og at foretakets ansvar for at agentene oppfyller vilkårene for registrering, gjenspeiler dette ansvarsforholdet best. Dersom vilkårene er oppfylt, skal forsikringsforetaket sende melding til Finanstilsynet om registrering. Nærmere regler om forsikrings-

foretakets melding og plikt til å oppbevare dokumentasjon skal etter forslaget fastsettes i forskrift, og det er foreslått en lovhjemmel for departementet til å gi nærmere regler om dette.

For forsikringsagentforetak og aksessoriske forsikringsagentforetak for forsikringsforetak med hovedsete i annen EØS-stat og som ikke er registrert i forsikringsforetakets hjemstat etter nasjonale regler der, er det i høringsnotatet foreslått at det er Finanstilsynet som skal påse at vilkårene er oppfylt og registrere foretaket. Forslaget omfatter også agenter av norske filialer av forsikringsforetak med hovedsete i annen EØS-stat, noe som innebærer en endring av gjeldende rett. Som bakgrunn for forslaget, viser Finanstilsynet i høringsnotatet til at Finanstilsynets kompetanse til å føre tilsyn med filialer av utenlandske forsikringsforetak er begrenset, og at forslaget vil innebære et mer hensiktsmessig tilsyn med agenter av utenlandske forsikringsforetak med filial her i riket.

Finanstilsynet foreslår å lovfeste plikten til å behandle søknaden senest tre måneder etter at komplett søknad er mottatt, se utkastet § 11 annet ledd. Dette er i samsvar med artikkel 3 nr. 5 i forsikringsdistribusjonsdirektivet. Finanstilsynet legger til grunn at fristen begynner å løpe når all informasjon og alle dokumenter som er nødvendig for å vurdere om vilkårene er oppfylt, er mottatt. For øvrig gjelder forvaltningslovens saksbehandlingsregler. Finanstilsynet uttaler i høringsnotatet at en tilsvarende frist ikke er nødvendig i forholdet mellom et norsk forsikringsforetak og dets agenter.

Finanstilsynet foreslår ingen endringer i reglene om hvilke opplysninger som skal fremgå av konsesjonsregisteret for forsikringsformidlingsforetak, og viser til at gjeldende krav er i samsvar med direktivet.

5.1.4 Høringsinstansenes merknader

Finans Norge reiser spørsmål om forslaget til ulik registreringsprosess for et forsikringsformidlingsforetak, avhengig av om det inngås avtale om formidling med et norsk eller et utenlandsk forsikringsforetak, vil gi de anførte tilsynsmessige gevinster. *Finans Norge* viser til at lovforslaget er begrunnet med at Finanstilsynets kompetanse til å føre tilsyn med filialer av utenlandske forsikringsforetak er begrenset. *Finans Norge* er imidlertid i tvil om Finanstilsynet også er bevisst de mulige praktiske og konkurransemessige utfordringer ved forslaget. *Finans Norge* viser blant annet til at en hurtig registreringsprosess vil

kunne være av vesentlig betydning for å få rask tilgang til markedet, og både norske og utenlandske forsikringsforetak bør derfor kunne ha hånd om denne prosessen selv. *Finans Norge* viser til at høringsnotatet ikke sier noe om hvordan omlegging av registreringsprosessen vil påvirke eksisterende forsikringsagenter, men *Finans Norge* antar at disse ikke vil måtte gjennomgå en registreringsprosess på nytt, men at forsikringsforetakene vil overføre opplysningene til Finanstilsynet på en hensiktsmessig måte. *Finans Norge* kan uansett ikke se at de fordeler som tilsynet får med å overta også selve registreringsprosessen, står i samsvar med de ulempene som dette vil medføre både for markedet og tilsynets egen ressursbruk.

Regelrådet mener at virkningene av utvidet krav om registrering hos Finanstilsynet med fordel kunne ha vært forsøkt tallfestet. *Regelrådet* påpeker at det vil påløpe kostnader knyttet til overføring av informasjon om eksisterende agenter og underagenter til Finanstilsynet.

Statistisk sentralbyrå støtter Finanstilsynets forslag om at registreringsplikten også omfatter underagenter for forsikringsforetak, i tillegg til agenter og aksessoriske agenter. *Statistisk sentralbyrå* viser til at Finanstilsynets konsesjonsregister er en sentral kilde for avgrensning av finansiell sektor og næringer i SSB sine statistikker. *Statistisk sentralbyrå* støtter derfor at agenter, underagenter og aksessoriske agenter skal registreres direkte i Finanstilsynets konsesjonsregister.

Tide Forsikring er negative til forslaget fra Finanstilsynet om registrering av agenter og underagenter som distribuerer forsikring på vegne av utenlandske forsikringsgivere. *Tide Forsikring* viser til at forslaget innebærer at plikten til å registrere agenter utvides også til underagenter. *Tide Forsikring* viser til at Finanstilsynet ikke begrunner forslaget nærmere, utover å vise til at dette «synes best i tråd med direktivforpliktelsen». *Tide Forsikring* stiller spørsmål ved om denne vurderingen er korrekt, og kan ikke se at direktivet innebærer endringer i forhold til gjeldende forsikringsformidlingsdirektiv som tilsier en slik endring. *Tide Forsikring* gir uttrykk for at Finanstilsynets forslag til registreringsprosess fremstår som en uberettiget og urimelig forskjellsbehandling av norske og utenlandske forsikringsgivere. Så lenge det er etablert avtaler mellom utenlandske forsikringsselskap og et norsk agentforetak burde det etter *Tide Forsikrings* syn være de samme regler for registrering av underagenter under det norske agentforetaket som det er for registrering av agenter under et norsk forsikrings-

selskap. Tide Forsikring stiller spørsmål om en slik forskjellsbehandling av norske og utenlandske forsikringsgivere er i samsvar med de generelle prinsippene om ikke-diskriminering i EØS-avtalens hoveddel.

5.1.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår i lovforslaget § 3-1 til ny forsikringsformidlingslov en bestemmelse som fastslår at forsikringsformidling som hovedregel bare kan drives av foretak med tillatelse til å drive forsikringsmegling eller gjenforsikringsmegling eller foretak som er registrert som forsikringsagentforetak eller aksessoriske forsikringsagentforetak, i tråd med Finanstilsynets forslag.

Lovforslaget innebærer en endring sammenlignet med gjeldende rett, siden registreringsplikten etter forslaget vil gjelde for alle forsikringsagentforetak, herunder underagenter. «Underagenter» er ikke et begrep etter forsikringsdistribusjonsdirektivet, men benyttes her som en betegnelse på et forsikringsagentforetak (underagent) som har avtale med et annet forsikringsagentforetak (hovedagent). Etter gjeldende rett er det normalt ikke registreringsplikt for underagenter av norske forsikringsagentforetak. Departementet er enig med Finanstilsynet i at løsningen som her foreslås, synes å være best i tråd med direktivforpliktelsene, og at den gir større trygghet for at vilkårene for registrering er oppfylt.

Departementet foreslår at det skal være et felles register for registrering av forsikringsformidlingsforetak. Dette innebærer en endring sammenlignet med gjeldende rett, i tråd med Finanstilsynets forslag. Departementet har lagt vekt på Finanstilsynets vurdering om at forsikringsagentregistrene knyttet til Finanstilsynets register, ikke fungerer tilfredsstillende. Det vises til Finanstilsynets uttalelse om at lenker ikke blir oppdatert og i en del tilfeller ikke gir direkte tilgang til agentregisteret, samt at det heller ikke er mulig å søke etter et bestemt forsikringsagentforetak via registeret.

Forslaget innebærer at alle forsikringsformidlingsforetak skal registreres i et virksomhetsregister som Finanstilsynet fører, med mindre formidleren er unntatt fra registreringsplikt. Forsikringsformidlingsvirksomhet kan for øvrig ikke igangsettes før foretaket er oppført i virksomhetsregisteret, jf. lovforslaget § 3-5.

Departementet foreslår å videreføre gjeldende konsesjonskrav for å kunne drive forsikringsmegling eller gjenforsikringsmegling. Det innebærer at det kreves tillatelse fra Finanstilsynet for å

kunne oppta forsikringsmeglingsvirksomhet eller gjenforsikringsmeglingsvirksomhet. Det er Finanstilsynet som vurderer om tillatelse skal gis etter søknad fra foretaket.

I likhet med forsikringsformidlingsdirektivet, åpner forsikringsdistribusjonsdirektivet for alternative registreringsprosesser. Departementet viser til at det etter direktivet kan bestemmes at et forsikringsforetak som formidleren opptrer på vegne av, skal være ansvarlig for å kontrollere at vilkårene for registrering er oppfylt og registrere agenten, jf. artikkel 3 nr. 1 femte og sjette avsnitt.

Finanstilsynet har i høringsnotatet foreslått ulike registreringsprosesser for forsikringsagentforetak, avhengig av om agenten opptrer på vegne av et norsk forsikringsforetak eller et forsikringsforetak fra annet EØS-land. Etter forslaget skal et forsikringsagentforetak som opptrer på vegne av et forsikringsforetak fra et annet EØS-land, ikke vurderes av forsikringsforetaket, men av Finanstilsynet. Flere høringsinstanser har hatt merknader til dette forslaget. *Finans Norge* stiller spørsmål ved om forslaget vil gi de anførte tilsynsmessige gevinster, og peker på at ulik registreringsprosess kan medføre et konkurransefortrinn for norske forsikringsforetak. Departementet viser til at like konkurransevilkår generelt er viktig for at det indre markedet skal fungere etter sin hensikt, og at et sentralt formål med direktivet er å styrke det indre markedet og få lik konkurranse mellom distribusjonskanaler.

Etter en samlet vurdering foreslår departementet en lik registreringsprosess for foretak som vil oppta virksomhet som forsikringsagentforetak eller aksessorisk forsikringsagentforetak, uavhengig av om forsikringsforetaket som foretaket har agentavtale med, er norsk eller fra et annet EØS-land. Departementet ser det som hensiktsmessig at foretaket som ønsker å drive virksomhet som forsikringsagent eller aksessorisk forsikringsagent, selv sender søknad om registrering til Finanstilsynet, vedlagt en bekreftelse fra forsikringsforetaket om at vilkårene for registrering er oppfylt. Dette innebærer en endring sammenlignet med gjeldende rett og Finanstilsynets lovutkast, men medfører at alle foretak som ønsker å drive agentvirksomhet, er underlagt samme registreringsprosess.

Etter lovforslaget påhviler det forsikringsforetaket å vurdere om foretaket som det eller forsikringsforetakets agenter har avtale om formidling av forsikringer med, oppfyller vilkårene for registrering som forsikringsagentforetak eller aksessorisk forsikringsagentforetak. Ved søknad om registrering som forsikringsagentforetak eller

aksessorisk forsikringsagentforetak, skal foretaket vedlegge en bekreftelse fra forsikringsforetaket som dokumentasjon for at vilkårene for registrering er oppfylt. Finanstilsynet kan innhente mer informasjon fra foretaket som søker om registrering eller fra forsikringsforetaket, dersom det er nødvendig for Finanstilsynets behandling av søknaden. Det vil være behov for å gi nærmere regler om forsikringsforetakets bekreftelse, opphør av agentavtale og oppbevaring av dokumentasjon. Departementet foreslår derfor at det inntas en forskriftshjemmel for å kunne gi nærmere regler om dette. Departementet viser til lovforslaget § 3-3.

I lovforslaget § 3-2 første ledd foreslår departementet en bestemmelse om hvilke opplysninger en søknad om å drive forsikringsformidling, skal inneholde. Forslaget svarer i hovedsak til Finanstilsynets utkast til § 11 med enkelte språklige justeringer. I tillegg har departementet presisert i lovt teksten at søknaden skal sendes til Finanstilsynet. For foretak som ønsker å drive forsikringsagentvirksomhet, vil en bekreftelse fra forsikringsforetaket fremlegges som en del av dokumentasjonen for at foretaket oppfyller vilkårene for registrering, jf. lovforslaget § 3-2 første ledd bokstav a. Bestemmelsen er for øvrig nærmere omtalt i spesialmerknaden til § 3-2.

Departementet viser til at det etter lovforslaget er Finanstilsynet som etter søknad kan gi et foretak tillatelse til å drive forsikringsmegling eller gjenforsikringsmegling eller registrere et foretak som forsikringsagentforetak eller aksessorisk forsikringsagentforetak, jf. lovforslaget § 3-4. Finanstilsynet kan sette vilkår for tillatelsen eller registreringen. Finanstilsynet skal videre nekte tillatelse eller registrering dersom vilkårene i lovforslaget § 3-4 ikke er oppfylt, jf. omtale i avsnitt 5.2.

Skillet mellom en søknad om «tillatelse» til å kunne drive forsikringsmeglingsvirksomhet eller gjenforsikringsmeglingsvirksomhet og en søknad om «registrering» som forsikringsagentforetak eller aksessorisk forsikringsagentforetak etter lovforslaget, vil kunne oppfattes som ubetydelig. Når departementet likevel har valgt ulike begrepsbruk i loven, skyldes det at skillet synliggjør at agentforetak opptrer på forsikringsforetakets ansvar og at det påhviler forsikringsforetaket å påse at vilkårene for registrering er oppfylt.

Departementet slutter seg til Finanstilsynets forslag om å lovfeste plikten til å behandle en søknad om tillatelse eller om registrering innen tre måneder. Fristen løper fra det tidspunkt Finanstilsynet har mottatt all informasjon som er nødvendig for å vurdere søknaden. Departementet viser

til lovforslaget § 3-2 annet ledd, som gjennomfører artikkel 3 nr. 5.

5.2 Vilkår for å drive forsikringsformidling

5.2.1 Gjeldende rett

Forsikringsformidlingsloven kapittel 2 inneholder vilkår for tillatelse til å drive forsikringsmeglingsvirksomhet. Vilkår for å kunne drive forsikringsagentvirksomhet følger av kapittel 7 i loven.

En søknad om tillatelse til å drive forsikringsmeglingsvirksomhet skal inneholde opplysninger av betydning for vurderingen av om tillatelse skal gis, herunder minst dokumentasjon for at foretaket oppfyller kravene som følger av § 2-2 og en beskrivelse av hvilke forsikringsklasser/risikoer forsikringsmeglingsforetak vil megle, jf. § 2-1 annet ledd. Forsikringsformidlingsloven § 2-2 oppstiller følgende vilkår for tillatelse:

1. Foretaket må være organisert som aksjeselskap, allmennaksjeselskap, ansvarlig selskap, kommandittselskap eller enkeltpersonforetak.
2. Foretaket må ikke være under konkursbehandling eller gjeldsforhandling.
3. Foretaket må oppfylle kravene til forsikring i kapittel 4.
4. Den eller de i ledelsen som er ansvarlig for forsikringsmeglingsvirksomheten må oppfylle kravene i §§ 3-1 og 3-3.

Reglene i kapittel 2 får tilsvarende anvendelse for gjenforsikringsmeglingsvirksomhet, se § 6-1.

Vilkår for å kunne drive forsikringsagentvirksomhet fremgår av forsikringsformidlingsloven §§ 7-2, 7-3 og 7-5. Forsikringsformidlingsloven oppstiller ikke krav til organisasjonsform. Imidlertid benytter loven begrepet «forsikringsagentforetak», jf. § 7-1 første ledd. I forvaltningspraksis er det lagt til grunn at forsikringsagentvirksomhet må organiseres på samme måte som forsikringsmeglingsforetak. Forsikringsformidlingsloven § 7-2 inneholder krav til egnethet og § 7-3 kvalifikasjonskrav for forsikringsagenter. Registrering skal nektes dersom disse kravene ikke er oppfylt, jf. § 7-4. Forsikringsagentvirksomheten må tegne forsikring etter reglene i kapittel 4, med mindre forsikringsforetaket i avtalen med agenten har påtatt seg å dekke erstatningsansvaret, jf. § 7-5.

Forsikringsformidlingsloven § 7-1 forutsetter at det inngås en avtale mellom forsikringsforetaket og forsikringsagentforetaket om formidling av forsikringsforetakets produkter. Finanstilsynet

har lagt til grunn at dette er et vilkår for registrering, og at dokumentasjon på agentavtalen må fremlegges.

Aksessoriske forsikringsagentforetak er i utgangspunktet omfattet av samme krav som gjelder for forsikringsagentforetak, men i medhold av forsikringsformidlingsloven § 7-9 er det i forskrift om aksessorisk agentvirksomhet fastsatt lempeligere krav til kvalifikasjoner og en mer begrenset politiattest, jf. forskriften §§ 3 og 4.

Forsikringsagentforetaket kan ikke gi fullmakt videre til en underagent uten at kravene som følger av §§ 7-2, 7-3 og 7-6 er oppfylt for underagentvirksomheten, jf. § 7-1 tredje ledd. Finanstilsynet har lagt til grunn at underagenter også må være dekket av forsikringsagentforetakets forsikringer, med mindre underagenten har tegnet egne forsikringer. Hvis underagentforetaket skal behandle klientmidler, må forsikringsagentforetaket påse at underagenten etablerer klientkonto i medhold av § 7-6.

5.2.2 Direktivet

I likhet med forsikringsformidlingsdirektivet, fremgår det av forsikringsdistribusjonsdirektivet at medlemsstatene skal sikre at registrering av forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og aksessoriske forsikringsformidlere forutsetter at kravene til blant annet kvalifikasjoner, hederlig vandel og forsikring, er møtt. Det vises til artikkel 3 nr. 4 fjerde avsnitt, som inneholder en henvisning til artikkel 10. Artikkel 10 er nærmere omtalt i avsnitt 5.3, 6 og 7.5.

Forsikringsformidlere, gjenforsikringsformidlere og aksessoriske forsikringsformidlere skal fjernes fra registeret dersom de ikke lenger oppfyller vilkårene i artikkel 10, jf. artikkel 3 nr. 4 sjettede avsnitt.

Nytt med forsikringsdistribusjonsdirektivet er at opplysningene som fremgår av artikkel 3 nr. 6 bokstav a til c, må oppgis for at formidleren skal kunne bli registrert. Her fremgår at formidleren skal opplyse om identiteten til aksjeeiere eller deltakere, enten de er fysiske eller juridiske personer, som har en eierandel som overstiger 10 prosent i forsikringsformidlingsforetaket og størrelsen på disse eierandelene (bokstav a), og om identiteten til personer som har nære forbindelser til formidleren (bokstav b). Det skal videre bekreftes at nevnte eierandeler eller eventuelle nære forbindelser ikke hindrer effektivt tilsyn (bokstav c). Begrepet «nære forbindelser» skal forstås på samme måte som i Solvens II-direktivet artikkel 13 nr. 17. Det vil si en situasjon der to eller flere

fysiske eller juridiske personer er knyttet til hverandre gjennom kontroll eller kapitalinteresse, eller en situasjon der to eller flere fysiske eller juridiske personer er varig knyttet til én og samme person gjennom et kontrollforhold. Forsikringsformidleren skal straks underrette om eventuelle endringer i de opplysninger som er gitt, jf. artikkel 3 nr. 6 annet avsnitt.

Artikkel 3 nr. 7 fastsetter at vedkommende myndighet skal nekte registrering dersom regelverket eller administrative bestemmelser, eller håndhevingen av dette, i et tredjeland som gjelder for juridiske eller fysiske personer som formidleren har nære forbindelser til, er til hinder for et effektivt tilsyn.

5.2.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet foreslår en felles bestemmelse med vilkårene for at et foretak skal få tillatelse eller kunne registreres som forsikringsformidlingsforetak. Forslaget følger av utkastet § 10. Bestemmelsen gjelder for alle forsikringsformidlingsforetak, med mindre vilkårene for å unnta virksomheten fra registrering er oppfylt. Finanstilsynet har ved utformingen av bestemmelsen tatt utgangspunkt i § 2-2 i nåværende forsikringsformidlingslov, siden forsikringsdistribusjonsdirektivet i hovedsak viderefører forsikringsformidlingsdirektivets vilkår for registrering.

Forsikringsdistribusjonsdirektivet oppstiller ikke krav til selskapsrettslig organisering, og åpner for personlige tillatelser. Finanstilsynet legger til grunn at det er opp til den enkelte medlemsstat å bestemme hvordan et forsikringsformidlingsforetak skal være organisert, herunder om det skal gis personlige tillatelser. Finanstilsynet viser til at forsikringsformidling etter gjeldende lov bare kan drives av foretak, og foreslår å videreføre dette. I høringsnotatet foreslår Finanstilsynet at forsikringsformidlingsforetak må være organisert som aksjeselskap, allmennaksjeselskap, ansvarlig selskap eller enkeltpersonforetak. Dette følger av utkastet § 10 første ledd nr. 1. Finanstilsynet viser til at for forsikringsagentforetak, vil dette innebære en formalisering av praksis. Finanstilsynet har ikke foreslått å videreføre gjeldende alternativ om at forsikringsformidlingsforetak kan organiseres som kommandittselskap, under henvisning til at ingen forsikringsformidlingsforetak i dag er organisert som kommandittselskap og Finanstilsynet anser dette alternativet for å være lite praktisk.

I høringsnotatet viser Finanstilsynet til at det ikke kan utelukkes at andre EØS-stater åpner for at fysiske personer kan registreres, og at det derfor kan tenkes at fysiske personer driver forsikringsformidling på grensekryssende basis i Norge.

I høringsnotatet foreslår Finanstilsynet i utkastet § 10 første ledd nr. 2 et krav om at foretaket må ha fullt innbetalt egenkapital på søknadstidspunktet, dersom virksomheten er organisert som et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Finanstilsynet viser til at et slikt krav ikke følger av gjeldende forsikringsformidlingslov og heller ikke av direktivet, men skal sikre at foretakene har et minimum av kapital ved oppstart, og bidra til betryggende formidlingsvirksomhet. Kravet skal dokumenteres ved fremleggelse av revisorbekræftelse. Gjeldende krav om at foretaket ikke kan være under konkursbehandling, er foreslått videreført i utkastet § 10 første ledd nr. 3. Vilåret om at foretaket ikke må være under gjeldsforhandling, er i høringsnotatet ikke foreslått videreført. Bakgrunnen for dette er at Brønnøysundregistrene har opplyst at det ikke er mulig å få attest på at foretaket ikke er under gjeldsforhandling.

Videre har Finanstilsynet i utkastet § 11 foreslått hvilken dokumentasjon foretaket må fremlegge for å vise at vilkårene for tillatelse og registrering er oppfylt. Dette er blant annet dokumentasjon for at foretaket oppfyller vilkårene for tillatelse og registrering og en beskrivelse av hvilke forsikringer foretaket skal formidle. I tillegg har Finanstilsynet inntatt et krav om at foretaket skal gi opplysninger om forhold som nevnt i artikkel 3 nr. 6.

Finanstilsynet foreslår et generelt krav om at forsikringsformidlere skal opplyse om hvilke forsikringer foretaket skal formidle, noe som innebærer en utvidelse sammenlignet med gjeldende rett. Etter gjeldende rett gjelder kravet kun for forsikringsmeglingsforetak, men ikke for forsikringsagentforetak. Finanstilsynet viser til at kravet ikke følger av direktivet, men at informasjon om virksomheten er nødvendig for å kunne vurdere om relevante personer har de nødvendige faglige kvalifikasjonene.

For å følge opp kravet i direktivet artikkel 3 nr. 6 om informasjon fra formidlere som vilkår for registrering, foreslår Finanstilsynet å stille krav om at foretaket i søknaden må opplyse om identiteten til fysiske og juridiske personer som eier mer enn 10 prosent av foretaket og størrelsen på eierandelen. Det samme gjelder for fysiske og juridiske personer med nære forbindelser til for-

midlingsforetaket. Dette er nytt sammenlignet med gjeldende rett.

Finanstilsynet legger til grunn at artikkel 3 nr. 6 bokstav b om nærstående omfatter både fysiske og juridiske personer. Finanstilsynet legger til grunn at begrepet «nære forbindelser» («close links») skal forstås likt med definisjonen av nære forbindelser i finanstilsynsloven § 3a annet ledd andre punktum, og har foreslått en henvisning til denne bestemmelsen. Finanstilsynet foreslår i utkastet § 13 første ledd annet punktum at registrering kan nektes hvis det foreligger forhold som hindrer effektivt tilsyn med virksomheten.

Finanstilsynet foreslår i utkastet § 11 første ledd nr. 6 å videreføre dokumentasjonskravet om at agentforetaket har inngått avtale med forsikringsforetak. Dette er kun relevant for forsikringsagentforetak som har avtale med utenlandsk forsikringsforetak. Underagenter har ikke avtale direkte med forsikringsforetaket. For slike foretak må det fremlegges dokumentasjon på hele fullmaktskjeden, det vil si avtalen med agentforetaket og agentforetakets avtale med forsikringsforetaket, før foretaket kan registreres.

5.2.4 Høringsinstansenes merknader

Finans Norge viser til at en praktisk viktig endring ved gjennomføringen av direktivet, er at banker, kredittforetak og verdipapirforetak ikke lenger oppfyller vilkårene for å kunne bli registrert som aksessoriske agenter. Endringen innebærer at disse foretakene må registrere seg som forsikringsagenter i samsvar med de ordinære kravene. *Finans Norge* peker på at utkastet til ny forsikringsformidlingslov § 10 krever at foretaket enten er aksjeselskap, allmennaksjeselskap, ansvarlig foretak eller enkeltmannsforetak. *Finans Norge* påpeker at selskapsrettslig er en sparebank ingen av delene. *Finans Norge* antar at det skyldes en inkurie at sparebanker ikke er listet opp blant de alternativene for registrering som forsikringsagent og ber om at dette endres ved utforming av det endelige utkastet, evt. ved forskrift. Det vises i denne forbindelse også til at det i dag er en rekke andre typer formidlere av typen foreninger/fagforbund etc. som i dag distribuerer forsikringer og som ikke faller inn under den foreslåtte foretaksform. *Finans Norge* viser til at det ikke følger noen begrensninger her av forsikringsdistributionsdirektivet, og reguleringen bør etter *Finans Norges* syn tilpasses gjeldende praksis.

5.2.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår i lovforslaget § 3-4 en bestemmelse som angir hvilke vilkår som må være oppfylt for at et foretak skal kunne drive forsikringsformidling. Bestemmelsen svarer i hovedsak til Finanstilsynets forslag, som har tatt utgangspunkt i § 2-2 i gjeldende forsikringsformidlingslov.

Departementet deler Finanstilsynets vurdering om at loven bør videreføre krav til selskapsrettslig organisering, og foreslår dette i lovforslaget § 3-4 første ledd bokstav a. Det medfører at fysiske personer ikke kan drive forsikringsformidling. I høringen har *Finans Norge* pekt på at det i dag er en rekke andre typer formidlere som ikke faller inn under foretaksformene som er foreslått av Finanstilsynet, blant annet sparebanker og foreninger. Departementet foreslår i lys av høringsuttalelsen til Finans Norge å ta med sparebank og forening i oppregningen av foretaksformer som er tillatt etter loven, og viser til at det i forskrift kan tillates andre foretaksformer enn hva som fremgår direkte av lovteksten.

Departementet foreslår i tråd med Finanstilsynets forslag at en virksomhet som er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, skal ha fullt innbetalt aksjekapital på søknadstidspunktet. Dette er et nytt krav sammenlignet med gjeldende lov. Ingen høringsinstanser har hatt merknader til forslaget fra Finanstilsynet. Departementet viser til at kravet sikrer at slike foretak har et minimum av kapital ved oppstart, og innebærer at forsikringsformidlingsforetak under etablering ikke kan gjøre bruk av tremånedersfristen for innbetaling av aksjekapital, jf. aksjeloven § 2-18 og allmennaksjeloven § 2-18. I tillegg foreslår departementet at kravet om at foretaket ikke kan være under konkursbehandling, videreføres.

For øvrig viser departementet til avsnitt 5.3 og avsnitt 6 for nærmere omtale av krav til egnethet og forsikring, som også er vilkår for registrering.

Lovforslaget § 3-4 annet ledd fastslår at Finanstilsynet kan avslå en søknad dersom det foreligger forhold som er egnet til å hindre et effektivt tilsyn med forsikringsformidlingsforetaket. Bestemmelsen er i tråd med Finanstilsynets forslag i høringsnotatet, og er nærmere omtalt i spesialmerknaden til bestemmelsen.

5.3 Krav til forsikring

5.3.1 Gjeldende rett

Forsikringsformidlingsloven kapittel 4 har regler om forsikring for forsikringsmeglingsforetak.

Et vilkår for tillatelse til å drive forsikringsmeglingsvirksomhet, er at foretaket må oppfylle kravene i kapittel 4 om forsikring, se § 2-2 første ledd nr. 3. Forsikringsmeglingsforetaket skal før virksomheten igangsettes, og så lenge meglingsvirksomheten utøves, ha forsikringer i samsvar med bestemmelsene i kapittel 4, jf. § 4-1 første ledd.

Regler om hva forsikringene skal dekke, finnes i forsikringsformidlingsloven § 4-2. Det følger av første ledd at forsikringen skal dekke ansvaret for yrkesmessig uaktsomhet. Dersom foretaket behandler klientmidler skal foretaket i tillegg ha en forsikring som dekker underslag av klientmidler, jf. annet ledd.

Ansvarsforsikringens størrelse og krav til forsikringen som skal dekke underslag av klientmidler, er nærmere regulert i forskrift om forsikringsformidling. Av forskriften § 2-1 fremgår det at ansvarsforsikringen skal dekke et beløp som tilsvarer minst 1 300 380 euro per skadetilfelle. For foretak som har inntil 10 forsikringsformidlere, kan den totale dekningen etter ansvarsforsikringen i løpet av et år likevel begrenses oppad til et beløp i norske kroner tilsvarende 1 924 560 euro. For forsikringsformidlingsforetak som har mer enn 10 forsikringsformidlere, kan dekningen begrenses oppad til et beløp som i norske kroner svarer til 3 903 000 euro. Forsikringen som dekker underslag av klientmidler, skal minst dekke 75 prosent av det gjennomsnittlige innestående på klientkonto i løpet av siste år, jf. § 2-2. Finanstilsynet kan i enkelttilfeller bestemme at forsikringen skal være høyere, jf. § 2-1 fjerde ledd og § 2-2 første ledd annet punktum.

Forsikringsformidlingsloven § 4-3 har regler om hvilket forsikringsforetak som er ansvarlig overfor skadelidte. Av første ledd fremgår det at forsikringsforetaket som forsikringsformidlingsforetaket har når skadelidte fremsetter krav om erstatning, er ansvarlig overfor skadelidte. Av annet ledd fremgår det at et erstatningskrav skal anses for fremsatt på det tidligste av tidspunktet for enten da forsikringsformidlingsforetaket eller forsikringsforetaket første gang mottok melding om tapet med krav om erstatning, eller det tidspunktet forsikringsformidlingsforetaket eller forsikringsforetaket første gang mottok skriftlig melding fra skadelidte vedrørende omstendigheter

som kan ventes å føre til at et erstatningskrav blir reist mot sikrede. Dette gjelder også melding fra sikrede til forsikringsforetaket.

Forsikringsformidlingsloven § 4-5 oppstiller nærmere krav til forsikringene. Skadelidte kan kreve dekning direkte fra forsikringsforetaket uten først å ha rettet krav mot forsikringsformidlingsforetaket, jf. første ledd. Forsikringsforetaket kan ikke gjøre gjeldende andre innsigelser overfor skadelidte enn de innsigelser forsikringsformidlingsforetaket selv har i forholdet til skadelidte, jf. annet ledd. Det fremgår av tredje ledd at oppsigelse av forsikringene eller bortfall av forsikringene på annen måte ikke er virksom i forhold til skadelidte før en måned etter at Finanstilsynet har mottatt melding om bortfallet. Stilles ny forsikring før utløpet av denne perioden, blir bortfallet av forsikringen virksomt fra det tidspunktet ny forsikring er stilt. Ansvarsforsikringen skal dekke krav som fremsettes mot sikrede i en periode på fem år etter opphør av virksomheten, jf. fjerde ledd.

Av § 4-5 femte ledd fremgår det at forsikringsavtaleloven § 7-5 skal gjelde når ikke annet følger av forsikringsformidlingsloven. Av samme bestemmelse fremgår det at forsikringsavtaleloven § 7-7, jf. § 7-6 gjelder så langt den passer. Forsikringsavtaleloven § 7-5 gjelder medforsikres stilling, mens §§ 7-6 og 7-7 regulerer skadelidtes stilling ved ansvarsforsikring og ved tvungen ansvarsforsikring.

Reglene i kapittel 4 gjelder tilsvarende for forsikringsagenter, med mindre forsikringsforetaket i avtalen med agenten har påtatt seg å dekke erstatningsansvaret, jf. § 7-5 første ledd. Det er ikke gitt lempeligere regler om forsikringer for aksessoriske forsikringsagenter.

5.3.2 Direktivet

Forsikringsdistribusjonsdirektivet viderefører forsikringsformidlingsdirektivets krav til ansvarsforsikring.

Det følger av artikkel 10 nr. 4 at forsikrings- og gjenforsikringsformidlere skal ha yrkesansvarsforsikring eller lignende garanti som skal dekke erstatningsansvar for uaktsomme handlinger. Forsikringen skal dekke hele EU-området, og etter bestemmelsen skal forsikringssummen være minst 1 250 000 euro per skadetilfelle og sammenlagt 1 850 000 euro for alle skadetilfeller per år. Krav til ansvarsforsikring eller lignende garanti gjelder likevel ikke dersom slik forsikring eller garanti er stilt av foretaket som formidleren opptrer på vegne av, eller har til fullmakt å opptre på vegne av, eller dersom fore-

taket har påtatt seg det fulle ansvaret for formidlerens handlinger.

Aksessoriske forsikringsformidlere skal etter artikkel 10 nr. 5 ha yrkesansvarsforsikring eller tilsvarende garanti på et nivå som er fastsatt av medlemsstatene hensyntatt produktenes art og virksomheten som drives.

Direktivet stiller i tillegg fire alternative krav som tar sikte på å beskytte kunden mot underslag av klientmidler, se artikkel 10 nr. 6. Artikkel 10 nr. 6 er nærmere omtalt i avsnitt 7.5.

EIOPA skal regelmessig revidere forsikringssummen som er angitt i artikkel 10 nr. 4 for å ta hensyn til endringer i den europeiske forbrukerprisindeksen, jf. artikkel 10 nr. 7. De reviderte forsikringssummene vil fremgå av tekniske standarder fastsatt av Kommisjonen som delegerte rettsakter (nivå 2). I forordning (EU) 2019/1935 er forsikringssummen revidert med utgangspunkt i at den europeiske forbrukerprisindeksen har steget med 4,03 prosent.

5.3.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet viser til at forsikringsdistribusjonsdirektivet har tilsvarende krav til forsikring som forsikringsformidlingsdirektivet, og at det derfor ikke er behov for endringer i de gjeldende reglene for å gjennomføre direktivet. Finanstilsynet er heller ikke kjent med andre forhold som tilsier at reglene bør endres.

Finanstilsynet foreslår i utkastet § 27 forsikringsplikt for forsikringsformidlingsforetak. Bestemmelsen innebærer at alle forsikringsformidlingsforetak til enhver tid må ha ansvarsforsikring og underslagsforsikring dersom foretaket behandler klientmidler. Plikten til å tegne forsikringer gjelder likevel ikke for forsikringsagentforetak, dersom forsikringsforetaket i avtalen med agenten har påtatt seg fullt ansvar for forsikringsagentforetakets erstatningsansvar. Dette innebærer en videreføring av gjeldende rett. Finanstilsynet foreslår ikke lempeligere krav til aksessoriske forsikringsagentforetak, slik direktivet åpner for.

Hva forsikringene skal dekke følger av utkastet § 28 første ledd (ansvarsforsikring) og § 28 annet ledd (underslagsforsikring). Finanstilsynet foreslår at regler om forsikringssum fastsettes i forskrift, siden bestemmelsen skal revideres hvert femte år.

Någjeldende forsikringsformidlingslov § 4-1 tredje ledd oppstiller et krav om at gyldig forsikringsbevis skal sendes til Finanstilsynet hvert år. Bestemmelsen er ikke et direktivkrav. Bestem-

melsen er nærmere presisert i forskrift, blant annet med hensyn til hvem som skal rapportere og når dette skal skje. I høringsnotatet uttaler Finanstilsynet at regler om rapportering til tilsynet i sin helhet bør reguleres i forskrift, slik at plikten lett kan tilpasses det løpende tilsynsarbeidet. Finanstilsynet foreslår derfor å oppheve gjeldende lovbestemmelser om innsendelse av forsikringsbevis.

Finanstilsynet uttaler videre i høringsnotatet at:

«Dekningsprinsippet i gjeldende rett er at forsikringsforetaket som forsikrer forsikringsformidlingsforetaket på tidspunktet for melding av kravet, er ansvarlig overfor skadelidte. Ansvar et etter loven inntreer uavhengig av når den erstatningsbetingende handlingen fant sted. Det er derfor, slik Finanstilsynet ser det, ikke adgang til å fastsette en retroaktiv dato i forsikringsvilkårene som begrenser forsikringsforetakets ansvar. Forsikringsforetaket hefter også overfor skadelidte etter utløpet av forsikringstiden inntil en måned etter at Finanstilsynet har mottatt melding om at forsikringen er bortfalt eller på et tidligere tidspunkt hvis det er tegnet ny forsikring. I tilfeller der forsikringsformidlingsforetakets virksomhet opphører, skal forsikringsforetaket hefte i fem år etter opphøret. Finanstilsynet legger til grunn at ovennevnte bestemmelser suppleres av regler om foreldelse. Det vises til lovforslaget § 29.»

Finanstilsynet foreslår i utkastet § 30 å videreføre någjeldende forsikringsformidlingslov § 4-5 første ledd som angir at skadelidte kan velge å forholde seg direkte til forsikringsforetaket og § 4-5 annet ledd om at forsikringsforetaket ikke kan gjøre andre innsigelser gjeldende overfor skadelidte enn de innsigelser forsikringsformidlingsforetaket selv har i forholdet til skadelidte. Finanstilsynet foreslår ikke å videreføre bestemmelsen som henviser til enkeltbestemmelser i forsikringsavtaleloven fordi loven uansett vil supplere og utfylle forsikringsformidlingslovens bestemmelser om forsikring innenfor sitt virkeområde.

5.3.4 Høringsinstansenes merknader

Høringsinstansene har ikke hatt merknader.

5.3.5 Departementets vurdering

Departementet viser til at gjennomføringen av forsikringsdistribusjonsdirektivet ikke nødvendig-

gjør endringer i gjeldende regler om forsikringer, som følger av forsikringsformidlingsloven kapittel 4. Departementet slutter seg til Finanstilsynets forslag om å videreføre gjeldende regler. Ingen høringsinstanser har hatt merknader til forslaget. Etter lovforslaget skal et forsikringsformidlingsforetak til enhver tid ha forsikringer i samsvar med bestemmelsene i kapittel 7, og forsikringene må tegnes i et forsikringsforetak i en EØS-stat.

Departementet foreslår i § 7-2 å videreføre kravene til hva forsikringene skal dekke. Forsikringsformidlingsforetaket har plikt til å tegne yrkesansvarsforsikring og underslagsforsikring dersom foretaket behandler klientmidler. Departementet viser til at forsikringsdistribusjonsdirektivet legger opp til at forsikringssummen skal revideres hvert femte år og vil bli fastsatt i nivå 2-rettsakter som antas å være EØS-relevante. Departementet foreslår derfor at beløpskravene fastsettes i forskrift. Departementet legger opp til at de forventede EØS-reglene som vil svare til nivå 2-rettsaktene kan gjennomføres ved at forskriften oppdateres med de reviderte beløpene.

Forsikringsplikten gjelder ikke for forsikringsagentforetak dersom forsikringsforetaket i avtalen med forsikringsagentforetaket har påtatt seg fullt ansvar for forsikringsagentforetakets erstatningsansvar. Dette er i samsvar med Finanstilsynets forslag og gjeldende rett.

Departementet foreslår ikke lempeligere krav til forsikringer for aksessoriske forsikringsagentforetak, slik direktivet åpner for. Dette er i tråd med Finanstilsynets forslag.

Departementet foreslår i § 7-3 og § 7-4 nærmere regler om forsikringsdekningen og skadelidtes krav. Bestemmelsene er ikke en del av gjennomføringen av direktivkrav, men viderefører någjeldende forsikringsformidlingslov § 4-3 og § 4-5. Lovforslaget pålegger som nevnt forsikringsformidlingsforetaket å tegne forsikringer, og bestemmelsene i lovforslaget § 7-3 og § 7-4 avklarer hvilke rettigheter skadelidte skal ha i den forbindelse. Departementet viser til nærmere omtale i spesialmerknadene til disse bestemmelsene.

Departementet foreslår at plikten til å sende inn gyldig forsikringsbevis ikke lenger skal fremgå av loven. Dette medfører en endring av gjeldende rett, sml. någjeldende forsikringsformidlingslov § 4-1 tredje ledd, men er i tråd med Finanstilsynets forslag. Departementet mener som Finanstilsynet at regler om rapportering i sin helhet bør reguleres i forskrift, slik at plikten lett kan tilpasses det løpende tilsynsarbeidet.

6 Faglige kvalifikasjonskrav og vandelskrav (egnethetskrav)

6.1 Gjeldende rett

6.1.1 Personkretsen

Forsikringsformidlingsforetak

Gjeldende forsikringsformidlingslov har krav til hederlig vandel og faglige kvalifikasjoner (egnethetskrav).

For ledelsen i et forsikringsformidlingsforetak gjelder det som et utgangspunkt egnethetskrav for daglig leder og eventuelle andre faktiske ledere av virksomheten. Det er etter gjeldende rett ikke lovfastsatte egnethetskrav for styremedlemmer. Daglig leder er i utgangspunktet faktisk leder av virksomheten. Der virksomheten er organisert slik at det er mellomledere som anses som faktiske ledere, følger det av loven at også disse oppfylle skal oppfylle egnethetskrav. I utgangspunktet vil det være opp til foretaket å bestemme hvilke personer som skal anses som faktiske ledere, se Finanstilsynets rundskriv 1/2020. For aksessoriske forsikringsagentforetak er det gitt særlige regler i forskrift. For slike foretak er det kun daglig leder, og ikke eventuelle andre i den faktiske ledelsen, som er omfattet av egnethetskrav.

Videre gjelder det egnethetskrav for personer som har stilling som henholdsvis forsikringsmegler, forsikringsagent og de personer som er direkte beskjeftiget med forsikringsformidling i et aksessorisk forsikringsagentforetak.

Forsikringsforetak

For forsikringsforetak inneholder finansforetaksloven egnethetskrav for styremedlemmer (og varamedlemmer), daglig leder og eventuell andre faktiske ledere av virksomheten og personer med nøkkelfunksjoner.

I tillegg har finansforetaksloven regler om ansatte som driver kundebehandling.

6.1.2 Faglige kvalifikasjonskrav

Ledelsen i forsikringsformidlingsforetak

Ledelsen i et forsikringsformidlingsforetak skal ha generell kunnskap om forsikringsformidling, jf. forsikringsformidlingsloven § 3-1 første ledd, § 7-2 første ledd nr. 1 og forskrift om aksessorisk forsikringsagentvirksomhet § 3 første ledd nr. 1. Av forsikringsformidlingsloven § 3-1 annet ledd og § 7-2 fjerde ledd annet punktum fremgår det at Finanstilsynet kan gi nærmere regler om hvilke krav til generell kunnskap som ledelsen må oppfylle, men slike regler er ikke gitt.

Forsikringsmeglere, forsikringsagenter og aksessoriske agenter

Forsikringsmeglere og forsikringsagenter skal til enhver tid ha den kunnskap og kompetanse som er nødvendig for den virksomhet som drives, jf. § 3-2 første ledd og § 7-3 første ledd. Dette gjelder også for personer i aksessorisk forsikringsagentvirksomhet som er direkte beskjeftiget med forsikringsformidling, se forskrift om aksessorisk forsikringsagentvirksomhet § 3 første ledd nr. 2.

Kravet til relevant erfaring for forsikringsmeglere og forsikringsagenter varierer avhengig av om det foreligger autorisasjon som forsikringsmegler eller forsikringsrådgiver, og graden av utdanning. Dersom en person ikke har autorisasjon som forsikringsmegler, må vedkommende ha en tilfredsstillende utdanning og minst tre års praksis fra forsikring som er relevant for forsikringsmeglingsforetakets virksomhet, eller ha relevant praksis fra fem sammenhengende år i et forsikringsmeglingsforetak eller i et forsikrings-selskap, jf. § 3-2 annet ledd. Tilsvarende gjelder for forsikringsagenter i § 7-3, likevel slik at kravet til relevant erfaring er noe kortere (ett eller tre år avhengig av utdanning). Opparbeidet praksis må ikke være avsluttet mer enn fem år før søknaden om tillatelse eller registrering er fremsatt, jf. § 3-2 tredje ledd og § 7-3 tredje ledd. Finanstilsynet kan gi nærmere regler om hvilke krav til kunnskap og kompetanse forsikringsmeglere og forsikrings-

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

agenter må oppfylle, jf. § 3-2 fjerde ledd og § 7-3 fjerde ledd.

En aksessorisk forsikringsagent skal anses for å ha nødvendig kunnskap og kompetanse når vedkommende har gjennomført tilfredsstillende opplæring godkjent av det forsikringsforetaket agenten formidler forsikringsprodukter for, jf. forskrift om aksessorisk forsikringsagentvirksomhet § 4.

Ledelsen og ansatte i forsikringsforetak

Ledelsen i et forsikringsforetak skal ha nødvendige kvalifikasjoner og yrkeserfaring til å utøve stillingen eller vervet, jf. finansforetaksloven § 3-5 første ledd bokstav a.

Av finansforetaksloven § 16-1 første ledd fremgår det at forsikringsforetaket skal organisere sin kundebehandling slik at kundene blir behandlet av ansatte som har nødvendig kompetanse og fagkyndighet, og som kan gi kundene forsvarlig rådgivning og veiledning ved valg av produkter ut fra kundens opplysninger og det foretaket for øvrig kjenner til om kundens situasjon. Paragrafen inneholder hjemmel til å gi forskrift om kundebehandling og krav til fagkyndighet for kundebehandlere, jf. femte ledd, men denne er ikke benyttet.

6.1.3 Vandel

Forsikringsformidlingsforetak

Ledelsen i et forsikringsformidlingsforetak, forsikringsmeglere og forsikringsagenter skal ha hederlig vandel og ikke være under konkursbehandling, konkurskarantene eller gjeldsforhandling, jf. forsikringsformidlingsloven § 3-3 første ledd og § 7-2 første ledd nr. 3. Videre følger at tillatelse og registrering skal nektes dersom nevnte personer er dømt for et straffbart forhold og det utviste forhold gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på forsvarlig måte, eller at personene i stilling eller ved utøvelsen av andre verv har utvist en slik atferd at det er grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på forsvarlig måte. Det skal fremlegges ordinær politiattest og bekreftelse fra Brønnøysundregistrene for at vedkommende ikke er under konkursbehandling, konkurskarantene eller gjeldsforhandling.

Av forskrift om aksessorisk forsikringsagentvirksomhet § 3 første ledd nr. 3 fremgår det at daglig leder og de personer i virksomheten som er direkte beskjeftiget med forsikringsformidling skal ha hederlig vandel og ikke være under kon-

kursbehandling, konkurskarantene eller gjeldsforhandling. Personene skal legge frem en begrenset politiattest, jf. § 3 tredje ledd.

Forsikringsforetak

Det følger av finansforetaksloven § 3-5 første ledd bokstav b og c at ledelsen i et forsikringsforetak ikke kan bestå av personer som er dømt for straffbart forhold, og det straffbare forholdet gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte, eller som i stilling eller ved utøvelsen av andre verv har utvist en slik adferd at det er grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte. Kravene skal dokumenteres gjennom foreleggelse av ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40, se finansforetaksloven § 3-1 fjerde ledd.

Finansforetaksloven oppstiller ikke vandelsskrav for ansatte som driver kundebehandling i foretaket.

6.1.4 Egnethetsvurderingen

Forsikringsformidlingsforetak

Etter forsikringsformidlingsloven § 2-2 nr. 4, jf. § 2-1, skal den eller de som er ansvarlig for forsikringsmeglervirksomheten egnethetsvurderes av Finanstilsynet i forbindelse med en søknad om tillatelse. Foretaket foretar selv egnethetsvurderingen av forsikringsmeglere, samt ved bytte av ledere.

Etter forsikringsformidlingsloven § 7-2 første ledd skal registerfører egnethetsvurdere daglig leder og forsikringsagentene i forbindelse med registrering. I de tilfeller der Finanstilsynet er registerfører, foretar Finanstilsynet kun egnethetsvurdering på registreringstidspunktet. Ved senere endringer av ledere eller forsikringsagenter som ansettes etter registreringspunktet, skal foretaket selv foreta egnethetsvurderingen.

Forsikringsforetak

I forsikringsforetak blir ledelsen egnethetsvurdert når foretaket får tillatelse. Etter at konsesjon er gitt, er det forsikringsforetaket som har plikt til å påse at lovens krav til egnethet er oppfylt. Ved endringer i styret og ledelsen i foretaket, herunder leder av nøkkelfunksjoner, skal forsikringsforetaket sende melding til Finanstilsynet. Forsikringsforetaket skal også gi melding til Finanstilsynet dersom personer nevnt i finansforetaks-

loven § 3-1 fjerde ledd er skiftet ut fordi de ikke lenger oppfyller egnethetskravene.

6.2 Direktivet

6.2.1 Personkretsen

Forsikringsdistribusjonsdirektivet viderefører egnethetskrav for ledelsen i foretak og personer som driver forsikringsformidling i artikkel 10. Nytt med forsikringsdistribusjonsdirektivet er at kravene er gjort gjeldende for ansatte og ledelsen i forsikringsforetak.

Det følger av artikkel 10 nr. 1 at forsikrings- og gjenforsikringsdistributører og ansatte i forsikrings- og gjenforsikringsforetak som utøver forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon, skal ha den kunnskap og kompetanse som er nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver og oppfylle plikter på en tilfredsstillende måte.

Artikkel 10 nr. 2 første avsnitt oppstiller krav om etterutdanning for forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og deres ansatte, samt ansatte i forsikrings- og gjenforsikringsforetak. Aksessoriske forsikringsformidlere er ikke nevnt i bestemmelsen.

Personkretsen etter artikkel 10 nr. 1 og nr. 2 første avsnitt skal som et minimum omfatte relevante personer i ledelsen («management structure») som er ansvarlige for distribusjon av forsikrings- og gjenforsikringsprodukter, og alle andre personer som er direkte beskjeftiget med forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon, se artikkel 10 nr. 2 femte avsnitt. Begrepet «management structure» er ikke definert nærmere i direktivet. I dansk versjon benyttes begrepet «ledelsesstruktur», mens i svensk versjon er begrepet «ledningen» benyttet.

Personkretsen er omtalt i fortalen punkt 32. Her fremgår det at medlemsstatene ikke behøver å medregne ledere eller ansatte som ikke er direkte beskjeftiget med distribusjon av forsikringsprodukter i kretsen av relevante personer. Ansatte i forsikringsformidlingsforetak som utelukkende bedriver administrative oppgaver faller utenfor. Dersom forsikrings- eller gjenforsikringsdistributøren er organisert som en juridisk person, skal personer i ledelsesstrukturen («management structure») som har ansvaret for å gjennomføre foretakets retningslinjer og prosedyrer for distribusjon av forsikrings- eller gjenforsikringsprodukter i foretaket oppfylle kompetansekrav. For aksessoriske forsikringsforetak må personer som er ansvarlige for distribusjon av forsikringsprodukter i foretaket som et minimum medregnes.

Krav til hederligandel i artikkel 10 nr. 3 gjelder som et utgangspunkt for alle fysiske personer som utøver forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon i et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller hos en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler, jf. første avsnitt. Medlemsstatene behøver ikke å kreve at personer som ikke er direkte beskjeftiget med forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon har hederligandel, jf. tredje ledd. Medlemsstatene skal imidlertid sikre at personer i ledelsesstrukturen med ansvar for, og ansatte som er direkte beskjeftiget med, forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon oppfyller slike krav. For aksessoriske forsikringsformidlere fremgår det av artikkel 10 nr. 3 fjerde avsnitt at medlemsstatene skal sikre at personer som har ansvar for distribusjon av aksessoriske forsikringer er omfattet av kravet til hederligandel.

6.2.2 Faglige kvalifikasjonskrav

Det faglige kvalifikasjonskravet knyttet til kunnskap og kompetanse fremgår av artikkel 10 nr. 1. Etter bestemmelsen skal kvalifikasjonskravet være tilpasset den aktuelle virksomhet og produktene som distribueres. Vedkommende skal ha den kunnskap og kompetanse som er nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver og oppfylle plikter på en tilfredsstillende måte.

Forsikringsformidlere må i tillegg oppfylle de krav til kunnskap og ferdigheter som følger av vedlegg I til direktivet. Vedlegget er nærmere redegjort for av Finanstilsynet i høringsnotatet avsnitt 5.2.2:

«Vedlegget lister opp minstekrav til kunnskapsområder under ulike forsikringsprodukter innenfor skade- og livsforsikring.

For skadeforsikring skal formidleren minst ha relevant kunnskap om forsikringens betingelser og vilkår, herunder tilleggsrisikoer som er dekket av forsikringen, relevant lovgivning på området, skadebehandling, klagebehandling, avdekking av kundens behov, forsikringsmarkedet, bransjens etiske standarder samt ha finansiell kompetanse.

For forsikringsbaserte investeringsprodukter skal formidleren minst ha relevant kunnskap om produktet, herunder om vilkår og betingelser og nettopremier og om garantert (der det er relevant) og ikke-garantert avkastning, fordeler og ulemper ved forskjellige investeringsvalg, kundens avkastningsrisiko, livsforsikringsprodukter og andre spareprodukter, pensjonssystemet, relevant lovgivning

på området, forsikrings- og sparemarkedet og klagebehandling. Formidleren må videre ha tilstrekkelig kunnskap til å kunne avdekke kundens behov og håndtere interessekonflikter. Formidleren må også ha kunnskap om bransjens etiske standarder samt ha finansiell kompetanse.

For livsforsikring skal formidleren minst ha relevant kunnskap om forsikringens betingelser og vilkår, herunder garantier og eventuelle tilleggstrisikoer som er dekket av forsikringen, pensjonssystemet, relevant lovgivning på området, forsikrings- og sparemarkedet og klagebehandling. Formidleren må videre ha tilstrekkelig kunnskap til å kunne avdekke kundens behov og håndtere interessekonflikter. Formidleren må også ha kunnskap om bransjens etiske standarder samt ha finansiell kompetanse.»

6.2.3 Etterutdanning

Nytt med forsikringsdistribusjonsdirektivet er krav om etterutdanning i artikkel 10 nr. 2 første til tredje avsnitt. Etterutdanning skal sikre at vedkommende kan fortsette å utføre sine arbeidsoppgaver på en tilfredsstillende måte sett hen til arbeidet som utøves og det relevante forsikringsmarkedet. Hjemstaten skal etter direktivet innføre ordninger for effektiv kontroll og vurdering av kunnskap og kompetanse hos vedkommende, basert på minst 15 timers etterutdanning per år. Det skal tas hensyn til blant annet produktets art og den virksomhet som utøves. Medlemsstatene kan fastsette at gjennomført etterutdanning skal dokumenteres i form av et sertifikat. I fortalen punkt 29 er det gitt uttrykk for at nærmere krav til etterutdanningens form, innhold og nødvendige sertifikater eller annen relevant dokumentasjon, bør reguleres av medlemsstatene.

6.2.4 Vandel

Krav til hederlig vandel følger av artikkel 10 nr. 3 første avsnitt. Som et minstekrav skal vedkommende ha ren straffeattest om formuesforbrytelser og annen finansiell kriminalitet. Vedkommende kan ikke være under konkursbehandling eller konkursskarantene.

6.2.5 Egnethetsvurderingen

Direktivet artikkel 10 nr. 2 fjerde avsnitt åpner for at forsikringsforetak, gjenforsikringsforetak eller

forsikringsformidlere kan kontrollere at kvalifikasjonskravene er oppfylt for formidlere og gi opplæring og etterutdanning om nødvendig, sml. også artikkel 3 nr. 1 tredje avsnitt. Tilsvarende gjelder for ansatte i forsikrings- og gjenforsikringsforetaket.

6.3 Forslaget i høringsnotatet

6.3.1 Personkretsen

Forsikringsformidlingsforetak

Finanstilsynet uttaler i høringsnotatet at forsikringsdistribusjonsdirektivet ikke medfører behov for endringer i den personkrets som er omfattet av krav til egnethet i et forsikringsformidlingsforetak. Finanstilsynet foreslår likevel at personkretsen utvides sammenlignet med gjeldende rett, til å også omfatte styremedlemmer. Finanstilsynet har i vurderingen lagt vekt på at forsikringsformidlingsforetak normalt er organisert som aksjeselskaper, der styret er ansvarlig for virksomheten og fastsetter retningslinjer for hvordan virksomheten skal drives.

Sammenlignet med gjeldende rett, er krav til aksessoriske forsikringsagentforetak i Finanstilsynets utkast flyttet fra forskrift til lov. Finanstilsynet foreslår videre at personkretsen i aksessorisk agentvirksomhet som omfattes av kravet til hederlig vandel, begrenses sammenlignet med gjeldende rett. Dette er nærmere omtalt i avsnitt 6.3.4 nedenfor.

Forsikringsforetak

Finanstilsynet viser til at gjennomføringen av forsikringsdistribusjonsdirektivet i norsk rett ikke krever lovendringer når det gjelder egnethetskrav til ledelsen i et forsikringsforetak.

For ansatte som er direkte beskjeftiget med forsikringsdistribusjon, legger Finanstilsynet til grunn at i denne personkretsen inngår blant de kundebehandlere som er omfattet av finansforetaksloven § 16-1 første ledd. Finanstilsynet foreslår at denne bestemmelsen får et nytt annet punktum som presiserer at ansatte i forsikringsforetak som er direkte beskjeftiget med rådgivning og veiledning av kunder om forsikringsavtaler, også er omfattet av vandelskrav. Finanstilsynet legger til grunn at personkretsen som omfattes av vandelskrav er snevrere enn personkretsen som omfattes av krav til kvalifikasjoner.

6.3.2 Faglige kvalifikasjonskrav

Forsikringsformidlingsforetak

Finanstilsynet foreslår at kvalifikasjonskrav for styremedlemmer og ledere i forsikringsformidlingsforetak, gjennomføres som et kvalitativt krav om at personene skal ha nødvendige kvalifikasjoner og yrkeserfaring for å utøve stillingen eller vervet. Dette følger av utkastet § 22. For styret vil kravet være oppfylt dersom styret som kollektiv har slik kompetanse.

Gjeldende krav til kvalifikasjoner for forsikringsmeglere og forsikringsagenter er i høringsnotat foreslått videreført i utkastet § 23 og § 24. I tråd med gjeldende rett varierer kravet til relevant erfaring for forsikringsagenter og forsikringsmeglere avhengig av graden av utdanning og om vedkommende har autorisasjon. Finanstilsynet viser til at formidlerens kvalifikasjoner skal relateres til de konkrete oppgaver som formidleren har i virksomheten, og de produkter som formidles. Dette innebærer at ved formidling av forsikringsbaserte investeringsprodukter må formidleren ha kunnskap og kompetanse om investeringsdelen av produkter. For å tydeliggjøre at kravet til kunnskap og kompetanse må vurderes konkret, foreslår Finanstilsynet i høringsnotatet at regler om utdanning og praksis gjøres til minimumsvilkår. Direktivets minstekrav til kvalifikasjoner som følger av vedlegg til direktivet, er av Finanstilsynet foreslått inntatt i forskrift.

Finanstilsynet foreslår i utkastet § 25 at gjeldende krav til kvalifikasjoner for formidlere videreføres, men slik at det fremgår klarere av bestemmelsen at opplæringen skal være tilpasset virksomheten og forsikringsprodukter som formidles. Finanstilsynet viser til at kvalifikasjonskravet etter dette vil ha en fleksibel utforming, slik at kravet til kompetanse øker når produktets kompleksitet øker.

Forsikringsforetak

Finanstilsynet viser i høringsnotatet til at kvalifikasjonskravene som gjelder for ledere og formidlere etter forsikringsformidlingsloven, vil gjelde tilsvarende for ansvarlig ledere og ansatte i et forsikringsforetak. For forsikringsforetak vil kvalifikasjonskravene imidlertid ikke være knyttet opp mot konsesjonskrav, slik som for formidlere. Finanstilsynet kan derfor ikke se at det er behov for å regulere det nærmere innholdet i kravet til nødvendig kompetanse og fagkyndighet for denne gruppen.

6.3.3 Etterutdanning

Forsikringsformidlingsforetak

I høringsnotatet uttaler Finanstilsynet at i gjeldende kvalifikasjonskrav om at formidleren til enhver tid skal ha nødvendig faglig kompetanse, ligger det en implisitt forutsetning om vedlikehold av kunnskap, for eksempel i form av etterutdanning.

Finanstilsynet foreslår at det i tråd med direktivet lovfestes et krav om 15 timers årlig etterutdanning for ledere og ansatte i forsikringsformidlingsforetak. Finanstilsynet uttaler at etterutdanningen skal være relevant for virksomheten. Forslaget følger av utkastet §§ 22 andre ledd, 23 tredje ledd og 24 tredje ledd. Finanstilsynet foreslår samtidig en hjemmel for departementet til å fastsette nærmere regler om etterutdanning i forskrift.

Finanstilsynet antar at det er mest hensiktsmessig at bransjeorganisasjoner og utdanningsinstitusjoner utarbeider forslag til kurs- eller forelesningsopplegg som minst dekker emner som er fastsatt i minimumskravene til kvalifikasjoner. Utdanningsopplegget skal forelegges Finanstilsynet for godkjenning. Etterutdanning må kunne dokumenteres.

Forsikringsforetak

For ansatte i forsikringsforetak, foreslår Finanstilsynet at tilsvarende krav til etterutdanning fastsettes i forskrift. Forsikringsforetaket skal etter forslaget kontrollere kravene til faglige ferdigheter for egne ansatte, og følge opp at egne ansatte får årlig nødvendig etterutdanning. I høringsnotatet uttaler Finanstilsynet at det ikke er behov for nærmere regler om etterutdanning for ansatte i forsikringsforetak, men forsikringsforetak må ved tilsyn kunne dokumentere at kravet til etterutdanning etterleveres.

6.3.4 Vandel

Forsikringsformidlingsforetak

Gjeldende krav til hederlig vandel og økonomisk vederheftighet i forsikringsformidlingsloven, herunder fremleggelse av ordinær politiattest, er i høringsnotatet foreslått videreført av Finanstilsynet. Finanstilsynet foreslår at reglene også skal gjelde for aksessorisk agentvirksomhet, og uttaler at dagens regulering av begrenset politiattest er uoversiktlig. Finanstilsynet viser til at kravet om politiattest er en kundevernbestemmelse som bør

gjelde for alle som er omfattet av krav til hederlig vandel. Forslaget følger av utkastet § 26.

Gjennomføring av direktivet vil medføre at aksessorisk agentvirksomhet vil utgjøre en snere gruppe foretak, ettersom forsikringsformidling i bank, kredittforetak og verdipapirforetak ikke lenger vil være omfattet. Finanstilsynet mener derfor det er tilstrekkelig at den som er ansvarlig for den aksessoriske forsikringsformidlingen oppfyller kravet til hederlig vandel. Dette innebærer at ansatte som er direkte beskjeftiget med forsikringsformidling ikke lenger omfattes av dette kravet. I vurderingen har Finanstilsynet avveid hensynet til kundebeskyttelse mot hensynet til personvern.

Forsikringsforetak

Kundebehandlere i forsikringsforetak er i dag ikke omfattet av krav til hederlig vandel. I høringsnotatet er det foreslått at ansatte i forsikringsforetak som er direkte beskjeftiget med rådgivning og veiledning av kunder om forsikringsavtaler, skal fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 og bekreftelse fra Brønnøysundregistrene for at vedkommende ikke er under konkursbehandling, konkursskarantene eller gjeldsforhandling, og at dette reguleres i forskrift.

6.3.5 Egnethetsvurderingen

Forsikringsformidlingsforetak

I høringsnotatet foreslår Finanstilsynet en endring sammenlignet med gjeldende rett, der forsikringsmeglere etter lovutkastet egnethetsvurderes ved søknad om tillatelse. Dette innebærer at det er like regler for forsikringsmeglere og -agenter, se punkt 6.1.4. Finanstilsynet uttaler at kravet til egnethet for meglere er et viktig virkemiddel for god kundebeskyttelse, og derfor bør inngå i konsesjonsbehandlingen. Forslaget følger av utkastet § 10 første ledd nr. 5.

I høringsnotatet har Finanstilsynet ikke foreslått regler om meldeplikt for endringer i ledelsen. Finanstilsynet uttaler at det er tilstrekkelig at denne informasjonen fremgår av foretakets årlige rapportering.

Forsikringsforetak

I høringsnotatet foreslår Finanstilsynet at forsikringsforetaket skal kontrollere kravene til egnethet

for egne ansatte, og at foretaket følger opp at egne ansatte får årlig nødvendig etterutdanning.

6.4 Høringsinstansenes merknader

Finans Norge tiltrer Finanstilsynets forslag, men har enkelte merknader av mer lovteknisk karakter. For det første bør det etter Finans Norges syn i forslaget til innføring av egnethetskrav til styremedlemmer i forsikringsformidlingsforetak hensyntas at også banker og verdipapirforetak etter det nye regelsettet vil falle inn under denne kategorien av forsikringsformidlere. For disse institusjonene – som allerede er under tilsyn og underlagt egnethetskrav – bør det gis et generelt unntak for å unngå unødvendig administrative rutiner både hos foretakene og i Finanstilsynet. Deretter ber Finans Norge om at departementet foretar en gjennomgang av begrepsbruken knyttet til hvilke ansatte i foretakene som skal omfattes av de ulike kravene. Finans Norge viser til at begrepet «ansatte» er i denne sammenhengen et uklart begrep. Finanstilsynets forslag innebærer at agentene skal gjennomføre etterutdanning arrangert av bransjeorganisasjon eller utdanningsinstitusjon som er godkjent av Finanstilsynet. For ansatte i forsikringsforetak er det imidlertid ingen slike krav. Dette skillet vil etter Finans Norges vurdering skape unødige kostnader og administrasjon for foretakene, da etterutdanningen vil måtte organiseres forskjellig avhengig av distribusjonskanal. Etter Finans Norges vurdering bør agentene kunne gjennomføre og ta del i den samme etterutdanningen som ansatte i forsikringsforetak. Finans Norge har videre kommentert utkast til § 24 nr. 3 hvor «autorisert forsikringsagent» oppstilles som et alternativt kompetansekrav for agenter. Finans Norge er ikke kjent med at det i dag tilbys slik autorisasjon under dagens utdanningstilbud.

FinAut har ikke innvendinger til omfanget av kompetansekravene som er foreslått av Finanstilsynet. FinAut mener at det imidlertid er noe utydelig hvilke målgrupper som omfattes av de ulike kravene og at det må være en relativitet knyttet til produktspekter og funksjon, og ber departementet klargjøre dette. Et annet spørsmål som adresseres fra FinAut er hvorvidt kravet til omfang ved etterutdanningen må tolkes absolutt. FinAut mener at det ikke bør være samme krav uansett omfang og kompleksitet i porteføljen, eller uavhengig av om det gjelder en selger, rådgiver eller leder.

Forbrukerrådet mener det er hensiktsmessig at det stilles kvalifikasjonskrav, men uttaler at kravet om antallet timer årlig etterutdanning fort kan ende opp som et kvantitativt krav som ikke nødvendigvis bidrar til kvalitativ kompetanseheving. *Forbrukerrådet* mener det er viktig at departementet tydeliggjør kravene til det kvalitative innholdet i etterutdanningen som gjennomføres i regi av enten bransjeorganisasjoner eller utdanningsinstitusjoner. Krav til kompetanse må etter *Forbrukerrådet*'s syn også øke når kompleksiteten til produktene som selges øker. *Forbrukerrådet* viser til at når etterutdanningsopplegg skal forelegges Finanstilsynet for godkjenning, er det etter *Forbrukerrådet*'s syn også naturlig at Finanstilsynet vurderer samarbeid med fagrelevante utdanningsinstitusjoner.

Norske Forsikringsmeglernes Forening viser til at det i Norge finnes både store og små meglerforetak. Forsikringsmeglerne mener at det ikke vil være like naturlig å kreve at ledelsen i de store selskapene skal gjennomføre samme etterutdanning som de som leder meglerfunksjonen i de samme foretakene. Forsikringsmeglerne ber derfor om at det defineres tydeligere hva som ligger i betegnelsen «den faktiske ledelsen», og at det bare er ledere som er involvert i meglingen som er omfattet. Forsikringsmeglerne har videre foreslått endringer i utkastet § 23 som gjelder kvalifikasjonskrav for forsikringsmegler.

The Nordic Association of Marine Insurers (Cefor) viser til at når det gjelder etterutdanning, fører sjøforsikringens internasjonale karakter til at de ansatte i Cefors medlemsselskaper opprettholder og hever sin kompetanse gjennom kurs av Cefor, Lloyd's, the International Underwriting Association of London (IUA) eller i regi av den internasjonale sjøforsikringsorganisasjonen IUMI. Cefor gir uttrykk for at det er viktig at slike kurs godkjennes på linje med kurs arrangert i Norge

Tide Forsikring støtter i prinsippet klargjøringen av kompetansekrav for ledelsen i forsikringsagentforetak og forsikringsagenter. *Tide Forsikring* gir uttrykk for at det er vanskelig å overskue hvilke kostnader forslaget til etterutdanning vil medføre.

6.5 Departementets vurdering

6.5.1 Innledning

Departementet foreslår kvalifikasjonskrav og vandelsskrav (egnettskrav) i forslaget til ny for-

sikringsformidlingslov kapittel 6. Det er et vilkår for å kunne drive forsikringsformidling at kravene til egnethet er oppfylt, jf. lovforslaget § 3-4 første ledd bokstav e.

Kapittel 6 er bygget opp slik at det følger faglige kvalifikasjonskrav for ledelsen i et forsikringsmeglingsforetak og forsikringsagentforetak av lovforslaget § 6-1. Kvalifikasjonskrav for henholdsvis forsikringsmegler og forsikringsagent følger av lovforslaget § 6-2 og § 6-3, mens kvalifikasjonskrav for aksessoriske forsikringsagentforetak følger av § 6-4. Krav til hederlig vandél er regulert samlet for forsikringsformidlingsforetak i lovforslaget § 6-5. Dette er i tråd med strukturen i Finanstilsynets lovutkast.

Egnethetskrav gjelder etter direktivet også for forsikringsforetak. Departementet mener som Finanstilsynet at forsikringsdistribusjonsdirektivet ikke medfører behov for endringer i finansforetaksloven § 3-5, som i dag har egnethetskrav for ledelsen i et forsikringsforetak. Departementet foreslår i finansforetaksloven § 16-12 en ny bestemmelse som oppstiller egnethetskrav for ansatte som er direkte beskjeftiget med forsikringsdistribusjon.

6.5.2 Personkretsen

Forsikringsformidlingsforetak

Departementet slutter seg i all hovedsak til Finanstilsynets forslag, slik at personkretsen som er omfattet av egnethetskrav i et forsikringsformidlingsforetak, videreføres og utvides til å omfatte styremedlemmer og eventuelle varamedlemmer i forsikringsmeglingsforetak og forsikringsagentforetak, jf. lovforslaget § 6-1 første ledd. Departementet viser til at ingen høringsinstanser har hatt merknader til dette forslaget.

Banker og verdipapirforetak kan etter direktivet ikke lenger registrere seg som aksessoriske forsikringsformidlere, men må registreres som forsikringsagentforetak. Det innebærer at styremedlemmer i slike foretak også må tilfredsstillende egnethetskrav etter forsikringsformidlingsloven, i tillegg til kravene som følger av sektorreguleringen. Departementet er ikke enig med *Finans Norge* som i høringen har gitt uttrykk for at det bør gis et generelt unntak fra egnethetskravene for styremedlemmer i slike foretak, og viser til at kvalifikasjonskrav etter forsikringsformidlingsloven gjelder med hensyn til forsikringsformidlingen.

Forsikringsforetak

Departementet foreslår en ny bestemmelse om egnethetskrav for ansatte som er direkte beskjeftet med distribusjon av forsikringsprodukter, jf. lovforslaget § 16-12 i finansforetaksloven.

Finans Norge har i høringen vist til at begrepet «ansatte» er uklart i denne sammenheng. Departementet viser til at rekkevidden av lovforslaget § 16-12 skal forstås i tråd med forsikringsdistribusjonsdirektivet. Direktivet angir en vid personkrets og krever som et minimum at personer som er direkte involvert i forsikringsdistribusjon omfattes av egnethetskravene, samt andre personer i ledelsen som har ansvar for distribusjon. Ansatte som ikke er direkte involvert i forsikringsdistribusjon, for eksempel personer som bare utfører administrative oppgaver, faller imidlertid utenfor bestemmelsen, se fortalen til direktivet punkt 32. Departementets forslag innebærer en direktivnær gjennomføring, men angir en videre definisjon enn hva som fulgte av Finanstilsynets høringsforslag. Det er imidlertid viktig at reglene ikke går lenger enn nødvendig, og at reglene ivaretar hensynet til personvern. Departementet legger opp til at nærmere avklaringer vil kunne gis i forskrift gitt med hjemmel i § 16-12 tredje ledd.

6.5.3 Faglige kvalifikasjonskrav

Forsikringsformidlingsforetak

Departementet slutter seg til store deler av Finanstilsynets forslag og utforming av kvalifikasjonskrav for ledelsen og ansatte, herunder forsikringsmeglere og forsikringsagenter, i et forsikringsformidlingsforetak. Det vises til lovforslaget §§ 6-1 første ledd, 6-2 første ledd, 6-3 første ledd og 6-4 første og annet ledd.

I nåværende forsikringsformidlingslov fremgår detaljerte krav til kunnskap og kompetanse for forsikringsmeglere og forsikringsagenter direkte av loven, og Finanstilsynet har i høringsnotatet foreslått å videreføre disse kravene. I høringen har enkelte høringsinstanser hatt merknader til dette forslaget. Blant annet har *Finans Norge* vist til at bestemmelsen som regulerer forsikringsagenter oppstiller «autorisert forsikringsagent» som et alternativt kompetansekrav, og at en slik autorisasjon ikke tilbys under dagens utdanningstilbud.

Departementet foreslår at minstekrav til kunnskap og kompetanse, herunder erfaring og utdanning, fastsettes i forskrift. Dette er en endring sammenlignet med Finanstilsynets forslag. Departementet mener at dette vil gi en hensiktsmessig og

fleksibel regulering, som også gir større rom for evaluering. Videre viser departementet til at det er oppstilt minimumskrav til kunnskap og kompetanse for forsikringsformidlere i vedlegg til direktivet. Disse kravene bør etter departementets syn også gjennomføres i forskrift. Forslaget vil etter departementets syn gi en oversiktlig regulering, der kravene til kunnskap og kompetanse for forsikringsmeglere og forsikringsagenter samles i forskrift. Departementet viser til forskriftshjemmelen som følger av lovforslaget §§ 6-2 og 6-3.

Forsikringsforetak

Departementet foreslår at ansatte i et forsikringsforetak til enhver tid skal ha den kunnskapen og kompetansen som er nødvendig for å kunne utøve stillingen, se lovforslaget § 16-12 første ledd bokstav a i finansforetaksloven. Kvalifikasjonskravet er relatert til hvilke konkrete oppgaver i virksomheten som den ansatte bedriver, samt hvilke forsikringsavtaler som distribueres. Videre foreslår departementet en forskriftshjemmel i § 16-12 tredje ledd, og viser til at det ved behov kan fastsettes utfyllende regler i medhold av denne bestemmelsen.

6.5.4 Etterutdanning

Forsikringsformidlingsforetak

Kravet til etterutdanning i forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 10 nr. 2 må gjennomføres i norsk rett. Departementet foreslår å lovfeste et minstekrav om 15 timers årlig etterutdanning i tråd med direktivet og Finanstilsynets forslag. Etterutdanningen skal være relevant for den virksomhet som drives. Departementet foreslår at det skal påhvile foretakene å påse at etterutdanningen gjennomføres og dokumenteres. Foretakene må ved tilsyn kunne dokumentere at kravet til etterutdanning etterleveres, og departementet foreslår at nærmere krav til dokumentasjon fastsettes i forskrift.

Etter departementets syn bør etterutdanningen ha et innhold som bidrar til å opprettholde et tilstrekkelig høyt nivå av profesjonalitet, kunnskap og kompetanse. Minstekrav til form og innhold bør etter departementets vurdering reguleres nærmere i forskrift. Departementet antar at etterutdanningen kan arrangeres av bransjeorganisasjoner eller etterutdanningsinstitusjoner, slik som er foreslått av Finanstilsynet. Departementet mener at regelverket også bør åpne for at Finans-

tilsynet etter søknad fra andre kan godkjenne et opplegg som relevant etterutdanning. Dette åpner for at et forsikringsforetak kan arrangere etterutdanning for foretakets ansatte og for foretakets agenter, slik *Finans Norge* peker på i sin høringsuttalelse.

Det vises lovforslaget §§ 6-1 annet ledd, 6-2 annet ledd og 6-3 annet ledd i ny forsikringsformidlingslov.

Forsikringsforetak

Departementet foreslår et tilsvarende krav til etterutdanning for ansatte i forsikringsforetak i lovforslaget § 16-12 første ledd bokstav c i finansforetaksloven.

6.5.5 Vandel

Forsikringsformidlingsforetak

Departementet foreslår i § 6-5 i ny forsikringsformidlingslov vandelskrav for ledelsen og ansatte i forsikringsformidlingsforetak til gjennomføring av artikkel 10 nr. 3 i direktivet. Lovforslaget er i tråd med Finanstilsynets utkast, og departementet slutter seg i all hovedsak til Finanstilsynets vurderinger.

Departementet viser til at Finanstilsynet i sitt høringsnotat vurderer om personkretsen som er underlagt krav til hederlig vandel i et aksessorisk forsikringsagentforetak, kan begrenses sammenlignet med gjeldende rett. Departementet viser til at dette kan gjøres i medhold av forskriftshjemmelen i § 6-5 tredje ledd.

Forsikringsforetak

Ved gjennomføringen av forsikringsdistribusjonsdirektivet i norsk rett, må det fastsettes regler om vandel for ansatte i forsikringsforetak. Departementet viser til lovforslaget § 16-12 første ledd bokstav b og annet ledd i finansforetaksloven, og nærmere omtale i spesialmerknaden til paragrafen.

6.5.6 Egnethetsvurderingen

Forsikringsformidlingsforetak

Departementet mener som Finanstilsynet at det bør gjelde like regler for forsikringsmeglere og forsikringsagenter, og foreslår derfor at egnethet hos forsikringsmeglere skal vurderes av Finanstilsynet ved søknad om tillatelse. Departementet viser til lovforslaget § 3-4 første ledd bokstav e. For foretak som søker om registrering som forsikringsagentforetak og aksessoriske forsikringsagentforetak, vil forsikringsforetaket som foretaket har formidlingsavtale med, måtte påse at både ledelsen og agenter oppfyller kravene til egnethet, jf. omtale i avsnitt 5.1.5 ovenfor.

Ved endringer etter registrering er forsikringsformidlingsforetaket ansvarlig for å påse at personer i ledelsen og formidlere oppfyller kravet til egnethet. Departementet deler Finanstilsynets vurdering om at det ikke bør være meldeplikt ved endringer i ledelsen, og at det er tilstrekkelig at denne informasjonen fremgår av foretakets årlige rapportering til Finanstilsynet.

Forsikringsforetak

Departementet slutter seg til forslaget fra Finanstilsynet i høringsnotatet om at forsikringsforetaket skal kontrollere krav til egnethet for egne ansatte. For øvrig foreslår departementet ingen endringer i gjeldende regler om hvordan egnethetsvurderingen av relevante personer i ledelsen foretas etter reglene i finansforetaksloven.

Departementet viser til at direktivet artikkel 10 nr. 8 inneholder krav til forsikringsforetakenes interne retningslinjer og rutiner for å sikre at egnethetskravene oppfylles løpende. Dette er nærmere omtalt i avsnitt 7.3.

7 Virksomhets- og organisatoriske krav

7.1 Innledning

Departementet har i foregående kapitler redegjort for hvilke vilkår som må være oppfylt for at et foretak skal kunne drive forsikringsformidlingsvirksomhet. I kapitlet her foreslår departementet enkelte virksomhets- og organisatoriske krav for forsikringsformidlingsforetak. Enkelte av kravene som foreslås, er ikke en del av direktivgjennomføringen. Det gjelder blant annet krav om forsvarlig virksomhet og organisering og krav til forsikringsformidlingsforetakenes økonomi, som er omtalt i henholdsvis avsnitt 7.2 og 7.5. I tillegg foreslår departementet regler som gjelder for forsikringsforetak til gjennomføring av forsikringsdistribusjonsdirektivet. Dette gjelder blant annet krav til produktstyring, som er nærmere omtalt i avsnitt 7.4.

Departementet viser for øvrig til at direktivet inneholder krav til god forretningsskikk mv. i forbindelse med distribusjon av forsikringsprodukter. Dette er nærmere omtalt av departementet i avsnitt 9.

7.2 Krav til forsvarlig virksomhet og organisering

7.2.1 Gjeldende rett

Forsikringsformidlingsloven stiller ikke krav til forsikringsformidlingsforetakets virksomhetsstyring. Forsikringsformidlingsvirksomhet er imidlertid omfattet av forskrift om risikostyring og internkontroll, jf. forskriften § 1 nr. 9, som utdyper styrets og ledelsens ansvar ut over det som følger av selskapsrettslige regler og særlovgivning.

Denne forskriften inneholder blant annet krav til foretakets prosesser for, og dokumentasjon av, risikostyring og internkontroll. Foretakenes risikostyring og internkontroll skal tilpasses virksomhetens art, omfang og kompleksitet, jf. § 2. Finanstilsynet gir i rundskriv 2/2009 en veiledning om hva Finanstilsynet vil vektlegge i den tilsynsmessige oppfølgingen hos foretakene.

Finansforetaksloven kapittel 13 inneholder krav til virksomheten i et forsikringsforetak. Forsikringsforetaket er blant annet underlagt krav til forsvarlig virksomhet i § 13-5. Denne paragrafen har overordnede krav til organisering og utforming av styrings- og kontrollordninger. Det fremgår av første ledd at foretaket skal organiseres og drives på en forsvarlig måte. Videre skal foretaket blant annet ha en klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling, samt klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger. Etter annet ledd skal forsikringsforetaket ha uavhengige kontrollfunksjoner med ansvar for blant annet etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift.

Finansforetaksloven kapittel 16 har regler om forholdet til forsikringsforetakets kunder. Finansforetaksloven § 16-1 inneholder krav til foretakets organisering av kundebehandling. Etter annet ledd skal forsikringsforetaket skal ha systemer og rutiner for å sikre etterlevelse av regler om opplysningsplikt og om utforming av kundeavtaler gitt i eller i medhold av finansavtaleloven og forsikringsavtaleloven.

Finansforetaksloven § 16-2 regulerer forsikringsforetakets taushetsplikt. Det følger av sjetted ledd at et forsikringsforetak skal ha «kontrollordninger for å sikre at kundeopplysninger blir behandlet på en betryggende måte, og at uvedkommende ikke får tilgang eller kjennskap til opplysningene».

7.2.2 Direktivet

Forsikringsdistribusjonsdirektivet har ikke krav til virksomhetsstyringen i et forsikringsformidlingsforetak.

Forsikringsdistribusjonsdirektivet har krav til retningslinjer og rutiner på enkelte områder som gjelder forsikringsdistribusjon, blant annet etterlevelse av kravene til egnethet i direktivet samt foretakenes produktstyring. Disse er omtalt i henholdsvis avsnitt 7.3 og 7.4 nedenfor. For øvrig er krav til forsikringsforetaks virksomhet regulert av Solvens II-direktivet.

7.2.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet foreslår å lovfeste krav til forsvarlig virksomhetsstyring for forsikringsformidlingsforetak. Slike krav er ikke foreslått som en del av gjennomføringen av direktivet, men innebærer at kravene som følger av forskrift om risikostyring og internkontroll fremgår av utkastet til ny forsikringsformidlingslov, jf. utkastet § 31.

7.2.4 Høringsinstansenes merknader

Forbrukerrådet støtter Finanstilsynets forslag om å lovfeste et krav til forsvarlig virksomhetsstyring.

7.2.5 Departementets vurdering

Departementet mener som Finanstilsynet at det bør lovfestes krav til forsvarlig virksomhetsstyring for forsikringsformidlingsforetak, og foreslår i § 8-1 til ny forsikringsformidlingslov bestemmelser om dette. Lovforslaget er ikke en del av gjennomføringen av forsikringsdistribusjonsdirektivet, men innebærer en lovfesting av krav som i dag følger av forskrift om risikostyring og internkontroll.

I tråd med Finanstilsynets lovutkast foreslås det en bestemmelse om at forsikringsformidlingsforetaket skal organiseres og drives på en forsvarlig måte. Det er videre fastsatt nærmere krav til foretakets retningslinjer og rutiner, samt en dokumentasjonsplikt.

Departementet har foreslått enkelte presiseringer i lovforslaget sammenlignet med Finanstilsynets utkast. Det gjelder kravet om å ha en klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling, samt hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for risikostyring og internkontroll. Forslaget fra departementet er ikke ment å innebære en endring sammenlignet med gjeldende rett og Finanstilsynets lovutkast, men synliggjør etter departementets syn viktige plikter som følger av kravet til forsvarlig virksomhetsstyring. Det vises til at slike krav i dag følger av forskrift om risikostyring og internkontroll.

I tråd med hva som i dag gjelder etter forskrift om risikostyring og internkontroll, må hvert enkelt foretak selv tilpasse virksomhetsstyringen i forhold til virksomhetens art, omfang og kompleksitet.

Departementet viser til at oppramsingen i lovforslaget ikke er ment å være uttømmende, og at kravet til forsvarlig virksomhet ved behov kan utfylles ved forskrift i medhold av fjerde ledd. Lovforslaget er heller ikke ment å erstatte forskrift

om risikostyring og internkontroll, som fortsatt vil gjelde for forsikringsformidlingsforetak.

7.3 Etterlevelse av krav til egnethet

7.3.1 Gjeldende rett

Ledelsen i et forsikringsforetak er underlagt krav til egnethet, jf. finansforetaksloven § 3-5. Egnethetskravene er nærmere omtalt i avsnitt 6 ovenfor. Krav til forsvarlig virksomhet og organisering i foretaket, følger av finansforetaksloven § 13-5.

I rundskriv 1/2020 uttaler Finanstilsynet at et forsikringsforetak må etablere rutiner for egnethetsvurderinger som bidrar til å sikre at krav til egnethet etter loven oppfylles. Slike rutiner må etter Finanstilsynets vurdering blant annet klargjøre hvilke funksjoner i foretaket som er omfattet av egnethetskrav, at det skjer en løpende vurdering av de personer som innehar disse funksjonen og hvilke situasjoner som skal utløse en ny vurdering og hvem som har ansvaret for å foreta vurderingene. Rutinene skal også klargjøre hvilken informasjon som skal innhentes og at vurderingene kan dokumenteres i ettertid.

7.3.2 Direktivet

Nytt med forsikringsdistribusjonsdirektivet er artikkel 10 nr. 8 med krav om retningslinjer og rutiner for å sikre etterlevelse av egnethetskravene som følger av artikkel 10 nr. 1 til 3. Artikkel 10 nr. 1 til 3 omhandler krav til kvalifikasjoner og etterutdanning samt vandelskrav, og er nærmere omtalt i avsnitt 6.

Forsikringsforetak og gjenforsikringsforetak skal etter artikkel 10 nr. 8 gjennomføre godkjente retningslinjer og rutiner samt regelmessig gjennomgå disse, for å sikre etterlevelse av egnethetskravene som følger av artikkel 10 nr. 1 til 3, jf. første avsnitt. Videre skal foretaket utpeke en funksjon som skal sikre riktig gjennomføring av retningslinjene og rutinene, jf. annet avsnitt. Foretaket skal opprette og vedlikeholde ajourførte registre med relevant dokumentasjon om etterlevelse av kravene som følger av artikkel 10 nr. 1 til 3, jf. tredje avsnitt. På anmodning fra tilsynsmyndigheten skal foretaket kunne opplyse om navnet på personen som er ansvarlig for denne funksjonen.

7.3.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet viser til at kravet til forsvarlig virksomhetsstyring i finansforetaksloven og gjeldende praksis dekker direktivets krav om at for-

sikringsforetaket skal ha retningslinjer og rutiner for egnethetsvurderinger. Finanstilsynet mener at det samme gjelder kravet om å skape klarhet i hvem som har ansvaret for å foreta vurderingene og kravet til at vurderingene skal dokumenteres. Finanstilsynet ser derfor ikke at det er behov for at dette lovfestes.

Finanstilsynet viser i høringsnotatet til at direktivet innebærer nye krav for foretakene, herunder vandelskrav for kundebehandlere i forsikringsforetak og krav til etterutdanning. Finanstilsynet forutsetter at forsikringsforetakene og forsikringsformidlingsforetakene oppdaterer foreliggende retningslinjer og rutiner.

7.3.4 Høringsinstansenes merknader

Høringsinstansene har ikke hatt merknader.

7.3.5 Departementets vurdering

Departementet viser til at finansforetaksloven allerede stiller krav til finansforetakenes organisering og virksomhetsstyring, se blant annet finansforetaksloven § 13-5. Etter departementets syn innebærer kravet til forsvarlig virksomhetsstyring som følger av finansforetaksloven, at forsikringsforetak må etablere retningslinjer og rutiner for å sikre at lovkrav oppfylles, herunder krav til egnethet. Departementet viser i den forbindelse til rundskriv 1/2020 fra Finanstilsynet som blant annet redegjør for hva rutinene for egnethetsvurderinger må klargjøre. Rundskrivet gjelder for øvrig også for forsikringsformidlingsforetak, og departementet legger til grunn at krav til retningslinjer og rutiner også gjelder for slike foretak etter gjeldende norsk rett.

Departementet deler derfor Finanstilsynets vurdering om at det ikke er behov for ytterligere lovbestemmelser med krav til retningslinjer og rutiner for etterlevelse av egnethetskravet for å gjennomføre direktivet. Departementet foreslår derfor ikke en ny bestemmelse om dette. Departementet viser til at det ved behov kan gis slike regler i forskrift.

Departementet legger som Finanstilsynet til grunn at forsikringsforetakene oppdaterer sine retningslinjer og rutiner som følge av at direktivet innfører nye krav som foreslås gjennomført i finansforetaksloven, herunder egnethetskrav til ansatte i foretaket.

7.4 Styling og kontroll med produkter

7.4.1 Gjeldende rett

Finansforetaksloven § 13-5 første ledd tredje punktum fastsetter at et forsikringsforetak skal ha «hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko foretaket er, eller kan bli, eksponert for».

Etter finansforetaksloven § 16-1 annet ledd skal forsikringsforetaket ha systemer og rutiner for å sikre etterlevelse av regler om opplysningsplikt og utforming av kundeavtaler gitt i medhold av forsikringsavtaleloven.

Forsikringsformidlingsforetak er blant annet underlagt krav til risikostyring i forskrift om risikostyring og internkontroll § 6.

7.4.2 Direktivet

Direktivet artikkel 25 inneholder regler om produktkontroll og -styring («product oversight and governance requirements»). Dette er nytt med forsikringsdistribusjonsdirektivet. Krav til produktgodkjenning/produktkontroll ble imidlertid innført for finansielle instrumenter gjennom MiFID II, jf. artikkel 16 nr. 3 annet til syvende avsnitt og artikkel 24 nr.2.

Etter forsikringsdistribusjonsdirektivet skal forsikringsforetak og forsikringsformidlingsforetak som produserer forsikringsprodukter for salg til kunder, ha en prosess for godkjenning av hvert forsikringsprodukt og for vesentlige endringer av et eksisterende forsikringsprodukt, før produktet markedsføres eller distribueres til kunder, jf. artikkel 25 nr. 1 første avsnitt. Denne godkjenningsprosessen skal være forholdsmessig og hensiktsmessig ut fra forsikringsproduktets art, jf. annet avsnitt.

Godkjenningsprosessen skal angi en identifisert målgruppe («identified target market») for hvert forsikringsprodukt, sikre at alle relevante risikoer for målgruppen vurderes og at den planlagte distribusjonsstrategien er tilpasset den identifiserte målgruppen, se artikkel 25 nr. 1 tredje avsnitt. Videre skal prosessen fastsette hensiktsmessige tiltak for å sikre at forsikringsproduktet distribueres til den identifiserte målgruppen.

Forsikringsforetaket skal forstå og regelmessig gjennomgå sine forsikringsprodukter, jf. artikkel 25 nr. 1 fjerde avsnitt. Forsikringsforetaket skal ta hensyn til hendelser som kan få vesentlig innvirkning på den potensielle risikoen for målgruppen, og som et minimum skal forsikringsforetaket vurdere om forsikringsproduktet fortsatt er

forenelig med målgruppens behov og om den planlagte distribusjonsstrategien fortsatt er hensiktsmessig.

Forsikringsforetak og forsikringsformidlingsforetak som produserer forsikringsprodukter, skal overfor distributører gjøre tilgjengelig alle relevante opplysninger om forsikringsproduktet og godkjenningsprosessen, herunder den identifiserte målgruppen, jf. artikkel 25 nr. 1 femte avsnitt. Dersom en forsikringsdistributør gir råd om eller foreslår («advises on or proposes») et forsikringsprodukt som distributøren ikke selv har produsert, skal forsikringsdistributøren ha etablert egnede rutiner og systemer («adequate arrangements») for å innhente opplysninger som nevnt i femte avsnitt, og for å forstå egenskapene ved og den identifiserte målgruppen for hvert forsikringsprodukt, jf. sjette avsnitt.

Forsikringsavtaler om store risikoer er unntatt kravene, jf. artikkel 25 nr. 4. Hva som menes med store risikoer er definert i artikkel 2 nr. 1 16) med en henvisning til Solvens II-direktivet artikkel 13 nr. 27, og dekker blant annet visse oppregnede typer av transportforsikring.

Det er gitt utfyllende regler til bestemmelsen i kommisjonsforordning (EU) 2017/2358. Forordningen har utfyllende regler om blant annet godkjenningsprosessen, identifisering av målgruppe og produkttesting. I tillegg har forordningen regler om produktkontroll og gjennomgang, samt krav til forsikringsdistributørene.

I artikkel 25 nr. 3 er det presisert at kravene som følger av artikkel 25 ikke påvirker andre krav som følger av direktivet, herunder regler om interessekonflikter.

7.4.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet forutsetter at forsikringsforetakene, som en del av sitt system for risikostyring, allerede har interne prosesser for godkjenning før foretaket tilbyr nye forsikringsprodukter eller gjør endringer i produktene. Finanstilsynet viser til at slike prosesser skal sikre ivaretagelse av kundens interesser gjennom god styring og kontroll med foretakets risikoer.

Finanstilsynet uttaler videre at krav til godkjenningsprosess i direktivet har som formål å hindre salg av forsikringsprodukter til feil målgruppe. Finanstilsynet viser til at i de nærmere kravene til godkjenningsprosess, er vurderingen av kundens risiko helt sentral. Selv om kundens risiko for tap og skade må forventes å inngå i den risikovurderingen som forsikringsforetakene foretar etter gjeldende rett, anser Finanstilsynet direk-

tivets krav til godkjenningsprosess for å være en eksplisitt kundevernregel som bør gjennomføres som en egen bestemmelse i norsk lov.

I høringsnotatet viser Finanstilsynet til at det først og fremst er forsikringsforetak som produserer forsikringer i det norske markedet. Finanstilsynet foreslår derfor at regler om produktgodkjenning inntas i finansforetaksloven kapittel 16, som gjelder foretakets forhold til kundene. Finanstilsynet foreslår i utkastet § 16-9 tredje ledd overordnede krav til godkjenningsprosessen, og at nærmere krav fastsettes i forskrift.

Finanstilsynet foreslår i utkastet § 35 første ledd annet punktum til ny forsikringsformidlingslov en henvisning til reglene i finansforetaksloven, slik at reglene gjelder tilsvarende for forsikringsformidlingsforetak som produserer forsikringsprodukter.

7.4.4 Høringsinstansenes merknader

Forbrukerrådet mener det er viktig å begrense salg av unødvendige forsikringsprodukter.

7.4.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Finanstilsynets forslag om å innta en egen bestemmelse om produktstyring i finansforetaksloven, jf. lovforslaget § 16-13. I lovforslaget er det også inntatt en forskriftshjemmel for å kunne gjennomføre nivå 2-forordningen med utfyllende regler om produktstyring.

Departementet er enig med *Forbrukerrådet* i at det er viktig å begrense salg av unødvendige forsikringsprodukter. Krav til produktstyring skal bidra til økt kundebeskyttelse blant annet ved å begrense salg av forsikringsprodukter til feil målgruppe og begrense risikoen for interessekonflikter. Kravene skal ikke forstås innskrenkende («be without prejudice») for andre plikter som påhviler foretaket, men virker sammen med andre krav for å ivareta hensynet til kunden, jf. artikkel 25 nr. 3 i forsikringsdistribusjonsdirektivet.

Sammenlignet med Finanstilsynets utkast, foreslår departementet en mer utførlig lovregulering av produktstyring. Lovforslaget ligger nærmere direktivet i utforming enn hva som fulgte av forslaget i høringsnotatet. Det vil etter departementets syn gi bedre sammenheng med direktivet og tilhørende nivå 2-forordning som skal gjennomføres i forskrift. Departementet har i utformingen også sett hen til reglene om produktstyring i verdipapirhandeloven, som gjennomfører MiFID II-regelverket.

Lovforslaget § 16-13 regulerer ulike stadier i foretakets produkhåndtering. Sentralt er kravet til godkjenningsprosess for hvert forsikringsprodukt og ved vesentlige endringer av et eksisterende produkt, før det markedsføres eller distribueres. Etter direktivet skal godkjenningsprosessen være forholdsmessig og hensiktsmessig ut fra forsikringsproduktets art.

Ved å oppstille krav til forsikringsforetaket som blant annet gjelder identifisering av målgruppe, vurdering av risiko og distribusjonsstrategi, skal lovforslaget bidra til økt kundebeskyttelse. Foretaket skal også gjennomføre rimelige tiltak for å sikre at forsikringsproduktet distribueres til den identifiserte målgruppen. Videre stilles det krav om at forsikringsforetaket skal gjennomgå produktene som det tilbyr, blant annet for å sikre at produktet fortsatt er forenlig med målgruppens behov.

Et forsikringsforetak skal forstå forsikringsproduktene som det markedsfører eller tilbyr. I tilfeller der forsikringsforetaket ikke selv produserer forsikringsproduktet, må foretaket ha egnede rutiner og systemer for å innhente opplysninger som blant annet setter foretaket i stand til å forstå egenskapene ved og den identifiserte målgruppen for produktet.

Departementet foreslår i samsvar med Finanstilsynets utkast å la reglene i finansforetaksloven § 16-13 gjelde tilsvarende for forsikringsformidlingsforetak som produserer forsikringsprodukter, jf. lovforslaget § 8-1 tredje ledd i ny forsikringsformidlingslov. Departementet viser til at det i kommisjonsforordning (EU) 2017/2358 er gitt nærmere regler for når en forsikringsformidler skal anses for å produsere forsikringsprodukter, se artikkel 3 og fortalen punkt 3. Forordningen vil som nevnt bli gjennomført i norsk rett ved forskrift.

Departementet viser til at dersom et forsikringsformidlingsforetak formidler forsikringer som det selv ikke produserer, må foretaket etter lovforslaget ha egnede rutiner og systemer for å innhente opplysninger som setter foretaket i stand til å forstå egenskapene ved og den identifiserte målgruppen for produktet, jf. også omtale ovenfor.

Departementet viser til at direktivet inneholder et unntak for forsikringsavtaler om store risikoer, og at det ved behov kan gjøres slikt unntak i forskrift, jf. også lovforslaget § 1-4 annet ledd.

7.5 Krav til økonomi og behandling av klientmidler

7.5.1 Gjeldende rett

Forsikringsformidlingsforetak som håndterer klientmidler, skal straks plassere midlene på klientkonto i bank adskilt fra foretakets egne midler, se forsikringsformidlingsloven §§ 5-1 og 7-6. Foretaket skal opplyse banken om at midlene på kontoen tilhører klienter. Bestemmelsen gjennomfører forsikringsformidlingsdirektivet artikkel 4 nr. 4.

Forsikringsformidlingsloven har ikke særlige krav til forsikringsformidlingsforetakets økonomi. Dersom foretaket er organisert som et aksjeselskap, gjelder aksjelovgivningens krav til egenkapital, jf. §§ 3-4 og 3-5.

Et forslag om krav til soliditet ble vurdert for forsikringsmeglingsforetak, men ikke fulgt opp i gjeldende forsikringsformidlingslov. Dette er nærmere omtalt i Ot.prp. nr. 55 (2004–2005) kapittel 5.3.

7.5.2 Direktivet

Direktivet inneholder ikke særlige krav til forsikringsformidlerens økonomi, men det følger av artikkel 10 nr. 6 at medlemsstatene skal treffe alle nødvendige tiltak for å verne kunder mot manglende evne hos forsikringsformidler, gjenforsikringsformidler eller aksessorisk forsikringsformidler til å overføre premie til forsikringsforetaket, eller erstatningsbeløp eller tilbakebetalt premie til forsikrede. Direktivet oppstiller fire alternative måter å innordne tiltakene på, jf. artikkel 10 nr. 6 annet avsnitt bokstav a til d. Finanstilsynet har i høringsnotatet punkt 7.6.2 oppsummert de fire alternativene på følgende måte:

- betaling fra kunden til forsikringsformidlingsforetaket anses som betaling til forsikringsforetaket, og betaling fra forsikringsforetaket til forsikringsformidlingsforetaket anses ikke som betaling til kunden før kunden faktisk mottar pengene (bokstav a)
- forsikringsformidlingsforetaket skal ha kapital som til enhver tid tilsvarer 4 prosent av årlig mottatt premie, men minst 18 750 euro (bokstav b)
- kundemidler overføres via klientkontoer som ikke skal inngå i formuesmassen ved konkurs (bokstav c)
- etablering av garantifond

Bestemmelsen viderefører i all hovedsak forsikringsformidlingsdirektivet artikkel 4 nr. 4, likevel slik at minimumsbeløpet i bokstav b som gjelder finansiell kapasitet hos formidleren, er oppjustert.

7.5.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet viser til at stadig flere forsikringsformidlingsforetak rapporterer om negativ egenkapital. For 2016 rapporterte elleve foretak negativ egenkapital, og rundt halvparten av disse foretakene håndterte klientmidler. Finanstilsynet har fulgt opp foretak med negativ egenkapital gjennom brev og på stedlige tilsyn. I mangel av hjemmel for å kunne gi pålegg om styrking av soliditeten, har Finanstilsynet henvist til aksjeloven §§ 3-4 og 3-5.

I høringsnotatet viser Finanstilsynet til at svekket soliditet gir økt risiko for at foretaket ikke opptrer til beste for kunden, for eksempel ved behandling av klientmidler eller ved å la foretakets interesser gå foran kundens interesser. Finanstilsynet foreslår derfor i utkastet § 32 krav til forsikringsformidlingsforetakets økonomi. Utkastet oppstiller krav til likviditet (foretak må være i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller) og suffisiens (verdien av foretakets eiendeler må overstige dets samlede forpliktelser), i tillegg til et krav om at foretaket må ha en egenkapital som er forsvarlig ut fra risikoen og omfanget av virksomheten. I høringsnotatet viser Finanstilsynet til at kravene i det vesentlige er de samme som gjelder for eiendomsmeglere.

Gjeldende krav til klientkonto er i høringsnotatet foreslått videreført i utkastet § 33, men slik at bestemmelsen presiserer at midlene på kontoen tilhører den som har innbetalt midlene, inntil midlene er anvendt som avtalt. Videre foreslår Finanstilsynet at forholdet til fordringshavers dekningsrett reguleres i samme bestemmelse.

Finanstilsynet har gjennom tilsynspraksis sett behov for en hjemmel til å kunne fatte vedtak om å sperre klientkontoer og overføre disposisjonsretten til personer som tilsynet utpeker. Finanstilsynet mener at det bør kreves at kontoavtalen mellom forsikringsformidlingsforetaket og banken inneholder en korresponderende plikt for banken til å iverksette sperring og overføring av disposisjonsretten i samsvar med Finanstilsynets vedtak. Finanstilsynet uttaler videre at banken i kontoavtalen bør forplikte seg til ikke å gjøre motregning gjeldende for de krav banken måtte ha overfor forsikringsformidlingsforetaket. Bestemmelser om kontoavtale og innholdet i avtalen bør etter

Finanstilsynets vurdering fastsettes i forskrift. Finanstilsynet foreslår derfor i utkastet § 33 fjerde ledd en forskriftshjemmel for dette formål.

7.5.4 Høringsinstansenes merknader

Finans Norge har uttalt seg generelt om nasjonale krav, blant annet krav til soliditet. Finans Norge viser til at nasjonale krav bør ha en særlig begrunnelse og vurderes mot den ulempe som slike krav innebærer for konkurransen i markedet. Finans Norge har videre vist til at det nordiske forsikringsmarkedet er tett integrert, og at når både markedet og aktørene i markedet er nordiske, må det tilstrebes at reguleringssiden blir mest mulig lik på tvers av landegrensene.

Norske Forsikringsmeglernes Forening mener at det svært positivt at det stilles soliditetskrav til selskaper som skal drive forsikringsformidling. Forsikringsmeglerne mener imidlertid at lovforslaget om klientmidler er uheldig av flere grunner, blant annet uttaler Forsikringsmeglernes seg om forslaget om å presisere at midlene tilhører den som har innbetalt midlene, inntil de er brukt som avtalt:

«Her er det partenes avtale med forsikringsmegleren som kan avgjøre både hvilke kreditorer som har beslagsrett og hvem som skal ha renter, se nedenfor. Dette kan spare problemer når megler for eks. henter skadeoppgjør fra flere co-assurandører, som ikke betaler inn samtidig og hvor pengene blir stående på klientkonto i en kort periode før de videresendes, eller hvor premie innbetales men ikke betales videre på forfallsdagen, f.eks. når det er avtalt månedlig overføring med forsikringsselskapet. Skadeoppgjøret er det vel naturlig å anse som betalt når det overføres megleren som forsikringstagerens representant, og premien anses overført på forfallsdagen».

Regelrådet mener at kravet om positiv egenkapital burde vært utredet nærmere, da dette er et krav som ikke følger av direktivet og som kan få store konsekvenser særlig for små virksomheter. Regelrådet mener at departementet burde ha sett på om formålet med kravet om positiv egenkapital kan oppnås på andre måter, for eksempel gjennom forsikring. Regelrådet har videre stilt spørsmål ved om egenkapitalkravet vil kunne skape strukturendringer og redusere konkurransen.

Tide Forsikring har forståelse for forslaget om innføring av krav til forsvarlig egenkapital, men mener at forslaget vil medføre etableringshindre som etter omstendighetene kan svekke

konkurransen i det norske skadeforsikringsmarkedet.

aksjeselskaps form, av kravet i aksjeloven om tilstrekkelig egenkapital»

7.5.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Finanstilsynets forslag om å videreføre gjeldende krav om klientkonto i lovforslaget § 8-3 første ledd i ny forsikringsformidlingslov. Bestemmelsen gjennomfører direktivet artikkel 10 nr. 6 annet avsnitt. Det har ikke kommet merknader til dette forslaget i høringen. Departementet har ikke sett behov for ytterligere regulering av klientkonto i lov, men foreslår i § 8-3 annet ledd en hjemmel for å kunne fastsette nærmere regler i forskrift.

Departementet viser til at høringsinstansene har vært delt i vurderingen av Finanstilsynets forslag om å innføre krav til forsikringsformidlingsforetakets økonomi, i tillegg til klientkonto. Videre har enkelte høringsinstanser påpekt at forslaget kan ha konsekvenser for konkurransen i markedet.

Etter departementets syn vil innføring av krav til foretakets økonomi bidra til økt trygghet for forsikringsformidlingsforetakenes kunder. Det vil kunne bidra til økt kundetillit og også virke positivt på foretakenes alminnelige omdømme. Finanstilsynet har i den forbindelse vist til at svekket soliditet gir økt risiko for at foretaket ikke opptrer til beste for kundene, for eksempel ved behandling av klientmidler eller ved å la foretakets interesser gå foran kundenes interesser. Departementet viser også til at *Norske Forsikringsmeglernes Forening* i høringen var positiv til at det stilles soliditetskrav til selskaper som driver forsikringsformidling.

Gjeldende forsikringsformidlingslov oppstiller ikke krav til forsikringsformidlingsforetakets økonomi. Dette ble imidlertid vurdert av departementet i Ot.prp. nr. 55 (2004–2005), jf. kapittel 5.3. Her uttaler departementet blant annet at:

«Ut fra en avveining av hensynet til å beskytte kundene gjennom krav til forsikringsformidlers soliditet, og hensynet til hensiktsmessige rammebetingelser for forsikringsformidlingsvirksomhet, har departementet kommet til at det ikke bør foreslås krav om suffisiens eller likviditet, og at heller ikke kravet i gjeldende rett om solvens bør videreføres. Hensynet til kundene skal etter forslaget ivaretas gjennom krav om opprettelse av klientkonto og krav om forsikring for uaktsomhet og underslag av klientmidler, samt, for de formidlere som driver i

I høringsnotatet uttaler Finanstilsynet at stadig flere forsikringsformidlingsforetak rapporterer om negativ egenkapital. Etter departementets syn gir derfor dagens regelverk ikke en tilfredsstillende tilpasning i markedet. Selv om det er fordelene ved å sikre like regler i det nordiske forsikringsmarkedet, mener departementet at hensynet til å styrke foretakenes finansielle situasjon likevel tilsier at det bør innføres krav til foretakets økonomi.

Kravene som nå foreslås, er i det vesentlige de samme som i dag gjelder for eiendomsmeglingsforetak. Finanstilsynets foreslåtte soliditetskrav som departementet slutter seg til, er for øvrig mer generelle enn kravet til kapital som følger av direktivet artikkel 10 nr. 6 bokstav c, jf. omtale i avsnitt 7.5.2 ovenfor.

Departementet viser til at de foreslåtte kravene til forsikringsformidlingsforetakets økonomi vil gi Finanstilsynet hjemmel til å gi pålegg om styrking av soliditeten ved behov. Etter gjeldende rett er Finanstilsynet henvist til aksjeloven §§ 3-4 og 3-5 om egenkapital og handleplikt, noe som etter departementets syn ikke gir et tilstrekkelig og effektivt grunnlag for å fremme forsvarlig økonomi i foretakene.

Departementet foreslår på denne bakgrunn krav til forsikringsformidlingsforetakets økonomi, som svarer til Finanstilsynets utkast. Det vises til lovforslaget § 8-2, samt nærmere omtale i spesialmerknaden.

7.6 Underagenter mv.

7.6.1 Gjeldende rett

En underagent er et forsikringsagentforetak (underagent) som ikke har en avtale direkte med et forsikringsforetak, men har en formidlingsavtale med et annet agentforetak (hovedagenten). Underagenter er ikke legaldefinert i forsikringsformidlingsloven, men betegnelsen er benyttet i forsikringsformidlingsloven § 7-1 tredje ledd. Her fremgår at et forsikringsagentforetak ikke kan gi fullmakten videre til en underagent uten at blant annet krav til kvalifikasjoner og egnethet er oppfylt. Det er agentforetaket som er ansvarlig for å påse at underagenten oppfyller vilkårene for registrering. I forvaltningspraksis er det lagt til grunn at det som hovedregel ikke er registreringsplikt for underagenter av norske forsikringsagentfore-

tak. Underagenter som driver forsikringsformidling, er imidlertid underlagt tilsyn.

Forsikringsformidlingsloven begrenser ikke antallet underagenter et forsikringsagentforetak kan knytte til seg. Bruken av underagenter innebærer utkontraktering fra hovedagentforetaket sin side. Forsikringsagentforetak er underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll som har bestemmelser om utkontraktering. Forsikringsagentforetaket har ansvaret for risikostyring og internkontroll også der deler av virksomheten er utkontraktert, se § 5. Videre skal foretaket sørge for at organisasjonen besitter tilstrekkelig kompetanse til å håndtere utkontrakteringsavtalen.

Finanstilsynet har i rundskriv 3/2020 gitt veiledning om utkontraktering, herunder hvordan foretak under tilsyn må identifisere, vurdere og håndtere risiko knyttet til utkontraktering.

7.6.2 Direktivet

Underagenter er verken definert eller regulert særskilt i forsikringsdistribusjonsdirektivet.

Artikkel 16 fastsetter at forsikringsforetak og forsikringsformidlere bare kan benytte seg av tjenester fra registrerte forsikringsformidlere, gjenforsikringsformidlere eller aksessoriske forsikringsformidlere, herunder aksessoriske forsikringsformidlere som er unntatt kravene til registrering.

7.6.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet foreslår å presisere at et forsikringsagentforetak bare kan gi en fullmakt til å opptre på vegne av forsikringsforetaket videre til et annet agentforetak som oppfyller vilkårene i loven kapittel 2. Forslaget følger av utkastet § 34. Dette innebærer at fullmakten bare kan gis til registrerte agentforetak og til aksessoriske agenter som er unntatt fra registreringsplikten.

Finanstilsynet antar i høringsnotatet at tjenester fra aksessoriske agentforetak kun er aktuelt å benytte for forsikringsforetak eller forsikringsagentforetak.

Finanstilsynet viser til at aksessorisk agentvirksomhet anses som utkontraktert virksomhet fra forsikringsforetaket. Informasjonsplikten og eventuelt rådgivningsplikten som påhviler forsikringsforetaket, kan ikke fravikes selv om forsikringsforetaket benytter et annet foretak som mellommann. Finanstilsynet viser i den forbindelse til finansforetaksloven § 13-4 tredje ledd som fastsetter at bruk av oppdragstakere er uten innvirkning på foretakets plikter og ansvar overfor kunder. Finanstilsy-

net legger til grunn at dette, i tillegg til å omfatte plikter etter forsikringsavtaleloven, også omfatter forsikringsforetakets plikter etter finansforetaksloven § 16-1, herunder krav til god forretningsskikk. På denne bakgrunn er det Finanstilsynets vurdering at kravene i direktivet artikkel 1 nr. 4 i det vesentlige følger av gjeldende rett.

Finanstilsynet har i høringsnotatet foreslått å begrense adgangen for forsikringsagentforetak til å inngå avtale med underagenter, slik at det ikke kan inngås avtaler med andre forsikringsagentforetak som til sammen omfatter flere agenter enn 50 prosent av antall agenter i agentforetaket.

I høringsnotatet vises det til at enkelte forsikringsagentforetak har avtaler med mange underagenter, og at virksomheten hos underagenter i enkelte tilfeller er mer omfattende enn virksomheten i forsikringsagentforetaket, både når det gjelder antall forsikringsformidlere og formidlet premie. I enkelte tilfeller foregår all formidling hos underagenter.

Finanstilsynet mener at agenten må ha kompetanse og ressurser som står i forhold til den samlede virksomheten i underagentforetakene. Finanstilsynet uttaler at forslaget er viktig av hensyn til å sikre at forbrukernes interesser ivaretas, og vil bidra til å styrke tilliten i markedet. Finanstilsynet viser til at det i regelverket for verdipapirhandel er det inntatt en bestemmelse som innebærer at et verdipapirforetak ikke kan inngå agentavtaler som omfatter flere personer enn 50 prosent av antall fast ansatte i verdipapirforetaket. Finanstilsynet foreslår en slik bestemmelse også for forsikringsagentforetak. Det vises til Finanstilsynets lovutkast § 34 som åpner for at det kan fastsettes regler som begrenser et agentforetaks bruk av andre agentforetak.

7.6.4 Høringsinstansenes merknader

Finans Norge reiser spørsmål om forslaget fra Finanstilsynet om å begrense antall underagenter er en egnet reguleringsmåte, og viser til at IDD ikke inneholder noen regulering av disse spørsmål. *Finans Norge* viser videre til at innføring av tilsvarende begrensninger på verdipapiriområdet hadde bakgrunn i en særlig utfordrende situasjon etter at investeringsrådgivning ble en konsesjonsbelagt tjeneste under MiFID I – reguleringen. *Finans Norge* uttaler at forsikringsmarkedet skiller seg fra verdipapiriområdet ved at formidlerne allerede er underlagt regulering, herunder kompetansekrav for salgs- og rådgivningskanaler. Det er etter det *Finans Norge* er kjent med, heller ikke tilsvarende utfordringer som foranlediget

begrensningene i verdipapirforskriften. Finans Norge mener at dersom det skal innføre slike kvantitative begrensninger som foreslått, må dette begrunnes med at det er særnorske forhold ved det norske markedet som nødvendiggjør slik regulering. Finans Norge tiltrer Finanstilsynets vurdering av at det er helt essensielt at agenten innehar grunnleggende kompetanse og ressurser, og at bemanningen i agentforetaket også bør stå i et visst proporsjonalt forhold til underagentens størrelse. Slike grunnleggende krav til styring og internkontroll følger imidlertid allerede av generelle virksomhetsregler, herunder internkontrollforskriften og regelverket om utkontraktering.

Help Forsikring uttaler at forslaget fra Finanstilsynet om å begrense antall underagenter vil kunne ha nokså vidtrekkende konsekvenser for flere av dagens bransjeaktører. Help Forsikring viser til at forslaget kan innebære at en rekke underagentforetak må legge om sin virksomhet, og uttaler at det er sannsynlig at noen foretak må nedskalere eller avvikle virksomheten. Help Forsikring mener det foreslåtte regelverket er godt nok bygget opp til å sikre forbrukernes interesser, uten å måtte innføre en slik særbestemmelse. De kvalitative kravene til agentvirksomheten vil etter Help Forsikrings syn på en adekvat måte sikre forsvarlig utøvelse av virksomheten. Help Forsikring mener at det i alle tilfeller bør gjøres unntak fra begrensningen for så vidt gjelder enklere produkter som distribueres av aksessoriske forsikringsagenter.

Regelrådet viser til at det er foreslått enkelte regler som går lengre enn det direktivet krever, for eksempel krav for å begrense bruken av underagenter. Regelrådet mener at slike forslag burde vært grundigere utredet, og alternativer burde vært drøftet.

Telenor Norge mener at forslaget om den kvantitative begrensningen på antall underagenter ikke bør videreføres. Telenor Norge mener at forslaget fremstår som svakt begrunnet og utilstrekkelig utredet. Forslaget vil etter Telenor Norges syn kunne medføre uhensiktsmessige og byrdefulle konsekvenser for bransjeaktørene. Telenor Norge viser til at forholdet til EU-retten ikke er nærmere vurdert, og kan etter Telenor Norges vurdering tenkes å være i strid med de generelle EU/EØS-reglene om fri flyt av varer og tjenester. I tillegg har Telenor Norge blant annet pekt på at en utilsiktet konsekvens av forslaget vil være at utsalgsteder i distriktene blir rammet. Telenor Norge mener også at henvisningen i høringsnotatet til den tilsvarende regelen i verdipapirforskriften er lite treffende.

Tide Forsikring mener at forslaget er mangelfullt utredet, og at høringsnotatets henvisning til

verdipapirhandelens bestemmelser er misvisende. Tide forsikring uttaler at høringsnotatet ikke drøfter forholdet til EØS-reglene om fri tjenesteyting. Tide Forsikring mener at forslaget er i konflikt med kravet om fri bevegelse av tjenester, og ikke kan gjennomføres innenfor de skranker EØS-retten setter. Tide Forsikring mener alternativt at reglene må gis et mer begrenset virkeområde enn det som nå er foreslått.

7.6.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår å fastsette regler om forsikringsagentforetakets bruk av underagenter i § 8-5 til ny forsikringsformidlingslov.

Departementet deler Finanstilsynets vurdering om at lovforslaget bør inneholde en bestemmelse som presiserer at et forsikringsagentforetak (hovedagent) bare kan gi fullmakt til å opptre på vegne av et forsikringsforetak videre til et annet agentforetak (underagent) dersom underagenten oppfylder kravene i kapittel 3. Det vises til lovforslaget § 8-5. Forslaget innebærer at et forsikringsagentforetak bare kan gi fullmakt videre til registrerte forsikringsagentforetak og aksessoriske agentforetak samt aksessoriske agentforetak som oppfylder unntaksbestemmelsen i § 2-4 annet ledd.

Selv om departementet deler Finanstilsynets vurdering om at agenten må ha kompetanse og ressurser som står i forhold til den samlede virksomheten i underagentforetakene, går departementet ikke inn for å følge opp Finanstilsynets forslag om å begrense forsikringsagentforetakets bruk av underagenter. Departementet viser i den forbindelse til at flere høringsinstanser har hatt merknader og innvendinger til Finanstilsynets forslag. Videre viser departementet til at kravet i verdipapirhandelsregelverket, som Finanstilsynet viser til i høringsnotatet, er opphevet.

For forsikringsformidlingsforetak er det viktig å ha kundenes tillit og tilliten til markedet generelt. Utstrakt bruk av underagenter kan svekke kontrollen med og etterlevelse av kravene som følger av regelverket, noe som kan gå på bekostning av kundens interesser og tilliten i markedet. Departementet mener likevel at disse hensynene i denne omgang kan ivaretas gjennom reglene som gjennomfører forsikringsdistributionsdirektivet, samt andre virksomhetskrav.

Departementet vil ved behov kunne fastsette nærmere regler om forsikringsagentforetakets bruk av underagenter i medhold av forskriftshjemmelen i lovforslaget § 8-5 annet ledd.

8 God forretningsskikk, kundebehandling mv.

8.1 God forretningsskikk mv.

8.1.1 Gjeldende rett

Forsikringsformidlingsloven inneholder krav til god meglerskikk for forsikringsmeglingsforetak, men det er ikke oppstilt et tilsvarende krav for forsikringsagentforetak. Etter § 5-2 første ledd skal forsikringsmeglingsforetak drive virksomheten i henhold til god meglerskikk. Foretaket må ikke opptre på en måte som er egnet til å skape tvil om dets stilling som uavhengig mellomledd. Videre fremgår det at forsikringsmeglingsforetaket skal sørge for den dokumentasjon som er nødvendig for at en forsikringsavtale skal komme i stand. Annet ledd fastsetter at forsikringsmeglingsforetaket skal utvise tilbørlig aktsomhet ved valg av forsikringsgiver og fraråde oppdragsgiveren å bruke forsikringsgivere hvis evne til å oppfylle pliktene under forsikringer kan trekkes i tvil eller er ukjent. Et forsikringsmeglingsforetak kan ikke gjennom avtaler med forsikringsselskap eller på annen måte innrette seg slik at det kan påvirke forsikringsmeglingsforetakets uavhengighet som megler, jf. tredje ledd.

Forsikringsformidlingsloven § 5-2 a har regler om vederlag for forsikringsformidling. Det fremgår av første ledd at forsikringsmeglingsforetak skal påse at provisjon og annen godtgjørelse som skal betales for forsikringsformidlingen, blir avtalt med oppdragsgiver før oppdraget blir utført. Avtalen skal bekreftes skriftlig dersom oppdragsgiveren krever det, eller forsikringsformidlingen omfatter tjenester knyttet til forsikringsforholdet etter at forsikringsavtalen er inngått. Annet ledd oppstiller forbud mot at forsikringsmeglingsforetak mottar provisjon eller annen godtgjørelse for formidlingen fra den forsikringsgiveren som har overtatt forsikringsavtalen formidlingsoppdraget gjelder. Det følger av tredje ledd at bestemmelsene i første og annet ledd ikke gjelder ved formidling av gjenforsikringer, og heller ikke ved formidling av forsikringer fra et utenlandsk forsikringsforetak, forutsatt at meglerforetaket videreformidler mottatt vederlag til oppdragsgiveren. Videre gjøres det unntak for formidling av en del

typer av skadeforsikring i næringsvirksomhet, for eksempel forsikring av luftfartøy og registreringspliktige skip.

Forbudet nevnt ovenfor er også rettet mot forsikringsforetak. Det fremgår av finansforetaksloven § 13-17 første ledd at et forsikringsforetak ikke har adgang til å yte provisjon eller annet vederlag til forsikringsmeglingsforetaket i anledning forsikringsformidlingen dersom forsikringsmeglingsforetaket ved å motta slik provisjon vil handle i strid med forsikringsformidlingsloven.

Finansforetaksloven inneholder krav til god forretningsskikk for forsikringsforetak. Av finansforetaksloven § 13-5 femte ledd fremgår det at et forsikringsforetak skal utøve sin virksomhet i samsvar med redelighet og god forretningsskikk. Av § 16-1 femte ledd fremgår det at foretaket skal innrette sin virksomhet på en slik måte at det er liten risiko for interessekonflikter mellom foretaket og dets kunder eller mellom foretakets kunder, eller for kundebehandling i strid med kravene til god forretningsskikk. Av samme ledd fremgår at forsikringsforetak skal ha betryggende ordninger og rutiner for å identifisere og i tilfelle motvirke slike risikoforhold innenfor de ulike områder av virksomheten.

Forsikringsforetak skal fastsette en godtgjørelsesordning som oppfyller kravene i kommisjonsforordning (EU) 2015/35 om utfylling av Solvens II artikkel 258 nr. 1 bokstav l og artikkel 275, se Solvens II-forskriften § 53. Ordningen skal blant annet omfatte tiltak med sikte på å hindre interessekonflikter, jf. artikkel 275 nr. 1 bokstav a.

Forsikringsvirksomhetsloven § 3-11 har regler om inndeling av forvaltningskapitalen til et livsforsikringsforetak. Forvaltningskapitalen skal deles i tre hovedkategorier: kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen og selskapsporteføljen. Disse kan igjen være delt i underporteføljer. Hvilke eiendeler som skal inngå i hvilke porteføljer, følger av bestemmelsen annet til sjette ledd. Det følger av syvende ledd at ved valg av eiendeler til forskjellige porteføljer, og ved endring av sammensetningen av porteføljer, skal foretaket overholde krav til god forretningsskikk og sørge for at det ikke skjer urimelig forskjellsbehandling av kunder. Ved

interessekonflikt mellom kunder og foretaket, skal hensynet til kundene gå foran.

Lovgivningen stiller i dag en rekke krav til informasjon som skal gis til en kunde før det inngås en forsikringsavtale, i forsikringstiden eller ved endring eller fornyelse av avtalen. Det er krav til informasjon om forsikringen, selve distribusjonen og partsforholdene. Forsikringsavtaleloven kapittel 2 og kapittel 11 har regler om forsikringsforetakets informasjons- og rådgivningsplikter overfor kunden. Departementet viser til Justis- og beredskapsdepartementets Prop. 234 L (2020–2021) avsnitt 10 og 11 for en nærmere gjennomgang av disse pliktene.

Investeringsbaserte forsikringsprodukter er ikke definert i gjeldende rett, men er å anse som en personforsikring i henhold til forsikringsavtaleloven del B. Det betyr at kravene til informasjon og rådgivning i forsikringsavtaleloven kapittel 11 kommer til anvendelse. Rundskriv 14/2016 fra Finanstilsynet omhandler blant annet informasjon og rådgivning ved salg av livsforsikringer med investeringsvalg. Departementet viser til Justis- og beredskapsdepartementets Prop. 234 L (2020–2021) for en nærmere gjennomgang av forsikringsbaserte investeringsprodukter.

8.1.2 Direktivet

Direktivet artikkel 17 nr. 1 fastsetter at forsikringsdistributører ved distribusjon av forsikringsprodukter alltid skal opptre ærlig, redelig og profesjonelt i tråd med kundens beste interesser. Det følger av artikkel 17 nr. 2 at all informasjon til kunden eller potensielle kunder, inkludert markedsføringsinformasjon, skal være balansert, klar og ikke villedende. Videre fremgår det av bestemmelsen at markedsføringsinformasjon tydelig skal angis som sådan. Etter artikkel 17 nr. 3 skal medlemsstatene sikre at forsikringsdistributører ikke avlønnes, og heller ikke avlønner eller vurderer sine ansatte, på en måte som strider mot kravet til å opptre i kundens beste interesser. Særlig kreves det at forsikringsdistributøren ikke benytter lønnsordninger, salgsmål eller andre ordninger som kan gi insentiver til at foretaket eller ansatte anbefaler et forsikringsprodukt til kunden, når distributøren kan tilby et annet produkt som bedre vil dekke kundens behov. Kravene som følger av artikkel 17 gjelder etter sin ordlyd for «forsikringsdistributører» og ved distribusjon av alle typer forsikringsprodukter.

Forsikringsdistribusjonsdirektivet oppstiller en rekke minimumskrav til informasjon som kunden skal ha før avtaleinngåelse og måten informa-

sjonen skal gis til kunden på, se for eksempel artiklene 18, 19 og 20. Disse bestemmelsene er nærmere omtalt i Prop. 234 L (2020–2021) fra Justis- og beredskapsdepartementet avsnitt 10 og 11.

I tillegg inneholder direktivet artikkel 20 regler om rådgivning og salg der det ikke ytes rådgivning, som er nærmere omtalt i Prop. 234 L (2020–2021) fra Justis- og beredskapsdepartementet avsnitt 10. Direktivet oppstiller ikke et krav om rådgivning ved distribusjon av forsikringsavtalen, men når det ytes rådgivning skal forsikringsdistributøren gi en personlig anbefaling til kunden som forklarer hvorfor et bestemt produkt oppfyller kundens forsikringskrav og forsikringsbehov. Som et minstekrav skal forsikringsdistributøren fastlegge kundens krav og behov på bakgrunn av informasjon innhentet fra kunden, og gi kunden objektiv informasjon om forsikringsproduktet i en forståelig form, slik at kunden selv kan fatte en informert beslutning, jf. artikkel 20 nr. 1. Enhver kontrakt som foreslås, skal være i samsvar med kundens krav og behov («demand and needs»), jf. artikkel 20 nr. 1 annet avsnitt.

Direktivet har i kapittel VI tilleggskrav som gjelder ved distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter. Kapittel VI gjelder for forsikringsforetak og forsikringsformidlingsforetak som distribuerer forsikringsbaserte investeringsprodukter, jf. artikkel 26. Med forsikringsbaserte investeringsprodukter menes i direktivet et forsikringsprodukt som har en utløps- eller gjenkjøpsverdi som helt eller delvis er gjenstand for markedssvingninger, jf. artikkel 2 nr. 1 17). Av samme bestemmelse fremgår hvilke produkter som faller utenfor definisjonen, blant annet skadeforsikringer og produkter som har pensjon som hovedformål.

Etter artikkel 27 skal forsikringsforetak og forsikringsformidlere som distribuerer forsikringsbaserte investeringsprodukter ha effektive organisatoriske og administrative ordninger med sikte på å treffe alle rimelige tiltak for å hindre at interessekonflikter som nevnt i artikkel 28 skader kundens interesser. Ordningene skal være forholdsmessige til virksomheten som utføres, forsikringsproduktene som selges og type distributør.

Artikkel 28 nr. 1 fastsetter at forsikringsformidlere og forsikringsforetak skal treffe alle egnede tiltak for å identifisere interessekonflikter mellom foretaket, herunder ansatte eller andre som er tilknyttet foretaket, og kunden, og kunder imellom.

Dersom foretakets organisatoriske og administrative ordninger etter artikkel 27 ikke med rimelig sikkerhet er tilstrekkelige for å sikre at

kundens interesser ikke blir skadelidende, skal forsikringsformidleren eller forsikringsforetak tydelig opplyse kunden om interessekonfliktens karakter eller årsak, i god tid før forsikringsavtalen inngås, jf. artikkel 28 nr. 2. Opplysningene skal gis på et varig medium, og være tilstrekkelig detaljert for at kunden kan ta en informert beslutning om den virksomhet som har en iboende interessekonflikt, jf. artikkel 28 nr. 3.

Direktivet artikkel 29 nr. 2 inneholder særlige regler om vederlag som ytes til, eller mottas fra, andre enn kunden. Av bestemmelsen fremgår at forsikringsformidlingsforetak og forsikringsforetak skal anses for å oppfylle forpliktelser etter artikkel 17 nr. 1, artikkel 27 og artikkel 28 nevnt ovenfor, bare dersom vederlaget ikke har skadelige virkninger på kvaliteten på tjenesten og ikke hindrer oppfyllelse av kravet om å opptre ærlig, redelig og profesjonelt i tråd med kundens beste interesser.

Artikkel 29 nr. 3 åpner for at medlemsstatene kan fastsette strengere regler, herunder forby vederlag fra andre enn kunden.

Det vises for øvrig til omtale i Justis- og beredskapsdepartementets Prop. 234 L (2020–2021) avsnitt 13.

Kommisjonsforordning (EU) 2017/2359 kapittel 2 gir utfyllende bestemmelser om interessekonflikter og vederlag. Forordningen har blant annet regler som relaterer seg til identifisering og håndtering av interessekonflikter, herunder krav til retningslinjer. I tillegg gir forordningen utfyllende regler for vurderingen av om vederlagsordninger har skadelig innvirkning på kvaliteten på tjenesten.

8.1.3 Forslaget i høringsnotatet

8.1.3.1 God forretningsskikk

Finanstilsynet har i høringsnotatet uttalt at:

«Forretningsskikk er den norm som det forventes at en profesjonsutøver følger. I kravet til god forretningsskikk ligger blant annet at foretaket skal utøve virksomheten i samsvar med ansvarlighet og integritet i forhold til kunder, andre aktører og omverdenen. Eksempler på forventet opptreden er at avtaleforhold nedfelles skriftlig, at profesjonsutøveren sikrer at avtaler klart beskriver tjenesten som skal leveres og at vederlaget er dokumentert og står i forhold til leveransen. Åpen og redelig opptreden i anbudskonkurranser er et annet eksempel.»

Finanstilsynet har i utkastet § 35 til ny forsikringsformidlingslov foreslått en bestemmelse om god forretningsskikk som gjelder for samtlige forsikringsformidlingsforetak, og som tar opp i seg kravet til god meglerskikk etter gjeldende lov. Finanstilsynet har foreslått at lovteksten presiserer at kravet til god forretningsskikk innebærer en plikt til å påse at kundenes interesser ivaretas på beste måte.

Finanstilsynet uttaler at gjeldende krav til forsikringsmeglingsforetakets uavhengighet og opptreden i forsikringsformidlingsloven § 5-2 vil følge av kravet til god forretningsskikk. Finanstilsynet foreslår likevel at kravet fortsatt lovfestes særskilt, jf. utkastet § 37. Finanstilsynet uttaler at kravene er sentrale for utøvelse av forsikringsmeglning, og det er viktig at det ikke reises tvil om at kravene fortsatt gjelder. Plikten for forsikringsmeglingsforetak til å sørge for den dokumentasjon som er nødvendig for at en forsikringsavtale skal komme i stand etter gjeldende § 5-2 første ledd tredje punktum, er likevel ikke foreslått videreført. Finanstilsynet viser til at dette vil følge av kravet til god forretningsskikk, og gjelder for alle forsikringsformidlingsforetak. Det er etter Finanstilsynets vurdering derfor ikke behov for å regulere dette spesifikt for meglere slik som de øvrige kravene i utkastet § 37.

Finanstilsynet viser til at det følger av forsikringsdistribusjonsdirektivet at avtaler som en distributør foreslår, skal være i samsvar med kundens forsikringsbehov, og at dette gjelder uansett på hvilket tidspunkt avtale foreslås. Finanstilsynet uttaler i høringsnotatet at dette følger av kravet til god forretningsskikk. Tilsvarende gjelder de generelle kravene som stilles til at informasjon til kunden skal være korrekt, klar og ikke villedende.

Finanstilsynet har ikke foreslått endringer i finansforetakslovens regler om god forretningsskikk.

8.1.3.2 Krav til styring og kontroll med interessekonflikter

Etter direktivet gjelder særlige krav til styring og kontroll med interessekonflikter ved distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter, se artiklene 27 og 28. Finanstilsynet har i høringsnotatet foreslått at plikten til å identifisere mulige interessekonflikter og iverksette tiltak for å sikre at kundens interesser blir ivaretatt, skal gjelde for all forsikringsdistribusjon.

Finanstilsynet skriver at:

«Hvis tiltakene foretaket iverksetter ikke gir tilstrekkelig sikkerhet for at kundenes interesser er ivaretatt, skal foretaket opplyse kunden om mulige interessekonflikter på en klar og tydelig måte. Opplysningsplikten er her et tilleggskrav og kan slik Finanstilsynet ser det ikke erstatte iverksetting av tiltak. I de tilfeller foretaket har identifisert en mulig interessekonflikt i tilknytning til en aktivitet eller et forretningskonsept, vil det å opplyse kunden om interessekonflikten dermed ikke kunne være et tiltak i seg selv. Foretaket må derfor i alle tilfeller iverksette konkrete tiltak for å sikre kundens interesser. I mange tilfeller vil det kunne være tilstrekkelig å fastsette konkrete retningslinjer og rutiner, i andre tilfeller vil interessekonfliktens art kreve at aktiviteten opphører. Opplysningsplikten vil typisk være aktuell i tilfeller der ett eller flere tiltak ivaretar kundene langt på vei, men det likevel er et lite rom for tvil med hensyn til om kundens interesse er tilstrekkelig ivaretatt.

Opplysningsplikten kan bare anses oppfylt hvis kunden settes i stand til å forstå interessekonflikten før forsikringsavtalen inngås. Det er ikke tilstrekkelig å omtale en aktivitet i generelle vendinger. Foretaket må sørge for at kunden ser sammenhengen mellom aktiviteten og faren for at aktiviteten kommer i konflikt med kundens egen interesse.»

For å lette tilsynet med etterlevelsen av kravene, foreslår Finanstilsynet en bestemmelse om at foretaket må kunne fremlegge dokumentasjon på hvilke mulige interessekonflikter som er identifisert, og hvilke tiltak foretaket har vurdert. Finanstilsynet foreslår også en forskriftshjemmel slik at nivå 2-regler på dette området kan gjennomføres i forskrift.

For forsikringsformidlingsforetak har Finanstilsynet foreslått regler om styring og kontroll av interessekonflikter i utkastet § 35 til ny forsikringsformidlingslov. For forsikringsforetakene foreslår Finanstilsynet at kravet til opplysningsplikt om interessekonflikter og kravet til dokumentasjonsplikt fastsettes i finansforetaksforskriften § 16-1. Hjemmelsbestemmelsen i finansforetaksloven § 16-1 femte ledd foreslås utvidet slik at den åpner for å fastsette nærmere krav til å identifisere og håndtere interessekonflikter.

8.1.3.3 Lønnsordninger

I forlengelsen av kravet til god forretningsskikk, har Finanstilsynet i utkastet § 36 første ledd til ny forsikringsformidlingslov foreslått en bestemmelse om at forsikringsformidlingsforetak ikke må innføre lønssystemer, salgsmål eller andre ordninger som strider mot foretakets plikt til å påse at kundens interesser ivaretas på beste måte. Finanstilsynet viser til at i dette ligger det blant annet et krav om at foretaket må påse at det ikke har en lønnsordning som gir de ansatte insentiver til å anbefale et bestemt forsikringsprodukt, når et annet produkt vil dekke kundens behov bedre.

I høringsnotatet viser Finanstilsynet til at et forsikringsforetak har en plikt til å fastsette retningslinjer for godtgjørelsesordninger. Selv om disse retningslinjene har forebygging av interessekonflikter som generelt formål, anser Finanstilsynet at det bør fastsettes særskilt at forsikringsforetak ikke må innføre godtgjørelsesordninger som strider mot foretakets plikt til å påse at kundens interesser ivaretas på beste måte. Finanstilsynet foreslår at dette presiseres i finansforetaksforskriften § 15-9 som regulerer godtgjørelsesordninger i forsikringsforetak, se forslag til nytt andre ledd.

8.1.3.4 Vederlag fra andre enn kunden

Direktivets regler om vederlag fra andre enn kunden, gjelder ved salg av forsikringsbaserte investeringsprodukter. Finanstilsynet mener at kravet ikke bør begrenses til en enkelt produktgruppe, men gjelde generelt for salg og formidling av alle forsikringsprodukter. Finanstilsynet viser til at kravet om at vederlag fra andre enn forsikringskunden ikke må ha skadelig innvirkning på salget eller formidlingen, er et minstekrav og gir uttrykk for et viktig kundevernprinsipp.

Finanstilsynet foreslår at prinsippene i direktivet artikkel 29 nr. 2 gjennomføres for all forsikringsformidling, jf. utkastet til § 36 annet ledd. For forsikringsmeglingsvirksomhet har Finanstilsynet foreslått å videreføre gjeldende provisjonsforbud, og det foreslås ingen lempninger i dette forbudet, jf. utkastet til § 37 annet ledd flg. Om sammenhengen mellom de to bestemmelsene, viser Finanstilsynet til at begrensningen i adgangen til å motta vederlag fra andre enn forsikringskunden kan favne videre enn provisjonsforbudet. De begrensningene som følger av § 36 annet ledd må derfor vurderes for samtlige oppdrag som et forsikringsmeglingsforetak har, herunder for konsulentoppdrag som forsikringsmeglingsforetaket

utfører for forsikringsforetak og for andre tjenester som forsikringsmeglingsforetaket gjør for andre enn forsikringskundene.

Et forsikringsagentforetak mottar i hovedsak vederlag for sine tjenester fra forsikringsforetakene. I høringsnotatet vises Finanstilsynet til at forsikringsagentforetakene fortsatt kan gjøre dette. Imidlertid vil den foreslåtte begrensningen innebære at agentforetaket nå må påse at honorarstrukturen oppfyller lovens krav:

«Honorarstrukturen må ikke gi insentiver til at agentforetaket foreslår produkter som ikke er i kundens beste interesse, slik som kan være situasjonen hvis honorarer fastsettes etter kvantitative og ikke kvalitative kriterier, eller der det ikke er forholdsmessighet mellom vederlaget og den tjenesten som ytes. De samme begrensningene gjelder der forsikringsagentforetaket betaler vederlag til en underagent.»

Finanstilsynet foreslår en tilsvarende bestemmelse for forsikringsforetak i finansforetaksloven § 16-11. Bestemmelsen gjelder både ved betaling fra forsikringsforetaket til foretak som selger forsikringsforetaks produkter, og der forsikringsforetakene selv mottar vederlag fra andre enn forsikringskunden. Som et eksempel på det siste, viser Finanstilsynet til livsforsikringsforetakenes mottak av returprovisjon fra forvaltningsselskaper for verdipapirfond.

Videre skriver Finanstilsynet:

«I Verdipapirhandellovutvalgets delutredning NOU 2017:1 om gjennomføring av MiFID II er det reist spørsmål om det bør innføres totalforbud mot returprovisjoner mv. for verdipapirforetakene. I høringsuttalelsen gikk Finanstilsynet ikke inn for å innføre et slikt forbud, men sluttet seg til mindretallets forslag om å gi en hjemmel til å innføre forbud mot returprovisjoner i forskrift. For å sikre like konkurransevilkår i markedet for spareprodukter, er det Finanstilsynets vurdering at forsikringsbaserte investeringsprodukter bør reguleres likt som øvrige spareprodukter. Finanstilsynet anser derfor at de samme kvalitative begrensningene også bør gjelde for forsikringsbaserte investeringsprodukter og at det åpnes for å kunne fastsette forbud mot returprovisjoner i forskrift. Bestemmelsen skal ikke erstatte en lovhjemmel, men være en sikkerhetsventil som muliggjør forbud knyttet til konkrete provisjoner eller situasjoner. Det vises til forslag til finans-

foretaksloven § 16-11 andre ledd. Bestemmelsen er ikke begrenset til forsikringsbaserte investeringsprodukter.»

8.1.3.5 Særlig om returprovisjon på livsforsikrings- og pensjonsområdet

I høringsnotatet viser Finanstilsynet til at mottak av returprovisjon ved investering av kundemidler eller ved valg av fond som underliggende til forsikringsprodukter, medfører fare for interessekonflikter til skade for kunden. Finanstilsynet har ikke foreslått et provisjonsforbud for forsikringsbaserte investeringsprodukter, men vurderer i høringsnotatet behovet for å innføre et provisjonsforbud for distribusjon av pensjonsprodukter.

Finanstilsynet viser til at pensjonsområdet er en dominerende del av livsforsikringsforetakenes virksomhet og at pensjon kan være av stor betydning for den enkeltes økonomi. For den enkelte kan det være krevende å ta stilling til egenskapene ved produktene. Finanstilsynet har videre redegjort for EIOPAs kartlegging av betalinger i form av returprovisjoner eller rabatter mellom forvaltere og forsikringsforetak i 28 EU-land.

Finanstilsynet uttaler videre i høringsnotatet at:

«Finanstilsynets kartlegging av returprovisjoner viste at returprovisjoner som ble utbetalt som følge av investeringer i kollektivporteføljen, blir tilført kundemidlene som meravkastning i tråd med kundenes interesse. For pensjonssparing i form av ytelsespensjon og fripoliser, synes det derfor ikke å være behov for å innføre et provisjonsforbud av hensyn til kundene.

For pensjonsprodukter med investeringsvalg (herunder innskuddspensjonsordninger, pensjonskapitalbevis og fripolise med investeringsvalg), viste Finanstilsynets undersøkelse at forsikringsforetakene selv beholder returprovisjon som utbetales som følge av den enkeltes investeringsvalg. Begrunnelsen for at forsikringsforetakene beholder returprovisjonen her, synes å være at den anses som betaling for markedsføring og distribusjon.»

Finanstilsynet uttaler at et forbud mot returprovisjoner kan forebygge at forsikringsforetak lar hensynet til egen inntekt og kostnadsdekning gå foran kundens interesser når det plukker ut fond og når det setter sammen profiler til et pensjonsprodukt. Finanstilsynet viser at slike mulige interessekonflikter etter gjeldende rett håndteres

gjennom forsvarlig virksomhetsstyring, og at forsikringsforetakene har en plikt til å ha retningslinjer for utvelgelse av fond for å unngå at det oppstår interessekonflikter mellom kunder og foretak.

Finanstilsynet uttaler videre i høringsnotatet at:

«Selv om fondsutvalget er fastsatt etter retningslinjer som vektlegger kundenes interesser, vil det likevel kunne bestå av fond som utløser returprovisjoner ved kjøp av fondsandeler fordi returprovisjoner synes å være svært utbredt. Så lenge forsikringsforetaket mottar returprovisjoner, vil det kunne være fare for at rådgivningen påvirkes i strid med kundenes interesser. Denne faren vil kunne forebygges gjennom et forbud. Personlig rådgivning til enkeltkunder synes imidlertid å være av begrenset omfang. Fondsutvalget som kunden kan velge i er gitt, og investeringsvalget ved oppstart av sparingen i er mange tilfeller forhåndsfastsatt til en bestemt profil. Rådgivning ved bytte av fond synes i de fleste tilfeller å måtte være initiert av kunden. Et investeringsbytte vil også medføre at kunden belastes kostnader som i utgangspunktet ikke dekkes av arbeidsgiver.

Et forbud mot returprovisjon antas å få stor innvirkning på markedet og å føre til endringer i eksisterende kostnadsstrukturer. En omlegging vil gjøre betalingsstrømmen mellom forsikringsforetaket, verdipapirfondet og forvaltningsselskapet for verdipapirfond mer transparent, men vil ikke endre selve strukturen på vederlaget fra kunden til forsikringsforetaket. Prisen for forvaltning av pensjonskapitalen skal uansett forhåndspriser og ligge fast gjennom året. Det kan ikke utelukkes at bortfall av returprovisjoner kan føre til at en større andel av kostnader til distribusjon må dekkes av kunden gjennom økt pris for administrasjon eller forvaltning av pensjonskapitalen.

Finanstilsynet legger vekt på at foretakene skal ha egne retningslinjer og rutiner for å unngå interessekonflikter ved mottak av returprovisjoner. Slik tilsynet ser det bør hovedregelen være at foretaket tilfører returprovisjon som meravkastning til kunden, med mindre foretaket kan godtgjøre at det er provisjon for distribusjonstjenester. I tilfeller der returprovisjonen skal betales videre fra forsikringsforetaket til en forsikringsagent som vederlag for utført arbeid, kan utforming av honorarstrukturen bidra til at interessekonflikter til skade

for kunden unngås. Honorar for distribusjon bør f.eks. gjøres uavhengig av de konkrete investeringsvalg som kunden foretar og være knyttet til kvalitative og ikke kvantitative kriterier. Avtalen mellom foretakene bør også sikre at det er forholdsmessighet mellom vederlaget og den tjenesten som ytes».

Finanstilsynet uttaler at de nye skjerpede reglene for mottak av vederlag fra andre enn kunden for distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter, samt den tilsvarende innstramningen for verdipapirforetakene gjennom MiFID II, forventes å føre til økt bevissthet rundt håndtering av returprovisjoner. Forsikringsdistributørens etterlevelse av regler for god forretningsskikk vil også følges opp gjennom tilsynsvirksomhet.

Finanstilsynet mener det er hensiktsmessig å se an virkningen av det ovennevnte, før det eventuelt foreslås et forbud mot returprovisjon på pensjonsområdet. Finanstilsynet foreslår imidlertid, i likhet med det som ble foreslått av lovutvalget for MiFID II, en forskriftshjemmel som åpner for å kunne innføre mer restriktiv regulering av returprovisjoner for pensjonsprodukter i forskrift. Det vises til forslaget til finansforetaksloven § 16-11 annet ledd. Finanstilsynet uttaler at bestemmelsen ikke skal erstatte en lovhjemmel, men være en sikkerhetsventil som muliggjør forbud knyttet til konkrete provisjoner eller situasjoner.

8.1.4 Høringsinstansenes merknader

Finans Norge uttaler at det fra næringens side er viktig at forslaget til hjemmel for provisjonsforbud reserveres til tilfeller hvor alle andre muligheter for å regulere uønsket markedsatferd er forsøkt. Etter *Finans Norges* syn bør det av konkurransehensyn være lik regulering av provisjoner på tvers av spare- og forsikringsmarkedet. *Finans Norge* mener at en forutsetning for eventuell bruk av forskriftshjemmelen må følge linjene som departementet skisserer på verdipapiriområdet knyttet til særlige utfordringer og være tilstrekkelig individualisert, slik at den ikke rammer større deler av markedet enn nødvendig. *Finans Norge* har ingen merknader til den øvrige del av forslaget til regulering av vederlag fra andre enn forsikringskunden, herunder presiseringen om at vederlaget ikke må ha skadelig virkning på salget eller formidlingen. *Finans Norge* viser til at bestemmelsene knesetter viktige kundevernregler. Samtidig uttaler *Finans Norge* at returprovisjon fyller en viktig funksjon i gjeldende distribusjonsmodeller og blant annet bidrar til lavere priser for sluttkun-

dene. Etter det Finans Norge er kjent med base-res honorarstrukturer på både kvantitative og kvalitative kriterier. Finans Norge kan ikke se at kvantitative kriterier (salgsvolum) ikke skal kunne vektlegges ift. de nye kravene, og viser til Finanstilsynets merknader i høringsnotatet på side 41 tredje avsnitt. Finans Norge viser til at en annen forståelse vil bryte med øvrige lands praktisering av tilsvarende krav.

Finansnæringens autorisasjonsordning viser til at de er finansnæringens kompetansesenter i etikk med vekt på rådgivningsprosesser, der forvaltningen av bransjestandarden «God skikk ved rådgivning og annen kundebehandling» er en hovedoppgave. I 2017 ble virkeområdet til God skikk utvidet til å gjelde informasjon, veiledning og rådgivning i all kundebehandling i privatmarkedet. Brudd på bransjenormen «God skikk» kan føre til fratakelse av autorisasjon.

Forbrukerrådet fremhever det som svært positivt at det gjennom direktivet innføres krav om god forretningsskikk for selgere av forsikringsprodukter. Forbrukerrådet viser til at det i dette ligger et krav om at distributøren skal ivareta forbrukernes interesser i forbindelse med rådgivning om produkter. Forbrukerrådet mener at det er mange forhold som taler for innføring av forbud mot returprovisjoner. Forbrukerrådet uttaler at returprovisjoner kan bidra til at det oppstår svært uheldige interessekonflikter mellom foretak og kunder, fordi foretak vil kunne ha interesse av å anbefale dyre spareprodukter som gir høy returprovisjon fremfor å anbefale kostnadseffektive produkter det ville vært mer naturlig å anbefale med nøytrale incentiver. Forbrukerrådet viser til at det er viktig for tilliten i markedet at foretakene setter kundenes interesser høyt. Forbrukerrådet redegjør for Forbrukerrådets foreløpige erfaringer etter innføringen av MiFID II-direktivet, samt fra andre land, blant annet Storbritannia og Nederland etter at det ble innført totalforbud mot returprovisjoner i disse landene. Forbrukerrådet foreslår at det inntas en bestemmelse om forbud mot returprovisjoner i loven, og at denne gjøres gjeldende for så vel forsikringsbaserte investeringsprodukter som øvrige spareprodukter. Forbrukerrådet viser til Finanstilsynets forslag til forskriftshjemmel i lovutkastet, og tolker bestemmelsen dithen at det kan innføres et forbud mot returprovisjoner dersom dette vurderes som hensiktsmessig av myndighetene. Forbrukerrådet mener at dette er et steg i riktig retning. For øvrig mener Forbrukerrådet at en opplysningsplikt om interessekonflikter vil være et viktig bidrag til økt forbrukerbeskyttelse, og støtter også kravet om at fore-

tak skal kunne fremlegge dokumentasjon på at opplysningsplikten er ivaretatt.

Norske Forsikringsmeglernes Forening viser til at i lovutkastet § 35 blir god forretningsskikk beskrevet, og har en klar sammenheng med informasjonsplikt og rådgivning av forsikringsprodukter. Forsikringsmeglerne uttaler at det er positivt at kundens interesser skal ivaretas på en god måte tilsvarende andre direktiver i EU, og at den skal gjelde for alle som formidler forsikring og ikke kun forsikringsbaserte investeringsprodukter, samt blir en særskilt bestemmelse i loven. Forsikringsmeglerne viser til at god forretningsskikk henger sammen med informasjonsplikten som påhviler den som yter forsikring og forsikringsformidlere. Forsikringsmeglerne mener det er positivt at kunden skal informeres om eventuelle interessekonflikter, uavhengig av produktet foretaket yter eller formidler, samt at det foreslås like prinsipper for å håndtere interessekonflikter tilsvarende andre EU-direktiv. Hva gjelder den foreslåtte bestemmelsen om lønnsordning og vederlag, anbefaler Forsikringsmeglerne at det etableres veiledere i form av rundskriv fra Finanstilsynet eller andre relevante aktører som beskriver nærmere hva som ikke ligger innenfor rammen av hva som er akseptabel avlønning for ansatte, som i stor grad lønnes ut fra interne resultater og mål. Forsikringsmeglerne viser til at det skapes en usikkerhet om det er å anse som ikke akseptabelt å motta provisjonsbasert lønn for en forsikringsformidler.

8.1.5 Departementets vurdering

8.1.5.1 God forretningsskikk

Departementet foreslår som Finanstilsynet at det lovfestes et overordnet krav til god forretningsskikk i ny forsikringsformidlingslov. Departementet viser til at et sentralt hensyn etter direktivet er å sikre tilstrekkelig kundebeskyttelse ved distribusjon av forsikringsprodukter, jf. artikkel 17 nr. 1.

Kravet gjelder for samtlige forsikringsformidlingsforetak, og tar opp i seg kravet til god megler-skikk etter gjeldende forsikringsformidlingslov. Departementet viser til lovforslaget § 9-1 første ledd, som bygger på Finanstilsynets utkast til § 35 første ledd første punktum og er utformet etter mønster av tilsvarende regulering i finansforetaksloven.

Kravet til god forretningsskikk foreslås utformet som en rettslig standard. Departementet viser til at bestemmelser som angir konkrete krav for foretaket, blant annet i virksomhetslovgivning

gen og forsikringsavtaleloven, ikke vil være å anse som en uttømmende angivelse av innholdet i den rettslige standarden om god forretningsskikk. Ved vurderingen av kravet til god forretningsskikk, må det for øvrig ses hen til hva som er den alminnelige bransjeoppfatningen og rettsoppfatningen i samfunnet, jf. blant annet omtale i spesialmerknaden til finansforetaksloven § 13-5 i Prop. 125 L (2013–2014) med videre henvisninger. Departementet viser til Finanstilsynets vurdering om at det i kravet til god forretningsskikk blant annet ligger at foretaket skal utøve virksomheten i samsvar med ansvarlighet og integritet overfor kunder, andre aktører og omverden.

For forsikringsforetak inneholder gjeldende lovgivning allerede krav til god forretningsskikk, jf. blant annet finansforetaksloven § 13-5 fjerde ledd og § 16-1 fjerde ledd. Departementet foreslår ikke endringer i disse bestemmelsene.

8.1.5.2 Kundebehandling

Departementet vil bemerke at foretakenes organisering av sin kundebehandling er en viktig side av foretakenes virksomhet. For foretakene er det viktig at de har kundenes tillit og tillit i markedet generelt, som igjen er viktig for velfungerende finansmarkeder. Departementet foreslår på denne bakgrunn å innta bestemmelser i forsikringsformidlingsloven som stiller nærmere krav til forsikringsformidlingsforetakenes kundebehandling, blant annet etter mønster av finansforetaksloven § 16-1. Det vises til lovforslaget § 9-2 til ny forsikringsformidlingslov.

Det foreslås regler om forsikringsformidlingsforetakets forpliktelser overfor kundene ved forsikringsformidling i forsikringsavtaleloven, se blant annet omtale i denne proposisjonen avsnitt 3 og Justis- og beredskapsdepartementets Prop. 234 L (2020–2021) avsnitt 3. I lys av dette foreslår departementet et krav i forsikringsformidlingsloven om at forsikringsformidlingsforetaket skal ha systemer og rutiner for å sikre etterlevelse av regler om opplysningsplikt og om utforming av kundeavtaler gitt i eller i medhold av forsikringsavtaleloven, sml. finansforetaksloven § 16-1 annet ledd. Departementet mener at distribusjonsvirksomheten her bør reguleres likt, slik at forsikringsformidlingsforetak er omfattet av samme krav som forsikringsforetak. Det vises til lovforslaget § 9-2 første ledd til ny forsikringsformidlingslov.

Lovforslaget § 9-2 annet ledd gjelder klagebehandling, og er nærmere omtalt i avsnitt 8.3 nedenfor. Departementet viser til at ytterligere

regler til forsikringsformidlingsforetakets kundebehandling ved behov kan fastsettes i medhold av forskriftshjemmelen som følger av tredje ledd.

8.1.5.3 Om forsikringsmeglingsforetakets uavhengighet mv.

Departementet viser til at forsikringsmeglingsforetak etter gjeldende rett er forsikringstakers representant, og skal ivareta kundens interesser overfor forsikringsforetaket. Hovedoppgaver for forsikringsmeglingsforetaket er å kartlegge oppdragsgivers (forsikringstakers) forsikringsbehov, innhente tilbud fra forsikringsforetakene i markedet, og på bakgrunn av en analyse av tilbudene, gi oppdragsgiver råd med hensyn til valg av forsikringsløsning.

Gjeldende forsikringsformidlingslov §§ 5-2 og 5-2 a inneholder enkelte krav til forsikringsmeglingsforetak som har til hovedformål å bidra til uavhengighet mellom forsikringsmeglingsforetaket og forsikringsforetaket. Dette kommer blant annet til uttrykk i loven ved at forsikringsmeglingsforetaket ikke må opptre på en måte som er egnet til å skape tvil om dets stilling som uavhengig mellomledd. For å sikre uavhengighet til forsikringsforetaket, og derigjennom styrke tilliten til aktørene i forsikringsmarkedet, er hovedregelen etter gjeldende forsikringsformidlingslov at forsikringsmeglingsforetak ikke kan motta provisjon eller annen godtgjørelse fra forsikringsforetaket, jf. gjeldende forsikringsformidlingslov § 5-2 a.

Finanstilsynet mener at reglene om forsikringsmeglingsforetakets uavhengighet og opptrøden etter någjeldende forsikringsformidlingslov §§ 5-2 og 5-2 a, bør videreføres. Finanstilsynet viser til at slike krav også vil følge av det generelle kravet til god forretningsskikk, men at kravene til uavhengighet og opptrøden er sentrale for utøvelse av forsikringsmegling og derfor fortsatt bør lovfestes særskilt. I høringen har ingen gitt merknader til dette forslaget fra Finanstilsynet.

Departementet slutter seg til Finanstilsynets vurdering, og foreslår i hovedsak å videreføre særlige krav til forsikringsmeglingsforetak i lovforslaget § 8-4. Departementet viser i den forbindelse til at ny forsikringsformidlingslov fortsatt bygger på en definisjon der forsikringsmeglingsforetaket er forsikringstakers representant.

I tråd med Finanstilsynets utkast, foreslår departementet å ikke videreføre plikten til å sørge for nødvendig dokumentasjon for at en forsikringsavtale skal komme i stand. Departementet viser til Finanstilsynets uttalelse om at dette kravet gjelder alle forsikringsformidlingsforetak og

er ikke spesifikke for meglere slik som de øvrige kravene i lovforslaget, og at plikten for øvrig vil følge av det generelle kravet til god forretnings-skikk.

8.1.5.4 *Krav til styring og håndtering av interessekonflikter*

Departementet foreslår i § 9-3 til ny forsikringsformidlingslov krav til forsikringsformidlingsforetakets styring og håndtering av interessekonflikter, som bygger på forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 27 og artikkel 28. Departementet foreslår i likhet med Finanstilsynets utkast at overordnede regler om styring og håndtering av interessekonflikter ikke begrenses til forsikringsbaserte investeringsprodukter, slik som følger av direktivet, men at kravene gjelder for forsikringsformidlingsforetak og forsikringsforetak ved distribusjon av alle typer forsikringsprodukter.

Regler om interessekonflikter finnes også i MiFID II-regelverket, og departementet har derfor i utformingen og oppbygningen av lovforslaget § 9-3 sett hen til tilsvarende regler i verdipapirhandelloven.

Det fremgår av lovforslaget at forsikringsformidlingsforetak skal være oppbygd og organisert på en slik måte at risikoen for interessekonflikter mellom foretaket og dets kunder, eller foretakets kunder seg imellom, begrenses til et minimum. Det innebærer blant annet at foretaket skal etablere retningslinjer og rutiner for styring og håndtering av interessekonflikter. Videre skal forsikringsformidlingsforetak iverksette alle egnede tiltak for å identifisere og for å hindre eller håndtere mulige interessekonflikter. Dersom disse tiltakene ikke med rimelig sikkerhet forhindrer risiko for at kundens interesser blir skadelidende, pålegges foretaket en opplysningsplikt overfor kunden. Om opplysningsplikten er det uttalt i kommisjonsforordning (EU) 2017/2359 fortalen punkt 5, sml. også artikkel 6 i forordningen, at:

«While disclosure of specific conflicts of interest is required under Directive (EU) 2016/97, it should be a measure of last resort to be used only where the organisational and administrative arrangements are not sufficient to ensure, with reasonable confidence, that risks of damage to the interests of the customer will be prevented since over-reliance on disclosure may result in a lack of effective protection of the customer's interests. The disclosure of conflicts of interest by an insurance intermediary or an insurance undertaking cannot exempt it

from the obligation to maintain and operate the organisational and administrative arrangements which are the most effective means of preventing damage to customers.»

Departementet foreslår i likhet med Finanstilsynet at foretaket må kunne fremlegge dokumentasjon på hvilke mulige interessekonflikter som er identifisert og hvilke tiltak som foretaket har gjennomført, se lovforslaget § 9-3 femte ledd. Bestemmelsen skal ivareta tilsynsformål.

Departementet viser til at finansforetaksloven § 16-1 fjerde ledd inneholder et generelt krav om at forsikringsforetaket skal innrette sin virksomhet på en slik måte at det er liten risiko for interessekonflikter. I tillegg skal forsikringsforetaket ha betryggende ordninger og rutiner for å identifisere og i tilfelle motvirke slike risikoforhold. Departementet legger i tråd med Finanstilsynets forslag ikke opp til endringer i disse bestemmelsene i finansforetaksloven for å gjennomføre artikkel 27 og artikkel 28 i direktivet, som må forstås i samsvar med direktivet. Departementet foreslår i ny § 16-14 utfyllende krav til forsikringsforetakets styring og håndtering av interessekonflikter ved distribusjon av forsikringsprodukter, herunder krav til opplysningsplikt om interessekonflikter og dokumentasjonsplikt for foretaket.

Det er gitt utfyllende regler til bestemmelsene om interessekonflikter i kommisjonsforordning (EU) 2017/2359, som skal gjennomføres i forskrift. Forordningen inneholder blant annet utfyllende regler om identifisering av interessekonflikter, krav til retningslinjer, rutiner og tiltak. I tillegg har forordningen nærmere regler om opplysningsplikten overfor kunden. Departementet vil i forbindelse med forskriftsarbeidet vurdere hvilke bestemmelser som bør gjelde for distribusjon av andre forsikringsprodukter enn forsikringsbaserte investeringsprodukter.

8.1.5.5 *Lønnsordninger*

Departementet viser til at artikkel 17 nr. 3 har krav til forsikringsdistributørens avlønning. Her fremgår at forsikringsdistributøren ikke skal avlønnes eller avlønne eller evaluere sine ansatte på en måte som gjør at plikten til å opptre i kundens beste interesser svekkes. Forsikringsdistributøren skal herunder ikke benytte avlønningsordninger, salgsmål eller andre insentiver som kan påvirke den ansatte til å anbefale et bestemt forsikringsprodukt fremfor et annet forsikringsprodukt som er bedre egnet for kunden.

Departementet foreslår at det inntas en bestemmelse som regulerer forsikringsformidlingsforetaks og forsikringsforetaks avlønning av ansatte til gjennomføring av artikkel 17 nr. 3. Sammenlignet med Finanstilsynets utkast i høringsnotatet, foreslår departementet en mer direktivnær oppbygning av bestemmelsen.

Departementet viser til lovforslaget § 9-4 første ledd til ny forsikringsformidlingslov og § 16-15 første ledd i finansforetaksloven.

8.1.5.6 Vederlag fra eller til andre enn kunden

Vederlag fra andre enn kunden kan generelt gi opphav til ulike former for interessekonflikter som vil kunne være krevende for et foretak å håndtere. Foretaket vil kunne få en interesse i at kunden velger et bestemt produkt, som ikke nødvendigvis svarer til kundens behov, og det er en risiko for at foretaket setter egne interesser foran kundens.

Forsikringsdistribusjonsdirektivet oppstiller ikke noe forbud mot å yte vederlag til eller motta vederlag fra andre enn kunden i forbindelse med distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter. Direktivet inneholder imidlertid to vilkår som må være oppfylt. Vederlaget kan ikke ha en negativ innvirkning på kvaliteten på tjenesten til kunden og det kan heller ikke svekke foretakets evne til å opptre ærlig, redelig og profesjonelt i samsvar med kundens beste interesser. Det vises til artikkel 29 nr. 2.

Utfyllende regler til denne bestemmelsen er gitt i kommisjonsforordning (EU) 2017/2359 artikkel 8. Foretaket skal etter artikkel 8 nr. 2 foreta en samlet analyse av alle forhold som antas å øke eller minske risikoen for at vederlaget har en skadelig innvirkning på kvaliteten på tjenesten samt organisatoriske forhold som foretaket har truffet for å forebygge risikoen for skadelig virkning. I artikkel 8 nr. 2 annet avsnitt gis det en ikke-uttømmende liste over kriterier som vil være relevante i en slik analyse.

Departementet foreslår i § 9-4 annet ledd til ny forsikringsformidlingslov regler om vederlag fra eller til andre enn kunden til gjennomføring av direktivet. Nivå 2-regler skal gjennomføres i forskrift.

Lovforslaget har til hensikt å redusere de iboende interessekonfliktene som oppstår når et foretak tar imot vederlag fra eller yter vederlag til andre enn kunden. Departementet har i likhet med Finanstilsynet utformet bestemmelsen slik at den gjelder generelt, det vil si også for salg og formidling av andre produkter enn forsikrings-

baserte investeringsprodukter, noe som innebærer en utvidelse sammenlignet med direktivet. Departementet viser til at ingen høringsinstanser har hatt innvendinger til dette forslaget fra Finanstilsynet.

Gjeldende provisjonsforbud for forsikringsmeglingsforetak foreslås videreført av departementet i avsnitt 8.1.5.3. Departementet viser til at regler om vederlag fra andre enn kunden likevel vil kunne få anvendelse på andre tilfeller enn de som reguleres av provisjonsforbudet, som gjelder det enkelte formidlingsoppdrag. Departementet viser til Finanstilsynets uttalelse om at forsikringsmeglingsforetaket må vurdere vederlagsbegrensningene som følger av lovforslaget for samtlige oppdrag, herunder for konsulentoppdrag og andre tjenester som forsikringsmeglingsforetaket gjør for andre enn forsikringskunden.

Forsikringsagentforetak mottar i hovedsak vederlag for sine tjenester fra forsikringsforetakene, og ikke fra forsikringskundene. Departementet viser til at forsikringsagentforetak fortsatt vil kunne motta vederlag for sine tjenester fra forsikringsforetakene. Agentforetakene må imidlertid påse at honorarstrukturen oppfylder vilkårene som fremgår av lovforslaget. Tilsvarende vil gjelde der forsikringsagentforetaket betaler vederlag til en annen forsikringsagent (underagent).

I høringen har *Finans Norge* vist til at honorarstrukturen til agenter baseres på både kvalitative og kvantitative kriterier. Finans Norge legger til grunn at kvantitative kriterier (salgsvolum) fortsatt skal kunne vektlegges etter de nye kriteriene. Departementet viser til at honorarstrukturen ikke må gi insentiver til at agentforetaket distribuerer produkter som ikke er i kundens beste interesse, noe som kan være tilfellet dersom honorarer fastsettes etter salgsvolum alene. Som nevnt ovenfor vil det imidlertid måtte bero på en helhetlig analyse om vederlaget har en negativ innvirkning på kvaliteten på tjenesten til kunden.

For forsikringsforetak fremgår tilsvarende regler av lovforslaget § 16-15 annet ledd i finansforetaksloven. Bestemmelsen gjelder både betaling fra forsikringsforetaket til foretak som selger forsikringsforetakets produkter, og der forsikringsforetakene selv mottar vederlag fra andre enn forsikringskunden. Et eksempel på det siste er livsforsikringsforetakenes mottak av returprovisjoner fra forvaltningsselskaper for verdipapirfond. Finanstilsynet gjennomførte i 2014/2015 en kartlegging som viste at slike returprovisjoner utbetales i relativt stort omfang, både i form av stordriftsfordeler (rabatt) og som betaling for markedsføring av fond (distribusjon) til kundene.

Særlig om returprovisjoner

Forsikringsdistribusjonsdirektivet åpner for at det kan fastsettes strengere regler enn hva som følger av artikkel 29 nr. 2, jf. artikkel 29 nr. 3. En særlig problemstilling er om det bør innføres strengere regler for returprovisjoner i norsk rett enn hva som følger av direktivet, slik *Forbrukerrådet* har tatt til orde for. Et eksempel på returprovisjon er der livsforsikringsforetak ved investeringsvalgprodukter mottar godtgjørelse fra en forvalter av et fond.

Forbrukerrådet mener at returprovisjoner kan bidra til at det oppstår interessekonflikter mellom foretak og kunder, fordi foretak vil kunne ha interesse av å anbefale dyre spareprodukter som gir høy returprovisjon fremfor å anbefale kostnadseffektive produkter det ville vært mer naturlig å anbefale med nøytrale insentiver. Forbrukerrådet har videre fremhevet at det er viktig for tilliten i markedet at foretakene setter kundenes interesser høyt. *Finans Norge* har i høringen vist til at returprovisjoner fyller en viktig funksjon i gjeldende distribusjonsmodeller og blant annet bidrar til lavere priser for sluttkundene.

I høringsnotatet vurderer Finanstilsynet om det bør fastsettes et forbud mot returprovisjoner for henholdsvis forsikringsbaserte investeringsprodukter og pensjonsprodukter. Finanstilsynet foreslår likevel ikke et slikt forbud, men at det fastsettes en forskriftshjemmel som muliggjør forbud knyttet til konkrete provisjoner eller situasjoner. Forskriftshjemmelen er generell, og ikke begrenset til forsikringsbaserte investeringsprodukter.

Forsikringsbaserte investeringsprodukter er ikke nærmere definert i norsk rett, se nærmere omtale i avsnitt 8.1.1. Livsforsikringsavtaler med investeringsvalg for forsikringstaker, der størrelsen på utbetalt beløp er knyttet til verdien av en egen investeringsportefølje på utbetalingstidspunktet, er et eksempel på forsikringsbaserte investeringsprodukter. Livsforsikringer med investeringsvalg omtales ofte som fondsforsikringer, investeringskonto eller unit link.

På pensjonsområdet kan det trekkes et skille mellom produkter med og uten investeringsvalg. Pensjonsprodukter regnes ikke som forsikringsbaserte investeringsprodukter etter direktivet. I høringsnotatet vurderer Finanstilsynet spørsmålet om returprovisjon for pensjonsprodukter med investeringsvalg særlig, fordi Finanstilsynets undersøkelser viser at forsikringsforetakene selv beholder returprovisjon som utbetales som følge av den enkeltes investeringsvalg. Pensjons-

produkter med investeringsvalg omfatter blant annet innskuddspensjonsordninger, pensjonskapitalbevis og fripolise med investeringsvalg. Begrunnelsen for at forsikringsforetakene beholder returprovisjonen for slik produkter, synes å være at returprovisjonen regnes som betaling for markedsføring og distribusjon.

Et forbud mot returprovisjoner vil kunne forebygge skadelige interessekonflikter som kan oppstå ved mottak av returprovisjoner. På den annen side antas et forbud mot returprovisjon å få stor innvirkning på markedet og føre til endringer i eksisterende kostnadsstrukturer. Forsikringsdistribusjonsdirektivet medfører strengere regler for distributørens adgang til å motta vederlag fra andre. Det vil etter departementets syn kunne være hensiktsmessig å evaluere effekten av de nye reglene, før det eventuelt vurderes strengere regler enn hva som etter direktivet er et minimum. Departementet legger også til grunn at nye og strengere regler vil føre til økt bevissthet rundt håndteringen av returprovisjoner.

Eventuelle strengere nasjonale regler på forsikringsområdet bør ses i sammenheng med reglene som gjelder for finansielle instrumenter, selv om det kan forekomme markedsmessige forskjeller som tilsier at det må foretas en konkret, egen vurdering av markedet for forsikringsprodukter.

Departementet slutter seg på denne bakgrunn til Finanstilsynets vurdering, og foreslår ikke noe forbud mot returprovisjoner. Departementet mener likevel som Finanstilsynet at det bør innføres en hjemmel for at departementet i særlige tilfeller kan fastsette bestemmelser i forskrift om forbud mot vederlag fra eller til andre enn kunden. Som Finanstilsynet legger departementet til grunn at forskriftshjemmelen vil være en sikkerhetsventil som muliggjør forbud knyttet til konkrete provisjoner eller situasjoner.

Departementet viser til nærmere omtale i spesialmerknaden til § 9-4 i ny forsikringsformidlingslov og § 16-15 i finansforetaksloven.

8.2 Produktpakker

Forsikringsforetaks salg av produktpakker er regulert i finansforetaksloven §§ 16-7 og 16-8 med tilhørende forskrifter. Etter finansforetaksforskriften § 16-1 kan et forsikringsforetak ikke tilby en tjeneste på betingelse av at kunden samtidig skaffer seg en annen tjeneste, eller gi en kunde særlig gunstige vilkår på betingelse av at dette gjøres. Dette gjelder likevel ikke der det foreligger en til-

knytning mellom flere tjenester slik at tilbud av en tjeneste forutsetter samtidig tilbud av en annen tjeneste, eller der særlig gunstige vilkår skyldes at et samlet tilbud av flere tjenester gir kostnadsbesparelser. Det følger av finansforetaksloven § 16-8 at foretaket skal opplyse om tjenester som inngår i en produktpakke, tilbys enkeltvis, og oppgi prisen på de enkelte tjenester som inngår i pakken.

Forsikringsdistribusjonsdirektivet har regler om produktpakker i artikkel 24. Reglene innebærer blant annet at forsikringsdistributøren som hovedregel skal tilby kunden å kjøpe varen eller tjenesten separat dersom forsikringsproduktet selges som et tillegg til et annet produkt eller en annen tjeneste. Der forsikringsproduktet er primærproduktet i pakken, skal kunden opplyses om det er mulig å kjøpe de ulike komponentene hver for seg. For en nærmere omtale av direktivets krav ved salg av produktpakker vises det til Prop. 234 L (2020–2021) avsnitt 14.

I høringsnotatet uttaler Finanstilsynet at finansforetaksloven med tilhørende forskrifter anses for å være tilstrekkelig, og Finanstilsynet foreslår derfor ikke ytterligere regler om dette. Departementet deler Finanstilsynets vurdering om at det ikke er behov for endringer i finansforetaksloven, og viser til at eventuelle justeringer i finansforetakslovens forskrift vil foretas ved behov. I Prop. 234 L (2020–2021) foreslår Justis- og beredskapsdepartementet regler om produktpakker i forsikringsavtaleloven, jf. proposisjonen avsnitt 14. Høringsinstansenes innspill til spørsmålet om regler om produktpakker er behandlet der.

8.3 Klagebehandling og utenrettslig tvisteløsning

8.3.1 Gjeldende rett

Regler om klage finnes for forsikringsformidlingsforetak i forsikringsformidlingsloven kapittel 9 med tilhørende forskrift. Det følger av § 9-1 at dersom det oppstår tvist mellom oppdragsgiver og forsikringsformidler, kan hver av partene kreve å få behandlet denne av kompetent organ som fastsatt i forskrift av departementet. I forarbeidene legger departementet til grunn at kunder av forsikringsagentforetak er dekket av ordningen med Finansklagenemda, jf. Ot.prp. nr. 44 (2004–2005) s. 32. I medhold av forskriftshjemmelen i forsikringsformidlingsloven har departementet opprettet klagenemda for forsikrings- og gjenforsikringsmeglingsvirksomhet, som behandler tvister mellom forsikringsmeglingsforetak og oppdragsgiver.

Tvister mellom kunder og forsikringsforetak kan behandles i Finansklagenemda dersom forsikringsforetak er tilsluttet dette tvisteløsningsorganet. Finansklagenemda er Norges representant i FIN-NET (Financial Dispute Resolution Network), som er et EU/EØS-samarbeid om behandling av grenseoverskridende utenrettslige klager på blant annet forsikrings-tjenester.

Finansforetaksloven åpner for at det kan fastsettes i forskrift at alle forsikringsforetak skal være tilsluttet godkjent utenrettslig tvisteløsningsordning, jf. § 16-3 første ledd. Bestemmelsen er også gjort gjeldende for filialer av foretak med hovedsete i en annen EØS-stat.

I rundskriv 4/2019 har Finanstilsynet gitt retningslinjer for klagebehandling.

8.3.2 Direktivet

Direktivet artikkel 14 fastsetter at medlemsstatene skal sikre at det innføres prosedyrer for kunder og andre berørte parter, særlig forbrukerorganisasjoner, til å inngi klager på forsikrings- og gjenforsikringsdistributører. I alle tilfeller skal klager motta svar. Bestemmelsen viderefører artikkel 10 i forsikringsformidlingsdirektivet, likevel slik at bestemmelsen nå retter seg mot distributører og ikke bare formidlere.

Artikkel 15 nr. 1 angir at medlemsstatene skal sikre at det etableres utenrettslige tvisteløsningsordninger for å behandle tvister mellom kunde og forsikringsdistributør om rettigheter og plikter etter direktivet. Tvisteløsningsordningen etablert i medhold av artikkel 15 nr. 1, skal samarbeide for å løse grenseoverskridende tvister om rettigheter og plikter etter direktivet, jf. artikkel 15 nr. 2. Bestemmelsen bygger på forsikringsformidlingsdirektivet artikkel 11, men med noe justert ordlyd.

8.3.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet legger til grunn at utenrettslige tvisteløsningsordninger, slik som Finansklagenemda og tilslutningen til FIN-NET, tilfredsstiller kravene om etablering av utenrettslige tvisteløsningsordninger og om samarbeid om rettslig prøving ved tvister på tvers av landegrensene. Finanstilsynet viser til at dette gjelder for forsikringsforetak som er tilsluttet Finansklagenemda. Finanstilsynet er ikke kjent med at det har vært et problem at kunder av forsikringsagentforetak eller kunder av forsikringsforetak ikke har fått tilgang til en utenrettslig tvisteløsnings-

behandling. Finanstilsynet reiser likevel spørsmål om plikten til å være tilsluttet utenrettslig tvisteløsningsordning bør gis en klarere rettslig forankring.

Finanstilsynet foreslår i utkastet § 43 til ny forsikringsformidlingslov i hovedsak å videreføre bestemmelsen i gjeldende forsikringsformidlingslov § 9-1, og at det i forskrift fastsettes at forsikringsformidlingsforetaket skal være tilsluttet et godkjent klageorgan. Videre foreslår Finanstilsynet at forskriftshjemmelen i finansforetaksloven § 16-3 benyttes for å fastsette en plikt for forsikringsforetak til å være tilsluttet utenrettslige tvisteløsningsordning. Finanstilsynet har også foreslått at § 16-3 om behandling av tvister i klageorgan skal gjøres gjeldende for foretak som driver grensekryssende virksomhet fra en annen EØS-stat, jf. utkastet til endring i § 5-5 tredje ledd.

Finanstilsynet anser at direktivets krav til klagebehandling i artikkel 14 er ivaretatt ved Finanstilsynets rundskriv om kundeklager. Finanstilsynet foreslår likevel at kravet gis en rettslig forankring i utkastet til ny forsikringsformidlingslov § 31 første ledd tredje punktum og i forskrift til finansforetaksloven.

8.3.4 Høringsinstansenes merknader

Forbrukerrådet mener prinsipielt at alle finansforetak bør ha en plikt til å være tilsluttet Finansklagenemda for å kunne drive personkunderettet virksomhet i Norge.

Forbrukertilsynet tolker artikkel 15 i direktivet som et krav til medlemsstatene om å sikre at forsikringsforetakene er tilsluttet det utenrettslige tvisteløsningssystemet, og støtter Finanstilsynets forslag om at det inntas en plikt for forsikringsforetakene å tilslutte seg Finansklagenemda.

8.3.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår i ny forsikringsformidlingslov § 9-2 annet ledd en bestemmelse om kla-

gehåndtering i forbindelse med distribusjon av forsikringsprodukter.

Her fremgår at forsikringsformidlingsforetak skal ha rutiner for å sikre at klager fra kunder eller andre berørte, behandles på en forsvarlig måte, jf. artikkel 14 i forsikringsdistribusjonsdirektivet. I den forbindelse viser departementet til at Finanstilsynet i rundskriv 4/2019 har gitt retningslinjer for klagebehandlingen i samsvar med retningslinjer gitt av EIOPA (EIOPA-BoS 12/069 «Guidelines on complaints-handling by insurance undertakings» og EIOPA-BoS 13/164 «Guidelines on complaints-handling by insurance intermediaries»).

Videre foreslår departementet i ny forsikringsformidlingslov § 9-5 bestemmelser om behandling av tvister i klageorgan. Lovforslaget er i samsvar med Finanstilsynets utkast, og gir kompetanse til i forskrift å fastsette nærmere regler om tvisteløsningsordninger (klageorgan). Departementet mener som Finanstilsynet at det vil være hensiktsmessig at detaljerte regler om tvisteløsningsordninger fastsettes i forskrift, slik som også er løsningen i gjeldende forsikringsformidlingslov § 9-1. Det vises til artikkel 15 i direktivet, som forutsetter etablering av utenrettslige tvisteløsningsordninger.

Departementet viser til at et forslag om krav om pliktig tilslutning til godkjent klageorgan i finanssektoren var på høring i 2019, og at dette nå er til behandling i Finansdepartementet. Forslaget pålegger foretak som tilbyr finansielle tjenester til forbrukere, å være tilsluttet et godkjent klageorgan. Forslaget omfatter også foretak som driver grensekryssende virksomhet i Norge eller virksomhet gjennom filial. Departementet legger opp til at ytterligere regler om utenrettslig tvisteløsningsordninger enn det som nå foreslås, vurderes som en del av dette arbeidet, herunder å gjøre regler gjeldende for utenlandske foretak.

9 Grensekryssende virksomhet og filialetablering mv.

9.1 Innledning

Gjeldende forsikringsformidlingslov har i kapittel 8 regler om norske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet i utlandet og utenlandske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet i Norge. Reglene bygger på forsikringsformidlingsdirektivet der forsikringsformidlingsforetak som er registrert av hjemstatsmyndigheten, gis adgang til å drive tilsvarende forsikringsformidlingsvirksomhet i EØS.

Dette «single passport»-regimet videreføres i forsikringsdistribusjonsdirektivet, likevel er regelverket mer utførlig enn hva som følger av forsikringsformidlingsdirektivet. Forsikringsdistribusjonsdirektivet skiller mellom grensekryssende virksomhet og virksomhet gjennom filialetablering. I henhold til direktivet skal all permanent virksomhet behandles som filialvirksomhet. Forsikringsdistribusjonsdirektivet har regler om tilsyn som varierer avhengig av om forsikringsformidlingsvirksomheten drives gjennom filial eller som grensekryssende virksomhet.

I kapitlet her behandles lovens anvendelse på norske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet i utlandet. Videre omtales lovens anvendelse på grenseoverskridende virksomhet fra andre land til Norge, med og uten etablering i Norge.

9.2 Norske forsikringsformidlers virksomhet i annen EØS-stat

9.2.1 Gjeldende rett

Forsikringsformidlingsloven § 8-1 har regler om norske forsikringsformidlers virksomhet i utlandet.

Forsikringsformidlere som ønsker å utøve forsikringsformidling i en annen stat, skal gi Finanstilsynet melding om dette, jf. første ledd. En melding om å utøve forsikringsformidlingsvirksomhet i en annen EØS-stat, skal minst inneholde opplysninger om hvilken stat filialen ønskes etablert og filialens adresse eller i hvilken stat grenseoverskridende virksomhet ønskes påbegynt, jf. annet ledd. Senest en måned etter mottakelsen av mel-

dingen, skal Finanstilsynet underrette tilsynsmyndigheten i vertsstaten om forsikringsformidlerens intensjon når vedkommende myndighet ønsker slik underretning, jf. tredje ledd. Forsikringsformidler skal samtidig underrettes om oversendelsen. Forsikringsformidleren kan starte sin virksomhet en måned etter den dato vedkommende ble underrettet av Finanstilsynet. Dersom vertsstaten ikke ønsker å bli underrettet om forsikringsformidlers intensjon, kan forsikringsformidleren starte sin virksomhet umiddelbart.

Det følger av § 8-1 fjerde ledd at Finanstilsynet kan forby formidling av forsikringer til forsikringsforetak med hovedsete utenfor EØS med vilkår eller premier som Finanstilsynet finner å være ubetyggende eller urimelige. Tilsvarende gjelder for formidling av forsikringer til forsikringsforetak med hovedsete i annen EØS-stat, dersom Finanstilsynet finner at vilkår og premier er urimelige. I henhold til forarbeidene skiller bestemmelsen mellom forsikringsforetak i og utenfor EØS-land, fordi Finanstilsynet ikke kan forby formidling til forsikringsforetak i EØS som har ubetyggende premier, jf. spesialmerknaden til § 8-1 i Ot.prp. nr. 55 (2004–2005).

9.2.2 Direktivet

9.2.2.1 Grensekryssende virksomhet

Artikkel 4 i direktivet inneholder regler om grensekryssende virksomhet.

Det følger av artikkel 4 nr. 1 at en forsikringsformidler, gjenforsikringsformidler eller aksessorisk forsikringsformidler som har til hensikt å drive grensekryssende virksomhet i en annen medlemsstat, skal gi opplysninger til hjemstatstilsynet som nevnt i bokstav a til bokstav d. Dette er informasjon om blant annet formidlerens navn og adresse, hvilket eller hvilke land formidleren har til hensikt å utøve virksomheten, forsikringsformidlingskategori og eventuelt forsikringsforetak eller gjenforsikringsforetak formidleren representerer, samt hvilke forsikringsklasser formidlingen vil omfatte.

Ved endring i forholdene nevnt ovenfor, skal formidleren informere hjemstattilsynet om endringene senest en måned før endringene gjennomføres, jf. artikkel 4 nr. 3. Hjemstattilsynet skal orientere vertsstattilsynet om endringene så snart som mulig og senest innen en måned regnet fra det tidspunkt hjemstattilsynet mottar informasjonen.

Hjemstattilsynet skal oversende opplysningene til vertsstattilsynet innen en måned etter at informasjonen nevnt ovenfor er mottatt, jf. artikkel 4 nr. 2. Vertsstattilsynet skal uten forsinkelse bekrefte at opplysningene er mottatt. Hjemstattilsynet skal underrette formidleren skriftlig om at opplysningene er bekreftet mottatt av vertsstattilsynet, og at formidleren kan starte opp sin virksomhet i vertsstaten. Dersom det er relevant, skal hjemstattilsynet samtidig underrette formidleren om hvor informasjon om regelverket som gjelder for formidlerens virksomhet i vertsstaten er tilgjengelig, jf. artikkel 11, og at formidleren må følge dette regelverket for å kunne utøve virksomhet i vertsstaten.

9.2.2.2 *Filialetablering*

Regler om filialetablering følger av artikkel 6 i forsikringsdistribusjonsdirektivet.

Artikkel 6 nr. 1 fastsetter at en forsikringsformidler, gjenforsikringsformidler eller aksessorisk forsikringsformidler som har til hensikt å etablere en filial eller permanent tilstedeværelse i et annen medlemsstat, skal underrette hjemstattilsynet om dette og gi opplysninger som nevnt i bokstav a til f. Dette er informasjon om blant annet navn og adresse på formidleren, navn på personer som er ansvarlig for ledelsen av filialen, hvilket land etableringen gjelder, forsikringsformidlingskategori og eventuelt forsikringsforetak eller gjenforsikringsforetak formidleren representerer, samt hvilke forsikringsklasser formidlingen vil omfatte. I tillegg skal hjemstattilsynet opplyses om adressen i vertsstaten.

Det følger videre av artikkel 6 at all permanent tilstedeværelse som kan likestilles med en filial, skal regnes som filialetablering, jf. artikkel 6 nr. 1 annet avsnitt.

Ved endringer i forholdene nevnt ovenfor, skal formidleren informere hjemstattilsynet om endringene senest en måned før endringene gjennomføres, jf. artikkel 6 nr. 4. Hjemstattilsynet skal orientere vertsstattilsynet om endringene så snart som mulig og senest innen en måned regnet fra det tidspunkt hjemstattilsynet mottar informasjonen.

Hjemstattilsynet må innen en måned fra opplysningene er mottatt, enten oversende meldingen til vertsstattilsynet eller gi et begrunnet avslag, jf. artikkel 6 nr. 2 første avsnitt og nr. 3. Meldingen skal ikke sendes dersom hjemstattilsynet har grunn til å tvile på at formidlerens organisasjonsstruktur eller finansielle situasjon er forsvarlig, vurdert ut fra den virksomhet som er planlagt.

Dersom hjemstattilsynet oversender opplysningene til verstlandtilsynet, skal vertsstattilsynet uten forsinkelse bekrefte at opplysningene er mottatt. Hjemstattilsynet skal underrette formidleren skriftlig når opplysningene er bekreftet mottatt av vertsstattilsynet. Det følger av artikkel 6 nr. 2 annet avsnitt at vertsstattilsynet innen en måned etter at det mottok opplysningene, skal orientere om regelverket som gjelder for virksomheten i vertsstaten, jf. artikkel 11. Hjemstattilsynet skal videreformidle informasjonen til formidleren, og informere om at formidleren kan etablere seg og drive virksomhet forutsatt at regelverket følges.

Dersom formidleren ikke har mottatt noe underretning innen en måned, kan formidleren etablere seg og begynne virksomheten i vertsstaten, jf. artikkel 6 nr. 2 tredje avsnitt.

9.2.3 **Forslaget i høringsnotatet**

I høringsnotatet foreslår Finanstilsynet at direktivets regler om grensekryssende virksomhet og filialetablering for norske forsikringsformidlingsforetak organiseres i et eget kapittel og gjennomføres i to bestemmelser, jf. utkastet §§ 14 og 15 i kapittel 4.

Om forholdet mellom de to bestemmelsene, skriver Finanstilsynet at reglene om filialetablering etter direktivet gjelder enhver permanent tilstedeværelse på vertsstatens territorium, herunder tilfeller hvor formidleren inngår avtale om samarbeid med underagenter etablert i vertsstaten. Finanstilsynet viser til at denne definisjonen medfører at reglene om grensekryssende virksomhet får et snevert anvendelsesområde.

Finanstilsynet foreslår i utkastet § 14 regler om norske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet gjennom filial eller annen fast etablering i annen EØS-stat. Etter forslaget skal norske forsikringsformidlere, før det kan etablere en filial eller en annen fast etablering i en annen EØS-stat, sende en melding til Finanstilsynet med nærmere angitte opplysninger. Finanstilsynet viser til at meldingen skal sette Finanstilsynet i stand til å vurdere om forsikringsformidlingsforetakets organisering og finansielle situasjon er forsvarlig i for-

hold til virksomheten som er planlagt. Det er derfor viktig at meldingen inneholder opplysninger om virksomheten og om ledelsen av filialen. Foretaket skal gi melding til Finanstilsynet om enhver endring i forhold som nevnt i første ledd senest en måned før endringen gjennomføres.

Finanstilsynet foreslår videre at plikten til å behandle meldinger om filialetablering innen én måned og Finanstilsynets plikt til å vurdere forsvarligheten av etableringen, reguleres i samme bestemmelse. Finanstilsynet viser til at et vedtak om ikke å sende meldingen videre til vertsstaten, vil være et enkeltvedtak. Dette innebærer blant annet at det er krav til begrunnelse og at vedtaket kan påklages og prøves rettslig.

Forsikringsformidlingsforetaket kan etter forslaget starte opp virksomheten én måned etter at vertsstaten har mottatt melding om filialetableringen, eller på et tidligere tidspunkt hvis Finanstilsynet underretter forsikringsformidlingsforetaket om dette. Slik underretting forutsetter at Finanstilsynet har fått opplyst hvilket regelverk som gjelder for filialens virksomhet. Det vises til utkastet § 14 tredje ledd.

Finanstilsynet foreslår i utkastet § 15 regler om grensekryssende virksomhet fra Norge til annen EØS-stat. Etter forslaget skal forsikringsformidleren sende en melding til Finanstilsynet med nærmere angitte opplysninger. Foretaket skal gi melding til Finanstilsynet om enhver endring i nevnte forhold senest en måned før endringen gjennomføres.

Finanstilsynet skal sende meldingen til vertsstatens tilsynsmyndigheter senest innen én måned etter at meldingen er mottatt. Når Finanstilsynet har mottatt bekreftelse fra vertsstatstilsynet om at meldingen er mottatt, skal foretaket orienteres om at det kan starte grensekryssende virksomhet i den aktuelle EØS-stat. Finanstilsynet skal samtidig informere foretaket om regelverket foretaket må etterleve i vertsstaten ved å henvise til den orienteringen som vertsstaten har publisert på sin hjemmeside.

9.2.4 Høringsinstansenes merknader

Ingen høringsinstanser har gitt merknader til forslaget.

9.2.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg i hovedsak til strukturen og oppbygningen av bestemmelsene om grensekryssende virksomhet og filialetablering for norske forsikringsformidlingsforetak, slik som er

foreslått av Finanstilsynet. Departementet viser til §§ 4-1 og 4-2 i forslaget til ny forsikringsformidlingslov.

Regler om etablering av filial eller annen permanent tilstedeværelse i annen EØS-stat følger av lovforslaget § 4-1. Departementet viser til at meldingen fra foretaket til Finanstilsynet, skal sette Finanstilsynet i stand til å vurdere om forsikringsformidlingsforetakets organisering og finansielle situasjon er forsvarlig i forhold til virksomheten som er planlagt. Det er derfor viktig at meldingen inneholder opplysninger om virksomheten, jf. lovforslaget § 4-1 annet ledd bokstav c.

Regler om grensekryssende virksomhet følger av lovforslaget § 4-2.

Departementet foreslår i § 4-3 å videreføre krav om melding til Finanstilsynet, dersom et norsk forsikringsformidlingsforetak ønsker å drive virksomhet i en stat som ikke omfattes av EØS-avtalen, sml. någjeldende forsikringsformidlingslov § 8-1 første ledd. Finanstilsynet kan forby formidling av forsikringer til forsikringsforetak med hovedsete i stat utenfor EØS med vilkår eller premier som Finanstilsynet finner å være ubetryggende eller urimelige.

Det vises til nærmere omtale i spesialmerkna-dene til bestemmelsene.

9.3 Forsikringsformidlingsvirksomhet fra annen EØS-stat til Norge

9.3.1 Gjeldende rett

Regler om utenlandske forsikringsformidlers virksomhet i Norge, fremgår av forsikringsformidlingsloven § 8-2. Bestemmelsen skiller mellom forsikringsmeglere og forsikringsagenter, og mellom foretak som er registrert i annet EØS-land og utenfor EØS. Sistnevnte er nærmere omtalt i avsnitt 9.5.

Forsikringsmeglere som er registrert i annen EØS-stat kan starte virksomhet her i riket gjennom en filial eller som grenseoverskridende virksomhet en måned etter at Finanstilsynet har mottatt melding fra tilsynsmyndigheten i foretakets hjemstat om den planlagte virksomheten, jf. første ledd. Det fremgår videre av bestemmelsen at forsikringsformidlingsloven §§ 5-2, 5-2 a, 5-3, 5-4, 5-6 og 5-7 annet ledd gjelder for slik virksomhet.

Forsikringsagentvirksomhet som er registrert i annen EØS-stat kan begynne sin virksomhet når det er gitt melding til vedkommende myndighet i hjemstaten, jf. annet ledd. Loven krever dermed ikke underretning til Finanstilsynet når

utenlandske forsikringsagenter vil drive virksomhet i Norge.

Finansforetaksloven kapittel 5 inneholder regler om utenlandske finansforetaksvirksomhet her i riket. Det følger av § 5-4 og § 5-5 tredje ledd hvilke nasjonale regler som er gjort gjeldende overfor filialer og foretak som driver grensekryssende virksomhet fra en annen EØS-stat.

9.3.2 Direktivet

Forsikringsdistribusjonsdirektivets regler om grenseoverskridende virksomhet følger som nevnt av artikkel 4 og artikkel 6.

Artikkel 6 i direktivet regulerer adgangen til filialetablering i en annen EØS-stat, og er nærmere omtalt i avsnitt 9.2.2.

En filial kan ta form som et agentur som etableres av det utenlandske forsikringsformidlingsforetaket i vertsstaten, jf. artikkel 2 nr. 12. All permanent virksomhet skal behandles som filialvirksomhet, se også fortalen til direktivet punkt 25 hvor det fremgår at dette kan være tilfellet der virksomheten utelukkende har form av et kontor forvaltet av forsikringsformidlers personale eller av en uavhengig person med kompetanse til å handle på vegne av formidleren.

Grensekryssende virksomhet i annen EØS-stat er regulert i artikkel 4 i direktivet, og er nærmere omtalt av departementet i avsnitt 9.2.2.

Artikkel 11 i forsikringsdistribusjonsdirektivet fastsetter at medlemsstatene skal sikre at nasjonale regler som ivaretar allmenne hensyn («general good») offentliggjøres på en hensiktsmessig måte, jf. nr. 1. Videre fremgår det av artikkel 11 at medlemsstater som har regler om forsikringsdistribusjonsdirektivet som går lenger enn det som følger av direktivet, skal sikre at den administrative byrden som følger av disse bestemmelsene står i forhold til forbrukervernet. Enkeltbestemmelser i direktivet angir at strengere nasjonale regler skal gjelde for alle som distribuerer forsikringsprodukter, herunder formidlere som driver grensekryssende virksomhet, se blant annet artikkel 22 nr. 2 tredje avsnitt og 29 nr. 3 femte avsnitt.

9.3.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet foreslår i høringsnotatet at regler om utenlandske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet i Norge fordeles over flere bestemmelser i et eget kapittel.

I utkastet § 16 foreslår Finanstilsynet regler om notifikasjon og igangsetting av filialvirksom-

het. Utkastet inneholder blant annet krav til hvilke opplysninger Finanstilsynet skal motta fra tilsynsmyndighetene i hjemstaten, i tråd med direktivet artikkel 6.

Finanstilsynet har foreslått regler om grensekryssende virksomhet i utkastet § 17. Bestemmelsen inneholder regler om notifikasjon, krav til opplysninger og igangsetting av virksomhet, i tråd med direktivet artikkel 4.

Finanstilsynet viser i høringsnotatet til at direktivet inneholder ulike regler for grensekryssende virksomhet og filialvirksomhet, herunder ulike regler for oppfølging av regelverksbrudd. Om filialvirksomhet skriver Finanstilsynet:

«Filiale reglene innebærer at en utenlandsk forsikringsformidler kan etablere en filial i Norge ved å gi en uavhengig norsk «person» permanent fullmakt til å handle på det utenlandske foretakets vegne. En slik uavhengig norsk «person» med permanent fullmakt til å formidle på en utenlandsk formidlers vegne kan ikke samtidig underlegges forsikringsformidlingslovens krav til registrering etter lovforslagets kapittel 2 og 3. Det vises til artikkel 7 om fordeling av tilsynet med filialer mellom hjemstatstilsynet og vertsstatstilsynet. Et unntak fra kapittel 2 og 3 mv. forutsetter at det foreligger en gyldig melding om filialetablering sendt fra forsikringsformidlingsforetakets hjemstatsmyndighet. Det er samtidig presisert i direktivet at hvis formidler lovlig etablerer en permanent tilstedeværelse i en annen rettslig form, så gjelder «vertsstatens» konsesjonskrav. Finanstilsynet foreslår en forskriftshjemmel som åpner for å utfylle eller gjøre unntak fra reglene om filialetablering, herunder gi regler om hva slags virksomhet som er omfattet av retten til filialetablering. Videre foreslår Finanstilsynet å presisere at filialetablering gjelder enhver permanent tilstedeværelse et forsikringsformidlingsforetak med hovedsete i annen EØS-stat har her i riket. Det vises til lovforslaget § 18».

I høringsnotatet vurderer Finanstilsynet spørsmålet om hvordan forsikringsformidling på nett skal forstås og hvordan direktivets regler skal anvendes når det gjelder formidling gjennom nettsider. Finanstilsynet viser til at spørsmålet er relevant for om regelverket for grensekryssende virksomhet kommer til anvendelse, hvilke lovvalgsregler som skal gjøres gjeldende, og hvordan manglende etterlevelse av vertsstatens regler basert på allmenne hensyn skal håndteres. Finanstilsynet peker på at dette vil være særlig relevant for de

lovkrav som gjennomføres og skjerper direktivets regler.

Finanstilsynet mener at det er mye som taler for at nettsider som retter seg mot spesifiserte grupper kunder i andre land enn formidlerens hjemstat, og særlig dersom nettsiden bruker andre lands språk, skal regnes som grensekryssende virksomhet. Finanstilsynet viser til at det er grunn til å regne med at nettsider som er generelle, og der språket til formidlerens hjemstat benyttes, ikke skal regnes som grensekryssende virksomhet. I tråd med dette, viser Finanstilsynet til at aktiv markedsføring rettet mot borgere i et annet land enn formidlers eget, vil regnes som grensekryssende virksomhet.

I høringsnotatet vurderer Finanstilsynet om det er vertsstatens eller hjemstatens regler for informasjon og rådgivning (kapittel V og kapittel VI i direktivet) som skal gjelde for forsikringsformidlere som kun driver grensekryssende virksomhet i Norge. Finanstilsynet skriver i høringsnotatet:

«Rammen for hva som kan regnes som grensekryssende virksomhet er i utgangspunktet kun virksomhet som foregår på vertsstatens territorium som ikke drives fra en permanent etablering. I tillegg kommer formidling gjennom nettsider og aktiv markedsføring som nevnt over. Hovedansvaret for tilsynet ved grensekryssende virksomhet er lagt til hjemstatstilsynet. Ordlyden i artikkel 5 viser direkte til brudd på direktivets regler, i motsetning til brudd på vertsstatens nasjonale regelverk. Det kan tilsi at det er hjemstatets regler som skal legges til grunn, herunder hjemstatets gjennomføring av adferdsreglene i IDD kapittel V og VI. Det fremgår på den annen side av artikkel 22 og 29, som åpner for at det kan settes strengere krav til informasjon mv., at det i slike tilfeller er vertsstatens regler som skal gjelde også ved grensekryssende virksomhet. Det fremgår videre av artikkel 11 at regler som skjerper direktivets regler slik som provisjonsforbud og krav om rådgivning også må gjelde utenlandske foretak som driver grensekryssende virksomhet. Regelverket i direktivets kapittel V og VI om informasjon og god forretningsskikk bygger på forbrukervernhensyn og det vil bryte med hovedprinsippene i doktrinen om allmenne hensyn og de alminnelige lovvalgsreglene i forsikringsdirektivet om det skulle være hjemstatets regler som gjelder ved grensekryssende virksomhet.

For filialvirksomhet følger det direkte av artikkel 7 nr. 2 at regler som enten baserer seg på kapittel V eller VI i direktivet (slik som krav til informasjon og god forretningsskikk) eller regler som skjerper reglene, slik som et provisjonsforbud, eller et krav om rådgivning skal gjøres gjeldende for virksomhet som drives i Norge.

Direktivet åpner i artikkel 11 også for at vertsstaten kan supplere direktivets regler med andre regler basert på allmenne hensyn, også der det ikke følger av direktivet at det kan fastsettes strengere regler. Reglene som ikke følger av direktivet må gjelde for alle forsikringsformidlingsforetak som driver virksomhet i Norge og reglene må oppfylle de kriterier som følger av EU-domstolens praksis i saker som gjelder restriksjonsforbudet. Hovedkriteriet er at vertsstatens regelverk ikke virker diskriminerende og ikke er uforholdsmessige i formålet, dvs. at formålet ikke må kunne oppnås med mindre inngripende regler.»

Finanstilsynet foreslår i utkastet § 19 at § 31 annet og tredje ledd (forsvarlig virksomhet), § 35 (god forretningsskikk), § 36 (lønnsordninger og vederlag), § 37 (særlige krav til forsikringsmeglingsforetak), § 40 (taushetsplikt), § 41 (krav til informasjon), § 42 (informasjonsvilkår), § 43 (klageorgan), § 44 (tilsyn), § 45 (pålegg om retting) og § 48 (taushetsplikt om varsling) skal gjøres gjeldende for filialer og annen permanent formidlingsvirksomhet som drives på norsk territorium og for utenlandske forsikringsformidlere som driver grensekryssende virksomhet, jf. første og annet ledd.

Finanstilsynet viser til at det for utenlandske forsikringsforetak som driver grensekryssende virksomhet, vil være behov for å utvide regelverket i finansforetaksloven for hvilke bestemmelser som gjelder for slik virksomhet. Finanstilsynet foreslår at slike regler inntas i finansforetaksloven § 5-4.

9.3.4 Høringsinstansenes merknader

Norske Forsikringsmeglernes Forening ser positivt på at lovforslaget ser ut til å gjennomføre IDDs bestemmelser om grenseoverskridende virksomhet og at hjemmelen til å pålegge de samme lokale regler for slik virksomhet også skal gjelde for disse.

9.3.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår i tråd med Finanstilsynets utkast å samle regler om utenlandske forsikringsformidlers virksomhet i Norge i et eget kapittel i ny forsikringsformidlingslov, jf. kapittel 5. Departementet foreslår samtidig å presisere i det foreslåtte virkeområdet til ny forsikringsformidlingslov at den gjelder for utenlandske forsikringsformidlere i den utstrekning det følger av kapittel 5, se lovforslaget § 1-2 annet ledd.

Forsikringsformidlere fra andre EØS-land kan drive virksomhet i Norge i medhold av sin hjemstatstillatelse, enten gjennom filialetablering eller ved grensekryssende virksomhet. Dette skillet ligger til grunn for oppbyggingen av lovforslaget § 5-1 og § 5-3.

Lovforslaget § 5-1 gjelder filialetablering. Paragrafen svarer i hovedsak til Finanstilsynets utkast § 16, og angir i samsvar med forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 6 hvilke opplysninger som Finanstilsynet skal motta fra tilsynsmyndigheten i forsikringsformidlers hjemstat og gir regler om Finanstilsynets videre behandling av melding mottatt fra hjemstatstilsynsmyndigheten.

I henhold til forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 6 nr. 1 annet avsnitt skal enhver permanent tilstedeværelse på vertsstatens territorium likestilles med filialetablering. Departementet foreslår på denne bakgrunn en bestemmelse som fastslår at reglene om filialetablering gjelder enhver permanent tilstedeværelse et forsikringsformidlingsforetak med hovedsete i annen EØS-stat har her i riket, jf. lovforslaget § 5-2, som er i tråd med Finanstilsynets utkast § 18. Ved behov kan det nærmere innholdet i filialbegrepet presiseres i medhold av forskriftshjemmelen i annet ledd.

Lovforslaget § 5-3 gjelder for grensekryssende virksomhet fra en annen EØS-stat til Norge og svarer i hovedsak til Finanstilsynets utkast § 17. I samsvar med forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 4, angir bestemmelsen hvilke opplysninger som Finanstilsynet skal motta fra tilsynsmyndigheten i forsikringsformidlers hjemstat.

Departementet foreslår i § 5-4 en bestemmelse som angir hvilke regler som skal gjelde for filialer og for forsikringsformidlere som driver virksomhet grensekryssende. Formålet med bestemmelsen er å avklare hvilke bestemmelser som gjelder for utenlandske forsikringsformidlere som driver virksomhet i Norge i medhold av EØS-retten. Departementet viser til at lovforslaget § 5-4 ikke angir i hvilken utstrekning annen norsk lovgivning kommer til anvendelse på virksomheten.

Departementet legger som Finanstilsynet til grunn at flere bestemmelser i direktivet synes å forutsette at vertsstaten kan gjøre gjeldende nasjonale bestemmelser overfor virksomheten som drives grensekryssende fra et annet EØS-land, jf. Finanstilsynets gjennomgang i høringsnotatet omtalt ovenfor i avsnitt 9.3.3. Departementet viser videre til at artikkel 4 nr. 2 forutsetter at vertslandstilsynsmyndigheten skal opplyse om hvor virksomheten finner informasjon om hvilke regler som gjelder i vertsstaten for virksomheten som drives grensekryssende, se også artikkel 11 om allmenne hensyn. At vertsstaten kan gjøre nasjonale bestemmelser begrunnet i allmenne hensyn gjeldende for foretak som driver grensekryssende virksomhet, er også lagt til grunn av EIOPA i gjennomgangen «Insurance Distribution Directive – Report analysing national general good rules» fra 2019.

Departementet deler Finanstilsynets vurdering om at enkelte krav til virksomheten og dets opptreden som går lenger enn direktivets minimumsregulering, bør gjøres gjeldende for filialer og grensekryssende virksomhet. Departementet viser til nærmere omtale i spesialmerknaden for hvilke bestemmelser dette gjelder.

Finanstilsynet har i utkastet § 21 foreslått en bestemmelse om språk, der det fremgår at Finanstilsynet kan kreve at en melding om filialetablering eller grensekryssende virksomhet gis på norsk. Departementet foreslår at slike regler fastsettes i forskrift.

Krav til forsikringsforetak i forbindelse med distribusjon av forsikringsprodukter foreslås plassert i finansforetaksloven kapittel 16. For utenlandske filialer gjelder kapittel 16 i finansforetaksloven i sin helhet med tilhørende forskrifter. For utenlandske foretak som driver grensekryssende virksomhet foreslår departementet enkelte endringer i finansforetaksloven § 5-5 tredje ledd.

9.4 Tilsyn med utenlandske forsikringsformidlere

9.4.1 Gjeldende rett

Etter finanstilsynsloven § 1 fører Finanstilsynet tilsyn med utenlandske forsikringsformidlere. Det fremgår av forsikringsformidlingsloven § 8-2 fjerde ledd at Finanstilsynet, etter å ha fremlagt saken for vedkommende myndighet i den stat forsikringsformidleren er registrert, kan pålegge forsikringsformidleren å opphøre med virksomheten, dersom forsikringsformidleren har gjort seg

skyldig i grov eller vedvarende overtredelse av sine plikter etter regelverket.

Forskrift om tilsyn med finansforetak og forvaltningsselskap som har hovedsete i annen EØS-stat og som driver virksomhet i Norge mv. gir Finanstilsynet kompetanse til å pålegge et forsikringsforetak å opphøre med virksomhet, dersom foretaket har gjort seg skyldig i grov eller vedvarende overtredelse av sine plikter etter andre lover og forskrifter, jf. § 5.

9.4.2 Direktivet

Fordeling av tilsynsansvar i direktivet

Regler om fordelingen av tilsynsansvar finnes i forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 5 og artiklene 7 til 9. Direktivet skiller mellom tilsyn med foretak som driver grensekryssende virksomhet (artikkel 5) og virksomhet som skjer gjennom en filial (artikkel 7 og 8). I tillegg inneholder direktivet regler om tilsynet med overholdelse av regler som ivaretar allmenne hensyn (artikkel 9).

Grensekryssende virksomhet

Hovedansvaret for tilsynet med foretak som driver grensekryssende virksomhet er lagt til hjemstatstilsynet, se fortalen punkt 21. Dette gjelder som et utgangspunkt for tilsynet med oppfyllelsen av alle forpliktelser etter direktivet. Direktivet inneholder imidlertid særlige regler for tilsynet med regler som ivaretar allmenne hensyn («general good»). Henvisningen til allmenne hensyn gjelder både nasjonale regler som ikke er dekket av direktivet og nasjonale regler som skjerper direktivets regler. Dette er nærmere redegjort for nedenfor.

Artikkel 5 inneholder regler om samarbeidet mellom tilsynsmyndighetene. Dersom vertsstatstilsynet har grunn til å tro at en forsikringsformidler, gjenforsikringsformidler eller aksessorisk forsikringsformidler ikke oppfyller forpliktelser i direktivet, skal hjemstatstilsynet varsles om dette. Hjemstatstilsynet skal på bakgrunn av opplysningene treffe hensiktsmessige tiltak så snart som mulig, og underrette vertsstatstilsynet om tiltakene som er truffet.

Dersom en formidler, på tross av tiltakene som er truffet av hjemstatstilsynet, eller dersom hjemstatstilsynet ikke treffer (tilstrekkelige) tiltak, fortsetter å opptre på en måte som klart er til skade for forbrukere i vertsstaten eller for et vel fungerende forsikringsmarked, kan vertsstatstilsynet, etter å ha informert hjemstatstilsynet, treffe

hensiktsmessige tiltak, herunder nedlegge forbud mot videre virksomhet i vertsstaten dersom dette er strengt nødvendig, jf. artikkel 5 nr. 1 tredje avsnitt. Dersom det er behov for umiddelbar reaksjon for å beskytte forbrukere, kan vertsstaten treffe tiltak uten at prosedyrene for samarbeid er fulgt, herunder nedlegge forbud mot at formidlere utøver virksomhet i vertsstaten, jf. artikkel 5 nr. 2. Både vertsstatstilsynet og hjemstatstilsynet kan bringe saken inn for EIOPA.

Virksomhet gjennom filial

Ansvar for tilsynet med filialer er delt mellom hjemstat og vertsstat, se fortalen punkt 22. Ansvar for å påse at formidleren oppfyller forpliktelser som gjelder virksomheten, påhviler hjemstaten, som for eksempel krav til faglige kvalifikasjoner. Vertsstatstilsynet har ansvaret for å påse at formidleren overholder informasjonskrav og adferdsregler i vertsstaten.

Artikkel 7 nr. 2 fastsetter at det er vertsstaten som har ansvar for å påse at formidleren følger reglene som gjennomfører direktivets kapittel V (informasjonskrav og adferdsregler) og VI (tilleggskrav for forsikringsbaserte investeringsprodukter), og bestemmelser vedtatt i henhold til disse kapitlene. Vertsstatstilsynet har rett til å foreta nødvendige undersøkelser og kreve nødvendige endringer for å gjøre tilsynsmyndigheten i stand til å håndheve dette regelverket med hensyn til tjenestene som tilbys på vertsstatens territorium, jf. artikkel 7 nr. 2 annet avsnitt. Vertsstatsmyndigheten kan treffe hensiktsmessige tiltak for å rette på forholdene, uten at det kreves samarbeid eller annen kommunikasjon med hjemstatstilsynet, jf. artikkel 8 nr. 1.

Artikkel 8 nr. 2 og nr. 3 inneholder nærmere regler om oppfølging av utenlandske forsikringsformidlere, gjenforsikringsformidlere eller aksessoriske forsikringsformidlere, der vertsstatstilsynet har grunn til å tro at regler som ikke hører til vertsstatens tilsynsansvar, ikke etterlevs. Prose-dyren er i hovedsak den samme som ved grensekryssende virksomhet. Vertsstatstilsynet skal underrette hjemstatstilsynet, og hjemstatstilsynet skal, etter å ha vurdert opplysningene, så snart som mulig treffe hensiktsmessige tiltak, og underrette vertsstatstilsynet om tiltakene som er truffet. Dersom en formidler, på tross av tiltak som er truffet av hjemstatstilsynet, eller dersom hjemstatstilsynet ikke treffer (tilstrekkelige) tiltak, fortsetter å opptre på en måte som er klart til skade for forbrukere i vertsstaten eller for et vel fungerende forsikringsmarked, kan vertsstatstil-

synet, etter å ha informert hjemstatstilsynet, treffe hensiktsmessige tiltak, herunder nedlegge forbud mot videre virksomhet i vertsstaten dersom dette er strengt nødvendig. I tilfeller der det er strengt nødvendig med umiddelbar reaksjon for å beskytte forbrukere i vertsstaten, og tilsvarende tiltak fra hjemstatstilsynet ikke er tilstrekkelig, kan vertsstatstilsynet treffe hensiktsmessige og ikke-diskriminerende tiltak uten at prosedyrene for samarbeid er fulgt. Vertsstatstilsynet kan herunder nedlegge forbud mot virksomheten i vertsstaten, se artikkel 8 nr. 4. Både vertsstatstilsynet og hjemstatstilsynet kan bringe saken inn for EIOPA.

Fordeling av myndighet

Dersom en forsikringsformidler, gjenforsikringsformidler eller aksessorisk forsikringsformidler har sitt hovedforretningssted et annet sted enn i hjemstaten, åpner direktivet artikkel 7 nr. 1 for at vertsstatstilsynet kan avtale med hjemstatstilsynet at førstnevnte skal føre tilsyn med at bestemmelsene i kapittel IV, V, VI og VII overholdes. Dette gjelder blant annet de vilkår som må være oppfylt for at formidleren kan drive virksomhet.

Oppfølging av allmenne hensyn

Artikkel 9 nr. 1 i direktivet inneholder regler om oppfølging av brudd på vertslandsregler som er begrunnet i allmenne hensyn («general good»), jf. artikkel 11 nr. 1. Dette gjelder både for virksomhet som drives grensekryssende og virksomhet som drives gjennom filial. Vertsstatstilsynet kan treffe hensiktsmessige og ikke-diskriminerende tiltak ved brudd på regler som er begrunnet i allmenne hensyn som nevnt i artikkel 11, når dette er strengt nødvendig. Vertsstatstilsynet har i slike tilfeller adgang til å nedlegge forbud mot videre virksomhet i vertsstaten. Henvisningen til allmenne hensyn i artikkel 11 nr. 1 omfatter også nasjonale valg som direktivet åpner for, se for eksempel artikkel 29 nr. 3.

Oppfølging av virksomhet som er rettet mot vertsstatens territorium

Artikkel 9 nr. 2 åpner for at vertsstatstilsynet kan treffe tiltak for å hindre at en forsikringsdistributør som er etablert i en annen medlemsstat, driver virksomhet grensekryssende eller gjennom en filial i vertsstaten, dersom virksomheten helt eller i hovedsak er rettet mot vertsstatens territorium og formålet med etableringen i en annen med-

lemsstat, er å unngå regelverket som kommer til anvendelse i vertsstaten, og i tillegg hvis virksomheten utgjør en alvorlig trussel mot velfungerende forsikrings- og gjenforsikringsmarkeder med hensyn til forbrukerbeskyttelse. I slike tilfeller kan vertsstatstilsynet, etter å ha informert hjemstatstilsynet, treffe alle nødvendige tiltak for å beskytte forbrukernes rettigheter i vertsstaten. Både vertsstatstilsynet og hjemstatstilsynet kan bringe saken inn for EIOPA.

Samarbeid og informasjonsutveksling mellom tilsynsmyndighetene

Artikkel 13 i direktivet inneholder regler om samarbeid og utveksling av informasjon mellom tilsynsmyndighetene. Artikkel 13 nr. 1 og nr. 2 fastsetter at tilsynsmyndighetene skal samarbeide med hverandre og utveksle relevant informasjon om forsikrings- og gjenforsikringsdistributører for å sikre en korrekt anvendelse av direktivet, herunder i forbindelse med registreringsprosessen. Artikkel 13 nr. 3 fastsetter at tilsynsmyndighetene skal utveksle informasjon om distributører som er ilagt sanksjoner dersom slike opplysninger sannsynligvis vil føre til at distributørene fjernes fra registeret. Artikkel 13. nr. 4 inneholder regler om taushetsplikt.

9.4.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet viser Finanstilsynet til at reglene om oppfølging av forsikringsformidlere som ikke etterlever vertsstatens regler, i hovedsak retter seg mot Finanstilsynets rettigheter og plikter. Det er Finanstilsynets vurdering at rammene for inngripen i hovedsak vil være tilstrekkelig dekket av finanstilsynsloven med utfyllende forskrift om EØS-tilsyn dersom forskriften utvides til å gjelde for utenlandske forsikringsformidlere. Finanstilsynet foreslår derfor at forskriften om tilsyn, herunder forskriftens bestemmelse som gir Finanstilsynet hjemmel til å pålegge opphør av virksomhet, gjøres gjeldende for forsikringsformidlere fra EØS.

I høringsnotatet viser Finanstilsynet til at dersom forskriftens bestemmelser utvides til å gjelde for utenlandske forsikringsformidlere, anses det at forskriften er tilstrekkelig til å gjennomføre bestemmelsene om vertsstatens tilsyn i artiklene 5, 8 og 9. Finanstilsynet viser videre til at bestemmelsene i direktivet om nedlegging av forbud mot videre virksomhet også er dekket av forskriften om EØS-tilsyn, dersom forskriften gjøres gjeldende for utenlandske forsikringsformidlere.

9.4.4 Høringsinstansenes merknader

Ingen høringsinstanser har gitt merknader til forslaget.

9.4.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Finanstilsynets vurdering om at det ikke er behov for lovendringer for å gjennomføre forsikringsdistribusjonsdirektivets regler om tilsyn med utenlandske forsikringsformidlere fra et annet EØS-land.

9.5 Forsikringsformidlere med hovedsete utenfor EØS

9.5.1 Gjeldende rett

Utenlandske forsikringsformidlingsforetak med hovedsete utenfor EØS kan etter særskilt tillatelse fra Finanstilsynet etablere filial i Norge, jf. forsikringsformidlingsloven § 8-2 tredje ledd. Bestemmelsene i forsikringsformidlingsloven gjelder så langt de passer. Finanstilsynet er også gitt kompetanse til å fastsette utfyllende regler for etablering av filial her i riket av forsikringsformidler som er meddelt tillatelse eller registrert i en stat utenfor EØS.

9.5.2 Direktivet

Direktivet regulerer ikke forholdet til utenlandske forsikringsformidlere med hovedsete utenfor EØS.

9.5.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet viser til at adgangen til å søke om filialetablering hittil aldri er benyttet, men dersom adgangen videreføres, vil den på sikt kunne være aktuell for britiske forsikringsformidlere. Finanstilsynet foreslår at adgangen til å søke om filialetablering videreføres, jf. utkastet § 20.

Finanstilsynet legger til grunn at formuleringen «så langt de passer» i gjeldende forsikringsformidlingslov § 8-2 tredje ledd, innebærer at denne type filialetablering vil være underlagt de fleste av reglene som gjelder for norske foretak. Finanstilsynet har i høringsnotatet uttalt at:

«Det legges til grunn at det i hovedsak er kravet til organisering i eget foretak som ikke skal gjelde for utenlandske forsikringsformidlere med hovedsete utenfor EØS. Det innebærer at foretaket kan etableres som et NUF i Norge.

De øvrige registreringskrav vil i utgangspunktet måtte gjelde også for denne type etableringer, dersom det ikke foreligger tungtveiende grunner for noe annet. Gjeldende lovs krav til klientkonto, informasjonsvilkårene i lovens § 5-5 samt krav til god meglerskikk mv. vil også gjelde for en slik etablering.»

9.5.4 Høringsinstansenes merknader

Ingen høringsinstanser har gitt merknader til forslaget.

9.5.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår i § 5-5 til ny forsikringsformidlingslov å videreføre adgangen for forsikringsformidlere utenfor EØS til å søke om tillatelse til å etablere filial. Bestemmelsen er utformet i tråd med Finanstilsynets utkast § 20.

Av lovforslaget fremgår at tillatelse bare kan gis til å drive virksomhet som tilsvarende virksomheten foretaket har tillatelse til å drive i hjemstaten, og bare dersom foretaket er undergitt betryggende tilsyn i hjemstaten. Videre skal det være etablert et tilfredsstillende samarbeid om tilsyn mellom tilsynsmyndighetene i foretakets hjemstat og Finanstilsynet.

9.6 Formidling av forsikringer til forsikringsforetak utenfor EØS

9.6.1 Gjeldende rett

Etter forsikringsformidlingsloven § 5-3 første ledd kan et forsikringsmeglingsforetak bare megle forsikringer til forsikringsforetak med hovedsete i EØS-stat og til norsk filial av utenlandsk forsikringsforetak. Annet ledd åpner for at forsikringsmeglingsforetak i en viss utstrekning kan megle skadeforsikring i næringsvirksomhet til forsikringsforetak med hovedsete i stat utenfor EØS. Skadeforsikring i næringsvirksomhet betyr (1) sjø- og transportforsikring (bokstav a), luftfartsforsikring (bokstav b), forsikring knyttet til undersøkelser etter, utnyttning, lagring eller rørtransport av undersjøiske naturforekomster (bokstav c) og kreditt eller kausjon når forsikringstaker utøver handels- eller industrivirksomhet eller et fritt yrke, og avtalen gjelder for virksomheten (bokstav d) eller (2) forsikring tegnet av foretak med ansatte som tilsvarende minst 10 årsverk (bokstav a) og forsikring tegnet av foretak med en årsomsætning på minst 50 mill. kroner (bokstav b).

Det følger av forsikringsformidlingsloven § 7-7 at bestemmelsene i forsikringsformidlingsloven §§ 5-3 til 5-5 gjelder tilsvarende for forsikringsagenter.

Bestemmelsene i forsikringsformidlingsloven § 5-3 om megling av forsikring til utenlandske forsikringsforetak gjelder tilsvarende for forsikringsforetak, jf. finansforetaksloven § 5-9. Det innebærer at det aktuelle utenlandske skadeforsikringsforetaket får adgang til å yte de tjenestene det har påtatt seg på denne måten, jf. spesialmerknaden til § 5-9 i Prop. 125 L (2013–2014).

9.6.2 Direktivet

Direktivet regulerer ikke adgangen for forsikringsformidlere til å formidle forsikringer til forsikringsforetak med hovedsete utenfor EØS.

9.6.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslår Finanstilsynet at bestemmelsen om at forsikringsformidlingsforetak kun kan formidle forsikringer til forsikringsforetak med hovedsete i en EØS-stat og til norsk filial av utenlandsk forsikringsforetak videreføres. Etter Finanstilsynets vurdering vil unntaket som i dag følger av gjeldende forsikringsformidlingslov, dersom det omfatter forsikringsagentforetak, kunne føre til at konsesjonskrav for forsikringsforetak omgås for foretak utenfor EØS. Finanstilsynet foreslår derfor å begrense unntaket til bare å omfatte forsikringsmeglingsvirksomhet. I høringsnotatet bemerker Finanstilsynet på generelt grunnlag at videreføring av bestemmelser som omtaler forsikringer i næringsvirksomhet og/eller store risikoer er noe ulikt utformet.

9.6.4 Høringsinstansenes merknader

Lloyd's viser til at direktivet ikke er til hinder for at bestemmelsen om formidling av forsikringer til forsikringsforetak utenfor EØS videreføres også for agenter. Lloyd's uttrykker forståelse for hensynet bak forslaget fra Finanstilsynet, men viser til at alternative forslag vil kunne ivareta de samme hensynene. Lloyd's foreslår at det bør være adgang for agenter til å formidle forsikringer for forsikringsforetak utenfor EØS dersom Finanstilsynet vurderer at regelverket i forsikringsforetakets hjemstat gir et tilstrekkelig beskyttelsesnivå.

9.6.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår i lovforslaget § 8-6 til ny forsikringsformidlingslov en bestemmelse som regulerer hvilke forsikringsforetak et forsikringsformidlingsforetak kan formidle forsikringer til eller på vegne av. Bestemmelsen bygger på någjeldende forsikringsformidlingslov § 5-3 og § 7-7.

Departementet slutter seg til Finanstilsynets forslag i høringsnotatet om å videreføre gjeldende hovedregel om at forsikringer bare kan plasseres i forsikringsforetak med hovedsete i EØS-stat og norsk filial av utenlandsk forsikringsforetak med tillatelse etter finansforetaksloven § 5-6, sml. någjeldende forsikringsformidlingslov § 5-3 første ledd og § 7-7. Det vises til lovforslaget § 8-6 første ledd.

I tillegg til norske forsikringsforetak, herunder norske datterforetak av utenlandske forsikringsforetak, gjelder dette forsikringsforetak med hovedsete i annen EU/EØS-stat som i medhold av sin hjemstatskonsesjon kan drive virksomhet i Norge, jf. finansforetaksloven §§ 5-2 og 5-5. Videre kan forsikringer formidles til norsk filial av utenlandsk forsikringsforetak med tillatelse etter finansforetaksloven § 5-6, jf. også § 1-5 sjette ledd som definerer filial som «et forretningssted som etableres av finansforetak, og som kan utføre forretninger for foretaket».

Hovedregelen som foreslås videreført av departementet må ses i sammenheng med kravet om konsesjon for å kunne drive forsikringsvirksomhet etter finansforetaksloven. Det er naturlig at konsesjonskravet ikke skal kunne omgås ved bruk av andre representanter. Departementet viser til at bestemmelsen ikke hindrer at et forsikringsformidlingsforetak formidler forsikringer til et forsikringsforetak uten tillatelse til å drive virksomhet i Norge, så lenge forsikringsforetaket ikke driver konsesjonspliktig forsikringsvirksomhet i Norge.

Gjeldende forsikringsformidlingslov § 5-3 annet ledd inneholder unntak fra hovedregelen som følger av § 5-3 første ledd. Skadeforsikring i næringsvirksomhet kan likevel megles til forsikringsforetak med hovedsete i stat utenfor EØS, dersom forsikringen ikke gjelder lovpliktig yrkesskadeforsikring, lovpliktig ansvarsforsikring for motorkjøretøy og lovpliktig ansvarsforsikring som gjelder erstatningsansvar for skade voldt ved atomskade eller av legemidler. Formuleringen «skadeforsikring i næringsvirksomhet» er nærmere forklart i § 5-3 tredje ledd.

Siden det i en viss utstrekning er adgang til å megle skadeforsikring i næringsvirksomhet til

skadeforsikringsforetak med hovedsete i stat utenfor EØS, fastsetter finansforetaksloven § 5-9 at bestemmelsene i forsikringsformidlingsloven § 5-3 gjelder tilsvarende for forsikringsforetak. Bestemmelsen innebærer at det aktuelle utenlandske skadeforsikringsforetaket får adgang etter finansforetaksloven til å yte de tjenestene det har påtatt seg på denne måten.

I høringsnotatet har Finanstilsynet foreslått å videreføre unntaket for megling av skadeforsikring i næringsvirksomhet til forsikringsforetak med hovedsete utenfor EØS («tredjeland»). Departementet slutter seg til Finanstilsynets vurdering. Et forsikringsmeglingsforetak opptrer på vegne av kunden, og unntaket medfører at forsikringsformidlingsloven ikke hindrer bruken av megler ved tegning av skadeforsikring i næringsvirksomhet, selv om forsikringsforetaket ikke har konsesjon til å drive virksomhet i Norge. Det vises til lovforslaget § 8-6 annet ledd.

Finanstilsynet har i høringsnotatet foreslått at unntaksbestemmelsen begrenses til forsikringsmeglingsforetak. Finanstilsynet viser til at dersom unntaket gjøres gjeldende for forsikringsagenter, vil det kunne føre til at konsesjonskrav for forsikringsforetak omgås for forsikringsforetak etablert i tredjeland. I høringen har *Lloyd's* vist til at utformingen av bestemmelsen vil få betydning for adgangen for norske forsikringsagentforetak til å fortsatt kunne formidle forsikringer som dekker «internasjonal» risiko etter Brexit.

Departementet har derfor vurdert om det bør være adgang for forsikringsagentforetak til å formidle skadeforsikringer i næringsvirksomhet til forsikringsforetak etablert i tredjeland som ikke har tillatelse etter finansforetaksloven § 5-6.

Etter departementets syn kan det ikke uten videre legges til grunn at hensynene bak unntaket som foreslås å gjelde for forsikringsmeglingsforetak, taler for like regler for forsikringsagentforetak. Et forsikringsmeglingsforetak er kundens representant, mens forsikringsagentforetaket handler på vegne av forsikringsforetaket.

Departementet legger som Finanstilsynet vekt på at ordningen vil kunne føre til omgåelse av konsesjonskrav. For et forsikringsforetak vil et slikt unntak kunne gi anledning til å inngå en avtale med et norsk forsikringsagentforetak, som vil gi en sterk tilstedeværelse i det norske markedet, uten at forsikringsforetaket må oppfylle konsesjonskrav etter finansforetaksloven. Sammenhengen i regelverket, og beskyttelsesnivået konsesjonsordningen gir, tilsier at en slik løsning ikke er ønskelig.

Departementet deler derfor Finanstilsynets vurdering om at gjeldende forsikringsformidlingslov § 7-7 ikke bør videreføres etter sin ordlyd, og foreslår at unntaket som følger av lovforslaget § 8-6 annet ledd som hovedregel bare skal gjelde for forsikringsmeglingsforetak. Departementet vil imidlertid ikke utelukke at det kan være tilfeller der regelverket på nærmere vilkår bør åpne for et unntak, for eksempel i internasjonale forsikringsmarkeder der risikoer gjerne kan være dekket av flere forsikringsforetak både i og utenfor EU/EØS. Departementet foreslår derfor en forskriftshjemmel som blant annet kan benyttes til å gjøre unntak for nærmere angitte forsikringsavtaler eller forsikringsrisikoer. Det vises til lovforslaget § 8-6 fjerde ledd.

10 Tilsyn og sanksjoner mv.

10.1 Innledning

Rettsutviklingen på finansmarkedsområdet i EØS, har de siste årene gått i retning av rettsakter som stiller krav til administrative sanksjoner og andre tiltak («administrative sanctions and other measures») ved overtredelser av regelverket. Sammenlignet med forsikringsformidlingsdirektivet, inneholder også forsikringsdistribusjonsdirektivet kapittel VII slike nye regler. Formålet er blant annet å oppnå en mer enhetlig regulering og sikre etterlevelse av regelverket, jf. fortalen punkt 58.

Etter direktivet artikkel 31 skal medlemsstatene sikre at det kan ilegges administrative sanksjoner og andre tiltak ved overtredelse av nasjonalt regelverk som gjennomfører direktivet. Medlemsstatene kan velge ikke å innføre administrative sanksjoner hvis overtredelse er omfattet av strafferettslige sanksjoner i nasjonal lovgivning.

Finanstilsynsloven gir generelle regler for Finanstilsynets virksomhet, og stiller en rekke virkemidler til rådighet for Finanstilsynet. Finanstilsynet fører tilsyn med blant annet forsikringsformidlingsforetak og forsikringsforetak. Når Finanstilsynet fører slikt tilsyn, suppleres finansloven med reglene i finansforetaksloven og forsikringsformidlingsloven. Verken forsikringsformidlingsloven eller finansforetaksloven har i dag regler om overtredelsesgebyr for overtredelse av regler om forsikringsdistribusjon, imidlertid har begge lover strafferettslige sanksjoner for overtredelse av regelverket.

10.2 Gjeldende rett

Det er Finanstilsynet som fører tilsyn med forsikringsformidling, i samsvar med reglene i forsikringsformidlingsloven og finansloven, se forsikringsformidlingsloven § 9-2.

Forsikringsformidlingsloven § 9-3 inneholder regler om tilbakekall av tillatelse og sletting av registrering. Av første ledd fremgår at Finanstilsynet kan kalle tilbake tillatelse som forsikringsmeglingsforetak dersom kravene i eller i medhold av

loven ikke lenger er oppfylt. Av annet ledd fremgår at Finanstilsynet kan gi forsikringsforetak pålegg om å slette registrering av agentvirksomhet dersom kravene i eller i medhold av loven ikke lenger er oppfylt.

Forsikringsformidlingsloven § 9-4 inneholder regler om administrativt rettighetstap. Det følger av første ledd at Finanstilsynet kan frata forsikringsmeglingsforetaket tillatelsen dersom forsikringsmeglingsforetaket grovt eller gjentatte ganger har overtrådt sine plikter etter lov eller forskrifter. Av annet ledd fremgår at Finanstilsynet kan gi forsikringsforetak pålegg om å slette registrering av agentvirksomhet dersom en forsikringsagent eller forsikringsagentvirksomheten grovt eller gjentatte ganger har overtrådt sine plikter eller lov eller forskrift. Vedtak etter § 9-4 kan gjelde en tidsbegrenset periode, jf. tredje ledd.

Det følger av § 9-5 første ledd at med bøter eller fengsel inntil ett år straffes forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelsene som gjelder:

- tillatelse for å kunne drive forsikringsmeglingsvirksomhet og registrering for å kunne drive forsikringsagentvirksomhet mv., jf. §§ 2-1 og 7-1
- forsikringsplikt, jf. §§ 4-1 og 7-5
- klientkonto, jf. §§ 5-1 og 7-6
- hvilke forsikringsforetak forsikringer kan formidles til, jf. §§ 5-3 og 7-7
- informasjon til kunden, jf. §§ 5-4 og 7-7. Nærmere regler om informasjonsplikten finnes i forskrift om forsikringsformidlingsloven § 3-1, blant annet med videre henvisning til forsikringsavtaleloven kapittel 2 og 11, jf. forskriften § 3-1 femte ledd
- opplysningsplikt overfor Norsk Naturskadepool, jf. § 5-6
- opplysningsplikt for forsikringsmeglingsforetak overfor Finanstilsynet, jf. §§ 5-7 annet ledd
- norske forsikringsformidlers adgang til å kunne utøve forsikringsformidling i en annen stat, jf. § 8-1 første ledd
- etablering av filial for utenlandske forsikringsformidlingsforetak med hovedsete utenfor EØS, jf. § 8-2 tredje ledd
- forskrifter gitt i medhold av bestemmelsene.

Grove eller gjentatte brudd på bestemmelsen om god meglerskikk, jf. § 5-2, straffes på samme måte, jf. § 9-1 annet ledd.

Overtredelser av finansforetaksloven eller bestemmelser eller pålegg gitt med hjemmel i loven kan straffes med bøter, eller under særlig skjerpene omstendigheter med fengsel i inntil ett år, dersom forholdet ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse, jf. finansforetaksloven § 22-1. Forsikringsvirksomhetsloven § 9-1 inneholder en tilsvarende straffebestemmelse. Videre inneholder finansforetaksloven § 22-2 regler om pålegg og tvangsmulkt, jf. første og annet ledd.

Forsikringsformidlingsloven og finansforetaksloven utfylles av tilsynsbestemmelser i finans-tilsynsloven, som inneholder generelle påleggs-hjemler for Finanstilsynet.

Verken forsikringsformidlingsloven eller finansforetaksloven har regler om offentliggjøring. Opplysninger som er underlagt taushetsplikt i lov eller i medhold av lov, er unntatt fra innsyn etter offentleglova § 13 første ledd. Regler om taushetsplikt i blant annet forvaltningsloven § 13 og finanstilsynsloven § 7 begrenser Finanstilsynets adgang til å offentliggjøre opplysninger.

10.3 Direktivet

Kapittel VII i direktivet inneholder regler om sanksjoner og andre tiltak («sanctions and other measures»).

Artikkel 31 nr. 1 fastsetter at medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter skal kunne ilegge administrative sanksjoner og andre tiltak for overtredelse av nasjonale bestemmelser som gjennomfører direktivet. Tiltakene skal være effektive, forholdsmessige og virke avskrek-kende. Medlemsstatene kan velge å ikke innføre slike regler dersom overtredelse er omfattet av strafferettslige sanksjoner, jf. artikkel 31 nr. 2. Vedkommende myndighet skal kunne utøve sin myndighet direkte eller i samarbeid med andre myndigheter, se artikkel 31 nr. 3.

Det følger av artikkel 31 nr. 4 at der forsikringsdistributøren er pålagt plikter, skal administrative sanksjoner og andre tiltak kunne ilegges medlemmer av foretakets ledelses- og tilsynsorgan, samt enhver fysisk eller juridisk person som etter nasjonal rett er ansvarlig for overtredelsen.

Artikkel 31 nr. 5 oppstiller krav om klageadgang.

Etter artikkel 31 nr. 6 første avsnitt skal vedkommende myndighet tillegges alle undersøkelsesbeføyelser som er nødvendige for at det skal kunne ivareta sine funksjoner. Av annet avsnitt fremgår det at dersom en overtredelse er omfattet av strafferettslige sanksjoner, skal vedkommende myndighet ha nødvendige beføyelser for å kunne holde kontakt med rettsmyndighet for å motta konkrete opplysninger om strafferettslige etterforskninger eller påbegynte rettsaker om mulige overtredelser av direktivet, samt å kunne fremlegge disse opplysningene til andre tilsynsmyndigheter og EIOPA.

Av artikkel 33 nr. 1 fremgår hvilke forhold som minimum skal kunne sanksjoneres:

- personer som unnlater å registrere distribusjonsvirksomheten (bokstav a)
- forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller forsikrings- eller gjenforsikringsformidler som benytter forsikringsdistribusjonstjenester fra personer som ikke er registrert (bokstav b)
- forsikrings-, gjenforsikringsformidler eller aksessorisk forsikringsformidler som har oppnådd registrering ved å avgi uriktige erklæringer eller på annen ulovlig måte (bokstav c)
- en forsikringsdistributør som ikke oppfyller kravene i artikkel 10 (bokstav d)
- et forsikringsforetak eller en forsikringsformidler som ikke oppfyller kravene som følger av kapittel V og VI i direktivet ved distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter (bokstav e)
- en forsikringsdistributør som ikke oppfyller kravene som følger av kapittel V ved distribusjon av andre produkter enn de som er nevnt i bokstav e (bokstav f)

Artikkel 33 nr. 2 og nr. 3 angir minstekrav til hvilke administrative sanksjoner og tiltak som skal kunne ilegges ved overtredelse av disse forholdene.

Ved overtredelse av reglene som gjelder ved distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter, skal vedkommende myndighet ha kompetanse til å ilegge de sanksjoner og tiltak som er nevnt i artikkel 33 nr. 2, som blant annet er overtredelsesgebyr. Det vises til Finanstilsynets høringsnotat s. 79 for en nærmere gjennomgang.

For øvrige overtredelser skal vedkommende myndighet som minimum ha kompetanse til å gi pålegg om retting eller tilbakekall av registrering, jf. artikkel 33 nr. 3. Medlemsstatene kan fastsette ytterligere sanksjoner og tiltak, og overtredelsesgebyr som er høyere enn hva som følger av direktivet, jf. artikkel 33. nr. 4.

Artikkel 34 i direktivet angir momenter som er relevante å legge vekt på i vurderingen av reaksjonsform og ved utmåling av overtredelsesgebyr. Det er blant annet overtredelsens grovhet og varighet, graden av skyld, finansiell styrke hos den ansvarlige og tap som er påført kunden eller tredjemann.

Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter uten unødig opphold offentliggjør endelig vedtak om administrative sanksjoner eller andre tiltak som er ilagt som følge av brudd på nasjonale bestemmelser som gjennomfører direktivet, herunder opplysninger om overtredelsens karakter og identiteten til ansvarlige personer, jf. artikkel 32 nr. 1. Offentliggjøring kan unnlates, utsettes eller skje i anonymisert form, dersom offentliggjøring av juridiske eller fysiske personers identitet anses uforholdsmessig eller dersom offentliggjøring anses for å utgjøre en trussel mot de finansielle markedenes stabilitet eller en pågående etterforskning. Dersom nasjonale regler fastsetter at et vedtak som er under klagebehandling eller prøves for domstoler, skal offentliggjøres, skal vedkommende myndigheter uten unødig opphold offentliggjøre disse opplysningene og eventuelle senere opplysninger om utfallet av prøvingen, jf. artikkel 32 nr. 2. Eventuell omgjøring av tidligere offentliggjort vedtak skal også publiseres. Vedkommende myndighet skal informere EIOPA om alle vedtak om administrative sanksjoner eller andre tiltak som er fattet, men ikke publisert, jf. artikkel 32 nr. 3.

Artikkel 36 inneholder regler om informasjon fra vedkommende myndighet til EIOPA.

10.4 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet viser til at det i EU-lovgivningen på finansområdet i økende grad er blitt fastsatt bestemmelser om administrative sanksjoner blant annet i form av overtredelsesgebyrer, f.eks. i UCITS V, MiFID II og PRIIPs. Formålet er å bidra til effektiv oppfyllelse av EU-reguleringen og oppnå en enhetlig tilsynsmessig oppfølging og sanksjonering av brudd på regelverket på tvers av EØS-området. Finanstilsynet uttaler i høringsnotatet at det i Norge ikke er tradisjon for overtredelsesgebyr på forsikringsområdet. For bestemmelser som ikke har vært straffebelagt, er det forvaltningsrettslige reaksjoner som har vært alternativet, der tilbakekall eller sletting av registrering er de mest inngripende.

Videre uttaler Finanstilsynet:

«Gjennomføring av bestemmelser om administrative sanksjoner som følge av overtredelse av regler om god forretningsskikk ved salg av forsikringsbaserte investeringsprodukter, innebærer at bestemmelser om overtredelsesgebyr må gjennomføres både i finansforetaksloven og forsikringsformidlingsloven ettersom slike produkter selges både av forsikringsforetak og forsikringsformidlingsforetak. Flere direktiver som berører finansforetak (Solvens II, CRD IV og PSD 2) inneholder regler om administrative sanksjoner som foreløpig ikke er tatt inn i norsk regelverk. I høringsnotat om betalings-tjenestedirektivet (PSD 2) har Finanstilsynet foreslått at det foretas en samlet gjennomgang av regler om overtredelsesgebyr i finansforetaksloven.

Finanstilsynet foreslår at vurderingen av overtredelsesgebyr i tråd med kravene i IDD, inngår i en slik samlet vurdering. Finanstilsynet har i høringsnotatet derfor ikke lagt inn forslag til lovbestemmelser om dette. Tilsvarende gjelder regler om ledelseskarantene.»

Finanstilsynet foreslår å videreføre gjeldende straffebestemmelse i forsikringsformidlingsloven uavhengig om det vil bli foreslått regler om overtredelsesgebyr, jf. utkastet § 47. Finanstilsynet uttaler at straff skal være forbeholdt grove og gjentatte overtredelser av loven. Forslaget fra Finanstilsynet dekker bestemmelser som også etter gjeldende rett er straffebelagt. Finanstilsynet viser til at ettersom de fleste bestemmelser i lovforslaget retter seg mot forsikringsformidlingsforetak generelt, er forsikringsagenter i større grad enn tidligere omfattet av straffebestemmelsene. Overtredelse av regler om god forretningsskikk ved salg og formidling av forsikringsbaserte investeringsprodukter, f.eks. reglene om informasjon og rådgivning i forsikringsavtaleloven, omfattes av forslaget til straffebestemmelsen.

Finanstilsynet viser videre til at straffebestemmelsen i finansforetaksloven § 22-1 dekker overtredelse av samtlige bestemmelser i loven med forskrifter, herunder § 16-1 om forsvarlig kundebehandling. Manglende overholdelse av bestemmelser i forsikringsavtaleloven, vil etter Finanstilsynets vurdering kunne rammes av brudd på god forretningsskikk og forsvarlig kundebehandling etter finansforetaksloven.

I utkastet § 45 foreslår Finanstilsynet en bestemmelse om pålegg om retting etter mønster av finansforetaksloven § 22-2 første ledd. Forsla-

get inneholder også en hjemmel til å gi pålegg om retting til norske forsikringsformidlingsforetak som har overtrådt regler i annen EØS-stat. Finanstilsynet uttaler at ved ulovlig forsikringsformidlingsvirksomhet, vil Finanstilsynet kunne pålegge stans i virksomheten med hjemmel i finanstilsynsloven § 4a. Finanstilsynet viser til at direktivet artikkel 33 nr. 1 bokstav b) fastsetter at forsikringsforetak eller forsikringsformidlingsforetak som benytter forsikringsformidlingstjenester fra foretak som ikke er registrert, skal kunne sanksjoneres. Finanstilsynet legger til grunn at det vil være i strid med kravet til god forretnings-skikk, og at det vil kunne gis pålegg om retting.

I utkastet § 46 har Finanstilsynet foreslått en bestemmelse om tilbakekall av tillatelse og sletting av registrering i Finanstilsynets register. I bestemmelsen listes opp ulike grunnlag som kan medføre at Finanstilsynet fatter vedtak om sletting av foretaket fra konsesjonsregisteret, blant annet hvis foretaket har blitt registrert eller fått tillatelse på grunnlag av uriktige opplysninger og ved grove og gjentatte overtredelse av loven med forskrifter.

Finanstilsynet har ikke sett behovet for en bestemmelse om offentlig meddelelse eller en bestemmelse om offentliggjøring av sanksjoner for å gjennomføre artikkel 33 nr. 2 bokstav a og artikkel 32 i direktivet. Innenfor rammene av offentlighetslova publiserer Finanstilsynet vedtak, tilsynsmerknader og andre uttalelser på Finanstilsynets nettsted.

Regler om taushetsplikt ble foreslått av Finanstilsynet i høringsnotat 19. desember 2019 om overtredelsesgebyr og ledelseskarantene i finansforetaksloven mv., som ble sendt på høring av departementet i april 2020. I høringsnotatet viser Finanstilsynet til at blant annet forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 32 inneholder regler om offentliggjøring og taushetsplikt. Finanstilsynet skriver:

«Utgangspunktet er at forvaltningsorganer kan offentliggjøre opplysninger om saker som de behandler, jf. også omtale av dette i Prop. 62 L (2015–2016) punkt 2. Finanstilsynet legger til grunn at det ikke er nødvendig med lovbestemmelser som gir Finanstilsynet plikt til å offentliggjøre vedtak om administrative sanksjoner og andre tiltak ved overtredelser. En slik plikt vil følge ved innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som har bestemmelser om offentliggjøring.

Både CRD IV artikkel 68, krisehåndteringsdirektivet artikkel 112, verdipapiriseringsfor-

ordningen artikkel 37, forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 32 og forslaget til covered bonds-direktiv artikkel 24 inneholder unntak fra hovedreglene om offentliggjøring, jf. gjennomgangen av EØS-retten i punkt 2.2.11 ovenfor. EØS-reglene gir anvisning på at Finanstilsynet kan anonymisere offentliggjøringen, eller utsette offentliggjøring i et rimelig tidsrom etter en konkret vurdering i det enkelte tilfelle av om offentliggjøring av personopplysninger er uforholdsmessig, eller offentliggjøring kan skade finansiell stabilitet eller en pågående etterforskning. Tilsvarende gjelder hvis offentliggjøring kan påføre de berørte foretakene eller fysiske personene uforholdsmessig stor skade. Verdipapiriseringsforordningen og forsikringsdistribusjonsdirektivet åpner i tillegg for at offentliggjøring helt kan unnlates hvis det foreligger forhold som nevnt ovenfor.

Finanstilsynet viser til at vurderingstemaene i ovennevnte rettsakter om unntak fra offentliggjøring er andre enn dem som offentlighetsloven gir anvisning på, jf. også reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven § 13 flg. og finanstilsynsloven § 7. Finanstilsynet foreslår derfor nye bestemmelser i forsikringsvirksomhetsloven § 9-1, finansforetaksloven § 22-7, den foreslåtte nye forsikringsformidlingsloven § 48 annet ledd, lov om forvaltning av alternative investeringsfond § 9-9, den foreslåtte loven om nøkkelinformasjon om sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter § 10 annet ledd og den foreslåtte nye loven om låneformidling § 11-9 som gir Finanstilsynets og departementets ansatte taushetsplikt for opplysninger om tiltak og sanksjoner knyttet til overtredelser av de aktuelle lovene, dersom offentliggjøring kan skape alvorlig uro på finansmarkedene eller påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade. Bestemmelsene tilsvarende verdipapirhandelens § 19-6 tredje ledd, hvitvaskingsloven § 45 første ledd og verdipapirfondloven § 11-8 første ledd. Finanstilsynet legger til grunn at taushetsplikten etter de foreslåtte bestemmelsene bare gjelder så lenge vilkårene i bestemmelsene er oppfylt. Hvis det for eksempel i et begrenset tidsrom vil kunne skape alvorlig uro på finansmarkedene om opplysningene blir offentliggjort, og forholdene senere endrer seg slik at det ikke lenger er fare for slik uro, vil Finanstilsynet ha plikt til å offentliggjøre opplysningene, jf. også unntaket fra taushetsplikt i forvaltningsloven § 13 a nr. 3 når det ikke lenger er behov for beskyt-

telse fordi ingen berettiget interesse tilsier at de holdes hemmelig.»

Forsikringsdistributionsdirektivet forutsetter at administrative sanksjoner og andre forvaltnings tiltak skal kunne ilegges juridiske personer og fysiske personer som anses ansvarlige for overtredelsen. I høringsnotatet om gjennomføringen av forsikringsdistributionsdirektivet i norsk rett uttaler Finanstilsynet at det vil være lite praktisk at pålegg om retting og vedtak om sletting av registrering retter seg mot fysiske personer.

Finanstilsynet viser til at tilsynets vedtak kan påklages etter reglene i forvaltningsloven, jf. artikkel 31 nr. 5 som forutsetter at sanksjoner og tiltak skal være omfattet av klageadgang.

Finanstilsynet foreslår i utkastet § 44 en bestemmelse om tilsyn med overholdelse av kravene i loven. Finanstilsynet viser til at foretakenes opplysningsplikt overfor Finanstilsynet følger av finanstilsynsloven § 3. I medhold av nevnte bestemmelse kan Finanstilsynet også be om all den informasjon som anses nødvendig for å føre tilsyn med overholdelse av foretakenes virksomhet, og opplysningsplikten kan dessuten pålegges den enkelte medarbeider. Samarbeid med andre lands myndigheter og europeiske tilsynsmyndigheter er regulert av finanstilsynsloven § 7 første ledd med forskrifter, og legger til rette for at Finanstilsynet kan dele informasjon.

10.5 Høringsinstansenes merknader

Ingen høringsinstanser har gitt merknader til forslagene fra Finanstilsynet i høringsnotatet om gjennomføringen av forsikringsdistributionsdirektivet.

Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag, Norsk Redaktørforening og Mediebedriftenes Landsforening har gitt merknader til Finanstilsynets forslag til regler om taushetsplikt i høringsnotatet 19. desember 2019, og disse mener at det bør lovfestes en plikt til å offentliggjøre endelige vedtak om administrative sanksjoner. De mener også at Finanstilsynets forslag om taushetsplikt er uklare og for vidt formulert.

Tv2 mener det bør presiseres i loven at offentligheten som hovedregel skal ha innsyn. *Tv2* mener også at forslaget til taushetsplikt er for skjønnsmessig formulert.

10.6 Departementets vurdering

Departementet foreslår et kapittel i ny forsikringsformidlingslov om tilsyn, tilbakekall, sanksjoner og straff mv., se lovforslaget kapittel 10.

Departementet foreslår i § 10-1 en bestemmelse som angir at Finanstilsynet fører tilsyn med overholdelse av bestemmelsene gitt i eller i medhold av loven. Tilsynet føres i samsvar med reglene i lovforslaget her, og finanstilsynsloven.

Lovforslaget § 10-2 og § 10-3 inneholder regler om retting og tilbakekall og sletting. Bestemmelsene bygger på Finanstilsynets forslag, og er nærmere omtalt i spesialmerknadene.

Departementet viser til at forsikringsdistributionsdirektivet kapittel VII angir hvilke reaksjoner som tilsynsmyndighetene som minimum skal ha til rådighet ved overtredelse av regelverket. Ved overtredelse av nasjonale regler som gjennomfører direktivets bestemmelser om god forretnings-skikk i kapittel V og VI ved distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter, er det krav om reaksjonsformer som i dag ikke følger av gjeldende rett (ledelseskarantene og overtredelsesgebyr), se artikkel 33 nr. 1 bokstav e og nr. 2. Imidlertid åpner direktivet for at slike reaksjonsformer kan unnlates, dersom overtredelse er omfattet av nasjonale strafferettslige sanksjoner, jf. artikkel 31 nr. 2.

Departementet viser til at det i april 2020 ble sendt på høring et utkast til regler om overtredelsesgebyr og ledelseskarantene, som nå er til behandling i Finansdepartementet. Departementet viser til at det vil være fordel for bundet med å behandle disse forslagene samlet. Departementet legger på denne bakgrunn opp til at regler om overtredelsesgebyr og ledelseskarantene mv. til gjennomføring av direktivet, vurderes som en del av denne gjennomgangen.

Departementet deler Finanstilsynets vurdering av at det også fremover er behov for en straffebestemmelse for overtredelse av forsikringsformidlingsloven. I forarbeidene til gjeldende forsikringsformidlingslov er det lagt vekt på at straffebestemmelsen kan bidra til disiplin med hensyn til den regulering som gjelder for forsikringsformidling, jf. spesialmerkningen til § 9-5 i Ot.prp. nr. 55 (2004–2005). Departementet viser til at overtredelse av regler som gjelder adgangen til å kunne drive forsikringsformidlingsvirksomhet, krav til foretakets organisering og virksomhet, herunder kravet til god forretningsskikk, har stort skadepotensiale. Dette er regler som skal beskytte markedet og den enkelte kunde.

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

Departementet foreslår etter dette en bestemmelse om straff i lovforslaget § 10-4, som er utformet på bakgrunn av Finanstilsynets utkast. Straffebestemmelsen omfatter overtredelse av følgende bestemmelser:

- § 3-1 om adgangen til å drive forsikringsformidling
- § 4-1 første ledd, § 4-2 første ledd og § 4-3 første ledd om adgangen for norske forsikringsformidlingsforetak til å drive virksomhet i utlandet
- § 5-5 første ledd om adgangen for forsikringsformidlingsforetak med hovedsete utenfor EØS til å etablere filial her i riket
- § 7-1 om forsikringsplikt
- § 8-3 om klientkonto
- § 8-5 om bruken av underagenter
- § 8-6 om hvilke forsikringsforetak som kan overta forsikringsrisikoen
- § 8-7 om opplysningsplikt overfor Norsk Natur-skadepool
- § 8-8 om taushetsplikt
- § 9-1 om god forretningsskikk

Etter lovforslaget § 10-4 kan brudd på bestemmelsene nevnt ovenfor straffes med bøter eller fengsel i inntil ett år. Dette er i samsvar med gjeldende forsikringsformidlingslov § 9-5. Brudd på bestemmelser i utfyllende forskrifter kan straffes når det i forskriften er fastsatt at overtredelse er straffbart. I tråd med Finanstilsynets utkast og hva som er gjeldende rett, er skyldkravet uaktsomhet eller forsett. Ved overtredelse av kravet til god forretningsskikk beror det på en vurdering av om bruddene er grove eller gjentatte, i likhet med gjeldende forsikringsformidlingslov.

Straffebestemmelsen er noe utvidet sammenlignet med gjeldende rett. Siden enkelte av bestemmelsene som kan sanksjoneres med straff har gjennomgått forandringer, er det ikke fullstendig korrespondanse med gjeldende regler. Etter som de fleste bestemmelsene i lovforslaget retter seg mot forsikringsformidlingsforetak generelt, er virksomheten til forsikringsagentforetak i større grad enn tidligere omfattet av straffebestemmelsen. Departementet viser til at overtredelser av kravet til god meglerskikk er straffebelagt etter gjeldende regler, jf. någjeldende forsikringsformidlingsloven § 9-5 annet ledd. I lovforslaget foreslås dette videreført, likevel slik at handlingsnormen retter seg mot kravet til god forretningsskikk som tar opp i seg kravet til god meglerskikk etter gjeldende lov.

Det vil på et senere tidspunkt kunne være aktuelt å vurdere utformingen av straffebestem-

melsen på nytt, blant annet i lys av arbeidet med regler om overtredelsesgebyr og ledelseskarantene mv. som er omtalt ovenfor.

Departementet deler Finanstilsynets vurdering om at det i denne omgang ikke er behov for endringer eller ytterligere regler i finansforetakslovens for å gjennomføre reglene i forsikringsdistribusjonsdirektivet om sanksjoner mv.

For å gjennomføre forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 32, foreslår departementet å følge opp Finanstilsynets forslag i høringsnotatet fra desember 2019 om overtredelsesgebyr og ledelseskarantene i finansforetaksloven mv. Det vises til lovforslaget § 10-5 annet ledd til ny forsikringsformidlingslov og lovforslaget § 22-7 annet ledd til finansforetaksloven om taushetsplikt.

I høringen har *Norsk Presseforbund*, *Norsk Journalistlag*, *Norsk Redaktørforening* og *Mediebedriftenes Landsforening* samt *TV 2* gitt uttrykk for at plikten til å offentliggjøre sanksjoner må fremgå av lovenes ordlyd.

Departementet viser til at regler som forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 32, finnes i flere andre rettsakter på finansmarkedsområdet. Bestemmelsene som her foreslås av departementet, er utformet på bakgrunn av tilsvarende bestemmelser på andre områder i finansmarkedsreguleringen, som verdipapirhandeloven og verdipapirfondloven. Departementet viser til vurderingene i blant annet Prop. 154 L (2015–2016) kapittel 2.4.5.4 om at det ikke er behov for å innta regler om offentliggjøring i lovene. Tilsvarende følger også av Prop. 155 LS (2020–2021) kapittel 6.5.5 med videre henvisninger.

De ovennevnte høringsinstansene har videre hatt innvendinger mot utformingen av taushetspliktsbestemmelsen. Departementet viser til vurderingene i Prop. 155 LS (2020–2021) kapittel 6.5.5 der utformingen ble vurdert i lys av tilsvarende høringsinnspill:

«De ovennevnte høringsinstansene har også innvendt at unntakene om alvorlig uro på finansmarkedene og skade for partene, er for uklare og skjønnsmessig formulert. Departementet viser til at unntaket gjennomfører direktivforpliktelser, og at det sikrer god sammenheng i regelverket, både nasjonalt og i EØS, at unntakene er utformet i samsvar med direktivene. Dette bidrar blant annet til å sikre lik praktisering av reglene. Vilårene er av denne grunn også gjennomgående benyttet i lovverket på departementets område. Departementet bemerker at det er ønskelig å ha ensar-

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

tede løsninger på området. Vilkårene er innarbeidet på området og fungerer etter departementets syn godt.

Departementet finner det heller ikke hensiktsmessig å innskrenke vilkårene ytterligere fordi de faktiske og rettslige vurderingene vil

kunne stille seg svært ulikt i ulike situasjoner. Vilkårene må være skjønnsmessige nettopp fordi det ofte er ulike interesser som må veies mot hverandre.»

11 Varsling

11.1 Gjeldende rett

Arbeidsmiljøloven kapittel 2 A inneholder regler om varsling. Arbeidsmiljøloven § 2 A-1 gir arbeidstaker rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten, mens § 2 A-4 forbyr gjengjeldelse mot arbeidstaker ved varsling. Regler om taushetsplikt følger av § 2 A-7. Når tilsynsmyndigheter eller andre offentlige myndigheter mottar et eksternt varsel om kritikkverdige forhold, plikter enhver som utfører arbeid eller tjeneste for mottakerorganet å hindre at andre får kjennskap til arbeidstakers navn eller andre identifiserende opplysninger om arbeidstaker, jf. første ledd. Taushetsplikten gjelder også overfor sakens parter og deres representanter, jf. annet ledd.

Offentleglova regulerer allmennhetens adgang til å få innsyn i dokumenter i offentlig virksomhet. Utgangspunktet er at saksdokumenter er offentlige, jf. § 3. Kapittel 3 i loven inneholder unntak fra innsynsretten. Loven har blant annet unntak for opplysninger som er underlagt taushetsplikt i lov eller i medhold av lov, jf. § 13. Regler om taushetsplikt finnes blant annet i forvaltningsloven § 13 og finanstilsynsloven § 7. Videre kan det gjøres unntak fra innsyn for melding, tips eller lignende dokument om lovbrudd fra private, jf. § 24 annet ledd første punktum.

Finansforetaksloven § 13-5 femte ledd fastsetter at finansforetaket skal legge til rette for at ansatte i foretaket kan varsle internt eller til myndighetene om overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av lov. Av sjetten ledd fremgår at departementet kan gi nærmere regler om varsling i forskrift.

11.2 Direktivet

Direktivet artikkel 35 inneholder regler om rapportering av overtredelser (varsling).

Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndighet etablerer effektive ordninger for varsling om mulige eller faktiske overtredelser av nasjonale bestemmelser som gjennomfører direktivet, jf. artikkel 35 nr. 1.

Av artikkel 35 nr. 2 bokstav a til c følger minimumskrav til ordningen. Den skal minst omfatte rutiner for mottak av meldinger om overtredelser og oppfølging av disse. Videre skal ordningen sikre ansatte hos en forsikringsdistributør, og, om mulig, andre personer, som varsler, tilstrekkelig beskyttelse mot gjengjeldelse. Identiteten til personen som varsler og den som antas å være ansvarlig for overtredelsen, skal beskyttes, med mindre offentliggjøring kreves etter nasjonal lovgivning som ledd i ytterligere undersøkelser eller etterfølgende administrativ sak eller rettsak.

11.3 Forslaget i høringsnotatet

Finanstilsynet viser i høringsnotatet til at arbeidsmiljøloven omfatter ansatte i foretak underlagt forsikringsdistribusjonsdirektivet som varsler til Finanstilsynet. Finanstilsynet legger til grunn at direktivets krav til vern av arbeidstakere som varsler, og vern av deres identitet mv. ved varsel til offentlig myndighet, er oppfylt.

Finanstilsynet viser videre til at offentliglova § 24 annet ledd er en kan-regel, og ikke vil tilfredsstille kravene i direktivet fullt ut om vern av identiteten til andre personer enn ansatte hos en forsikringsdistributør. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn en bestemmelse om taushetsplikt for Finanstilsynet mv. ved varsling om brudd på forsikringsformidlingsloven med tilhørende forskrifter, jf. utkastet § 48.

Finanstilsynet har ikke foreslått en tilsvarende bestemmelse i finansforetaksloven om taushetsplikt for Finanstilsynet mv. ved varsling om brudd på reglene i finansforetaksloven om distribusjon av forsikringsprodukter. Finanstilsynet viser til at rekkevidden av en slik bestemmelse eventuelt må vurderes nærmere, herunder om en slik bestemmelse heller bør plasseres i finanstilsynsloven.

11.4 Høringsinstansenes merknader

Ingen høringsinstanser har gitt merknader til forslaget.

11.5 Departementets vurdering

Departementet viser til at nye regler om beskyttelse av varslere er gjennomført i flere andre regelverk på finansmarkedsområdet, for eksempel verdipapirfondloven § 11-8 som gjennomfører UCITS V-direktivet (direktiv om verdipapirfond) og verdipapirhandeloven § 19-6 som gjennomfører MiFID II-direktivet (direktiv om markedet for finansielle instrumenter). Reglene i forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 35 svarer, med enkelte mindre forskjeller, til artikkel 73 nr. 1 i MiFID II.

Forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 35 nr. 2 bokstav a om rutiner for mottak av varsler og oppfølging av varslene, retter seg mot Finanstilsynet som tilsynsmyndighet. Departementet legger til grunn at Finanstilsynet innretter sine rutiner mv. slik at Finanstilsynet oppfyller kravene etter direktivet, jf. også tilsvarende i Prop. 154 L (2015–2016) kapittel 2.4.5.5 om gjennomføringen av UCITS V.

Hva gjelder artikkel 35 nr. 2 bokstav b, slutter departementet seg til Finanstilsynets vurdering

om at arbeidsmiljøloven inneholder regler om vern mot gjengjeldelse mot ansatte hos forsikringsdistributør, og at det ikke er behov for ytterligere regler om dette.

Departementet viser til Finanstilsynets vurdering om at artikkel 35 nr. 2 bokstav c, ikke fullt ut er gjennomført i norsk rett. Departementet deler Finanstilsynets vurdering om at det bør inntas en bestemmelse om taushetsplikt i ny forsikringsformidlingslov, jf. lovforslaget § 10-5 første ledd. Lovforslaget har et videre virkeområde enn bestemmelsen om taushetsplikt i arbeidsmiljøloven, siden den også omfatter varsling fra andre enn arbeidstakere i den aktuelle virksomheten. Ved utformingen av bestemmelsen har departementet blant annet sett hen til tilsvarende bestemmelse i verdipapirhandeloven.

For å gjennomføre direktivet foreslår departementet en tilsvarende taushetspliktsbestemmelse som retter seg mot varsel om brudd på reglene i finansforetaksloven. Det vises til lovforslaget § 22-7 første ledd i finansforetaksloven.

12 EØS-komiteens beslutning

12.1 Vurdering

EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester) gjelder innlemmelse av direktiv (EU) 2016/97 om forsikringsdistribusjon og direktiv (EU) 2018/411 om endring av forsikringsdistribusjonsdirektivet med hensyn til anvendelsesdatoen for medlemsstatenes innarbeidingstiltak. Rettsaktene er nærmere omtalt i avsnitt 2.1. Økonomiske og administrative konsekvenser ved gjennomføringen av forsikringsdistribusjonsdirektivet er omtalt i avsnitt 13.

Gjennomføring av EØS-komiteens beslutning i norsk rett vil kreve lovendring. Det er dermed nødvendig med Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

EØS-komiteen vedtok 26. oktober (beslutning nr. 214/2018) å innlemme forsikringsdistribusjonsdirektivet og endringsdirektiv 2018/411 i EØS-avtalen, og Norge deltok i beslutningen med forbehold om Stortingets samtykke.

EØS-komiteebeslutningen følger som trykt vedlegg til proposisjonen i offisiell norsk oversettelse. Tilsvarende gjelder offisielle norske oversettelser av rettsaktene som er omfattet av EØS-komiteebeslutningen.

Det bes på denne bakgrunn om Stortingets samtykke til innlemmelse av forsikringsdistribusjonsdirektivet og tilhørende endringsdirektiv, i samsvar med vedlagte beslutning i EØS-komiteen.

12.2 Omtale av EØS-komiteens beslutning

EØS-komiteebeslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 inneholder en fortale og fire artikler med tekniske EØS-tilpasninger og bestemmelser om gyldigheten av den norske språkversjonen og ikrafttredelse av beslutningen.

Fortalen angir rettsaktene som blir innlemmet i EØS-avtalen. De to rettsaktene er som nevnt forsikringsdistribusjonsdirektivet og direktiv 2018/411. Sistnevnte gjør endringer i forsikringsdistri-

busjonsdirektivet med hensyn til anvendelsesdatoen for medlemsstatenes innarbeidingstiltak. I tillegg oppheves forsikringsformidlingsdirektivet som følge av at forsikringsdistribusjonsdirektivet innlemmes i EØS-avtalen.

Artikkel 1 angir for det første hvilke endringer som gjøres i EØS-avtalens vedlegg IX. Teksten i nr. 13b (Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/92/EF) oppheves, og etter nr. 13d tilføyes en henvisning til direktiv 2016/97, som endret ved direktiv 2018/411.

Artikkel 1 inneholder også EØS-tilpasninger til direktivet. Disse er nærmere omtalt i avsnitt 12.3 nedenfor.

Artikkel 2 fastsetter at teksten til direktivene med angitte endringer på islandsk og norsk, som vil bli kunngjort i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende, skal gis gyldighet.

Artikkel 3 regulerer når EØS-komiteebeslutningen skal tre i kraft. Her følger at beslutningen trer i kraft 27. oktober 2018, forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalen artikkel 103 er inngitt. I tråd med hovedregelen i EØS-avtalen artikkel 103 trer EØS-komiteebeslutningen i kraft den første dagen i den andre måneden etter at siste meddelelse om at samtykke er innhentet er mottatt.

Artikkel 4 fastsetter at beslutningen skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende.

12.3 Særlig om tilpasningstekst

Tilpasningene til forsikringsdistribusjonsdirektivet er tatt inn i EØS-komiteebeslutningen artikkel 1 nr. 2, og kommer i tillegg til de generelle tilpasningene som følger av EØS-avtalens protokoll 1.

I EØS-komiteebeslutningen artikkel 1 nr. 2 bokstav a og b er det inntatt tilpasningstekster for å presisere at henvisninger til medlemsstater og vedkommende myndighet i EØS-sammenheng skal forstås å omfatte EØS/EFTA-statene og vedkommende myndigheter i EØS/EFTA-statene, og at henvisninger til andre rettsakter i direktivet skal anses relevante i den utstrekning og i den form disse er innlemmet i EØS-avtalen.

Videre er det i artikkel 1 nr. 2 bokstav c inntatt en tilpasningstekst som tilpasser bestemmelser i forsikringsdistribusjonsdirektivet som viser til den europeiske tilsynsmyndigheten for forsikring og pensjon EIOPAs meklingsmyndighet etter artikkel 19 i forordning (EU) 1094/2010. I tilpasningsteksten er det presisert at henvisningene for EØS/EFTA-statenes vedkommende skal forstås som henvisninger til EFTAs overvåkingsmyndighet. Det vises til nærmere omtale i Prop. 100 S (2015–2016) om deltakelse i EØS-komitebeslutninger om rettsaktene som etablerer EUs finanstilsynssystem m.m., avsnitt 3.3.2.12.

I artikkel 1 nr. 2 bokstav d er det inntatt en tilpasningstekst som tilføyer EFTAs overvåkingsorgan til artikkel 5 nr. 3 og artikkel 8 nr. 5, slik at

også EFTAs overvåkingsorgan mottar informasjon om eventuelle tiltak som er foretatt i medhold av disse artiklene. Artikkel 5 og artikkel 8 i forsikringsdistribusjonsdirektivet gjelder vertsstatens oppfølging av foretak som driver grensekryssende virksomhet og filialetablering, se også omtale i avsnitt 9.4.2.

12.4 Konklusjon og tilrådning

Direktivene er EØS-relevante og Finansdepartementet anbefaler at Stortinget samtykker til innlemmelse av direktivene med tilpasningstekst i EØS-avtalen.

13 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det norske markedet for forsikringer er en del av det indre markedet i EØS. Lovforslaget gjennomfører deler av forsikringsdistribusjonsdirektivet i norsk rett, noe som vil føre til økt harmonisering av EØS-landenes regler om forsikringsdistribusjon.

Forsikringsdistribusjonsdirektivet skal bidra til økt kundebeskyttelse og styrke kundenes tillit til aktørene. Videre har direktivet som formål å styrke det indre markedet og bidra til lik konkurranse mellom distribusjonskanaler. Dette vil være positivt også for norske kunder og konkurransen i den norske delen av EØS-markedet.

Forslaget innebærer at forsikringsformidlingsregelverket moderniseres, og antas å bli mer transparent og brukervennlig for både private aktører og offentlige myndigheter. Formålet med loven er å legge til rette for at formidling av forsikringsavtaler skjer på en sikker, ordnet og effektiv måte, og bidra til at forsikringstakere inngår forsikringsavtaler i samsvar med sine forsikringsbehov.

I ny forsikringsformidlingslov foreslås det en utvidet registreringsplikt sammenlignet med gjeldende rett, og at det skal være et felles virksomhetsregister for forsikringsformidlingsforetak, som Finanstilsynet fører. Det vises i den forbindelse til lovforslaget kapittel 3 og nærmere omtale i proposisjonen avsnitt 5.1. Registeret kan innebære noe økte kostnader for Finanstilsynet i en overgangsfase, knyttet til overføring av informasjon om eksisterende agenter og underagenter til Finanstilsynet, behandling av søknader og etablering av et system for online-registrering av søknader om registrering. I høringsnotatet er kostnaden ved sistnevnte anslått til i størrelsesorden minimum 50.000 kroner. Finanstilsynet har viderepekt på en mulig økning i registrering av formidlere som driver grensekryssende virksomhet inn i Norge. Departementet legger til grunn at økt ressursbruk for Finanstilsynet vil dekkes innenfor eksisterende budsjettammer.

Forslaget om overgangsbestemmelse for forsikringsforetak som i dag fører eget agentregister og som må avvikle disse, antas å begrense de administrative konsekvensene for forsikringsforetakene på dette punktet.

Banker og verdipapirforetak som nå er registrert som aksessoriske forsikringsagentforetak, må etter lovforslaget søke om registrering som forsikringsagentforetak. Det medfører blant annet krav om årlig etterutdanning, og at foretakene blir underlagt løpende tilsyn med agentvirksomheten, som blant annet innebærer årlig rapportering. Samlet sett vil dette medføre noe økte kostnader.

På bakgrunn av nye regler om etterutdanning i forsikringsdistribusjonsdirektivet, inneholder forslaget til ny forsikringsformidlingslov krav om 15 timers etterutdanning. Det vises til lovforslaget kapittel 6 og nærmere omtale i proposisjonen avsnitt 6. Dette vil påføre formidlingsforetakene noe økte kostnader til kjøp av eksterne kurstilbud og gjennomføring av utdanningen for ansatte og ledelse. Forsikringsmeglerforeningen arrangerer autorisasjonskurs og oppdateringskurs. I høringsnotatet har Finanstilsynet vist til at kursavgiften er rundt 5000 kroner, og kan være et anslag på årlig kurskostnader for etterutdanning per ansatt.

I lovforslaget kapittel 8 foreslås regler om forsikringsformidlingsforetakets økonomi, som er nærmere omtalt i avsnitt 7.5 i proposisjonen. Departementet legger til grunn at lønnsomme foretak over tid ikke vil ha problemer med å oppfylle et slikt krav. Krav til forsikringsformidlingsforetakenes økonomi, vil også kunne medføre økt behov for oppfølging fra Finanstilsynet samtidig som Finanstilsynet får klarere reaksjonsmuligheter overfor foretak.

Forsikringsdistribusjonsdirektivet inneholder krav til forsikringsforetakets produkthåndtering. Departementet legger til grunn at foretakene allerede har rutiner for dette, og at forslaget derfor ikke vil få betydelige økonomiske eller administrative konsekvenser. Regler om produkthåndtering skal gi økt kundebeskyttelse, blant annet ved å begrense salg av forsikringsprodukter til feil målgruppe og begrense risikoen for interessekonflikter.

Nytt med forsikringsdistribusjonsdirektivet er at egnethetskrav er gjort gjeldende for forsikringsforetakene og deres ansatte, herunder krav til etterutdanning som nevnt ovenfor. Mange forsikringsforetak har allerede opplegg for faglig

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

oppdatering av egne ansatte med kurs og seminarer, ofte i egen regi. En formalisering av kravet om 15 timers årlig etterutdanning må antas å påføre forsikringsforetakene noe økte utgifter og tidsbruk sammenlignet med i dag, og oppfølging av de nye kravene vil kreve at foretakene må bruke økte ressurser på dette.

Departementet viser for øvrig til omtale av de økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget i Finanstilsynets høringsnotat kapittel 17, samt omtale i Justis- og beredskapsdepartementets Prop. 234 L (2020–2021) avsnitt 20.

14 Merknader

14.1 Kapittel 1. Formål, virkeområde mv.

Til § 1-1 Formål

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 1, men med enkelte endringer.

Et hovedformål med loven er å legge til rette for at formidling av forsikringsavtaler skjer på en sikker og ordnet måte. Det er viktig at forsikringstakere kan ha tillit til forsikringsformidlingsforetak, og at forsikringstakere inngår forsikringsavtaler i samsvar med sine forsikringsbehov. Dette bør etter departementets syn også være retningsgivende for loven. Formidlingen av forsikringsavtaler bør også, innenfor rammen av dette, være effektiv.

Til § 1-2 Virkeområde

Paragrafen bygger på virkeområdet til gjeldende forsikringsformidlingslov og Finanstilsynets utkast § 2, men paragrafen har fått en noe annen utforming.

Første ledd angir at loven gjelder for forsikringsformidling i Norge og norske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet i utlandet. Bestemmelsen må ses i sammenheng med definisjoner og unntak som følger av §§ 1-3 og 1-4, samt reglene om adgangen til å drive forsikringsformidling. Det er gitt nærmere regler om norske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet i utlandet i loven kapittel 4.

Loven gjelder for formidling av alle typer forsikringsavtaler. Det vises i den forbindelse til at forsikringsdistribusjonsdirektivet gjelder for distribusjon av all skadeforsikring, livsforsikring og gjenforsikring. Både kollektive og individuelle avtaler omfattes av direktivet. Det er av pedagogiske hensyn derfor presisert at loven gjelder for formidling av alle typer forsikringsavtaler, herunder formidling av gjenforsikringsprodukter, med mindre annet er bestemt i lov eller i medhold av lov. Det vises til gjeldende forsikringsformidlingslov § 1-1 første ledd og § 6-1, samt omtale i avsnitt 4.2.5.

Utformingen av virkeområdet innebærer at også utenlandske forsikringsformidlers virksomhet i Norge er omfattet i den utstrekning det følger av loven kapittel 5, jf. *annet ledd*. Se i den sammenheng nærmere omtale av grensekryssende virksomhet og filialetablering i proposisjonen avsnitt 9.

Tredje ledd er språklig justert sammenlignet med Finanstilsynets forslag i høringsnotatet, men er utformet i tråd med tilsvarende bestemmelser i finansforetaksloven § 1-2 tredje ledd og verdipapirhandelloven § 1-2 første ledd annet punktum.

Etter lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 2 gjelder ikke annen norsk lovgivning enn lovgivningen innen privatrett og strafferett og den norske lovgivning om rettspleien for Svalbard, uten at det er særskilt fastsatt. Departementet viser til at det kan være særlige forhold som tilsier at det kan være behov for tilpasninger i lovverket ved anvendelse på Svalbard. Det kan også være behov for å vurdere nærmere i hvilken grad loven skal gjelde for Norges økonomiske sone og for Jan Mayen og bilandene. Departementet foreslår derfor at Kongen i forskrift kan bestemme om hele eller deler av loven skal gjøres gjeldende for Norges økonomiske sone og for Svalbard, Jan Mayen og bilandene.

Til § 1-3 Forsikringsformidling

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast §§ 3 og 4.

Definisjonen av «forsikringsformidling» i *første ledd* er i tråd med forsikringsdistribusjonsdirektivet koblet til definisjonen av «forsikringsdistribusjon». Det vises i den sammenheng til nærmere omtale i avsnitt 4.1.5 og 4.2.5 i proposisjonen.

Forsikringsformidling innebærer mellomleddsvirksomhet, der formidleren opptrer som bindeledd mellom forsikringsforetaket og forsikringstaker. Formidlingen må skje på ervervsmessig basis. Med det menes at formidlingen må skje mot vederlag eller annen økonomisk fordel eller ikke-økonomiske fordeler eller insentiver som tilbys eller gis i tilknytning til formidlingen,

se blant annet artikkel 2 nr. 1 punkt 3 og 4 samt punkt 9 i forsikringsdistribusjonsdirektivet.

Annet ledd definerer «forsikringsdistribusjon», som i all hovedsak er en videreføring av «forsikringsformidling» i någjeldende forsikringsformidlingslov § 1-2 første ledd nr. 1, men med de endringer som følger av forsikringsdistribusjonsdirektivet.

Bokstav a viderefører gjeldende forsikringsformidlingslov § 1-2 første ledd nr. 1, likevel slik at det nå fremgår at det å gi råd er en del av forberedelsesfasen. Definisjonen som følger av bokstav a er vid, og dekker prosessene for å forberede, inngå, administrere og gjennomføre en forsikringsavtale. I hvilken grad forsikringsformidlingsforetaket har adgang til å binde sin oppdragsgiver vil bero på fullmaktsforholdet, og løses ikke i forsikringsformidlingsloven.

På det forberedende stadiet, det vil si før en forsikringsavtale er inngått, vil det å legge frem, gi råd om, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid utgjøre forsikringsformidling. Videre vil det å inngå en forsikringsavtale på annens regning utgjøre forsikringsformidling. Departementet viser i den forbindelse til at en forsikringsformidler opptre som bindeledd mellom forsikringsforetaket og kunde, og ikke selger egne forsikringer. Ved inngåtte forsikringsavtaler, vil det å bistå ved forvaltningen og gjennomføringen av avtalen utgjøre forsikringsformidling. Departementet viser til at dette for eksempel vil omfatte rådgivning i forbindelse med forvaltningen av en forsikringsavtale eller håndtering av premie.

Bokstav b presiserer at virksomhet som består i å levere opplysninger om en eller flere forsikringsavtaler i overensstemmelse med kundens valgte kriterier via et nettsted eller andre medier, for eksempel nettsteder som gir pris- og produkt-sammenligning, omfattes av definisjonen av forsikringsdistribusjon. Det er imidlertid en forutsetning at kunden direkte eller indirekte kan inngå en forsikringsavtale gjennom den aktuelle løsningsen. Av fortalen til forsikringsdistribusjonsdirektivet punkt 12 fremgår det at nettportaler som er opprettet eller administrert av offentlige myndigheter eller forbrukerorganisasjoner, og som ikke har til formål å inngå avtaler, men utelukkende sammenligner forsikringsprodukter, faller utenfor definisjonen.

Tredje ledd viderefører i hovedsak de unntak som følger av gjeldende rett med enkelte språklige endringer, jf. någjeldende forsikringsformidlingslov § 1-1 annet ledd. Bestemmelsene gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 2 nr. 2.

Virksomhet som nevnes i *bokstav a til c* regnes ikke som forsikringsdistribusjon. Unntakene er formulert som unntak fra definisjonen av forsikringsdistribusjon og innebærer at slik virksomhet kan drives uten hinder av reglene i kapittel 3 i loven, sml. også direktivet artikkel 2 nr. 2.

I *bokstav a* unntas virksomhet som består i å gi opplysninger ved enkelte anledninger som ledd i annen yrkesvirksomhet, dersom formålet ikke er å bistå kunden med inngåelse eller gjennomføring av en forsikringsavtale. Det forutsettes at det ikke gjøres noe ytterligere for å bistå med å inngå eller oppfylle en forsikringsavtale. Bestemmelsen gjennomfører artikkel 2 nr. 2 bokstav a i forsikringsdistribusjonsdirektivet. I fortalen til direktivet punkt 14 fremgår det at bestemmelsen får anvendelse på for eksempel skatteekspertter eller advokater, som ved enkelte anledninger gir opplysninger om forsikringsavtaler som ledd i annen yrkesvirksomhet.

Unntaket for kontaktformidling og formidling av generelle opplysninger i *bokstav b* gjennomfører artikkel 2 nr. 2 bokstav c og bokstav d i forsikringsdistribusjonsdirektivet.

I *bokstav c* unntas virksomhet som består i å ivareta administrasjonen av et forsikringsforetaks skadebehandling, eller taksering og sakkyndige vurderinger av skader. Bestemmelsen svarer til artikkel 2 nr. 2 bokstav b i direktivet.

Det fremgår av *fjerde ledd* at Finanstilsynet i tvilstilfelle avgjør om en virksomhet driver forsikringsformidling, sml. någjeldende forsikringsformidlingslov § 1-1 femte ledd.

Til § 1-4 Unntak fra loven

Paragrafen inneholder unntak fra loven.

Etter *første ledd* unntas forsikringsformidling som utøves av et forsikringsforetak. Selv om det vil kunne være behov for å fastsette nærmere regler om slik formidlingsvirksomhet, bør regler om dette som et utgangspunkt følge av finansforetaksloven som regulerer forsikringsforetakets virksomhet for øvrig.

Departementet kan i særskilte tilfeller unnta foretak fra en eller flere bestemmelser i loven, og sette vilkår for slike unntak, jf. *annet ledd*. Departementet kan i forskrift blant annet gjøre unntak for nærmere angitte forsikringer eller ved formidling til særskilte kundegrupper, for eksempel ved formidling av forsikringer som dekker store risikoer. Forskriftshjemmelen vil også kunne benyttes dersom det viser seg behov for å unnta for eksempel aksessoriske forsikringsagentforetak fra en eller flere bestemmelser i loven.

Til § 1-5 Forskrifter

Paragrafen gir departementet hjemmel til å gi forskrifter om gjennomføring, utfylling og avgrensning av loven. Forskriftshjemmelen supplerer de mer konkrete forskriftshjemlene som er inntatt i andre bestemmelser i loven. Hjemmelen vil blant annet kunne benyttes til å gjennomføre mer detaljerte EU/EØS-rettsakter som er fastsatt av EU-kommisjonen.

Forskriftshjemmelen dekker også virkeområdet mer generelt, og kan for eksempel benyttes i tilfeller der det er behov for å beskytte lovens formål, der dette ikke kan oppnås gjennom andre bestemmelser i loven. Dette kan være tilfellet der regler er nødvendig for å ivareta hensynet til forsikringskunden eller forsikringsmarkedets virkemåte. Selv om forskriftshjemmelen er vidt formulert og dekker virkeområde i loven mer generelt, er kompetansen avgrenset ved at eventuelle forskrifter vil måtte ha et innhold i tråd med de rammer som er fastlagt i loven.

14.2 Kapittel 2. De ulike typer forsikringsformidling

Til § 2-1 Forsikringsmegling

Paragrafen svarer i hovedsak til Finanstilsynets utkast § 6, men er utformet som en definisjon av forsikringsmegling. Kapittel 2 angir de ulike typer forsikringsformidling som kan drives etter loven. At det krever tillatelse for å kunne drive forsikringsmegling, følger av kapittel 3.

Definisjonen av forsikringsmegling innebærer en videreføring av gjeldende rett, jf. någjeldende forsikringsformidlingslov § 1-2 første ledd nr. 2.

Et forsikringsmeglingsforetak representerer forsikringstaker (oppdragsgiver/kunde) og skal ivareta kundens interesser overfor forsikringsforetaket. Forsikringsmeglingsforetakets hovedoppgave består i å kartlegge kundens forsikringsbehov. Foretaket vil deretter innhente tilbud fra forsikringsforetakene i markedet, og på bakgrunn av en vurdering av de tilbudene som mottas, gi kunden råd med hensyn til valg av forsikringsløsning. Det er imidlertid ikke nødvendig at forsikringsmeglingsforetaket gir råd på grunnlag av en analyse av et stort antall tilgjengelige forsikringsavtaler. Foretaket kan også gi råd på basis av tilbud fra ett forsikringsforetak, så lenge ikke forsikringsmeglingsforetaket er avtalemessig bundet til å gi tilbud fra dette foretaket. Det vises ellers til avsnitt 8.1.5.3 i proposisjonen for en nær-

mere omtale av forsikringsmeglingsforetakets uavhengighet.

Forsikringsmeglingsvirksomhet og gjenforsikringsmeglingsvirksomhet kan drives i samme foretak. Imidlertid må forsikringsagentvirksomhet og forsikringsmeglingsvirksomhet drives i forskjellige juridiske enheter.

Til § 2-2 Gjenforsikringsmegling

Paragrafen svarer i hovedsak til Finanstilsynets utkast § 7, men er utformet som en definisjon av gjenforsikringsmegling. Kapittel 2 angir de ulike typer forsikringsformidling som kan drives etter loven. At det krever tillatelse for å kunne drive gjenforsikringsmegling, følger av kapittel 3.

Definisjonen av gjenforsikringsmegling innebærer en videreføring av gjeldende rett, jf. någjeldende forsikringsformidlingslov § 1-2 første ledd nr. 3.

Gjenforsikringsmegling vil i hovedsak tilsvare samme aktivitet som forsikringsmegling, men knyttet til gjenforsikringsavtaler og ikke direkte forsikringer. Det innebærer at kunde/oppdragsgiver er et forsikringsforetak, og at rådgivning ytes i forbindelse med inngåelse av en gjenforsikringsavtale.

Til § 2-3 Forsikringsagentvirksomhet

Paragrafen svarer i hovedsak til Finanstilsynets utkast § 8, men er utformet som en definisjon av forsikringsagentvirksomhet. Kapittel 2 angir de ulike typer forsikringsformidling som kan drives etter loven. At det kreves registrering for å kunne drive forsikringsagentvirksomhet, følger av kapittel 3.

Definisjonen av forsikringsagentvirksomhet innebærer en videreføring av gjeldende rett, jf. någjeldende forsikringsformidlingslov § 1-2 første ledd nr. 4.

En forsikringsagent representerer et eller flere forsikringsforetak og er en salgskanal for forsikringsforetaket. Forsikringsagenten handler fullt og helt på forsikringsforetakets ansvar for de forsikringene som formidles.

Forsikringsagentvirksomhet og forsikringsmeglingsvirksomhet kan ikke drives i samme juridiske enhet.

Til § 2-4 Aksessorisk forsikringsagentvirksomhet

Paragrafen svarer i hovedsak til Finanstilsynets utkast § 9, men er utformet som en definisjon av

aksessorisk forsikringsagentvirksomhet. Kapittel 2 angir de ulike typer forsikringsformidling som kan drives etter loven. At det som hovedregel kreves registrering for å kunne drive aksessorisk forsikringsagentvirksomhet følger av kapittel 3, se likevel unntak fra registreringsplikten nevnt nedenfor.

Definisjonen av aksessorisk forsikringsagentvirksomhet er ny sammenlignet med gjeldende rett. Regler om aksessorisk forsikringsagentvirksomhet var tidligere gitt i forskrift, men er nå flyttet til lov.

En aksessorisk forsikringsagent tilbyr forsikringer på vegne av et eller flere forsikringsforetak som tilleggsvirksomhet til sin hovedvirksomhet.

Definisjonen i *første ledd* svarer til artikkel 2 nr. 1 punkt 4 i forsikringsdistribusjonsdirektivet. Aksessorisk forsikringsformidlingsvirksomhet omfatter virksomhet som ikke drives av en bank, kredittforetak eller et verdipapirforetak, og hvor

- forsikringsformidling ikke er yrkesmessig hovedvirksomhet
- formidlingen gjelder forsikringsprodukter som er et supplement til en vare eller tjeneste
- forsikringsproduktet ikke er livsforsikring eller ansvarsforsikring, med mindre forsikringen er et supplement til den vare eller tjenesten som formidleren tilbyr i sitt hovederhverv.

At banker, kredittforetak eller verdipapirforetak ikke kan registrere seg som en aksessorisk forsikringsagent er en endring sammenlignet med gjeldende rett, men i tråd med forsikringsdistribusjonsdirektivet.

I *annet ledd* gjøres det unntak fra registreringsplikten for enkelte former for aksessorisk forsikringsagentvirksomhet. Bestemmelsen viderefører unntaket fra registreringsplikten for foretak som formidler forsikringsavtaler med deknninger som er et supplement til en vare eller tjeneste levert av formidleren, når nærmere vilkår er oppfylt, jf. någjeldende forsikringsformidlingslov § 1-1 annet ledd, men med de endringer som følger av direktivet artikkel 1 nr. 3. Det vises i den forbindelse til avsnitt 4.1 i proposisjonen for nærmere omtale.

14.3 Kapittel 3. Vilkår for å drive forsikringsformidling, søknad, tildeling mv.

Til § 3-1 Adgang til å drive forsikringsformidling

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 5. Paragrafen fastslår at forsikringsformidling bare kan drives av foretak som har tillatelse til å drive forsikringsmegling (forsikringsmeglingsforetak) eller gjenforsikringsmegling (gjenforsikringsmeglingsforetak) eller foretak som er registrert som forsikringsagentforetak eller aksessorisk forsikringsagentforetak i Finanstilsynets virksomhetsregister, med mindre annet er bestemt i lov eller forskrifter gitt i medhold av lov.

En endring sammenlignet med gjeldende rett er at også underagenter, det vil si forsikringsagentforetak som har avtale om formidling med et annet forsikringsagentforetak (hovedagenten), må registreres for å kunne drive forsikringsformidling.

Bestemmelsen her er ikke til hinder for at forsikringsformidlingsvirksomhet drives av aksessoriske forsikringsagentforetak som er unntatt fra registreringsplikt eller forsikringsforetak som driver forsikringsformidling, se § 1-4 første ledd og § 2-4 annet ledd.

Til § 3-2 Søknad om å drive forsikringsformidling

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 11, og inneholder blant annet regler om innholdet i en søknad om å drive forsikringsformidling.

Det fremgår av *første ledd* at en søknad skal sendes til Finanstilsynet. Søknaden skal angi hva det søkes om, og inneholde de opplysninger som må anses å være av betydning for Finanstilsynets behandling av søknaden.

Minstekrav til søknaden følger av *første ledd bokstav a til e*. For det første må søknaden inneholde dokumentasjon for at kravene i § 3-4 er oppfylt, jf. *bokstav a*. Det vises i denne sammenheng til § 3-3 som gjelder registrering som forsikringsagentforetak eller aksessorisk forsikringsagentforetak. Videre må søknaden inneholde en beskrivelse av hvilke forsikringer foretaket skal formidle, jf. *bokstav b*.

Nytt sammenlignet med gjeldende lov, er at foretaket må gi informasjon om fysiske og juridiske personer som har eierandeler i foretaket på over 10 prosent samt størrelsen på eierandelene, og opplysninger om identiteten på fysiske og juridiske personer som må anses å ha nære forbindel-

ser med foretaket, jf. *bokstav c og d*. I tillegg skal foretaket opplyse om at forholdene nevnt ovenfor ikke er til hinder for Finanstilsynets mulighet til å føre effektivt tilsyn med virksomheten, jf. *bokstav e*. Det vises til forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 3 nr. 6.

Annet ledd inneholder fristregler for å behandle en søknad. Søknaden skal behandles senest tre måneder etter at en komplett søknad er mottatt. Fristen begynner å løpe når all informasjon og alle dokumenter som er nødvendig for å vurdere søknaden, er mottatt. Bestemmelsen gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 3 nr. 5. For øvrig gjelder forvaltningslovens saksbehandlingsregler.

Departementet kan i medhold av *tredje ledd* gi regler i forskrift som utfyller paragrafen.

Til § 3-3 Registrering som forsikringsagentforetak eller aksessorisk forsikringsagentforetak, kontroll av vilkår mv.

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 12.

Etter *første ledd* påhviler det forsikringsforetaket å påse at vilkårene for å kunne drive forsikringsformidling etter § 3-4 første ledd, er oppfylt for foretaket som forsikringsforetaket selv eller forsikringsforetakets agenter har avtale om formidling av forsikringer med. Begrepet «foretak» benyttes her for å synliggjøre de situasjoner der foretaket søker om registrering til å kunne drive virksomhet. Begrepet skal likevel ikke forstås som en avgrensning til disse situasjonene. Et forsikringsforetak har også plikt til å påse at vilkårene er oppfylt selv om foretaket allerede er registrert. Det er bare der vilkårene er oppfylt, at forsikringsforetaket skal gi en bekreftelse til foretaket.

Ved søknad om registrering som forsikringsagentforetak eller aksessorisk forsikringsagentforetak skal foretaket vedlegge bekreftelse som nevnt i første ledd som dokumentasjon for at vilkårene for registrering er oppfylt, jf. *annet ledd*.

Finanstilsynet kan be om mer informasjon når dette er nødvendig for Finanstilsynets vurdering av søknaden.

Tredje ledd inneholder en forskriftshjemmel for departementet til å gi regler om forsikringsforetakets bekreftelse, opphør av agentavtale og om oppbevaring av dokumentasjon.

Til § 3-4 Tillatelse, registrering, vilkår mv.

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 10, og angir blant annet hvilke vilkår som må være oppfylt for å kunne drive forsikringsformidling.

Det følger av *første ledd* at kompetanse til å gi et foretak tillatelse til å drive forsikringsmegling eller gjenforsikringsmegling eller registrere et foretak som forsikringsagentforetak eller aksessorisk forsikringsagentforetak, ligger hos Finanstilsynet. Videre er det i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper bestemt at det kan settes vilkår for tillatelsen eller registreringen. Slike vilkår må være i samsvar med de formål som lovgivningen skal ivareta.

Første ledd bokstav a fastsetter at et foretak må være organisert som aksjeselskap, allmennaksjeselskap, ansvarlig selskap, forening, sparebank eller enkeltpersonforetak. Siden lovforslaget oppstiller krav til selskapsrettslig organisering, medfører det at fysiske personer ikke kan drive forsikringsformidling. Dette er en videreføring av gjeldende forsikringsformidlingslov.

For virksomhet som er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, er det krav etter loven at foretaket må ha fullt innbetalt aksjekapital på søknadstidspunktet, jf. *bokstav b*. Dette kravet er nytt sammenlignet med någjeldende forsikringsformidlingslov, og er utformet etter mønster av eiendomsmeglingsloven § 2-6 første ledd nr. 4. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 5.2.5 i proposisjonen.

Bokstav c viderefører kravet om at foretaket må dokumentere at det ikke er under konkursbehandling, se någjeldende forsikringsformidlingslov § 2-2 første ledd nr. 2.

Foretaket må oppfylle kravene til forsikring som følger av kapittel 7 i lovforslaget, jf. *bokstav d*. Kravene som oppstilles i loven er nærmere omtalt i proposisjonen avsnitt 5.3, og innebærer i hovedsak en videreføring av gjeldende rett. Dersom et forsikringsforetak har påtatt seg fullt ansvar for forsikringsagentforetakets erstatningsansvar, skal dette fremgå av bekreftelsen fra forsikringsforetaket.

Bokstav e viderefører kravet om foretaket må dokumentere at relevante personer oppfyller kravene til faglige kvalifikasjoner og hederlig vandel (egnethetskrav). Sammenlignet med nåværende forsikringsformidlingslov, er personkretsen utvidet ved at også styret i forsikringsmeglingsforetaket og forsikringsagentforetaket er omfattet av egnethetskrav. I tillegg skal forsikringsmeglere, inkludert gjenforsikringsmeglere, og forsikringsagenter egnethetsvurderes i forbindelse med søk-

naden om å drive forsikringsformidling. Egnethetskravene er nærmere omtalt i avsnitt 6 i proposisjonen.

Etter *annet ledd* kan Finanstilsynet avslå en søknad om å drive forsikringsformidling dersom det foreligger forhold som er egnet til å hindre effektivt tilsyn med forsikringsformidlingsforetaket. Bestemmelsen må ses i sammenheng med opplysningsplikten som følger av utkastet § 3-2 første ledd bokstav c til e, herunder at foretaket skal opplyse om at forhold som er nevnt i utkastet § 3-2 første ledd bokstav c og d ikke er til hinder for Finanstilsynets mulighet til å føre effektivt tilsyn med virksomheten.

I *tredje ledd* er det inntatt en forskriftshjemmel for departementet til å gjøre unntak fra, avgrense eller utfylle paragrafen. Med hjemmel i denne bestemmelsen kan departementet for eksempel tillate andre foretaksformer enn det som følger av første ledd bokstav a.

Til § 3-5 Igangsetting av virksomhet

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 13, og fastsetter at forsikringsformidlingsvirksomhet ikke kan igangsettes før foretaket er oppført i Finanstilsynets register. Det er for øvrig et krav etter direktivet at en forsikringsformidler før en avtale inngås, skal gi kunden informasjon om hvilket register formidleren er oppført i, og hvordan det kan kontrolleres at foretaket er registrert, jf. artikkel 18 a) nr. 4.

Aksessoriske forsikringsagentforetak som er unntatt kravet om registrering etter loven, trenger ikke å være registrert i Finanstilsynets register for å kunne igangsette virksomhet. Tilsvarende gjelder for forsikringsforetak som driver forsikringsformidling.

14.4 Kapittel 4. Norske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet i utlandet

Til § 4-1 Etablering av filial i annen EØS-stat

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 14, men med enkelte endringer. Paragrafen regulerer adgangen for norske forsikringsformidlingsforetak til å drive virksomhet gjennom filial i annen EØS-stat. Det vises til forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 6, og nærmere omtale i avsnitt 9.2.5.

Første og annet ledd stiller krav om at forsikringsformidlingsforetaket må gi Finanstilsynet melding før filialen kan etableres, og angir hva

meldingen som et minimum skal inneholde. Meldingen skal blant annet sette Finanstilsynet i stand til å vurdere om forsikringsformidlingsforetakets organisering og finansielle situasjon er forsvarlig i forhold til virksomheten som er planlagt. Regler om Finanstilsynets behandling av meldingen følger av *tredje og fjerde ledd*.

Etter *femte ledd* skal forsikringsformidlingsforetaket gi melding til Finanstilsynet om enhver endring i forhold som nevnt i annet ledd senest en måned før endringen gjennomføres.

Sjette ledd gir departementet forskriftshjemmel til å gi utfyllende regler og gjøre unntak fra reglene i paragrafen.

Til § 4-2 Grensekryssende virksomhet i annen EØS-stat

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 15 og regulerer adgangen for norske forsikringsformidlingsforetak til å drive grensekryssende virksomhet i annen EØS-stat. Det vises til forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 4, og nærmere omtale i avsnitt 9.2.5 i proposisjonen.

Første og annet ledd stiller krav om at forsikringsformidlingsforetaket må gi Finanstilsynet melding før forsikringsformidlingsforetaket kan tilby grensekryssende tjenester i annen EØS-stat, og angir hva meldingen som et minimum skal inneholde. Regler om Finanstilsynets behandling av meldingen følger av *tredje ledd*.

Etter *fjerde ledd* skal forsikringsformidlingsforetaket gi melding til Finanstilsynet om enhver endring i forhold som nevnt i annet ledd senest en måned før endringen gjennomføres.

Femte ledd gir departementet forskriftshjemmel til å gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen.

Til § 4-3 Norske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet utenfor EØS

Paragrafen viderefører någjeldende forsikringsformidlingslov § 8-1 første ledd og femte ledd første punktum.

Etter *første ledd* skal et norsk forsikringsformidlingsforetak som ønsker å drive virksomhet i en stat som ikke omfattes av EØS-avtalen («tredjeland»), gi Finanstilsynet melding om dette. I hvilken grad det er anledning for et norsk forsikringsformidlingsforetak til å drive virksomhet i et tredjeland, beror på reglene i det aktuelle landet.

Finanstilsynet kan i medhold av *annet ledd* forby formidling av forsikringer til forsikringsforetak med hovedsete i stat utenfor EØS med vilkår

eller premier som Finanstilsynet finner å være ubetryggende eller urimelige.

I medhold av *tredje ledd* kan departementet i forskrift gjøre unntak fra, avgrense eller utfylle reglene i paragrafen her, herunder gi regler om hva meldingen til Finanstilsynet skal inneholde, Finanstilsynets behandling av meldingen og krav til virksomheten som forsikringsformidlingsforetaket driver i utlandet.

14.5 Kapittel 5. Utenlandske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet i Norge

Til § 5-1 Filial av forsikringsformidlingsforetak registrert i en annen EØS-stat

Paragrafen svarer til Finanstilsynets utkast § 16, men med enkelte språklige endringer og andre tilpasninger. Paragrafen regulerer adgangen for forsikringsformidlingsforetak registrert i en annen EØS-stat til å drive virksomhet gjennom filial her i riket i medhold av sin hjemstatstillatelse. Sammenlignet med någjeldende forsikringsformidlingslov § 8-2 har lovforslaget mer omfattende regler om filialetablering.

EØS-reglene om filialetablering bygger på et system der tilsynsmyndigheten i hjemstaten må sende nærmere angitt informasjon til tilsynsmyndigheten i vertslandet, før virksomhet kan etableres, jf. forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 6. Dette er gjennomført ved opplysningskravene og regler om saksbehandling i *første og annet ledd* .

Første ledd bokstav a til e angir hvilke opplysninger som tilsynsmyndighetene i forsikringsformidlingsforetakets hjemstat, skal gi til Finanstilsynet. Disse er i samsvar med direktivet artikkel 6 nr. 1. Finanstilsynet skal gi tilsynsmyndigheten i hjemstaten en oversikt over hvilke regler som vil gjelde for virksomheten her i riket, jf. *annet ledd* .

Før filialvirksomheten kan starte opp, må foretaket registreres i Foretaksregisteret, jf. foretaksregisterloven § 2-1 annet ledd. Dette følger av *annet ledd annet punktum* .

Departementet kan i medhold av *tredje ledd* gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller reglene i paragrafen her.

Til § 5-2 Anvendelse av regler om etablering av filial

Paragrafen svarer til Finanstilsynets utkast § 18.

Første ledd bygger på forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 6 nr. 1 annet avsnitt hvor det fremgår at enhver permanent tilstedeværelse på vertsstatens territorium skal regnes som en filiale-

tablering. En filial kan ta form som et agentur som etableres av det utenlandske forsikringsformidlingsforetaket i vertsstaten, jf. artikkel 2 nr. 12. Det presiseres også i fortalen at en filial kan være en person som er uavhengig, men som har fullmakt til å handle på vegne av formidleren, jf. punkt 25.

Ved behov kan departementet fastsette utfyllende regler i forskrift i medhold av *annet ledd* .

Til § 5-3 Grensekryssende virksomhet fra forsikringsformidlingsforetak registrert i en annen EØS-stat

Paragrafen svarer til Finanstilsynets utkast § 17, men med enkelte språklige justeringer. Paragrafen regulerer adgangen for forsikringsformidlingsforetak registrert i en annen EØS-stat til å drive grensekryssende virksomhet her i riket i medhold av sin hjemstatstillatelse. Sammenlignet med gjeldende forsikringsformidlingslov § 8-2 har paragrafen mer omfattende regler om grensekryssende virksomhet.

EØS-reglene bygger på et system der tilsynsmyndigheten i hjemstaten må sende nærmere angitt informasjon til tilsynsmyndigheten i vertslandet, før virksomheten kan starte opp, jf. forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 4. Dette er gjennomført ved opplysningskravene i *første ledd* . *Bokstav a til c* angir hvilke opplysninger som tilsynsmyndigheten i forsikringsformidlingsforetakets hjemstat, skal gi til Finanstilsynet. Disse er i samsvar med artikkel 4 nr. 1.

I medhold av *annet ledd* kan det i forskrift gis regler som utfyller, avgrenser eller gjør unntak fra reglene i paragrafen her.

Til § 5-4 Virksomhet i forsikringsformidlingsforetak registrert i en annen EØS-stat

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 19. Paragrafen angir hvilke regler som kommer til anvendelse på virksomheten i Norge for forsikringsformidlingsforetak som er registrert i en annen EØS-stat. Det vises til någjeldende forsikringsformidlingslov § 8-2 første ledd annet punktum. For øvrig gjelder annen norsk lovgivning i den utstrekning det følger av de relevante lovene.

I første ledd er det listet opp hvilke bestemmelser i loven som kommer til anvendelse for filialer av forsikringsformidlingsforetak med hovedsete i annen EØS-stat som driver virksomhet her i riket i medhold av reglene om gjensidig anerkjennelse i § 5-1. Angivelsen av hvilke bestemmelser som kommer til anvendelse bygger på Finanstilsynets forslag og gjeldende forsikringsformidlingslov, men med enkelte justeringer.

I tillegg til kapittel 1 om virkeområde mv. gjelder følgende bestemmelser for filialen:

- § 8-1 tredje ledd om produktstyring
- § 8-4 om særlige krav til forsikringsmeglingsforetak
- § 8-8 om taushetsplikt
- § 9-1 om god forretningsskikk
- § 9-3 om styring og håndtering av interessekonflikter
- § 9-4 om lønnsordning og vederlag
- § 10-1 om tilsyn
- § 10-2 om pålegg om retting
- § 10-4 om straff

I *annet ledd* er tilsvarende bestemmelser listet opp for forsikringsformidlingsforetak med hovedsete i annen EØS-stat som driver grensekryssende virksomhet her i riket i medhold av reglene om gjensidig anerkjennelse etter § 5-3.

I medhold av forskriftshjemmelen i *tredje ledd* kan det blant annet fastsettes utfyllende regler til paragrafen. Det kan også i forskrift eller i enkeltvedtak gjøres unntak dersom foretakets virksomhet er regulert av tilsvarende bestemmelser fastsatt av myndighetene i hjemstaten.

Til § 5-5 Forsikringsformidlingsforetak med hovedsete utenfor EØS

Paragrafen svarer til Finanstilsynets utkast § 20, men med enkelte språklige justeringer. Paragrafen viderefører adgangen for forsikringsformidlingsforetak med hovedsete utenfor EØS til å drive virksomheten her i riket gjennom filialetablering, se någjeldende forsikringsformidlingslov § 8-3.

Etter *første ledd* krever filialetableringen tillatelse fra Finanstilsynet. Det er etter lovforslaget ikke åpnet for annen grenseoverskridende virksomhet enn filialetablering fra foretak med hovedsete utenfor EØS. Bestemmelsene i forsikringsformidlingsloven med tilhørende forskrifter gjelder så langt de passer for filialen.

Av *annet ledd* fremgår det at tillatelse bare kan gis til å drive virksomhet som tilsvarende virksomheten foretaket har tillatelse til å drive i hjemstaten, og bare dersom foretaket er undergitt betryggende tilsyn i hjemstaten. Før et utenlandsk forsikringsformidlingsforetak starter sin virksomhet, skal det også være etablert et tilfredsstillende samarbeid om tilsyn mellom tilsynsmyndighetene i foretakets hjemstat og Finanstilsynet.

Departementet kan i medhold av *tredje ledd* i forskrift gi regler som utfyller paragrafen her.

14.6 Kapittel 6. Kvalifikasjonskrav og vandelskrav (egnethetskrav)

Til § 6-1 Kvalifikasjonskrav for ledelsen i forsikringsmeglingsforetak og forsikringsagentforetak

Paragrafen svarer til Finanstilsynets utkast § 22 med enkelte språklige endringer og andre justeringer, og gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 10 nr. 1 og nr. 2 for ledelsen i forsikringsmeglingsforetak og forsikringsagentforetak.

Første ledd oppstiller kvalifikasjonskrav for ledelsen i et forsikringsmeglingsforetak og forsikringsagentforetak, og innebærer i hovedsak en videreføring av gjeldende rett. Personkretsen er likevel utvidet sammenlignet med någjeldende forsikringsformidlingslov ved at styremedlemmer og varamedlemmer omfattes av egnethetskrav. Dette forslaget er nærmere omtalt i avsnitt 6 i proposisjonen.

Kvalifikasjonskravet er utformet som et kvalitativt krav om at ledelsen til enhver tid skal ha nødvendige kvalifikasjoner og nødvendig yrkeserfaring til å kunne utøve stillingen eller vervet. Ledelsen må blant annet ha kunnskap om rammelovgivningen, herunder kravene til risikostyring og internkontroll. For styret vil kravet være oppfylt dersom styret som kollektiv har slik kompetanse. Kravet til daglig leder må også vurderes konkret, og avhenger om foretaket har faktiske ledere i tillegg.

Annnet ledd er ny sammenlignet med någjeldende forsikringsformidlingslov og har regler om etterutdanning. Bestemmelsen oppstiller et minstekrav om 15 timers årlig etterutdanning i tråd med direktivet artikkel 10 nr. 2. Etterutdanningen skal være relevant for den virksomhet som drives, og utdanningsopplegget må være godkjent av Finanstilsynet. Det påhviler foretakene å påse at etterutdanningen gjennomføres og dokumenteres. Foretakene må ved tilsyn kunne dokumentere at kravet til etterutdanning etterlevs.

Tredje ledd gir departementet kompetanse til å fastsette utfyllende forskrifter til paragrafen. Minstekrav til form og innhold på etterutdanningen og krav til dokumentasjon kan fastsettes i medhold av denne forskriftshjemmelen. Departementet kan også gi forskrifter som gjør unntak fra eller avgrenser reglene i paragrafen i medhold av forskriftshjemmelen.

Til § 6-2 Kvalifikasjonskrav for forsikringsmegler

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 23 med enkelte språklige endringer og andre justeringer.

ringer, og gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 10 nr. 1 og nr. 2 for ansatte i forsikringsmeglingsforetaket.

Første ledd oppstiller kvalifikasjonskrav for forsikringsmeglere. En forsikringsmegler er en ansatt som driver forsikringsformidling i foretaket. Loven er ikke til hinder for at foretaket ansetter personer som ikke oppfyller disse kravene i assistentstillinger eller lignende inntil kvalifikasjonskravene er oppfylt.

En forsikringsmegler skal til enhver tid ha den kunnskapen og kompetansen som er nødvendig for forsikringsmeglingsforetakets virksomhet. Kravet til nødvendig kunnskap og kompetanse innebærer at det må foretas en konkret vurdering av kvalifikasjoner opp mot hvilke forsikringsprodukter som formidles, og meglerens arbeidsoppgaver. Minstekrav til kunnskap og kompetanse vil etter forslaget fremgå av forskrifter.

Annet ledd er ny sammenlignet med nåværende forsikringsformidlingslov og har regler om etterutdanning. Bestemmelsen oppstiller et minstekrav om 15 timers årlig etterutdanning i tråd med direktivet artikkel 10 nr. 2. Etterutdanningen skal være relevant for den virksomhet som drives, og utdanningsopplegget må være godkjent av Finanstilsynet. Det påhviler foretakene å påse at etterutdanningen gjennomføres og dokumenteres. Foretakene må ved tilsyn kunne dokumentere at kravet til etterutdanning etterlevs.

Tredje ledd gir departementet kompetanse til å fastsette utfyllende forskrifter til paragrafen. Minstekrav til form og innhold på etterutdanningen og krav til dokumentasjon kan fastsettes i medhold av denne forskriftshjemmelen. Departementet kan i medhold av forskriftshjemmelen også gi forskrifter som gjør unntak fra eller avgrenser reglene i paragrafen.

Til § 6-3 Kvalifikasjonskrav for forsikringsagent

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 24 med enkelte språklige endringer, og gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 10 nr. 1 og nr. 2 for ansatte i forsikringsagentforetak.

Første ledd oppstiller kvalifikasjonskrav for forsikringsagenter. En forsikringsagent er en ansatt som driver forsikringsformidling i foretaket. Loven er ikke til hinder for at foretaket ansetter personer som ikke oppfyller disse kravene i assistentstillinger eller lignende inntil kvalifikasjonskravene er oppfylt.

En forsikringsagent skal til enhver tid ha den kunnskapen og kompetansen som er nødvendig for forsikringsagentforetakets virksomhet. Kravet

til nødvendig kunnskap og kompetanse innebærer at det må foretas en konkret vurdering av kvalifikasjoner opp mot hvilke forsikringsprodukter som formidles, og forsikringsagentens arbeidsoppgaver. Minstekrav til kunnskap og kompetanse vil etter forslaget fremgå av forskrifter.

Annet ledd er ny sammenlignet med nåværende forsikringsformidlingslov og har regler om etterutdanning. Bestemmelsen oppstiller et minstekrav om 15 timers årlig etterutdanning i tråd med direktivet artikkel 10 nr. 2. Etterutdanningen skal være relevant for den virksomhet som drives, og utdanningsopplegget må være godkjent av Finanstilsynet. Det påhviler foretakene å påse at etterutdanningen gjennomføres og dokumenteres. Foretakene må ved tilsyn kunne dokumentere at kravet til etterutdanning etterlevs.

Tredje ledd gir departementet kompetanse til å fastsette utfyllende forskrifter til paragrafen. Minstekrav til form og innhold på etterutdanningen og krav til dokumentasjon kan fastsettes i medhold av denne forskriftshjemmelen. Departementet kan i medhold av forskriftshjemmelen også gi forskrifter som gjør unntak fra eller avgrenser reglene i paragrafen.

Til § 6-4 Kvalifikasjonskrav for aksessoriske forsikringsagentforetak

Paragrafen svarer til Finanstilsynets utkast § 25 med enkelte språklige endringer, og gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 10 nr. 1 for aksessoriske forsikringsagentforetak.

Første ledd oppstiller kvalifikasjonskrav for ledelsen i aksessoriske forsikringsagentforetak. Bestemmelsen gjelder for daglig leder og andre personer i den faktiske ledelsen som er ansvarlig for forsikringsformidlingsvirksomheten.

Kvalifikasjonskravet er utformet som et kvalitativt krav om at ledelsen til enhver tid skal ha nødvendige kvalifikasjoner og nødvendig yrkeserfaringen til å utøve stillingen eller vervet.

Annet ledd fastsetter at andre personer i foretaket som er direkte beskjeftiget med forsikringsformidling til enhver tid skal ha den kunnskapen og kompetansen som er nødvendig for virksomheten som skal drives, herunder minst ha gjennomført tilfredsstillende opplæring godkjent av det forsikringsforetaket foretaket formidler forsikringsavtaler for. Bestemmelsen viderefører gjeldende kvalifikasjonskrav i aksessoriske forsikringsagentforetaket.

Tredje ledd gir departementet kompetanse til å fastsette utfyllende forskrifter til paragrafen. Departementet kan i medhold av forskriftshjem-

melen også gi forskrifter som gjør unntak fra eller avgrenser reglene i paragrafen.

Til § 6-5 Krav til hederligandel

Paragrafen svarer til Finanstilsynets utkast § 26 og gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 10 nr. 3 for forsikringsformidlingsforetak. Kravet til hederligandel er nærmere omtalt i proposisjonen avsnitt 6.5.5.

Første og annet ledd viderefører gjeldende krav til hederligandel og økonomisk vederheftighet, jf. någjeldende forsikringsformidlingslov §§ 3-3 og 7-2 og forskrift om aksessorisk forsikringsagentvirksomhet § 3.

Personer som er angitt i bestemmelsen skal ikke være dømt for straffbart forhold eller i stilling eller ved utøvelsen av andre verv ha utvist adferd som gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte. Disse skal heller ikke være under konkursbehandling, konkursskarantene eller gjeldsforhandling. Dette skal dokumenteres gjennom foreleggelse av politiattest etter politiregisterloven § 40, og gjennom bekreftelse fra Brønnøysundregistrene om at personen ikke er under konkursbehandling, konkursskarantene eller gjeldsforhandling.

En endring sammenlignet med gjeldende rett er at alle som er omfattet av kravet til hederligandel må fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40. Etter någjeldende regler nevnt ovenfor, skal det i aksessoriske forsikringsagentforetak kun legges frem en begrenset politiattest.

I *tredje ledd* er det fastsatt en forskriftshjemmel som gir departementet kompetanse til å gjøre unntak fra, avgrense eller utfylle bestemmelsene om hederligandel.

14.7 Kapittel 7. Forsikringer

Til § 7-1 Forsikringsplikt

Paragrafen regulerer forsikringsformidlingsforetakets forsikringsplikt og svarer i hovedsak til Finanstilsynets utkast § 27, men med enkelte justeringer i oppbygningen av paragrafen. Det er et vilkår for å kunne drive forsikringsformidling at kravene til forsikring er oppfylt, jf. § 3-4 første ledd bokstav d.

Etter *første ledd* har forsikringsformidlingsforetak plikt til å tegne forsikringer i samsvar med bestemmelsene i kapittel 7. Forsikringene må tegnes i et forsikringsforetak i en EØS-stat. Dette er

en videreføring av någjeldende forsikringsformidlingslov § 4-1.

Forsikringsplikten gjelder likevel ikke forsikringsagentforetak dersom forsikringsforetaket i avtalen med forsikringsagentforetaket har påtatt seg fullt ansvar for forsikringsagentforetakets erstatningsansvar, jf. *annet ledd*. Dette er i samsvar med någjeldende forsikringsformidlingslov § 7-5 første ledd.

Tredje ledd gir departementet hjemmel til å fastsette utfyllende regler i forskrift.

Til § 7-2 Hva forsikringene skal dekke

Paragrafen regulerer hva forsikringene skal dekke, og svarer til Finanstilsynets utkast § 28.

Første ledd fastslår at et forsikringsformidlingsforetak skal ha en ansvarsforsikring som dekker erstatningsansvar foretaket pådrar seg under utøvelsen av forsikringsformidlingsvirksomhet. Forsikringen skal dekke både simpel og grov uakt-somhet, men ikke forsett. Foretak som håndterer klientmidler, skal i tillegg tegne forsikring som dekker underslag av klientmidler, jf. *annet ledd*. Bestemmelsen viderefører någjeldende forsikringsformidlingslov § 4-2.

Departementet viser til at artikkel 10 nr. 7 i forsikringsdistribusjonsdirektivet legger opp til at forsikringssummen skal revideres hvert femte år. Departementet foreslår derfor at beløpskravene fastsettes i forskrift, jf. *tredje ledd*. Bestemmelsen gir hjemmel til å differensiere beløpene for små og store foretak.

Til § 7-3 Forsikringsdekningen

Paragrafen svarer til Finanstilsynets utkast § 29.

Første ledd fastsetter at det er forsikringsforetaket som forsikringsformidlingsforetaket er forsikret i på tidspunktet da skadelidte fremsetter krav om erstatning som er ansvarlig overfor skadelidte. Ansvar etter loven inntreer uavhengig av når den erstatningsbetingende handlingen fant sted. Tidspunktet for når kravet fremsettes, vil være avgjørende for hvilket forsikringsforetak som er ansvarlig overfor skadelidte. *Annet ledd* gir regler om når et erstatningskrav anses for fremsatt. Bestemmelsen viderefører § 4-3 i någjeldende forsikringsformidlingslov.

Tredje ledd klargjør hvilke rettigheter skadelidte har ved bortfall av en forsikring. Bestemmelsen fastslår at oppsigelse av forsikringene eller bortfall av forsikringene på annen måte, ikke gir virkning overfor skadelidte før en måned etter at Finanstilsynet har mottatt melding om bortfallet.

Dersom det er stilt ny forsikring før utløpet av denne perioden, gis bortfallet av forsikringen virkning fra det tidspunktet ny forsikring er stilt. Bestemmelsen samsvarer med någjeldende forsikringsformidlingslov § 4-5 tredje ledd.

Dersom forsikringsformidlingsvirksomheten opphører, er det viktig at kundene er sikret i noe tid etterpå mot tap som er oppstått ved foretakets utøvelse av forsikringsformidlingsvirksomheten. *Fjerde ledd* fastsetter at forsikringen skal dekke krav som fremsettes mot forsikringsformidlingsforetaket i inntil fem år etter at virksomheten opphører. Bestemmelsen viderefører någjeldende forsikringsformidlingslov § 4-5 fjerde ledd.

Departementet kan i forskrift gi utfyllende regler til paragrafen, jf. *femte ledd*.

Til § 7-4 Skadelidtes krav

Paragrafen svarer til Finanstilsynets utkast § 30.

Første ledd gir skadelidte rett til å kreve dekning direkte fra forsikringsforetak uten først å ha rettet krav mot forsikringsformidlingsforetaket. I dette ligger det at skadelidte kan holde seg til forsikringsforetaket med sitt krav om erstatning, uten å måtte gå veien om forsikringsformidlingsforetaket. Det er ingen betingelse at skadelidte på forhånd har varslet forsikringsformidlingsforetaket eller på annen måte trukket foretaket inn. Bestemmelsen medfører en rett for skadelidte, ikke en plikt. Bestemmelsen er ikke til hinder for at skadelidte holder seg til forsikringsformidlingsforetaket med sitt krav. Bestemmelsen viderefører någjeldende forsikringsformidlingslov § 4-5 første ledd.

Annet ledd fastsetter at forsikringsforetaket ikke kan gjøre gjeldende andre innsigelser overfor skadelidte enn de innsigelser forsikringsformidlingsforetaket selv har overfor skadelidte. Det innebærer at forsikringsforetaket fullt ut kan gjøre gjeldende de erstatningsrettslige innsigelser som forsikringsformidlingsforetaket kan gjøre gjeldende mot kravet fra skadelidte. Forsikringsforetakets kan imidlertid ikke gjøre gjeldende noen forsikringsrettslige innsigelser fra forsikringsforholdet med forsikringsformidlingsforetaket. Forsikringsforetaket vil likevel bare svare for ansvaret dersom det omfattes av forsikringens dekningsfelt og faller innenfor forsikringssummen. Dekningsfelt og forsikringssum må imidlertid være fastsatt slik at det erstatningsansvar forsikringsformidlingsforetaket er forpliktet til å holde ansvarsforsikret etter denne loven, er dekket. Bestemmelsen viderefører någjeldende forsikringsformidlingslov § 4-5 annet ledd.

I *tredje ledd* er departementet gitt hjemmel til å gi utfyllende regler i forskrift.

14.8 Kapittel 8. Krav til virksomheten i forsikringsformidlingsforetak

Til § 8-1 Forsvarlig virksomhet

Paragrafen setter overordnede krav til forsikringsformidlingsforetakets organisering og utforming av styrings- og kontrollordninger. Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 31 og er nærmere omtalt i avsnitt 7.2.

Krav til forsvarlig virksomhetsstyring er ikke en del av gjennomføringen av forsikringsdistribusjonsdirektivet, og gjeldende forsikringsformidlingslov har ikke tilsvarende regler om forsvarlig virksomhet. Paragrafen innebærer imidlertid at krav som følger av forskrift om risikostyring og internkontroll, lovfestes.

Første ledd fastsetter at forsikringsformidlingsforetaket skal organiseres og drives på en forsvarlig måte. Foretaket skal ha en klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling samt hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for risikostyring og internkontroll.

Det følger av *annet ledd* at foretaket skal ha tilstrekkelige og betryggende retningslinjer og rutiner for å sikre etterlevelse av foretakets plikter etter lov og forskrift. Foretaket skal også dokumentere at foretakets plikter etter loven her med forskrifter etterleves.

Tredje ledd fastslår at reglene i finansforetaksloven § 16-13 om produktstyring gjelder tilsvarende for forsikringsformidlingsforetak som produserer forsikringer. Dersom et forsikringsformidlingsforetak tilbyr eller anbefaler forsikringsprodukter som foretaket ikke har produsert, skal foretaket ha egnede rutiner og systemer for å innhente relevante opplysninger om forsikringsproduktet og produktets godkjenningsprosess og for å forstå egenskapene ved det enkelte forsikringsprodukt og den identifiserte målgruppen for produktet. Se nærmere omtale av reglene om produktstyring i avsnitt 7.4 i proposisjonen, samt spesialmerknaden til finansforetaksloven § 16-13. Det vises også til forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 25, som er utfyllt av kommisjonsforordning (EU) 2017/2358. Sistnevnte vil bli gjennomført i forskrift.

Kommisjonsforordningen (EU) 2017/2358 artikkel 3 nr. 1 fastsetter at en forsikringsformidler skal anses for å produsere et forsikringsprodukt når foretaket har en beslutningstakende rolle i forbindelse med utformingen og utviklin-

gen av produktet. Med beslutningstakende rolle menes her blant annet når forsikringsformidleren på egen hånd bestemmer de vesentligste egenskaper og de viktigste elementene ved et forsikringsprodukt, herunder forsikringsdekning, pris, målgruppe mv., se artikkel 3 nr. 2.

Det følger av *fjerde ledd* at departementet i forskrift kan gi utfyllende regler til paragrafen. Det kan eksempelvis være behov for å gi mer detaljerte regler om, eller regulere enkeltheter i, kravet til forsvarlig virksomhet i forskrift.

Til § 8-2 Krav til økonomi

Paragrafen inneholder krav til forsikringsformidlingsforetakets økonomi. Paragrafen er ikke en del av gjennomføringen av forsikringsdistribusjonsdirektivet, men svarer til Finanstilsynets lovutkast § 32.

Krav til forsikringsformidlingsforetakets økonomi skal bidra til å styrke den finansielle stillingen til foretakene, øke tilliten og ivareta tilsynshensyn. Bestemmelsen er utformet etter mønster av eiendomsmeglingsloven § 2-6 første ledd nr. 1 til 3. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 7.5 i proposisjonen.

Første ledd bokstav a har regler om likviditet, mens *bokstav b* fastslår at forsikringsformidlingsforetaket skal ha en egenkapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i foretaket. Et lignende krav følger av aksjelovgivningen, men vil etter lovforslaget gjelde for alle selskapsformer som forsikringsformidlingsvirksomheten kan organiseres i. *Bokstav c* krever at foretaket har en positiv egenkapital.

Annet ledd unntar enkeltpersonforetak fra kravene i bokstav b og c. Departementet viser til at kravet om å ha en forsvarlig egenkapital og kravet om å ha eiendeler som har en verdi som overstiger foretakets samlede forpliktelser, ikke passer like godt for virksomheter som er organisert som enkeltpersonforetak.

Departementet kan i medhold av tredje ledd gi forskrifter som utfyller, avgrenser eller gjør unntak fra reglene i paragrafen her.

Til § 8-3 Klientkonto

Paragrafen gir regler om klientkonto og bygger på Finanstilsynets utkast § 33. Paragrafen gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 10 nr. 6.

Første ledd fastsetter at klientmidler straks skal plasseres på klientkonto adskilt fra forsikringsformidlingsforetakets egne midler. Dette er en vide-

reføring av någjeldende forsikringsformidlingslov § 5-1.

Annet ledd gir departementet hjemmel til å gi utfyllende regler om klientkonto i forskrift. Departementet viser til at det i forskrift kan fastsettes regler om blant annet kontoavtalen, klientmidler og regler som gir Finanstilsynet anledning til å fatte vedtak om å sperre klientkontoen og overføre disposisjonsretten til personer som Finanstilsynet utpeker.

Til § 8-4 Særlige krav til forsikringsmeglingsforetak

Paragrafen svarer i hovedsak til Finanstilsynets utkast § 37, men med enkelte endringer i oppbygningen. Paragrafen viderefører i hovedsak gjeldende rett, jf. nedenfor.

Forsikringsmeglingsforetaket er forsikringstakers representant, og skal ivareta kundens interesser overfor forsikringsforetaket. Paragrafen inneholder særskilte krav til forsikringsmeglingsforetaket uavhengighet og opptreden.

Første ledd viderefører § 5-2 første ledd annet punktum og tredje ledd i någjeldende forsikringsformidlingslov. Bestemmelsen fastslår at forsikringsmeglingsforetak gjennom avtaler med forsikringsforetak eller på annen måte, ikke kan innrette seg slik at det kan påvirke forsikringsmeglingsforetakets uavhengighet. Forsikringsmeglingsforetaket må heller ikke opptre på en måte som er egnet til å skape tvil om dets stilling som uavhengig mellomledd.

Annet ledd svarer til § 5-2 annet ledd i gjeldende forsikringsformidlingslov. Det fremgår av bestemmelsen at forsikringsmeglingsforetak skal utvise tilbørlig aktsomhet ved valg av forsikringsgiver og fraråde oppdragsgiveren å bruke forsikringsgivere hvis evne til å oppfylle pliktene under forsikringer kan trekkes i tvil eller er ukjent.

Tredje ledd viderefører § 5-2 a annet ledd i gjeldende forsikringsformidlingslov. Bestemmelsen oppstiller et forbud mot at forsikringsmeglingsforetak mottar provisjon og/eller annen godtgjørelse for forsikringsformidlingen fra den forsikringsgiver som har overtatt den forsikringsavtalen et formidlingsoppdrag gjelder. Uttrykket «forsikringsgiver», som ble benyttet for å få frem at forbudet gjelder provisjon og annet vederlag fra både forsikringsforetak, banker, forvaltningsselskaper for verdipapirfond, pensjonsforetak og eventuelle andre foretak som kan direkte eller indirekte gi eller formidle forsikring, jf. omtale i spesialmerknaden til § 5-2 a i Ot.prp. nr. 24 (2007–2008), videreføres. Forbudet gjelder for vederlag

«for forsikringsformidlingen», det vil si for oppdrag som har relasjon til et konkret kundeforhold, og stenger ikke for at forsikringsmeglingsforetak kan utføre oppgaver for et forsikringsforetak, eksempelvis foredragsvirksomhet.

Fjerde ledd svarer til § 5-2 a tredje ledd i gjeldende forsikringsformidlingslov, og innebærer en videreføring av unntak fra provisjonsforbudet fastsatt i tredje ledd. Det vises til omtale i Ot.prp. nr. 24 (2007–2008) kapittel 2.6.

Departementet kan i medhold av *femte ledd* i forskrift gjøre unntak fra, avgrense eller utfylle bestemmelsene i paragrafen.

Til § 8-5 Underagenter

Paragrafen er ny sammenlignet med gjeldende forsikringsformidlingslov, og bygger på Finanstilsynets utkast § 34. Departementet viser til nærmere omtale i avsnitt 7.6.

Et underagentforetak er et foretak som ikke har avtale direkte med forsikringsforetaket, men som har formidlingsavtale med et annet agentforetak (hovedagenten). Bestemmelsen presiserer at et forsikringsagentforetak (hovedagenten) bare kan gi fullmakt til å opptre på vegne av forsikringsforetaket videre til annet agentforetak (underagenten) som oppfyller kravene i kapittel 3 i lovforslaget. Det innebærer at fullmakten bare kan gis til registrerte forsikringsagentforetak og aksessoriske forsikringsagentforetak, og til aksessoriske forsikringsagenter som oppfyller unntaksbestemmelsen i lovforslaget § 2-4 annet ledd.

Det vises til forsikringsdistributionsdirektivet artikkel 16 som fastsetter at et forsikringsformidlingsforetak bare kan benytte seg av tjenester fra registrerte forsikringsformidlingsforetak eller aksessoriske forsikringsagentforetak som er unntatt fra registrering.

Departementet kan i medhold av forskriftshjemmelen i *annet ledd* gi utfyllende regler om forsikringsagentforetakets bruk av underagenter.

Til § 8-6 Forsikringsforetak som kan overta forsikringsrisikoen

Paragrafen svarer til Finanstilsynets utkast § 38, og viderefører deler av någjeldende forsikringsformidlingslov § 5-3 og § 7-7.

Første ledd retter seg mot alle forsikringsformidlingsforetak. Bestemmelsen fastslår utgangspunktet om at forsikringer bare kan plasseres i forsikringsforetak med hovedsete i EØS-stat og i norsk filial av utenlandsk forsikringsforetak med

tillatelse etter finansforetaksloven § 5-6, sml. någjeldende forsikringsformidlingslov § 5-3 første ledd og § 7-7. Bestemmelsen må ses i sammenheng med konsesjonsreglene for å kunne drive forsikringsvirksomhet etter finansforetaksloven.

Lovpliktige skadeforsikringer kan bare plasseres i forsikringsforetak som oppfyller de krav som gjelder etter den særlige reguleringen av slike forsikringer.

Annet ledd åpner for at et forsikringsmeglingsforetak likevel kan megle skadeforsikring i næringsvirksomhet til et forsikringsforetak med hovedsete i stat utenfor EØS dersom forsikringen ikke gjelder lovpliktig yrkesskadeforsikring, lovpliktig ansvarsforsikring for motorkjøretøy eller lovpliktig ansvarsforsikring som gjelder erstatningsansvar for skade voldt ved atomskade eller av legemidler. Hva som er å anse som skadeforsikring i næringsvirksomhet følger av *tredje ledd*.

Dersom et forsikringsforetak med hovedsete utenfor EØS ikke har adgang til å drive forsikringsvirksomhet i Norge etter finansforetaksloven, vil forsikringsformidlingsloven som hovedregel ikke åpne for at et forsikringsagentforetak kan formidle forsikringer på vegne av forsikringsforetaket.

Departementet kan i medhold av *fjerde ledd* gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her, for eksempel fastsette nærmere regler eller gjøre unntak for angitte forsikringsavtaler eller forsikringsrisikoer og sette vilkår for slike unntak. Forskriftskompetansen er ikke begrenset til å gjelde forsikringer som megles av et forsikringsmeglingsforetak, men kan også benyttes for forsikringsagentvirksomhet. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 9.6 i proposisjonen.

Til § 8-7 Opplysningsplikt overfor Norsk Naturskadepool

Paragrafen viderefører § 5-6 i gjeldende forsikringsformidlingslov og svarer til Finanstilsynets utkast § 39.

Til § 8-8 Taushetsplikt

Paragrafen er ny sammenlignet med gjeldende rett, og svarer til Finanstilsynets utkast § 40. Forsikringsdistributionsdirektivet har ikke regler om taushetsplikt for forsikringsformidlingsforetak.

Første ledd presiserer at taushetsplikten innebærer at forsikringsformidlingsforetaket, herunder dets ansatte og tillitsvalgte, har en plikt til å

hindre at «uvedkommende» får adgang eller kjennskap til opplysninger. Hvem som ikke er «uvedkommende» må avgjøres konkret. Vurderingstemaet er om mottaker har et saklig og begrunnet behov for opplysningene. Videre er det presisert at taushetsplikten gjelder «personlige» og «forretningmessige» forhold. Det er samme rekkevidde av taushetsplikten som i finansforetaksloven § 16-2.

Taushetsplikten gjelder med mindre noe annet er bestemt i lov eller i forskrift. Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at opplysninger utleveres etter samtykke fra dem som har krav på taushet.

Departementet kan etter *annet ledd* i forskrifter gi utfyllende regler om taushetsplikt og om utlevering av opplysninger.

14.9 Kapittel 9. God forretningsskikk, styring og håndtering av interessekonflikter mv.

Til § 9-1 God forretningsskikk

Paragrafen er ny sammenlignet med gjeldende rett.

I *første ledd* oppstilles et overordnet krav til god forretningsskikk, som bygger på Finanstilsynets utkast § 35 første ledd. Kravet gjelder for alle forsikringsformidlingsforetak og tar opp i seg kravet til god meglerskikk etter någjeldende forsikringsformidlingslov § 5-2. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 8.1.5.1 i proposisjonen.

I medhold av *annet ledd* kan departementet i forskrift gi utfyllende regler om god forretningsskikk.

Til § 9-2 Kundebehandling, systemer og rutiner mv.

Paragrafen gir regler om forsikringsformidlingsforetakets kundebehandling, og er blant annet omtalt i avsnitt 8.1.5.2.

Første ledd er ny sammenlignet med Finanstilsynets høringsnotat og gjeldende forsikringsformidlingslov, men bygger på finansforetaksloven § 16-1 annet ledd. Bestemmelsen fastsetter at forsikringsformidlingsforetak skal ha systemer og rutiner for å sikre etterlevelse av regler om opplysningsplikt og om utforming av kundeavtaler gitt i eller i medhold av forsikringsavtaleloven.

Annet ledd bygger på Finanstilsynets utkast § 31 første ledd tredje punktum, og gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 14.

Bestemmelsen oppstiller krav til forsikringsformidlingsforetakets interne klagebehandling. Bestemmelsen er nærmere omtalt i avsnitt 8.3.

Forsikringsformidlingsforetakenes organisering av sin kundebehandling er en viktig side av foretakenes virksomhet. Departementet kan i medhold av *tredje ledd* fastsette utfyllende regler i forskrift om hvordan forsikringsformidlingsforetakene skal innrette og organisere sin kundebehandling, herunder stille krav til kundebehandling, dokumentasjon, regler om informasjon og rådgivning mv.

Til § 9-3 Styring og håndtering av interessekonflikter

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 35 annet ledd, jf. artikkel 27 og artikkel 28 i forsikringsdistribusjonsdirektivet. Reglene gjelder imidlertid ikke bare for forsikringsbaserte investeringsprodukter slik direktivet krever, men ved distribusjon av alle typer forsikringsprodukter. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 8.1.5.4 i proposisjonen.

I *første ledd* oppstilles det krav til forsikringsformidlingsforetakets organisering av virksomheten, jf. artikkel 27 i direktivet.

Etter *annet ledd* plikter foretaket å treffe alle egnede tiltak for å identifisere og for å hindre eller håndtere interessekonflikter mellom foretaket og kundene og kundene imellom. Det vises til artikkel 28 nr. 1 i direktivet.

Dersom tiltakene ikke med rimelig sikkerhet forhindrer risiko for at kundens interesser blir skadelidende, skal foretaket i god tid før forsikringsavtalen inngås tydelig opplyse kunden om mulige interessekonflikter og om tiltakene som er truffet for å redusere denne risikoen, jf. *tredje ledd*. Det vises til artikkel 28 nr. 2 i direktivet.

Fjerde ledd inneholder nærmere krav til opplysningsplikten i tråd med artikkel 28 nr. 3 i direktivet, mens *femte ledd* fastsetter at foretaket på forespørsel fra Finanstilsynet må kunne fremlegge dokumentasjon på hvilke mulige interessekonflikter som er identifisert og hvilke tiltak foretaket har gjennomført.

Sjette ledd gir blant annet departementet hjemmel til å gi utfyllende regler i forskrift. Departementet viser til at artikkel 27 og 28 i forsikringsdistribusjonsdirektivet er nærmere utfyllt av kommisjonsforordning (EU) 2017/2359, og at nivå 2-reglene kan gjennomføres i medhold av denne bestemmelsen.

Til § 9-4 Lønnsordning og vederlag

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 36, og gjennomfører artikkel 17 nr. 3 og artikkel 29 nr. 2 i forsikringsdistribusjonsdirektivet. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 8.1.5.5 i proposisjonen.

Det fremgår av *første ledd* at forsikringsformidlingsforetak ikke må avlønne ansatte eller evaluere ansattes prestasjoner på en slik måte at evnen til å påse at kundens interesser ivaretas på best måte, svekkes. Foretaket skal herunder ikke benytte avlønningsordninger, salgsmål eller andre insentiver som kan påvirke ansatte til å anbefale et bestemt forsikringsprodukt fremfor et annet forsikringsprodukt som er bedre egnet for kunden. «Avlønning» skal forstås i samsvar med artikkel 2 nr. 1 punkt 9 i direktivet.

Annet ledd inneholder regler om vederlag fra eller til andre enn kunden, som bygger på artikkel 29 nr. 2 i direktivet. Reglene er imidlertid utformet slik at de gjelder for distribusjon av alle typer forsikringsprodukter, og ikke bare forsikringsbaserte investeringsprodukter slik direktivet krever.

Et forsikringsformidlingsforetak kan bare motta vederlag fra eller yte vederlag til andre enn kunden dersom vederlaget ikke har en negativ innvirkning på kvaliteten på tjenesten til kunden og det ikke svekker foretakets evne til å opptre ærlig, redelig og profesjonelt i samsvar med kundens beste interesser. Dersom disse to vilkårene ikke er oppfylt, kan foretaket ikke motta vederlag fra eller yte vederlag til andre enn kunden. Dette er i tråd med artikkel 29 nr. 2 bokstav a og b.

«Vederlag» skal forstås i samsvar med artikkel 29 nr. 2, det vil si både penge- og naturalytelser, jf. også kommisjonsforordning (EU) 2017/2359 artikkel 2 som definerer «inducements». Artikkel 8 i samme forordning inneholder nærmere regler om hvordan foretakene skal vurdere om vederlaget ikke har en negativ innvirkning på kvaliteten på tjenesten til kunden. Det vises her til omtale i avsnitt 8.1.5.6.

Nivå 2-regler til bestemmelsen kan gjennomføres i medhold av forskriftshjemmelen gitt i *tredje ledd*. Departementet kan i forskrift også forby eller stille ytterligere krav til mottak av vederlag fra eller yting av vederlag til andre enn kunden i forbindelse med tegning, endring eller fornyelse av en forsikringsavtale, herunder i forbindelse med rådgivning om sammensetningen av en investeringsportefølje. Forskriftshjemmelen kan benyttes i særlige tilfeller for å kunne forby konkrete provisjoner eller situasjoner.

Til § 9-5 Behandling av tvister i klageorgan

Paragrafen svarer i hovedsak til Finanstilsynets utkast § 43. Paragrafen gir hjemmel til å fastsette regler om utenrettslig tvisteløsningsordning (klageorgan) i forskrift, og bygger på någjeldende forsikringsformidlingslov § 9-1. Det vises til forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 15.

Første ledd fastslår at forsikringsformidlingsforetak skal være tilsluttet en utenrettslig tvisteløsningsordning som fastsatt i forskrift av departementet. Det kan herunder fastsettes at forsikringsformidlingsforetaket skal være tilsluttet et godkjent klageorgan.

Annet ledd bygger på någjeldende forsikringsformidlingslov § 9-1 første ledd tredje og fjerde punktum. Her fremgår det at så lenge en sak er til behandling i klageorganet, kan en part ikke bringe saken inn for de alminnelige domstolene. En sak anses for å være til behandling fra det tidspunktet klageorganet mottok klagen. En sak som har vært behandlet i klageorganet, kan bringes inn for tingretten uten forutgående behandling i forliksrådet.

Departementet kan i medhold av *tredje ledd* fastsette forskrifter til paragrafen. Det kan herunder fastsettes utfyllende regler om organisering, sammensetning og finansiering av klageorganet.

14.10 Kapittel 10. Tilsyn, tilbakekall, sanksjoner, straff mv.

Til § 10-1 Tilsyn

Paragrafen svarer til Finanstilsynets utkast § 44 med enkelte språklige endringer og andre justeringer. Bestemmelsen viderefører § 9-2 i gjeldende forsikringsformidlingslov, og fastslår at Finanstilsynet fører tilsyn med overholdelse av bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven. Tilsynet føres i samsvar med bestemmelsene i loven her og finanstilsynsloven.

Til § 10-2 Pålegg om retting

Paragrafen svarer til Finanstilsynets utkast § 45, og er ny sammenlignet med gjeldende lov. Bestemmelsen er utarbeidet etter mønster av finansforetaksloven § 22-2 første ledd.

Etter *første ledd* kan Finanstilsynet gi pålegg om at forhold i strid med loven eller bestemmelser gitt i medhold av loven skal opphøre. Finanstil-

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

synet kan sette en frist for at forholdene bringes i samsvar med pålegget, jf. *annet punktum*.

Etter *annet ledd* kan Finanstilsynet gi pålegg om retting til norske forsikringsformidlingsforetak som har overtrådt regler i annen EØS-stat.

Til § 10-3 Tilbakekall av tillatelse og sletting av registrering

Paragrafen svarer til Finanstilsynets utkast § 46, og gir Finanstilsynet adgang til å kalle tilbake tillatelsen til forsikringsformidlingsforetak og slette forsikringsformidlingsforetak fra Finanstilsynets register. Reglene om tilbakekall av tillatelse og sletting fra registrering er forvaltningsmessige tiltak, og ikke administrative sanksjoner

I første ledd bokstav a til e gis ulike grunnlag for vedtak om tilbakekall av tillatelse og sletting av foretaket fra Finanstilsynets register.

I henhold til *bokstav a* kan Finanstilsynet tilbakekalle en tillatelse og slette et forsikringsformidlingsforetak fra Finanstilsynets register, dersom foretaket ikke gjør bruk av tillatelsen eller registreringen innen tolv måneder, gir uttrykkelig avkall på tillatelsen eller registreringen eller har opphørt å drive virksomhet i mer enn seks måneder. Tilsvarende gjelder dersom foretaket ikke lenger oppfyller vilkårene for tillatelse eller registrering i lovforslaget § 3-4, eller dersom foretaket har fått tillatelsen eller blitt registrert ved hjelp av uriktige opplysninger eller andre uregelmessigheter, jf. *bokstav b og c*. Videre kan Finanstilsynet tilbakekalle en tillatelse og slette et forsikringsformidlingsforetak fra Finanstilsynets register, dersom foretaket grovt eller gjentatte ganger har overtrådt bestemmelser gitt i eller i medhold av lov som gjelder for forsikringsformidlingsvirksomheten, eller ikke etterkommer pålegg gitt av Finanstilsynet eller annen tilsynsmyndighet, jf. *bokstav d og e*.

Etter *annet ledd* kan departementet i forskrift gi regler som utfyller paragrafen her.

Til § 10-4 Straff

Paragrafen bygger på Finanstilsynets utkast § 47, men med enkelte endringer. Paragrafen inneholder regler om straff for overtredelse av angitte regler i forsikringsformidlingsloven samt forskrifter som utfyller reglene når det i forskriften er fastsatt at overtredelse er straffbart. Strafferam-

men er bøter eller fengsel inntil 1 år. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 10.6 og någjeldende forsikringsformidlingslov § 9-5.

Første ledd retter seg mot den som forsettlig eller uaktsomt overtrer angitte bestemmelser som gjelder adgangen til å drive forsikringsformidlingsvirksomhet og krav til foretakets organisering og virksomhet. På linje med någjeldende forsikringsformidlingslov må brudd på god forretningsskikk være grove eller gjentatte, jf. *annet ledd*.

Til § 10-5 Finanstilsynets taushetsplikt mv.

Paragrafen er ny sammenlignet med gjeldende forsikringsformidlingslov.

Første ledd svarer til Finanstilsynets utkast § 48. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 11.5 og forsikringsdistributionsdirektivet artikkel 35 nr. 2 bokstav c.

Bestemmelsen gir regler om taushetsplikt for enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet når det gjelder hvem som har varslet om overtredelse av lovgivningen om forsikringsformidling. Taushetsplikten gjelder også identiteten til den fysiske personen opplysningene gjelder.

Annet ledd gjennomfører direktivet artikkel 32 nr. 1. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 10.6. *Første punktum* oppstiller taushetsplikt for enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet om opplysninger som omhandler tiltak og sanksjoner som knytter seg til overtredelse av bestemmelser i forsikringsformidlingsloven med forskrifter, dersom offentliggjøring kan skape alvorlig uro på finansmarkedene eller påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade. Henvisningen til «uvedkommende» tydeliggjør at bestemmelsen ikke er til hinder for å for eksempel utveksle opplysninger med tilsynsmyndigheter i andre land eller de europeiske finansstilsynsmyndighetene. Hvis vilkårene om alvorlig uro på finansmarkedene eller uforholdsmessig stor skade for de berørte partene faller bort, gjelder ikke taushetsplikten etter bestemmelsen lenger. I *annet punktum* er det fastsatt at reglene i forvaltningsloven § 13 og §§ 13 b til 13 e ikke gjelder for opplysninger som nevnt i første punktum.

I medhold av *tredje ledd* kan departementet i forskrift gi regler som utfyller paragrafen her.

14.11 Kapittel 11. Ikrafttredelsesregler og overgangsregler. Endringer i andre lover

Til § 11-1 Ikrafttredelse

Paragrafen slår fast at loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Bestemmelser i loven kan settes i kraft til ulik tid.

Til § 11-2 Overgangsregler

Paragrafen gir overgangsregler til den nye loven.

I *første ledd* slås det fast at forsikringsformidlingsforetak som driver virksomhet som omfattes av denne loven når den trer i kraft, senest innen ett år fra lovens ikrafttredelse må oppfylle kravene som følger av § 6-1 første ledd jf. § 6-5 og § 8-2.

Det følger av *annet ledd* at forsikringsforetak som fører eget agentregister må avvikle dette innen 6 måneder fra lovens ikrafttredelse.

Departementet kan gi overgangsregler, jf. *tredje ledd*. I overgangsreglene kan det gjøres unntak fra reglene i denne paragrafen.

Til § 11-3 Endringer i andre lover

Vedtakelse av ny forsikringsformidlingslov vil innebære et behov for å gjøre endringer i annen lovgivning.

I *nr. 1* slås det fast at § 7-4 i forsikringsvirksomhetsloven oppheves. Forsikringsforetakets forsikringsformidling er foreslått regulert i finansforetaksloven.

I *nr. 2* foreslås det å oppheve gjeldende forsikringsformidlingslov siden denne loven erstattes av ny forsikringsformidlingslov.

I *nr. 3* foreslås det endringer i finansforetaksloven, blant annet en ny del i kapittel 16 som inneholder regler om forsikringsdistribusjon.

Til finansforetaksloven § 5-5 tredje ledd

Tredje ledd utvides slik at reglene som gjelder for forsikringsdistribusjon i § 16-11 og §§ 16-13 til 16-16 gjøres gjeldende for foretak som driver grensekryssende virksomhet fra en annen EØS-stat.

Til finansforetaksloven § 16-11 Forsikringsdistribusjon

Paragrafen angir virkeområdet for kapittel 16 avsnitt II.

Første ledd fastslår at bestemmelsene gitt i og i medhold av § 16-11 til § 16-15 gjelder for for-

sikringsforetak som utøver forsikringsdistribusjon. Begrepet «forsikringsdistribusjon» skal forstås tilsvarende som i ny forsikringsformidlingslov, se forsikringsformidlingsloven § 1-3 annet og tredje ledd. Det vises til omtale i avsnitt 4.1.5 og 4.2.5 i proposisjonen. Videre er det av pedagogiske hensyn presisert at bestemmelsene gjelder for distribusjon av alle typer forsikringsprodukter, herunder gjenforsikringsprodukter, med mindre annet er bestemt i eller i medhold av loven.

Det følger av *annet ledd* at særskilte krav gjelder i tillegg dersom forsikringsforetaket opptrer som en formidler av forsikringer på vegne av et annet forsikringsforetak, jf. § 16-16. Forsikringsformidling skal forstås i samsvar med definisjonen i forsikringsformidlingsloven § 1-3.

Forskriftshjemmelen i *tredje ledd* åpner for at departementet i forskrift kan gi utfyllende regler om forsikringsdistribusjon. Det vil måtte fastsettes forskrifter i tråd med gjennomføringsbestemmelser (nivå 2-bestemmelser) fra EU-kommisjonen, som kan gis i medhold av denne forskriftshjemmelen. Departementet kan i forskrift også gjøre unntak for nærmere angitte forsikringer eller ved formidling til særskilte kundegrupper, for eksempel ved formidling av forsikringer som dekker store risikoer.

Til finansforetaksloven § 16-12 Krav til ansatte

Paragrafen gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 10 nr. 1 til 3 som fastsetter kvalifikasjonskrav og krav til hederligandel for ansatte i forsikringsforetak. Det er forsikringsforetaket som skal kontrollere kravene til egnethet for egne ansatte.

«Ansatte» er ikke definert direkte i lovteksten. Det skal forstås som personer som er direkte beskjeftiget med forsikringsdistribusjon. Det omfatter ikke bare kundebehandlere som distribuerer forsikringsprodukter, men også andre ansatte som på andre måter er direkte involvert i distribusjon. Det vises her til artikkel 10 nr. 2 femte avsnitt i forsikringsdistribusjonsdirektivet som angir at:

«Member States need not apply the requirements referred to in paragraph 1 and in the first subparagraph of this paragraph to all the natural persons working in an insurance or reinsurance undertaking, or insurance or reinsurance intermediary, who pursue the activity of insurance or reinsurance distribution, but Member States shall ensure that the relevant

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

persons within the management structure of such undertakings who are responsible for distribution in respect of insurance and reinsurance products and all other persons directly involved in insurance or reinsurance distribution demonstrate the knowledge and ability necessary for the performance of their duties.»

Tilsvarende følger også av artikkel 10 nr. 3 tredje avsnitt om vandelskrav:

«Member States need not apply the requirement referred to in the first subparagraph of this paragraph to all the natural persons who work in an insurance or reinsurance undertaking, or insurance or reinsurance intermediary provided that those natural persons are not directly involved in insurance or reinsurance distribution. Member States shall ensure that the persons within the management structure responsible for, and any staff directly involved in, insurance or reinsurance distribution fulfil that requirement.»

Det følger av *første ledd* hvilke krav ansatte som er direkte beskjeftiget med forsikringsdistribusjon skal oppfylle. Etter *bokstav a* skal den ansatte til enhver tid ha den kunnskapen og kompetansen som er nødvendig for å kunne utøve stillingen. Kravet til nødvendig kunnskap og kompetanse innebærer at det må foretas en konkret vurdering av kvalifikasjoner opp mot hvilke forsikringsprodukter som formidles, og den ansattes arbeidsoppgaver. *Bokstav b* har krav til hederligandel. Som et minstekrav skal vedkommende ikke være dømt for straffbart forhold eller i stilling eller ved utøvelsen av verv ha utvist adferd som gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen på en forsvarlig måte. *Bokstav c* oppstiller et minstekrav om 15 timers årlig etterutdanning i tråd med direktivet artikkel 10 nr. 2. Etterutdanningen skal være relevant for den virksomhet som drives, og utdanningsopplegget må være godkjent av Finanstilsynet. Det påhviler forsikringsforetaket å påse at etterutdanningen gjennomføres og dokumenteres.

Det følger av *annet ledd* at personer som er omfattet av første ledd, skal fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 og bekrefte fra Brønnøysundregistrene for at vedkommende ikke er under konkursbehandling, konkurskarantene eller gjeldsforhandling

Tredje ledd gir departementet hjemmel til i forskrift å gjøre unntak fra, avgrense eller utfylle bestemmelsene i paragrafen her. Forskriftshjem-

melen gir departementet kompetanse til å blant annet avgrense eller presisere hvem som omfattes av bestemmelsene, fastsette krav til kunnskap og kompetanse og gi regler om etterutdanning, herunder dokumentasjon. Departementet kan i medhold av denne forskriftshjemmelen gjøre unntak fra, avgrense eller utfylle reglene om hederligandel.

Til finansforetaksloven § 16-13 Produktstyring

Paragrafen fastsetter krav til forsikringsforetakets styring og håndtering av produkter. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 7.4 og forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 25. Utfyllende regler til artikkel 25 er gitt i kommisjonsforordning (EU) 2017/2358 som skal gjennomføres i forskrift.

I *første ledd* stilles det krav til produktgodkjenningsprosessen hos et forsikringsforetak. Det følger av *første punktum* at foretak som produserer forsikringsprodukter for salg til kunder, skal ha en hensiktsmessig prosess for godkjenning av det enkelte forsikringsprodukt og av vesentlige endringer i et eksisterende produkt før det markedsføres eller distribueres til kunder. Som en del av godkjenningsprosessen for produktet skal foretaket identifisere en målgruppe for det enkelte forsikringsprodukt, sikre at all relevant risiko for målgruppen er vurdert og at den planlagte distribusjonsstrategien er tilpasset målgruppen, jf. *annet punktum*. Foretaket skal gjennomføre rimelige tiltak for å sikre at forsikringsproduktet distribueres til den identifiserte målgruppen, jf. *tredje punktum*.

Etter *annet ledd første punktum* skal forsikringsforetaket forstå og regelmessig gjennomgå forsikringsproduktene som foretaket tilbyr eller markedsfører. Ved gjennomgangen skal foretaket ta i betraktning hendelser som kan få vesentlig innvirkning på den potensielle risikoen for den identifiserte målgruppen, vurdere om produktet fortsatt er forenlig med målgruppens behov og om foretakets distribusjonsstrategi fortsatt er hensiktsmessig, jf. *annet punktum*.

Tredje ledd første punktum fastslår at forsikringsforetaket skal gi distributørene tilgang til alle relevante opplysninger om forsikringsproduktet og godkjenningsprosessen, herunder opplysninger om den identifiserte målgruppen. Dersom et forsikringsforetak gir råd om eller anbefaler forsikringsprodukter som foretaket selv ikke har produsert, skal foretaket ha egnede rutiner og systemer for å innhente opplysninger om blant annet godkjenningsprosessen og for å forstå egen-skapene ved det enkelte forsikringsprodukt og

den identifiserte målgruppen for produktet, jf. *annet punktum*.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller paragrafen her, jf. *femte ledd*. I medhold av forskriftsbestemmelsen kan det fastsettes nivå 2-bestemmelser. I kommisjonsforordning (EU) 2017/2358 er det blant annet fastsatt nærmere regler om produktgodkjenningsprosessen, identifisering av målgruppen og produktgjennomgang.

Til finansforetaksloven § 16-14 Styring og håndtering av interessekonflikter ved forsikringsdistribusjon

Paragrafen inneholder krav til forsikringsforetakets styring og håndtering av interessekonflikter ved forsikringsdistribusjon. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 8.1.5.4 i proposisjonen, samt artikkel 27 og 28 i forsikringsdistribusjonsdirektivet. Sammenlignet med bestemmelsene i forsikringsdistribusjonsdirektivet, gjelder reglene her ved distribusjon av alle typer forsikringsprodukter, og ikke bare for forsikringsbaserte investeringsprodukter.

Paragrafen må ses i sammenheng med finansforetaksloven § 16-1 fjerde ledd som oppstiller krav til foretakets organisering av virksomheten for å redusere risikoen for interessekonflikter, jf. forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 27. Dersom tiltakene ikke med rimelig sikkerhet forhindrer risiko for at kundens interesser blir skadelidende, skal foretaket i god tid før forsikringsavtalen inngås tydelig opplyse kunden om mulige interessekonflikter og om tiltakene som er truffet for å redusere denne risikoen, jf. *første ledd*.

Annet ledd inneholder nærmere krav til opplysningsplikten, mens *tredje ledd* fastsetter at foretaket på forespørsel fra Finanstilsynet må kunne fremlegge dokumentasjon på hvilke mulige interessekonflikter som er identifisert og hvilke tiltak foretaket har gjennomført.

Fjerde ledd gir departementet hjemmel til å gi utfyllende forskrifter til paragrafen. Departementet viser til at artikkel 27 og 28 i forsikringsdistribusjonsdirektivet er nærmere utfyllt av kommisjonsforordning (EU) 2017/2359, og at nivå 2-reglene kan gjennomføres i medhold av denne bestemmelsen.

Til finansforetaksloven § 16-15 Lønnsordning og vederlag ved forsikringsdistribusjon

Paragrafen har regler om lønnsordning og vederlag fra eller til andre enn kunden ved forsikrings-

distribusjon. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 8.1.5.5 og 8.1.5.6 i proposisjonen samt artikkel 17 nr. 3 og artikkel 29 nr. 2 i forsikringsdistribusjonsdirektivet. Det vises også til nærmere omtale i spesialmerknaden til § 9-4 til ny forsikringsformidlingslov.

Det fremgår av *første ledd* at et forsikringsforetak ikke må avlønne ansatte eller evaluere ansattes prestasjoner på en slik måte at evnen til å påse at kundens interesser ivaretas på best måte, svekkes. Foretaket skal herunder ikke benytte avlønningsordninger, salgsmål eller andre insentiver som kan påvirke ansatte til å anbefale et bestemt forsikringsprodukt fremfor et annet forsikringsprodukt som er bedre egnet for kunden. «Avlønningsordning» skal forstås i samsvar med artikkel 2 nr. 1 punkt 9.

Annet ledd inneholder regler om vederlag fra eller til andre enn kunden, som bygger på artikkel 29 nr. 2 i direktivet. Reglene er imidlertid utformet slik at de gjelder for distribusjon av alle typer forsikringsprodukter, og ikke bare forsikringsbaserte investeringsprodukter slik direktivet krever.

Et forsikringsforetak kan bare motta vederlag fra eller yte vederlag til andre enn kunden dersom vederlaget ikke har en negativ innvirkning på kvaliteten på tjenesten til kunden og det ikke svekker foretakets evne til å opptre ærlig, redelig og profesjonelt i samsvar med kundens beste interesser. Dersom disse to vilkårene ikke er oppfylt, kan foretaket ikke motta vederlag fra eller yte vederlag til andre enn kunden. Dette er i tråd med artikkel 29 nr. 2 bokstav a og b.

«Vederlag» skal forstås i samsvar med artikkel 29 nr. 2, det vil si både penge- og naturalytelser, jf. også kommisjonsforordning (EU) 2017/2359 artikkel 2 som definerer «inducements». Artikkel 8 i samme forordning inneholder nærmere regler om hvordan foretakene skal vurdere om vederlaget ikke har en negativ innvirkning på kvaliteten på tjenesten til kunden.

I medhold av *tredje ledd* kan departementet i forskrift gjøre unntak fra, avgrense eller utfylle bestemmelsene i paragrafen her. Departementet kan blant annet forby eller stille ytterligere krav til mottak av vederlag fra eller yting av vederlag til andre enn kunden i forbindelse med tegning, endring eller fornyelse av en forsikringsavtale, herunder i forbindelse med rådgivning om sammensetningen av en investeringsportefølje. Forskriftshjemmelen kan også benyttes til å avklare forholdet til annet regelverk, for eksempel regler om godtgjørelsesordninger.

Til finansforetaksloven § 16-16 Forsikringsformidling

Paragrafen synliggjør at et forsikringsforetak har adgang til å formidle forsikringer på vegne av et annet forsikringsforetak, jf. *første ledd*. Et forsikringsforetak som formidler forsikringer, må også oppfylle kravene som følger av § 16-11 til § 16-15.

Det følger av artikkel 3 nr. 1 annet avsnitt i forsikringsdistribusjonsdirektivet at forsikringsforetak og deres ansatte ikke behøver å bli registrert. Departementet foreslår ikke registreringsplikt for forsikringsforetak som opptre som formidler i denne proposisjonen. I medhold av *annet ledd* kan departementet i forskrift gi regler om blant annet virksomheten til forsikringsforetak som formidler forsikringer og fastsette plikter for foretaket. I medhold av denne bestemmelsen kan departementet herunder bestemme om deler av lov om forsikringsformidling skal få anvendelse på foretaket, se også ny forsikringsformidlingslov § 1-4 annet ledd.

Til finansforetaksloven § 22-7 Finanstilsynets taushetsplikt mv.

Første ledd gjennomfører forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 35 nr. 2 bokstav c, og er nærmere omtalt i avsnitt 11.

Bestemmelsen gir regler om taushetsplikt for enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet når det gjelder hvem som har varslet om overtredelse av lovgivningen. Bestemmelsen er således ikke avgrenset til gjennomføringen av forsikringsdistribusjonsdirektivet. Taushetsplikten gjelder også identiteten til den fysiske personen opplysningene gjelder.

Annet ledd er nærmere omtalt i avsnitt 10.6 i proposisjonen. *Første punktum* oppstiller taushetsplikt for enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet om opplysninger som omhandler tiltak og sanksjoner som knytter seg til overtredelse av bestemmelser i finansforetaksloven med forskrifter, dersom offentliggjøring kan skape alvorlig uro på finansmarkedene eller påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade. Bestemmelsen er således ikke avgrenset til gjennomføringen av forsikringsdistribusjonsdirektivet. Henvisningen til «uvedkommende» tydeliggjør at bestemmelsen ikke er til hinder for å for eksempel utveksle opplysninger med tilsynsmyndigheter i andre land eller de europeiske finanstilsynsmyndighetene. Hvis vilkårene om alvorlig uro på finansmarkedene eller uforholdsmessig stor skade for de berørte partene faller bort, gjelder ikke taushetsplikten etter bestemmelsen lenger. I *annet punktum* er det fastsatt at reglene i forvaltningsloven § 13 og §§ 13 b til 13 e ikke gjelder for opplysninger som nevnt i første punktum.

I medhold av *tredje ledd* kan departementet i forskrift gi utfyllende regler om taushetsplikt.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411 i samsvar med et vedlagt forslag.

A

Forslag til lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven)

Kapittel 1. Formål, virkeområde mv.

§ 1-1 *Formål*

Formålet med loven er å legge til rette for at formidling av forsikringsavtaler skjer på en sikker, ordnet og effektiv måte, og bidra til at forsikrings-takere inngår forsikringsavtaler i samsvar med sine forsikringsbehov.

§ 1-2 *Virkeområde*

Loven gjelder for forsikringsformidling i Norge, samt norske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet i utlandet. Loven gjelder for formidling av alle typer forsikringsavtaler, herunder gjenforsikringsavtaler, med mindre annet er bestemt i lov eller i medhold av lov.

For utenlandske forsikringsformidlere som driver eller skal drive virksomhet her i riket gjennom filial eller ved grensekryssende virksomhet, gjelder loven i den utstrekning det følger av kapittel 5.

Kongen kan i forskrift gi regler om i hvilken utstrekning loven skal gjøres gjeldende for Norges økonomiske sone og for Svalbard, Jan Mayen og bilandene. Kongen kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forholdene.

§ 1-3 *Forsikringsformidling*

Med forsikringsformidling menes ervervsmessig mellomleddsvirksomhet som består i å utøve forsikringsdistribusjon.

Som forsikringsdistribusjon regnes

- å legge frem, gi råd om, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av forsikringsavtaler, eller inngå slike avtaler, eller å bistå ved forvaltningen eller gjennomføringen av slike avtaler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle
- å levere opplysninger om en eller flere forsikringsavtaler i overensstemmelse med kundens valgte kriterier via et nettsted eller andre medier, herunder utarbeidelse av en prioritert liste over forsikringsavtaler som omfatter pris- og produktsammenligninger eller prisrabatter på en forsikringsavtale, hvis kunden er i stand

til å direkte eller indirekte å inngå en forsikringsavtale ved å bruke nettsted eller andre medier.

Som forsikringsdistribusjon regnes ikke

- virksomhet som består i å gi opplysninger ved enkelte anledninger som ledd i annen yrkesvirksomhet, dersom formålet ikke er å bistå kunden med inngåelse eller gjennomføring av en forsikringsavtale
- virksomhet som kun består i å formidle generell informasjon om forsikringsprodukter eller skape kontakt med forsikringsforetak, dersom formålet ikke er å bistå kunden med inngåelse eller gjennomføring av en forsikringsavtale
- ervervsmessig virksomhet som ivaretar administrasjonen av et forsikringsforetaks skadebehandling, eller taksering og sakkyndig vurdering av skader.

Finanstilsynet avgjør i tvilstilfelle om en virksomhet driver forsikringsformidling.

§ 1-4 *Unntak fra loven*

Loven gjelder ikke for forsikringsformidling som utøves av et forsikringsforetak, med mindre annet er bestemt i lov eller i medhold av lov.

Departementet kan i særskilte tilfeller unnta foretak fra en eller flere av bestemmelsene i loven og sette vilkår for slike unntak. Departementet kan i forskrift gi regler om at en eller flere av bestemmelsene i loven ikke skal gjelde for foretak, ved formidling av nærmere angitte forsikringer eller til særskilte kundegrupper.

§ 1-5 *Forskrifter*

Departementet kan i forskrift gi regler om gjennomføring, utfylling og avgrensning av loven.

Kapittel 2. De ulike typer forsikringsformidling

§ 2-1 *Forsikringsmegling*

Med forsikringsmegling menes forsikringsformidling som består i å gi kunden råd ut fra en analyse av et så stort antall av de på markedet disponible forsikringsløsninger som mulig, eller å presentere kunden for forsikringsløsninger fra et eller

flere forsikringsforetak, uten at det er inngått uttrykkelig avtale med forsikringsforetakene om dette.

§ 2-2 *Gjenforsikringsmegling*

Med gjenforsikringsmegling menes forsikringsformidling som består i å gi et forsikringsforetak råd i forbindelse med inngåelse av gjenforsikringsavtaler ut fra en analyse av et så stort antall av de på markedet disponible forsikringsløsninger som mulig, eller å presentere forsikringsforetak for forsikringsløsninger fra et eller flere gjenforsikringsforetak, uten at det er inngått uttrykkelig avtale med gjenforsikringsforetak om dette.

§ 2-3 *Forsikringsagentvirksomhet*

Med forsikringsagentvirksomhet menes forsikringsformidling på vegne av ett eller flere forsikringsforetak, der forsikringsagenten handler fullt og helt på forsikringsforetakets ansvar for de forsikringene som formidles.

§ 2-4 *Aksessorisk forsikringsagentvirksomhet*

Med aksessorisk forsikringsagentvirksomhet menes forsikringsformidling som består i å tilby forsikringsavtaler på vegne av ett eller flere forsikringsforetak, og der følgende vilkår er oppfylt:

- Foretaket som yter forsikringsformidling er ikke bank, kredittforetak eller verdipapirforetak.
- Foretaket utøver ikke forsikringsformidling som hovedvirksomhet.
- Foretaket formidler kun forsikringsavtaler som utgjør et supplement til en vare eller tjeneste.
- Forsikringsavtalene som nevnt i bokstav c omfatter ikke livs- eller ansvarsforsikring, med mindre dette er et supplement til den vare eller tjenesteytelse som formidleren tilbyr som sitt hovederhverv.

Kravet om registrering etter § 3-1 gjelder ikke for aksessorisk forsikringsagentvirksomhet som består i å formidle forsikringer hvor

- avtalen utgjør et supplement til en vare eller tjeneste levert av formidleren, og som dekker risikoen for funksjonssvikt, tap av eller skade på varen eller at en tjeneste ikke kan benyttes, eller skade på eller tap av bagasje og andre risikoer i forbindelse med en reise bestilt hos formidleren
- årlig premiebeløp overstiger ikke et beløp som svarer til 600 euro, eller 200 euro dersom forsikringsavtalen utgjør et supplement til en tjeneste som nevnt i bokstav a og varigheten på tjenesten er tre måneder eller kortere.

Kapittel 3. Vilkår for å drive forsikringsformidling, søknad, tildeling mv.

§ 3-1 *Adgang til å drive forsikringsformidling*

Forsikringsformidling kan bare drives av foretak som har tillatelse til å drive forsikringsmegling eller gjenforsikringsmegling eller er registrert som forsikringsagentforetak eller aksessorisk forsikringsagentforetak i Finanstilsynets virksomhetsregister, med mindre annet er bestemt i lov eller i medhold av lov.

§ 3-2 *Søknad om å drive forsikringsformidling*

Søknad om å drive forsikringsformidling sendes til Finanstilsynet. Søknaden skal angi hva det søkes om, og skal inneholde de opplysninger som må anses å være av betydning for behandlingen av søknaden, herunder

- dokumentasjon for at foretaket oppfyller kravene i § 3-4
- en beskrivelse av hvilke forsikringer foretaket skal formidle
- opplysninger om fysiske og juridiske personer som har eierandeler i foretaket på over 10 prosent, samt størrelsen på eierandelene
- opplysninger om identiteten til fysiske og juridiske personer som må anses å ha nære forbindelser med foretaket, jf. finanstilsynsloven § 3a annet ledd annet punktum med tilhørende forskrifter
- opplysninger om at forhold som nevnt i bokstav c og d ikke er til hinder for Finanstilsynets mulighet til å føre effektivt tilsyn med virksomheten.

Søknaden skal behandles innen tre måneder etter at den er mottatt. Dersom søknaden ikke inneholder de opplysningene som er nødvendige for Finanstilsynets vurdering av søknaden, regnes fristen fra det tidspunktet slike opplysninger ble mottatt av Finanstilsynet.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 3-3 *Registrering som forsikringsagentforetak eller aksessorisk forsikringsagentforetak, kontroll av vilkår mv.*

For foretak som har avtale om formidling av forsikringer med forsikringsforetak eller forsikringsforetakets agenter, skal forsikringsforetaket påse at vilkårene for registrering i § 3-4 er oppfylt. Dersom vilkårene er oppfylt, skal forsikringsforetaket gi en bekreftelse til foretaket.

Ved søknad om registrering som forsikringsagentforetak eller aksessorisk forsikringsagentforetak skal foretaket vedlegge bekreftelse som

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

nevnt i første ledd som dokumentasjon for at vilkårene for registrering er oppfylt. Finanstilsynet kan be om utfyllende informasjon av betydning for Finanstilsynets vurdering av søknaden.

Departementet kan i forskrift gi regler om forsikringsforetakets bekreftelse, opphør av agentavtalen og oppbevaring av dokumentasjon.

§ 3-4 Tillatelse, registrering, vilkår mv.

Finanstilsynet kan etter søknad gi et foretak tillatelse til å drive forsikringsmegling eller gjenforsikringsmegling eller registrere et foretak som forsikringsagentforetak eller aksessorisk forsikringsagentforetak. Det kan settes vilkår for tillatelsen eller registreringen. Finanstilsynet kan bare gi tillatelse til eller registrere foretak som oppfyller følgende vilkår:

- Foretaket er organisert som aksjeselskap, allmennaksjeselskap, ansvarlig selskap, sparebank, forening eller enkeltpersonforetak.
- Foretaket har fullt innbetalt aksjekapital på søknadstidspunktet, dersom virksomheten er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap.
- Foretaket er ikke under konkursbehandling.
- Foretaket oppfyller kravene til forsikring i kapittel 7.
- Styret, daglig leder og andre personer i den faktiske ledelsen av formidlingsvirksomheten samt forsikringsmeglere og forsikringsagenter oppfyller kravene til egnethet i kapittel 6.

Finanstilsynet kan nekte tillatelse eller registrering dersom det foreligger forhold som er egnet til å hindre et effektivt tilsyn med forsikringsformidlingsforetaket.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 3-5 Igangsetting av virksomhet

Forsikringsformidling kan ikke igangsettes før foretaket er oppført i Finanstilsynets virksomhetsregister.

Kapittel 4. Norske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet i utlandet

§ 4-1 Etablering av filial i annen EØS-stat

Før et norsk forsikringsformidlingsforetak kan etablere filial eller annen permanent tilstedeværelse i en annen EØS-stat, skal foretaket gi Finanstilsynet melding om dette.

Meldingen skal minst inneholde

- opplysninger om hvilken EØS-stat foretaket har til hensikt å etablere filial i og filialens adresse
- navn på personene som utgjør filialens ledelse
- en virksomhetsplan som beskriver tjenestene foretaket har til hensikt å utøve og filialens organisering.

Finanstilsynet skal sende melding om filialetablering til vertslandet innen én måned etter at meldingen om filialetablering er mottatt, med mindre det er grunn til å anta at forsikringsformidlingsforetakets organisering eller finansielle situasjon ikke er forsvarlig i forhold til den planlagte virksomheten.

Forsikringsformidlingsforetaket kan igangsette virksomheten én måned etter at vertslandet har mottatt melding fra Finanstilsynet om filialetableringen, med mindre Finanstilsynet bekrefter at virksomheten kan igangsettes på et tidligere tidspunkt. Slik bekreftelse kan bare gis hvis Finanstilsynet er meddelt hvilket regelverk som skal gjelde for virksomheten.

Forsikringsformidlingsforetaket skal gi melding til Finanstilsynet om enhver endring i forhold som nevnt i annet ledd senest én måned før endringen gjennomføres.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 4-2 Grensekryssende virksomhet i annen EØS-stat

Før et norsk forsikringsformidlingsforetak kan tilby grensekryssende tjenester i en annen EØS-stat, skal foretaket gi Finanstilsynet melding om dette.

Meldingen skal minst inneholde

- opplysninger om hvilken EØS-stat foretaket har til hensikt å utøve virksomhet i
- en virksomhetsplan som beskriver tjenestene foretaket har til hensikt å utøve.

Finanstilsynet skal sende meldingen til vertsstatens tilsynsmyndighet innen én måned etter at meldingen er mottatt. Forsikringsformidlingsforetaket kan igangsette virksomheten når vertslandet har mottatt melding fra Finanstilsynet. Finanstilsynet skal samtidig opplyse hvor formidlingsforetaket kan finne informasjon om regelverk som vil gjelde for virksomheten.

Foretaket skal gi melding til Finanstilsynet om enhver endring i forhold som nevnt i annet ledd senest én måned før endringen gjennomføres.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 4-3 *Norske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet utenfor EØS*

Et norsk forsikringsformidlingsforetak som ønsker å drive virksomhet i en stat som ikke omfattes av EØS-avtalen, skal gi Finanstilsynet melding om dette.

Finanstilsynet kan forby formidling av forsikringer til forsikringsforetak med hovedsete i en stat utenfor EØS dersom forsikringen har vilkår eller premier som Finanstilsynet finner å være ubetryggende eller urimelige.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her. Departementet kan herunder gi regler om hva meldingen skal inneholde, Finanstilsynets behandling av meldingen og stille krav til virksomheten som forsikringsformidlingsforetaket driver i utlandet.

Kapittel 5. Utenlandske forsikringsformidlingsforetaks virksomhet i Norge

§ 5-1 *Filial av forsikringsformidlingsforetak registrert i en annen EØS-stat*

Forsikringsformidlingsforetak som er registrert i en annen EØS-stat, kan gjennom filial her i riket drive virksomhet som foretaket kan drive etter tillatelsen i hjemstaten. Filialen kan etableres én måned etter at Finanstilsynet har mottatt følgende opplysninger fra tilsynsmyndighetene i forsikringsformidlingsforetakets hjemstat:

- foretakets navn, adresse og eventuelt foretaksnummer
- hvilken forsikringsformidlingskategori tillatelsen omfatter og, der det er relevant, navnet på forsikringsforetaket foretaket opptrer på vegne av
- hvilke forsikringsklasser forsikringsformidlingen omfatter
- postadresse i Norge
- navn på personene som skal inngå i ledelsen av filialen.

Finanstilsynet skal innen én måned etter at opplysningene er mottatt fra tilsynsmyndigheten i forsikringsformidlingsforetakets hjemstat, gi tilsynsmyndigheten i hjemstaten melding om at filialen kan etableres, og samtidig gi en oversikt over hvilke regler som vil gjelde for virksomheten her i riket. Etablerer foretaket filial eller tilsvarende etablering som omfattes av lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak, må foretaket registrere denne i Foretaksregisteret før virksomheten kan igangsettes.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her. Departementet kan herunder gi regler om hvilke opplysninger Finanstilsynet skal motta fra tilsynsmyndighetene i forsikringsformidlingsforetakets hjemstat.

§ 5-2 *Anvendelse av regler om etablering av filial*

Lovens bestemmelser om filialetablering i § 5-1 gjelder enhver permanent tilstedeværelse som et forsikringsformidlingsforetak med hovedsete i annen EØS-stat har her i riket. Dette gjelder likevel ikke hvis det etableres et eget forsikringsformidlingsforetak i Norge.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller paragrafen her, herunder om hva slags virksomhet som er omfattet av reglene om etablering av filial.

§ 5-3 *Grensekryssende virksomhet fra forsikringsformidlingsforetak registrert i en annen EØS-stat*

Forsikringsformidlingsforetak som er registrert i annen EØS-stat, kan drive grensekryssende virksomhet her i riket i den utstrekning foretaket har tillatelse i hjemstaten. Foretaket kan starte virksomheten her i riket straks Finanstilsynet har mottatt melding fra tilsynsmyndighetene i foretakets hjemstat med følgende opplysninger:

- foretakets navn, adresse og eventuelt foretaksnummer
- hvilken forsikringsformidlingskategori tillatelsen omfatter, og, der det er relevant, navnet på forsikringsforetaket foretaket opptrer på vegne av
- hvilke forsikringsklasser forsikringsavtalene som skal formidles omfatter.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 5-4 *Virksomhet i forsikringsformidlingsforetak registrert i en annen EØS-stat*

For filial som etter reglene i § 5-1 driver forsikringsformidling her i riket, gjelder bestemmelsene gitt i og i medhold av kapittel 1, § 8-1 tredje ledd, §§ 8-4, 8-8, 9-1, 9-3, 9-4, 10-1, 10-2 og 10-4.

For forsikringsformidlingsforetak som etter reglene i § 5-3 driver grensekryssende virksomhet her i riket, gjelder bestemmelsene gitt i og i medhold av kapittel 1, § 8-1 tredje ledd, §§ 8-4, 8-8, 9-1, 9-3, 9-4, 10-1, 10-2 og 10-4.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her. Departementet kan i forskrift og i enkeltvedtak gjøre unntak dersom foretakets virk-

somhet er regulert av tilsvarende bestemmelser fastsatt av myndighetene i hjemstaten.

§ 5-5 *Forsikringsformidlingsforetak med hovedsete utenfor EØS*

Forsikringsformidlingsforetak med hovedsete utenfor EØS kan etter særskilt tillatelse fra Finanstilsynet etablere filial her i riket. Bestemmelsene gitt i og i medhold av loven her gjelder tilsvarende for filialen så langt de passer.

Tillatelse etter første ledd første punktum kan bare omfatte virksomhet som tilsvarende virksomheten foretaket har tillatelse til å drive i hjemstaten, og bare dersom foretaket er undergitt betryggende tilsyn i hjemstaten. Før et utenlandsk forsikringsformidlingsforetak starter sin virksomhet her i riket, skal det være etablert et tilfredsstillende samarbeid om tilsyn mellom tilsynsmyndighetene i foretakets hjemstat og Finanstilsynet.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

Kapittel 6. Kvalifikasjonskrav og vandelskrav (egnetthetskrav)

§ 6-1 *Kvalifikasjonskrav for ledelsen i forsikringsmeglingsforetak og forsikringsagentforetak*

Styremedlemmer, varamedlemmer, daglig leder og andre personer i den faktiske ledelsen av forsikringsformidlingsvirksomheten skal til enhver tid ha nødvendige kvalifikasjoner og nødvendig yrkeserfaring til å utøve stillingen eller vervet.

Daglig leder og andre personer i den faktiske ledelsen av forsikringsformidlingsvirksomheten skal årlig gjennomføre minst 15 timer etterutdanning som er relevant for virksomheten, og som er godkjent av Finanstilsynet. Etterutdanningen skal dokumenteres.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her. Departementet kan herunder fastsette krav til kunnskap og kompetanse for ledelsen og gi regler om etterutdanning.

§ 6-2 *Kvalifikasjonskrav for forsikringsmegler*

En forsikringsmegler skal til enhver tid ha den kunnskapen og kompetansen som er nødvendig for forsikringsmeglingsforetakets virksomhet, og skal minst oppfylle kravene til kunnskap og kompetanse i forskrift fastsatt i medhold av tredje ledd.

Forsikringsmeglingsforetaket skal påse at meglere i foretaket årlig gjennomfører minst 15 timer etterutdanning som er relevant for virksom-

heten, og som er godkjent av Finanstilsynet. Etterutdanningen skal dokumenteres.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her. Departementet kan herunder fastsette krav til kunnskap og kompetanse og gi regler om etterutdanning.

§ 6-3 *Kvalifikasjonskrav for forsikringsagent*

En forsikringsagent skal til enhver tid ha den kunnskapen og kompetansen som er nødvendig for forsikringsagentforetakets virksomhet, og skal minst oppfylle kravene til kunnskap og kompetanse i forskrift fastsatt i medhold av tredje ledd.

Forsikringsagentforetaket skal påse at agenter i foretaket årlig gjennomfører minst 15 timer etterutdanning som er relevant for virksomheten, og som er godkjent av Finanstilsynet. Etterutdanningen skal dokumenteres.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her. Departementet kan herunder fastsette krav til kunnskap og kompetanse og gi regler om etterutdanning.

§ 6-4 *Kvalifikasjonskrav for aksessoriske forsikringsagentforetak*

I et aksessorisk forsikringsagentforetak skal daglig leder og andre personer i den faktiske ledelsen som er ansvarlig for forsikringsformidlingsvirksomheten, til enhver tid ha nødvendige kvalifikasjoner og nødvendig yrkeserfaring til å utøve forsikringsformidlingsoppgavene.

Andre personer som er direkte beskjeftiget med forsikringsformidling, skal til enhver tid ha den kunnskapen og kompetansen som er nødvendig for virksomheten som skal drives, herunder minst ha gjennomført tilfredsstillende opplæring godkjent av det forsikringsforetaket som foretaket formidler forsikringsavtaler for.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 6-5 *Krav til hederlig vandel*

Person som nevnt i §§ 6-1 til 6-4 skal ikke være dømt for straffbart forhold eller i stilling eller ved utøvelsen av andre verv ha utvist adferd som gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte. Person som nevnt i §§ 6-1 til 6-4 skal heller ikke være under konkursbehandling, konkursskarantene eller gjeldsforhandling.

Kravene i første ledd skal dokumenteres gjennom foreleggelse av ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 og bekreftelse fra Brønnøysundregistrene om at personen ikke er under konkursbehandling, konkursskarantene eller gjeldsforhandling.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her. Departementet kan herunder gi regler om begrenset politiattest.

Kapittel 7. Forsikringer

§ 7-1 *Forsikringsplikt*

Forsikringsformidlingsforetak skal til enhver tid ha forsikringer i samsvar med bestemmelsene i kapitlet her. Forsikringene må tegnes i et forsikringsforetak i en EØS-stat.

Første ledd gjelder ikke for forsikringsagentforetak dersom forsikringsforetaket i avtalen med forsikringsagentforetaket har påtatt seg fullt ansvar for forsikringsagentforetakets erstatningsansvar.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 7-2 *Hva forsikringene skal dekke*

Forsikringsformidlingsforetakets ansvar overfor oppdragsgiver eller andre som utleder sin rett fra oppdragsgiver grunnet yrkesmessig uaktsomhet, skal til enhver tid være dekket av en ansvarsforsikring.

Hvis forsikringsformidlingsforetaket behandler klientmidler, skal foretaket i tillegg til forsikring som nevnt i første ledd ha en forsikring som dekker underslag av klientmidler begått av ansatte eller andre som utfører arbeid, oppdrag eller tillitsverv for forsikringsformidlingsforetaket.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller paragrafen her. Departementet kan herunder gi regler om minstekrav til forsikringsdekningens beløpsmessige omfang og fastsette ulike minimumsbeløp for små og store forsikringsformidlingsforetak.

§ 7-3 *Forsikringsdekningen*

Forsikringsforetaket som forsikringsformidlingsforetaket er forsikret i etter § 7-2 på det tidspunktet den skadelidte fremsetter krav om erstatning, er ansvarlig overfor den skadelidte.

Et erstatningskrav anses fremsatt på det tidligste av følgende tidspunkter:

a) det tidspunktet forsikringsformidlingsforetaket eller forsikringsforetaket første gang mottok melding om tapet med krav om erstatning

b) det tidspunktet forsikringsformidlingsforetaket eller forsikringsforetaket første gang mottok skriftlig melding fra skadelidte vedrørende omstendigheter som kan ventes å føre til at et erstatningskrav blir reist mot forsikringsformidlingsforetaket.

Bokstav b gjelder tilsvarende for melding fra forsikringsformidlingsforetaket til forsikringsforetaket.

Oppsigelse av forsikringene eller bortfall av forsikringene på annen måte gis ikke virkning overfor skadelidte før én måned etter at Finanstilsynet har mottatt melding om bortfallet. Stilles ny forsikring før utløpet av denne perioden, gis bortfallet virkning fra det tidspunktet ny forsikring er stilt.

Ansvarsforsikringen skal dekke krav som fremsettes mot forsikringsformidlingsforetaket i en periode på fem år etter at virksomheten opphører.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 7-4 *Skadelidtes krav*

Skadelidte kan kreve dekning direkte fra forsikringsforetaket uten først å ha rettet krav mot forsikringsformidlingsforetaket.

Forsikringsforetaket kan ikke gjøre gjeldende andre innsigelser overfor skadelidte enn de innsigelser forsikringsformidlingsforetaket selv har overfor skadelidte.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

Kapittel 8. Krav til virksomheten i forsikringsformidlingsforetak

§ 8-1 *Forsvarlig virksomhet*

Forsikringsformidlingsforetak skal organiseres og drives på en forsvarlig måte. Foretaket skal ha en klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling samt hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for risikostyring og internkontroll.

Foretaket skal ha tilstrekkelige og betryggende retningslinjer og rutiner for å sikre etterlevelse av foretakets plikter etter lov og forskrift og skal dokumentere at foretaket etterlever sine plikter etter loven her og forskrifter gitt i medhold av loven her. Dokumentasjonen skal være minst så fyllestgjørende at Finanstilsynet kan kontrollere om reglene er fulgt. Dokumentasjonen skal oppbevares i minst fem år.

For forsikringsformidlingsforetak som produserer forsikringer, gjelder finansforetaksloven § 16-13 og regler gitt i medhold av den, tilsvarende. Dersom et forsikringsformidlingsforetak

tilbyr eller anbefaler forsikringsprodukter som det ikke selv har produsert, skal foretaket ha egnede rutiner og systemer for å innhente relevante opplysninger om forsikringsproduktet og produktets godkjenningssprosess, herunder opplysninger om den identifiserte målgruppen, og for å forstå egenkapene ved det enkelte forsikringsproduktet og den identifiserte målgruppen for produktet.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller paragrafen her, herunder fastsette nærmere krav til forsvarlig virksomhet og om dokumentasjonsplikt.

§ 8-2 *Krav til økonomi*

Forsikringsformidlingsforetak skal

- være i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller
- ha en egenkapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i foretaket
- ha eiendeler som har en verdi som overstiger foretakets samlede forpliktelser.

For forsikringsformidlingsforetak som er organisert som enkeltpersonforetak gjelder ikke første ledd bokstav b og c.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 8-3 *Klientkonto*

Klientmidler skal straks plasseres på en klientkonto som er adskilt fra forsikringsformidlingsforetakets egne midler.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller paragrafen her, herunder regler om kontoavtalen og disponeringen av klientmidler.

§ 8-4 *Særlige krav til forsikringsmeglingsforetak*

Forsikringsmeglingsforetak kan ikke gjennom avtaler med forsikringsforetak eller på annen måte innrette seg slik at det kan påvirke forsikringsmeglingsforetakets uavhengighet som megler. Et forsikringsmeglingsforetak kan heller ikke opptre på en måte som er egnet til å skape tvil om dets stilling som uavhengig mellomledd.

Forsikringsmeglingsforetak skal utvise tilbørlig aktsomhet ved valg av forsikringsgiver og skal fraråde oppdragsgiveren å bruke en forsikringsgiver som det er tvil om eller er ukjent om har evne til å oppfylle sine plikter etter forsikringen.

Forsikringsmeglingsforetak har ikke adgang til å motta provisjon eller annen godtgjørelse for forsikringsformidlingen fra den forsikringsgiveren som har overtatt forsikringsavtalen et formidlingsoppdrag gjelder.

Tredje ledd gjelder ikke megling av gjenforsikring. Tredje ledd gjelder heller ikke megling av forsikringer fra forsikringsforetak som ikke er etablert her i riket, forutsatt at forsikringsmeglingsforetaket videreformidler mottatt vederlag til oppdragsgiveren. Tredje ledd gjelder heller ikke megling av forsikring knyttet til

- luftfartøy
- skip som er registreringspliktige i norsk ordinært skipsregister, norsk internasjonalt skipsregister eller i utenlandsk skipsregister
- boreplattformer og lignende flyttbare innretninger
- faste innretninger til bruk i forbindelse med utvinning og utnyttelse av undersjøiske petroleumforekomster eller utskipping, lagring eller rørtransport av utvunnet olje og gass
- innretninger til bruk i forbindelse med olje- og gassvirksomhet ved anlegg på land
- bygging av skip eller innretninger som nevnt i bokstav b til e
- virksomhet, utstyr, tilbehør mv. i tilknytning til innretninger som nevnt i bokstav c til f
- ren internasjonal varetransport.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 8-5 *Underagenter*

Et forsikringsagentforetak kan bare gi fullmakt til å opptre på vegne av et forsikringsforetak videre til et annet agentforetak (en underagent) dersom dette agentforetaket oppfylder kravene i kapittel 3.

Departementet kan i forskrift gi utfyllende regler om forsikringsagentforetakets bruk av underagenter som nevnt i første ledd.

§ 8-6 *Forsikringsforetak som kan overta forsikringsrisikoen*

Forsikringer kan bare plasseres i forsikringsforetak med hovedsete i en EØS-stat og i norsk filial av utenlandsk forsikringsforetak med tillatelse etter finansforetaksloven § 5-6. Lovpliktige skadeforsikringer kan bare plasseres i forsikringsforetak som oppfylder de kravene som gjelder etter den særlige reguleringen av slike forsikringer.

Forsikringsmeglingsforetak kan likevel megle skadeforsikring i næringsvirksomhet til forsikringsforetak med hovedsete i en stat utenfor EØS dersom forsikringen ikke gjelder

- lovpliktig yrkesskadeforsikring
- lovpliktig ansvarsforsikring for motorkjøretøy

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

- c) lovpliktig ansvarsforsikring som gjelder erstatningsansvar for skade voldt ved atomskade eller av legemidler.

Som skadeforsikring i næringsvirksomhet etter annet ledd regnes

- a) sjø- og transportforsikring
- b) luftfartsforsikring
- c) forsikring knyttet til undersøkelser etter, utnyttning, lagring eller rørtransport av under-sjøiske naturforekomster
- d) kreditt eller kausjon når forsikringstaker utøver handels- eller industrivirksomhet eller et fritt yrke, og avtalen gjelder for virksomheten
- e) forsikring tegnet av foretak med ansatte som tilsvarende minst 10 årsverk
- f) forsikring tegnet av foretak med en årsomsetning på minst 50 mill. kroner.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her. Departementet kan herunder gjøre unntak for angitte forsikringsavtaler eller forsikringsrisikoer og fastsette vilkår for slike unntak.

§ 8-7 Opplysningsplikt overfor Norsk Naturskadepool

Forsikringsformidlingsforetak skal opplyse Norsk Naturskadepool om brannskadeforsikring på ting her i riket som formidles til forsikringsforetak som ikke er medlem av Norsk Naturskadepool.

§ 8-8 Taushetsplikt

Forsikringsformidlingsforetak, herunder ansatte og tillitsvalgte, plikter å hindre at uvedkommende får adgang eller kjennskap til opplysninger om kunders og andres personlige eller forretningsmessige forhold som foretaket mottar under utøvelsen av virksomheten, med mindre noe annet er bestemt i lov eller forskrift.

Departementet kan i forskrifter gi regler om taushetsplikt og utlevering av opplysninger.

Kapittel 9. God forretningsskikk, styring og håndtering av interessekonflikter mv.

§ 9-1 God forretningsskikk

Forsikringsformidlingsforetak skal utøve sin virksomhet i samsvar med god forretningsskikk.

Departementet kan i forskrift gi utfyllende regler om god forretningsskikk.

§ 9-2 Kundebehandling, systemer og rutiner mv.

Forsikringsformidlingsforetak skal ha systemer og rutiner for å sikre etterlevelse av regler om opplysningsplikt og om utforming av kundeav-

taler gitt i eller i medhold av forsikringsavtaleloven.

Forsikringsformidlingsforetak skal ha rutiner for å sikre at klager fra kunder eller andre berørte, behandles på en forsvarlig måte.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 9-3 Styring og håndtering av interessekonflikter

Forsikringsformidlingsforetak skal være oppbygd og organisert på en slik måte at risikoen for interessekonflikter mellom foretaket og dets kunder, eller foretakets kunder seg imellom, begrenses til et minimum.

Forsikringsformidlingsforetak plikter å treffe alle egnede tiltak for å identifisere og for å hindre eller håndtere interessekonflikter mellom foretaket og kundene og kundene imellom.

Dersom tiltakene ikke med rimelig sikkerhet forhindrer risiko for at kundens interesser blir skadelidende, skal foretaket i god tid før forsikringsavtalen inngås tydelig opplyse kunden om mulige interessekonflikter og om tiltakene som er truffet for å redusere denne risikoen.

Opplysningene som nevnt i tredje ledd skal gis på et varig medium og være tilstrekkelig detaljerte til at kunden ut fra sine forutsetninger kan ta en velbegrunnet beslutning om tjenesten som interessekonflikten gjelder.

Foretaket skal på forespørsel fra Finanstilsynet kunne dokumentere hvilke mulige interessekonflikter som er identifisert, og hvilke tiltak foretaket har gjennomført.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 9-4 Lønnsordning og vederlag

Forsikringsformidlingsforetak må ikke avlønne ansatte eller evaluere ansattes prestasjoner på en slik måte at evnen til å påse at kundens interesser ivaretas på best måte, svekkes. Foretaket skal herunder ikke benytte avlønningsordninger, salgsmål eller andre insentiver som kan påvirke ansatte til å anbefale et bestemt forsikringsprodukt fremfor et annet forsikringsprodukt som er bedre egnet for kunden.

Forsikringsformidlingsforetak kan motta vederlag fra eller yte vederlag til andre enn kunden bare dersom vederlaget ikke har en negativ innvirkning på kvaliteten på tjenesten til kunden og det ikke svekker foretakets evne til å opptre ærlig, redelig og profesjonelt i samsvar med kundens beste interesser.

Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her. Departementet kan herunder gi regler som i særlige tilfeller forbyr eller stiller ytterligere krav til mottak av vederlag fra eller yting av vederlag til andre enn kunden i forbindelse med tegning, endring eller fornyelse av en forsikringsavtale.

§ 9-5 *Behandling av tvister i klageorgan*

Forsikringsformidlingsforetak skal være tilsluttet en utenrettslig tvisteløsningsordning (klageorgan) som fastsatt i forskrift av departementet. Hvis det oppstår tvist mellom et forsikringsformidlingsforetak og en kunde, kan hver av partene kreve å få behandlet denne av klageorganet.

Så lenge en sak er til behandling i klageorganet, kan en part ikke bringe saken inn for de alminnelige domstolene. En sak anses for å være til behandling fra det tidspunktet klageorganet mottok klagen. En sak som har vært behandlet i klageorganet, kan bringes inn for tingretten uten forutgående behandling i forliksrådet.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller paragrafen her. Departementet kan herunder gi regler om organisering, sammensetning og finansiering, samt bestemmelser om at utgifter tilknyttet klageorganets virksomhet skal utliknes på forsikringsformidlingsforetakene eller dekkes av partene.

Kapittel 10. Tilsyn, tilbakekall, sanksjoner, straff mv.

§ 10-1 *Tilsyn*

Finanstilsynet fører tilsyn med overholdelse av bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven. Tilsynet føres i samsvar med bestemmelsene i loven her og finanstilsynsloven.

§ 10-2 *Pålegg om retting*

Finanstilsynet kan gi pålegg om at forhold i strid med denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av loven skal opphøre. Finanstilsynet kan sette en frist for at forholdene bringes i samsvar med pålegget.

Første ledd gjelder tilsvarende dersom Finanstilsynet underrettes av tilsynsmyndigheter i en annen EØS-stat om at et norsk forsikringsformidlingsforetak har overtrådt regler som gjelder for foretakets virksomhet i vedkommende stat. Finanstilsynet skal i tilfelle underrette vedkommende myndighet om pålegget.

§ 10-3 *Tilbakekall av tillatelse og sletting av registrering*

Finanstilsynet kan kalle tilbake tillatelsen og slette et forsikringsformidlingsforetak fra Finanstilsynets register dersom foretaket

- ikke gjør bruk av tillatelsen eller registreringen innen tolv måneder, gir uttrykkelig avkall på tillatelsen eller registreringen eller har opphørt å drive virksomhet i mer enn seks måneder
- ikke lenger oppfyller vilkårene for tillatelse eller registrering i § 3-4
- har fått tillatelsen eller blitt registrert ved hjelp av uriktige opplysninger eller andre uregelmessigheter
- grovt eller gjentatte ganger har overtrådt bestemmelser gitt i eller i medhold av lov som gjelder for forsikringsformidlingsvirksomheten, eller
- ikke etterkommer pålegg gitt av Finanstilsynet eller annen tilsynsmyndighet.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 10-4 *Straff*

Med bøter eller fengsel i inntil ett år straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer

- § 3-1, § 4-1 første ledd, § 4-2 første ledd, § 4-3 første ledd, § 5-5 første ledd, § 7-1, § 8-3 eller § 8-5 til § 8-8, eller
- bestemmelse i forskrift som utfyller bestemmelsene nevnt i bokstav a, når det i forskriften er fastsatt at en slik overtredelse av den aktuelle bestemmelsen er straffbar.

På samme måte straffes grove eller gjentatte brudd på god forretningsskikk, jf. § 9-1, og bestemmelse i forskrift som utfyller § 9-1, når det i forskriften er fastsatt at overtredelse av den aktuelle bestemmelsen er straffbar.

§ 10-5 *Finanstilsynets taushetsplikt mv.*

Enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet, har taushetsplikt overfor uvedkommende om identiteten til personer som har gitt meldinger, tips eller liknende opplysninger om overtredelser av loven og tilhørende forskrifter, og om andre opplysninger som kan gjøre identiteten kjent, med mindre bruk av opplysningene er nødvendig som ledd i ytterligere undersøkelser av overtredelsen eller etterfølgende rettsforfølging av saken. Taushetsplikten etter første punktum gjelder også identiteten til den fysiske personen opplysningene gjelder. Taushetsplikten etter første og annet punktum

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

gjelder også overfor sakens parter og deres representanter.

Enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet, har taushetsplikt overfor uvedkommende om opplysninger som omhandler sanksjoner og andre tiltak som knytter seg til overtredelse av regler i loven her, eller forskrifter i medhold av loven, dersom offentliggjøring av opplysningene kan skape alvorlig uro på finansmarkedene eller påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade. Forvaltningsloven § 13 og §§ 13 b til 13 e gjelder ikke for opplysninger som nevnt i første punktum.

Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

Kapittel 11. Ikrafttredelsesregler og overgangsregler. Endringer i andre lover

§ 11-1 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

§ 11-2 Overgangsregler

Forsikringsformidlingsforetak som driver virksomhet som omfattes av denne loven når den trer i kraft, må oppfylle kravene i § 6-1 første ledd jf. § 6-5 og § 8-2 innen ett år etter ikrafttredelsen.

Forsikringsforetak som fører eget agentregister, må avvikle dette innen 6 måneder fra lovens ikrafttredelse.

Departementet kan gi overgangsregler. I overgangsreglene kan det gjøres unntak fra reglene i denne paragrafen.

§ 11-3 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsvirksomhet oppheves § 7-4.
2. Lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformidling oppheves.
3. I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern gjøres følgende endringer:

§ 5-5 tredje ledd skal lyde:

For grensekryssende virksomhet her i riket fra en annen EØS-stat gjelder kapittel 1 samt bestemmelsene i § 9-1 annet og tredje ledd, § 9-2, §§ 9-4 til 9-6, § 12-27, §§ 16-5 til 16-9, § 16-11, §§ 16-13 til 16-16, § 22-1 og § 22-2, tilsvarende.

Foran § 16-1 skal nytt avsnitt I i kapittel 16 lyde:

I. Forholdet til kunder, informasjon og markedsføring mv.

Etter § 16-10 skal nytt avsnitt II i kapittel 16 lyde:

II. Forsikringsdistribusjon

§ 16-11 Forsikringsdistribusjon

(1) Bestemmelsene gitt i og i medhold av §§ 16-11 til 16-15 gjelder for forsikringsforetak som utøver forsikringsdistribusjon som definert i forsikringsformidlingsloven § 1-3 annet og tredje ledd. Bestemmelsene gjelder for distribusjon av alle typer forsikringsavtaler, herunder gjenforsikringsavtaler, med mindre annet er bestemt i eller i medhold av loven her.

(2) Dersom et forsikringsforetak opptrer som formidler av forsikringsavtaler for et annet forsikringsforetak, gjelder i tillegg bestemmelsene gitt i og i medhold av § 16-16.

(3) Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her. Departementet kan herunder gi regler til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen og regler om at en eller av flere av bestemmelsene i loven ikke skal gjelde ved distribusjon av nærmere angitte forsikringer eller til særskilte kundegrupper.

§ 16-12 Krav til ansatte

(1) Forsikringsforetak skal påse at ansatte som er direkte beskjeftiget med forsikringsdistribusjon

- a) til enhver tid har den kunnskapen og kompetansen som er nødvendig for å kunne utøve stillingen
- b) ikke er dømt for straffbart forhold eller i stilting eller ved utøvelsen av verv har utvist adferd som gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen på en forsvarlig måte
- c) årlig gjennomfører minst 15 timer etterutdanning som er relevant for stillingen, og som er godkjent av Finanstilsynet.

Etterutdanningen etter bokstav c skal dokumenteres.

(2) Personer som omfattes av første ledd skal fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 og bekreftelse fra Brønnøysundregistrene for at vedkommende ikke er under konkursbehandling, konkursskarantene eller gjeldsforhandling

(3) Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her. Departementet kan herunder gi regler om hvem som omfattes av bestemmelsene, fastsette krav til kunnskap og kompetanse og gi regler om etterutdanning.

§ 16-13 *Produktstyring*

(1) Forsikringsforetak som produserer forsikringsprodukter for salg til kunder, skal ha en hensiktsmessig prosess for godkjenning av det enkelte forsikringsprodukt og av vesentlige endringer i et eksisterende produkt før det markedsføres eller distribueres til kunder. Som en del av godkjenningsprosessen for produktet skal foretaket identifisere en målgruppe for det enkelte forsikringsproduktet, sikre at all relevant risiko for målgruppen er vurdert, og at den planlagte distribusjonsstrategien er tilpasset målgruppen. Foretaket skal gjennomføre rimelige tiltak for å sikre at forsikringsproduktet distribueres til den identifiserte målgruppen.

(2) Forsikringsforetak skal forstå og regelmessig gjennomgå forsikringsproduktene som foretaket tilbyr eller markedsfører. Ved gjennomgangen skal foretaket ta i betraktning hendelser som kan få vesentlig innvirkning på den potensielle risikoen for den identifiserte målgruppen, vurdere om produktet fortsatt er forenlig med målgruppens behov og om foretakets distribusjonsstrategi fortsatt er hensiktsmessig.

(3) Forsikringsforetak skal gi distributører tilgang til alle relevante opplysninger om forsikringsproduktet og foretakets godkjenningsprosess, herunder opplysninger om den identifiserte målgruppen. Dersom et forsikringsforetak gir råd om eller anbefaler forsikringsprodukter som det selv ikke har produsert, skal foretaket ha egnede rutiner og systemer for å innhente opplysninger som nevnt i første punktum og for å forstå egenskapene ved det enkelte forsikringsproduktet og den identifiserte målgruppen for produktet.

(4) Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 16-14 *Styring og håndtering av interessekonflikter ved forsikringsdistribusjon*

(1) Dersom tiltakene for å motvirke interessekonflikter etter § 16-1 fjerde ledd ikke med rimelig sikkerhet forhindrer risiko for at kundens interesser blir skadelidende, skal forsikringsforetaket i god tid før forsikringsavtalen inngås tydelig opplyse kunden om mulige interessekonflikter og om tiltakene som er truffet for å redusere denne risikoen.

(2) Opplysningene som nevnt i første ledd skal gis på et varig medium og være tilstrekkelig detaljerte til at kunden ut fra sine forutsetninger kan ta en velbegrunnet beslutning om tjenesten som interessekonflikten gjelder.

(3) Foretaket skal på forespørsel fra Finanstilsynet kunne dokumentere hvilke mulige interessekonflikter som er identifisert, og hvilke tiltak foretaket har gjennomført.

(4) Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

§ 16-15 *Lønnsordning og vederlag ved forsikringsdistribusjon*

(1) Forsikringsforetak må ikke avlønne ansatte eller evaluere ansattes prestasjoner på en slik måte at evnen til å påse at kundens interesser ivaretas på best måte, svekkes. Foretaket skal herunder ikke benytte avlønningsordninger, salgsmål eller andre insentiver som kan påvirke ansatte til å anbefale et bestemt forsikringsprodukt fremfor et annet forsikringsprodukt som er bedre egnet for kunden.

(2) Forsikringsforetak kan motta vederlag fra eller yte vederlag til andre enn kunden bare dersom vederlaget ikke har en negativ innvirkning på kvaliteten på tjenesten til kunden og det ikke svekker foretakets evne til å opptre ærlig, redelig og profesjonelt i samsvar med kundens beste interesser.

(3) Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her. Departementet kan herunder gi regler som i særlige tilfeller forbyr eller stiller ytterlige krav til mottak av vederlag fra eller yting av vederlag til andre enn kunden i forbindelse med tegning, endring eller fornyelse av en forsikringsavtale.

§ 16-16 *Forsikringsformidling*

(1) Forsikringsforetak kan formidle forsikringer på vegne av et annet forsikringsforetak.

(2) Departementet kan gi forskrifter som gjør unntak fra, avgrenser eller utfyller bestemmelsene i paragrafen her. Departementet kan herunder gi regler om plikter for forsikringsforetak som opptrer som forsikringsformidler som nevnt i første ledd.

Ny § 22-7 skal lyde:

§ 22-7 *Finanstilsynets taushetsplikt mv.*

(1) Enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet, har taushetsplikt overfor uvedkommende om identiteten til personer som har gitt meldinger, tips eller liknende opplysninger om overtredelser av loven og tilhørende forskrifter, og om andre opplysninger som kan gjøre identiteten kjent, med mindre bruk av opplysningene er nødvendig som ledd i ytterligere undersøkelser av overtredelsen eller etterfølgende rettsforfølgning av saken. Taushetsplikten etter første punktum gjelder også identiteten til den fysiske personen opplysningene gjelder. Taushetsplikten etter første og annet punktum gjelder også overfor sakens parter og deres representanter.

(2) Enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet, har taushetsplikt

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

overfor uvedkommende om opplysninger som omhandler sanksjoner og andre tiltak som knytter seg til overtredelse av regler i loven her, eller forskrifter gitt i medhold av loven, dersom offentliggjøring av opplysningene kan skape alvorlig uro på finansmarkedene eller påføre de berørte parter

uforholdsmessig stor skade. Forvaltningsloven § 13 og §§ 13 b til 13 e gjelder ikke for opplysninger som nevnt i første punktum.

(3) Departementet kan i forskrift gi regler som utfyller bestemmelsene i paragrafen her.

B**Forslag****til vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411****I**

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411.

Vedlegg 1

Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 av 20. januar 2016 om forsikringsdistribusjon (omarbeiding)

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 53 nr. 1 og artikkel 62,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen, etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene, under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité¹, etter den ordinære regelverksprosedyren² og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Det skal foretas en rekke endringer i europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/92/EF³. Av klarhetshensyn bør nevnte direktiv omarbeides.
- 2) Ettersom hovedformålet med denne omarbeidingen er å harmonisere nasjonale bestemmelser om forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon, og ettersom disse formene for virksomhet utøves i hele Unionen, bør dette nye direktivet baseres på artikkel 53 nr. 1 og artikkel 62 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte (TEUV). Et direktiv er godt egnet til en slik harmonisering siden gjennomføringsbestemmelsene på områdene som omfattes av dette direktiv, ved behov kan tilpasses eventuelle særtrekk ved markedet og rettssystemet i hver enkelt medlemsstat. Dette direktiv bør også ha som mål å samordne nasjonale regler om adgang til å utøve virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon.
- 3) Dette direktiv har imidlertid som mål å oppnå en minsteharmonisering, og det bør derfor ikke hindre medlemsstatene i å opprettholde eller innføre strengere bestemmelser for å verne kunder, forutsatt at slike bestemmelser

er forenlige med unionsretten, herunder dette direktiv.

- 4) Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere spiller en sentral rolle ved distribusjonen av forsikrings- og gjenforsikringsprodukter i Unionen.
- 5) Ulike typer personer eller institusjoner, for eksempel agenter, meglere og foretak som yter både bank- og forsikringstjenester («bancassurance»), forsikringsforetak, reisebyråer og bilutleieselskaper, kan distribuere forsikringsprodukter. Likebehandling av aktører og forbrukervern forutsetter at alle disse personene eller institusjonene omfattes av dette direktiv.
- 6) Forbrukerne bør omfattes av samme vernenivå uavhengig av forskjeller mellom ulike distribusjonskanaler. For å sikre at samme vernenivå blir gitt, og at forbrukeren kan dra nytte av sammenlignbare standarder, særlig når det gjelder offentliggjøring av opplysninger, er det avgjørende at distributørene har like konkurransevilkår.
- 7) Anvendelsen av direktiv 2002/92/EF har vist at en rekke bestemmelser må presiseres ytterligere for å gjøre det enklere å utøve forsikringsdistribusjon, og at det av hensyn til forbrukervernet kreves at nevnte direktivs virkeområde utvides til å omfatte alt salg av forsikringsprodukter. Forsikringsforetak som selger forsikringsprodukter direkte, bør bringes inn under dette direktivs virkeområde på samme grunnlag som forsikringsagenter og meglere.
- 8) For å sikre at samme vernenivå anvendes uansett hvilken kanal kundene kjøper et forsikringsprodukt gjennom, enten direkte fra et forsikringsforetak eller indirekte fra en formidler, skal dette direktivs virkeområde omfatte ikke bare forsikringsforetak eller forsikringsformidlere, men også andre markedsdeltakere som har salg av forsikringsprodukter som en tilleggsvirksomhet, for eksempel

¹ EUT C 44 av 15.2.2013, s. 95.

² Europaparlamentets holdning av 24. november 2015 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 14. desember 2015.

³ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/92/EF av 9. desember 2002 om forsikringsformidling (EFT L 9 av 15.1.2003, s. 3).

reisebyråer og bilutleieselskaper, med mindre de oppfyller vilkårene for unntak.

- 9) Det er fortsatt betydelige forskjeller mellom nasjonale bestemmelser, noe som skaper hindringer for adgangen til å starte og utøve virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon i det indre marked. Det er behov for ytterligere å styrke det indre marked og fremme et reelt indre marked for produkter og tjenester knyttet til livsforsikring og skadeforsikring.
- 10) Den finansielle uroen den seneste tiden har understreket viktigheten av å sikre effektivt forbrukervern i alle finanssektorer. Det er derfor hensiktsmessig å styrke forbrukernes tillit og å gjøre reglene for distribusjonen av forsikringsprodukter mer ensartede for å sikre tilstrekkelig vern for forbrukere i hele Unionen. Forbrukervernet bør styrkes i forhold til nivået i direktiv 2002/92/EF for å redusere behovet for ulike nasjonale tiltak. Det er viktig å ta hensyn til særtrekkene ved forsikringsavtaler sammenlignet med investeringsprodukter som reguleres i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU⁴. Distribusjonen av forsikringsavtaler, herunder forsikringsbaserte investeringsprodukter, bør derfor reguleres i henhold til dette direktiv og bringes i samsvar med direktiv 2014/65/EU. Minstestandardene bør heves når det gjelder distribusjonsregler, og det bør skapes like vilkår for alle forsikringsbaserte investeringsprodukter.
- 11) Dette direktiv bør få anvendelse på personer hvis virksomhet består i å yte forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjonstjenester til tredjeparter.
- 12) Dette direktiv bør få anvendelse på personer hvis virksomhet består i å gi opplysninger om en eller flere forsikringsavtaler ut fra kriterier som kunden har valgt, uansett om det er via et nettsted eller via andre medier, eller i å utarbeide en rangering av forsikringsprodukter eller tilby en rabatt på prisen for en forsikringsavtale når kunden ved avslutningen av prosessen direkte eller indirekte kan inngå en forsikringsavtale. Dette direktiv bør ikke få anvendelse på nettsteder som administreres av offentlige myndigheter eller forbrukersammenslutninger som ikke har som formål å inngå en avtale, men bare sammenligne forsikringsprodukter som er tilgjengelige på markedet.
- 13) Dette direktiv bør ikke få anvendelse på innledende virksomhet som bare består i levering av data og opplysninger om potensielle forsikringstakere til forsikrings- eller gjenforsikringsformidlere eller -foretak eller av opplysninger om forsikrings- eller gjenforsikringsprodukter eller forsikrings- eller gjenforsikringsformidlere eller -foretak til potensielle forsikringstakere.
- 14) Dette direktiv bør ikke få anvendelse på personer med en annen yrkesvirksomhet, for eksempel skatteeksperter, regnskapsførere eller advokater, som ved enkelte anledninger gir råd om forsikringsdekning som ledd i denne andre yrkesvirksomheten, og det bør heller ikke få anvendelse på personer som bare gir generelle opplysninger om forsikringsprodukter, forutsatt at formålet med denne virksomheten ikke er å hjelpe kunden med å inngå eller oppfylle en forsikrings- eller gjenforsikringsavtale. Dette direktiv bør ikke få anvendelse på yrkesmessig skadebehandling på vegne av et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller på taksering og oppgjør av skadetilfeller.
- 15) Dette direktiv bør ikke få anvendelse på personer som utøver forsikringsdistribusjon som en tilleggsvirksomhet, dersom premien ikke overstiger et visst beløp og de dekkede risikoene er begrensede. Slik forsikring kan utfylle en vare eller en tjeneste, herunder i forbindelse med risikoen for at en tjeneste som forventes å bli brukt på et visst tidspunkt, ikke blir brukt, for eksempel en togreise, et medlemskap ved et treningssenter eller et sesongkort ved et teater, og andre risikoer knyttet til reiser, for eksempel innstilte avganger eller tap av bagasje. For å sikre at det alltid er en tilstrekkelig grad av forbrukervern knyttet til virksomhet innen forsikringsdistribusjon, bør imidlertid et forsikringsforetak eller en forsikringsformidler som utøver distribusjonsvirksomhet gjennom en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, og som er unntatt fra kravene i dette direktiv, sikre oppfyllelsen av visse grunnleggende krav, for eksempel til opplysninger om egen identitet og om hvordan klage kan inngis, og sikre at det tas hensyn til kundens krav og behov.
- 16) Dette direktiv bør sikre at samme forbrukervernnivå anvendes, og at alle kunder kan dra

⁴ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 349).

fordel av sammenlignbare standarder. Dette direktiv bør fremme like vilkår og konkurransvilkår for formidlere, uavhengig av om de er bundet til et forsikringsforetak. Det er en fordel for forbrukerne dersom forsikringsprodukter distribueres gjennom ulike kanaler og gjennom formidlere med ulike former for samarbeid med forsikringsforetak, forutsatt at alle er pålagt å anvende sammenlignbare regler for forbrukervern. Medlemsstatene bør ta hensyn til dette ved gjennomføringen av dette direktiv.

- 17) Dette direktiv bør ta hensyn til forskjellene mellom de ulike typene distribusjonskanaler. Det bør for eksempel ta hensyn til særtrekningene ved forsikringsformidlere som er avtaleforpliktet til å utøve virksomhet innen forsikringsdistribusjon utelukkende i samarbeid med et eller flere forsikringsforetak som finnes i visse medlemsstaters markeder («bundne forsikringsformidlere»), og det bør innføre hensiktsmessige og forholdsmessige vilkår som gjelder for de ulike typene distribusjon. Særlig bør medlemsstatene kunne fastsette at den forsikrings- eller gjenforsikringsdistributøren som har ansvar for virksomheten til en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, skal sikre at denne formidleren oppfyller vilkårene for registrering, og registrere formidleren.
- 18) Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som er fysiske personer, bør registreres hos vedkommende myndighet i medlemsstaten der de har sitt bosted. Personer som daglig pendler mellom medlemsstaten der de har sin privatbolig, og medlemsstaten der de utøver sin distribusjonsvirksomhet, dvs. deres forretningssted, bør registreres i den medlemsstaten der de har sitt forretningssted. Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som er juridiske personer, bør registreres hos vedkommende myndighet i medlemsstaten der de har sitt forretningskontor eller, dersom de i henhold til nasjonal rett ikke har et forretningskontor, sitt hovedkontor. Medlemsstatene bør kunne tillate at andre organer samarbeider med vedkommende myndigheter om registreringen og reguleringen av forsikringsformidlere. Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformid-

ling som tilleggsvirksomhet, bør registreres, forutsatt at de oppfyller strenge faglige krav knyttet til kompetanse, god vandel, dekning gjennom yrkesansvarsforsikring og finansiell kapasitet. Formidlere som allerede er registrert i medlemsstatene, bør ikke være forpliktet til å registrere seg på nytt i henhold til dette direktiv.

- 19) Forsikringsformidlers manglende mulighet til fritt å utøve sin virksomhet i hele Unionen hindrer et velfungerende indre marked for forsikring. Dette direktiv er et viktig skritt i retning av styrket forbrukervern og økt markedsintegrasjon.
- 20) Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, bør kunne benytte seg av etableringsadgangen og adgangen til å yte tjenester som er nedfelt i TEUV. Registrering i hjemstaten bør derfor gi forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, rett til å utøve virksomhet i andre medlemsstater i samsvar med prinsippene om etableringsadgang og adgang til å yte tjenester, forutsatt at hensiktsmessige framgangsmåter for melding mellom vedkommende myndigheter er fulgt.
- 21) For å sikre høy kvalitet på tjenestene og et effektivt forbrukervern bør hjemstater og vertsstater samarbeide nært om håndhevingen av forpliktelsene fastsatt i dette direktiv. Dersom forsikrings- eller gjenforsikringsformidlere eller forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, utøver virksomhet i forskjellige medlemsstater i henhold til adgangen til å yte tjenester, bør vedkommende myndighet i hjemstaten ha ansvar for å sikre at forpliktelsene fastsatt i dette direktiv oppfylles med hensyn til den samlede virksomheten i det indre marked. Dersom vedkommende myndighet i en vertsstat blir oppmerksom på overtredelser av forpliktelser på vertsstatens territorium, bør den underrette vedkommende myndighet i hjemstaten, som bør være forpliktet til å treffe hensiktsmessige tiltak. Dette gjelder særlig med hensyn til overtredelser av reglene for krav til god vandel, faglig kunnskap og kompetanse eller for god forretningsskikk. Videre bør vedkommende myndighet i vertsstaten ha rett til å gripe inn dersom hjemstaten ikke treffer hensiktsmessige tiltak, eller dersom tiltakene som treffes, er utilstrekkelige.

- 22) Når det gjelder opprettelsen av en filial eller permanent tilstedeværelse i en annen medlemsstat, er det hensiktsmessig å fordele håndhevingsansvaret mellom hjemstaten og vertsstaten. Mens ansvaret for overholdelse av forpliktelser som påvirker virksomheten som helhet – for eksempel reglene for faglige krav – bør ligge hos vedkommende myndighet i hjemstaten i henhold til de samme reglene som gjelder for yting av tjenester, bør vedkommende myndighet i vertsstaten være ansvarlig for å håndheve reglene for opplysningskrav og for god forretningsskikk med hensyn til de tjenestene som ytes på dens territorium. Dersom vedkommende myndighet i en vertsstat blir oppmerksom på overtredelser av forpliktelser på vertsstatens territorium som dette direktiv ikke pålegger vertsstaten ansvar for, bør den imidlertid underrette vedkommende myndighet i hjemstaten, som bør være forpliktet til å treffe hensiktsmessige tiltak. Dette gjelder særlig med hensyn til overtredelser av reglene for krav til god vandel, faglig kunnskap og kompetanse. Videre bør vedkommende myndighet i vertsstaten ha rett til å gripe inn dersom hjemstaten ikke treffer hensiktsmessige tiltak, eller dersom tiltakene som treffes, er utilstrekkelige.
- 23) Vedkommende myndigheter i medlemsstatene bør ha alle nødvendige midler til rådighet for å sikre at forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, utøver sin virksomhet på en korrekt måte i hele Unionen, enten den utøves i henhold til etableringsadgangen eller adgangen til å yte tjenester. For å sikre effektivt tilsyn bør alle tiltak som iverksettes av vedkommende myndigheter, stå i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av de risikoene en bestemt distributørs virksomhet innebærer, uansett hvilken betydning den berørte distributøren har for den overordnede finansielle stabiliteten i markedet.
- 24) Medlemsstatene bør opprette et felles informasjonssted som gir forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, tilgang til deres registre. Dette felles informasjonsstedet bør også inneholde en hyperlenke til de enkelte relevante vedkommende myndigheter i hver medlemsstat. For å oppnå økt gjennomsiktighet og lette handelen over landegrensene bør Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepen-
- sjoner (EIOPA), opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1094/2010⁵, opprette, offentliggjøre og løpende oppdatere en felles elektronisk database med opplysninger om hver forsikrings- og gjenforsikringsformidler og forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som har meddelt en hensikt om å benytte seg av etableringsadgangen eller adgangen til å yte tjenester. Medlemsstatene bør umiddelbart oversende relevante opplysninger til EIOPA for å gi den mulighet til å gjøre dette. Databaseen bør inneholde en hyperlenke til de enkelte relevante vedkommende myndigheter i hver medlemsstat. Hver vedkommende myndighet i hver medlemsstat bør på sitt nettsted ha en hyperlenke til databasen.
- 25) En formidlers permanente tilstedeværelse som kan likestilles med en filial på en annen medlemsstats territorium, bør behandles på samme måte som en filial, med mindre formidleren lovlig oppretter tilstedeværelsen i en annen juridisk form. Dette kan, avhengig av ytterligere omstendigheter, være tilfelle selv om tilstedeværelsen ikke formelt har form av en filial, men bare består i et kontor som ledes av formidlerens eget personale eller av en person som er uavhengig, men som har fast fullmakt til å opptre på vegne av formidleren på samme måte som et agentur.
- 26) Hjemstatens og vertsstatens gjeldende rettigheter og ansvarsområder i forbindelse med tilsynet med forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som er registrert av dem eller utøver virksomhet innen forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon på deres territorium i henhold til etableringsadgangen eller adgangen til å yte tjenester, bør være klart fastsatt.
- 27) For å håndtere situasjoner der en forsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, etableres i en medlemsstat utelukkende for å unngå å måtte overholde reglene i en annen medlemsstat der den helt eller hovedsakelig utøver sin virksomhet, kan det å gi vertsstaten mulighet til å treffe forebyg-

⁵ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1094/2010 av 24. november 2010 om opprettelse av en europeisk tilsynsmyndighet (Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner), om endring av beslutning nr. 716/2009/EF og om oppheving av kommisjonsbeslutning 2009/79/EF (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 48).

- gende tiltak være en egnet løsning dersom virksomheten utgjør en alvorlig trussel mot forsikrings- og gjenforsikringsmarkedets ordnede virkemåte i vertsstaten, og slike tiltak bør ikke hindres av dette direktiv. Disse tiltakene bør imidlertid ikke utgjøre en hindring for adgangen til å yte tjenester eller etableringsadgangen eller begrense adgangen til å utøve virksomhet over landegrensene.
- 28) Det er viktig å sikre et høyt faglig nivå og høy kompetanse blant forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, og blant ansatte i forsikrings- og gjenforsikringsforetak som deltar i virksomhet før, under og etter salg av forsikrings- og gjenforsikringsavtaler. Den faglige kunnskapen til formidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, og til ansatte i forsikrings- og gjenforsikringsforetak må derfor samsvare med disse virksomhetenes kompleksitet. Det bør kreves at forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, kjenner til vilkårene i de avtalene de distribuerer, og eventuelt regler for behandling av erstatningskrav og klager.
- 29) Videreutdanning og utvikling bør sikres. Slik utdanning og utvikling kan omfatte ulike typer tilrettelagte læringsmuligheter, herunder kurs, e-læring og veiledning. Spørsmål som gjelder form, innhold og nødvendige sertifikater eller annen relevant dokumentasjon, for eksempel en registeroppføring eller en bestått eksamen, bør reguleres av medlemsstatene.
- 30) Kravene knyttet til integritet bidrar til en solid og pålitelig forsikringssektor og til å nå målet om tilstrekkelig vern av forsikringstakere. Dette omfatter krav om ikke å være oppført i strafferegisteret eller i noe annet tilsvarende nasjonalt register knyttet til visse lovovertrедelser, for eksempel overtredelser av regelverket for finansielle tjenester, overtredelser knyttet til uærlighet, bedrageri eller økonomisk kriminalitet og andre overtredelser i henhold til selskapsretten, konkursretten eller insolvenslovgivningen.
- 31) Det er også viktig at relevante personer i ledelsesstrukturen hos forsikrings- eller gjenforsikringsformidlere eller forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som deltar i distribusjonen av forsikrings- eller gjenforsikringsprodukter, og de relevante ansatte hos en forsikrings- eller gjenforsikringsdistributør som deltar direkte i forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon, har et tilstrekkelig kunnskaps- og kompetansenivå med hensyn til distribusjonsvirksomheten. Et hensiktsmessig kunnskaps- og kompetansenivå bør sikres gjennom anvendelse av spesifikke kunnskapskrav og faglige krav for disse personene.
- 32) Medlemsstatene bør ikke behøve å anse ledere eller ansatte som ikke deltar direkte i distribusjonen av forsikrings- og gjenforsikringsprodukter, som relevante personer. Når det gjelder forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og -foretak, bør det forventes at alle ansatte som deltar direkte i distribusjonsvirksomheten, har tilstrekkelig kunnskaps- og kompetansenivå, med visse unntak, for eksempel for ansatte som har bare administrative oppgaver. Når det gjelder forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, bør i det minste de personene som har ansvar for forsikringsdistribusjonen, anses som relevante ansatte som forventes å ha et tilstrekkelig kunnskaps- og kompetansenivå. Dersom forsikrings- og gjenforsikringsdistributøren er en juridisk person, bør de personene i ledelsesstrukturen som har ansvar for å gjennomføre retningslinjer og framgangsmåter i forbindelse med distribusjonen av forsikrings- og gjenforsikringsprodukter, også oppfylle krav om tilstrekkelig kunnskap og kompetanse. For dette formål skal den personen som har ansvar for forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjonen hos forsikrings- og gjenforsikringsformidleren og forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, alltid oppfylle kunnskaps- og kompetansekravene.
- 33) Når det gjelder forsikringsformidlere og forsikringsforetak som gir råd om eller selger forsikringsbaserte investeringsprodukter til ikke-profesjonelle kunder, bør medlemsstatene sikre at de har et tilstrekkelig kunnskaps- og kompetansenivå med hensyn til produktene som tilbys. Slik kunnskap og kompetanse er særlig viktig med tanke på den økte kompleksiteten og den kontinuerlige innovasjonen i utformingen av forsikringsbaserte investeringsprodukter. Kjøp av et forsikringsbasert investeringsprodukt innebærer en risiko, og investorene bør kunne stole på opplysningene i og kvaliteten på vurderingene som framlegges. Videre bør ansatte gis tilstrekkelig med tid og ressurser til at de kan gi kundene alle relevante opplysninger om produktene som tilbys.

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

- 34) Samordningen av nasjonale bestemmelser om faglige krav til og registrering av personer som starter og utøver virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon, kan bidra både til gjennomføringen av det indre marked for finansielle tjenester og til å styrke forbrukervernet på dette området.
- 35) For å fremme handel over landegrensene bør det innføres prinsipper for gjensidig anerkjennelse av formidlers kunnskaper og ferdigheter.
- 36) Til tross for de eksisterende ordningene med felles pass for forsikringsgivere og -formidlere, er forsikringsmarkedet i Unionen fortsatt svært fragmentert. For å gjøre det lettere å utøve virksomhet over landegrensene og øke gjennomsiktigheten for kundene bør medlemsstatene sikre offentliggjøring av de gjeldende reglene knyttet til allmennhetens interesse på deres territorier, og et felles elektronisk register og opplysninger om alle medlemsstatenes regler knyttet til allmennhetens interesse som får anvendelse på forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon, bør gjøres offentlig tilgjengelig.
- 37) Samarbeid og utveksling av opplysninger mellom vedkommende myndigheter er viktig for å verne kunder og sikre en solid forsikrings- og gjenforsikringsvirksomhet i det indre marked. Særlig bør informasjonsutveksling fremmes, både under registreringsprosessen og fortløpende, når det gjelder opplysninger om god vandel og faglig kompetanse og kunnskap hos personer som har ansvar for å utøve en forsikrings- eller gjenforsikringsdistributørs virksomhet.
- 38) Det er behov for egnede og effektive framgangsmåter for utenrettslig klagebehandling og tvisteløsning i medlemsstatene for å løse tvister mellom forsikringsdistributører og kunder, med bruk av eksisterende framgangsmåter der det er hensiktsmessig. Disse framgangsmåtene bør være tilgjengelige for å løse tvister om rettigheter og forpliktelser i henhold til dette direktiv. Slike framgangsmåter for utenrettslig klagebehandling og tvisteløsning bør ha som mål å oppnå en raskere og billigere løsning av tvister mellom forsikringsdistributører og kunder.
- 39) Det at mange forsikringsformidlere og -foretak utøver stadig flere ulike former for virksomhet samtidig, har økt muligheten for interessekonflikter mellom de ulike formene for virksomhet og kundenes interesser. Det er derfor nødvendig å fastsette regler som sikrer at kundenes interesser ikke påvirkes negativt av slike interessekonflikter.
- 40) Kundene bør på forhånd gis klar informasjon om status for de personene som selger forsikringsprodukter, og om hvilken type godtgjøring de mottar. Slike opplysninger bør gis til kunden før avtaleinngåelsen. Opplysningene skal vise forholdet mellom forsikringsforetaket og formidleren, dersom det er relevant, og hvilken type godtgjøring formidleren får.
- 41) For at kunden skal få opplysninger om de forsikringsdistribusjonstjenestene som ytes, uavhengig av om kunden kjøper gjennom en formidler eller direkte fra et forsikringsforetak, og for å unngå konkurransevridning gjennom å oppmuntre forsikringsforetak til å selge direkte til kundene framfor å bruke formidlere for å slippe unna opplysningskravene, bør det også kreves at forsikringsforetak skal gi kundene opplysninger om hva slags godtgjøring deres ansatte mottar ved salg av forsikringsprodukter.
- 42) Forsikringsformidlere og forsikringsforetak er underlagt ensartede krav når de distribuerer forsikringsbaserte investeringsprodukter, som fastsatt i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1286/2014⁶. I tillegg til opplysningene som skal inngis i form av nøkkelinformasjonsdokumentet, bør distributører av forsikringsbaserte investeringsprodukter gi ytterligere opplysninger om eventuelle distribusjonskostnader som ikke allerede inngår i kostnadene angitt i nøkkelinformasjonsdokumentet, slik at kunden kan forstå den kumulative virkningen som disse samlede kostnadene har på investeringens avkastning. Dette direktiv bør derfor fastsette regler for formidling av opplysninger om kostnadene for distribusjonstjenesten som er knyttet til de berørte forsikringsbaserte investeringsproduktene.
- 43) Ettersom dette direktiv har som mål å styrke forbrukervernet, får noen av direktivets bestemmelser anvendelse bare på forbrukerforhold (salg til forbruker), særlig slike som gjelder regler for god forretningsskikk for forsikringsformidlere eller andre som selger forsikringsprodukter.
- 44) For å unngå at kunden kjøper et uegnet produkt, bør salget av forsikringsprodukter alltid

⁶ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1286/2014 av 26. november 2014 om nøkkelinformasjonsdokumenter om sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter for ikke-profesjonelle investorer (PRIIP) (EUT L 352 av 9.12.2014, s. 1).

- ledsages av en test av krav og behov på grunnlag av opplysninger som innhentes fra kunden. Et forsikringsprodukt som foreslås for kunden, bør alltid være i samsvar med kundens krav og behov og framlegges i en forståelig form, slik at kunden kan ta en velbegrunnet beslutning.
- 45) Dersom det gis råd før salget av et forsikringsprodukt, i tillegg til at plikten til å spesifisere kundenes krav og behov overholdes, bør kunden få en personlig anbefaling som forklarer hvorfor et bestemt produkt best oppfyller kundens forsikringskrav og -behov.
- 46) Medlemsstatene bør kreve at forsikringsdistributørens godtgjøringspolitikk for ansatte eller representanter ikke svekker deres evne til å opptre i samsvar med kundens beste interesser eller hindrer dem i å gi en egnet anbefaling eller framlegge opplysninger i en form som er rettvise, klar og ikke villedende. Godtgjøring basert på salgsmål bør ikke oppmuntre til at kunden anbefales et bestemt produkt.
- 47) Det er avgjørende for kundene å vite om de benytter en formidler som gir råd på grunnlag av en rettferdig og personlig analyse. For å vurdere om antallet avtaler og leverandører som vurderes av formidleren, er tilstrekkelig stort til å danne grunnlag for en rettferdig og personlig analyse, bør det tas behørig hensyn til blant annet kundens behov, antall leverandører i markedet, disse leverandørenes markedsandeler, antall relevante forsikringsprodukter som er tilgjengelige fra hver leverandør, og disse produktenes egenskaper. Dette direktiv bør ikke hindre medlemsstatene i å innføre krav om at en forsikringsformidler som ønsker å gi råd på grunnlag av en rettferdig og personlig analyse av en forsikringsavtale, skal gi slike råd om alle forsikringsavtaler som forsikringsformidleren distribuerer.
- 48) Før en avtale inngås, herunder når det gjelder salg uten rådgivning, bør kunden gis relevante opplysninger om forsikringsproduktet, slik at kunden kan ta en velbegrunnet beslutning. Et informasjonsdokument for forsikringsprodukter bør gi standardiserte opplysninger om skadeforsikringsprodukter. Det bør opprettes av det berørte forsikringsforetaket eller, i de berørte medlemsstatene, av forsikringsformidleren som utarbeider forsikringsproduktet. Forsikringsformidleren bør opplyse kunden om de viktigste egenskapene til forsikringsproduktene den selger, og dens personale bør derfor gis tilstrekkelige ressurser og tid til å gjøre dette.
- 49) Når det gjelder gruppeforsikringer, bør «kunde» forstås som representanten for en gruppe av medlemmer som inngår en forsikringsavtale på vegne av gruppen av medlemmer, der det enkelte medlemmet ikke kan ta en individuell beslutning om å delta, for eksempel i en obligatorisk tjenestepensjonsordning. Dersom det er relevant, bør gruppens representant umiddelbart etter medlemmets innmelding i gruppeforsikringen, framlegge informasjonsdokumentet for forsikringsproduktet og opplysningene om distributørens regler for god forretningsskikk.
- 50) Det bør fastsettes ensartede regler som gir kunden valgmulighet når det gjelder medium for framlegging av opplysninger, slik at det er mulig å benytte elektronisk kommunikasjon når det er hensiktsmessig ut fra omstendighetene ved transaksjonen. Kunden bør imidlertid ha mulighet til å få opplysningene på papir. Av hensyn til kundenes tilgang til informasjon bør alle opplysninger som er gitt før avtaleinngåelsen, være gratis tilgjengelige.
- 51) Det er mindre behov for å kreve at slike opplysninger offentliggjøres når kunden ønsker gjenforsikrings- eller forsikringsdekning for kommersiell og industriell risiko eller, dersom utelukkende forsikringsbaserte investeringsprodukter distribueres, når kunden er en profesjonell kunde som definert i direktiv 2014/65/EU.
- 52) Dette direktiv bør spesifisere minsteforpliktelse når det gjelder de opplysningene som forsikringsdistributører skal gi kunder. En medlemsstat bør kunne opprettholde eller vedta strengere bestemmelser om framlegging av opplysninger som kan pålegges forsikringsdistributører, uavhengig av bestemmelsene i deres hjemstat, dersom distributørene utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon på denne medlemsstatens territorium, forutsatt at disse strengere bestemmelsene er i samsvar med unionsretten, herunder europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/31/EF⁷. En medlemsstat som ønsker å anvende og allerede anvender bestemmelser om forsikringsdistributører og salg av forsikringsprodukter i tillegg til dem som er fastsatt i dette direktiv, bør sikre at den administrative byrden som følger av disse bestemmelsene, er forholdsmessig

⁷ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/31/EF av 8. juni 2000 om visse rettslige aspekter ved informasjonssamfunnstjenester, særlig elektronisk handel, i det indre marked («Direktivet om elektronisk handel») (EFT L 178 av 17.7.2000, s. 1).

- avpasset med hensyn til forbrukervern og forblir begrenset.
- 53) Kryssalg er en vanlig strategi som anvendes av forsikringsdistributører i hele Unionen. Slikt salg kan gi fordeler for kunder, men kan også omfatte praksiser som ikke tar tilstrekkelig hensyn til kundens interesser. Dette direktiv bør ikke hindre distribusjon av forsikringsavtaler som dekker flere ulike risikoer.
- 54) Dette direktivs bestemmelser om kryssalg bør ikke berøre anvendelsen av Unionens regelverksakter som fastsetter regler for kryssalg i forbindelse med visse kategorier av varer eller tjenester.
- 55) For å sikre at forsikringsprodukter dekker målmarkedets behov, bør forsikringsforetak og, i de medlemsstatene der forsikringsformidlere utarbeider forsikringsprodukter med sikte på salg til kunder, forsikringsformidlere opprettholde, gjennomføre og gjennomgå en prosess for godkjenning av hvert forsikringsprodukt. Dersom en forsikringsdistributør gir råd om eller foreslår forsikringsprodukter som den ikke utarbeider selv, bør den likevel være i stand til å forstå disse produktenes egenskaper og det identifiserte målmarkedet. Dette direktiv bør ikke begrense spekteret av og fleksibiliteten i de metodene som foretak anvender for å utvikle nye produkter.
- 56) Forsikringsbaserte investeringsprodukter gjøres ofte tilgjengelig for kunder som mulige alternativer til eller erstatninger for investeringsprodukter som omfattes av direktiv 2014/65/EU. For å oppnå ensartet investorvern og unngå risiko for regelverksarbitrasje er det viktig at forsikringsbaserte investeringsprodukter, i tillegg til reglene for god forretnings-skikk som er definert for alle forsikringsprodukter, er omfattet av spesifikke standarder med sikte på å håndtere investeringselementet som er innebygd i disse produktene. Slike spesifikke standarder bør omfatte framlegging av relevante opplysninger, krav om at råd skal være egnede, og begrensning av godtgjøringen.
- 57) For å sikre at eventuelle gebyrer eller provisjoner eller ikke-monetære ytelser i forbindelse med distribusjonen av et forsikringsbasert investeringsprodukt som betales til eller av en annen part enn kunden eller en person på vegne av kunden, ikke har negativ innvirkning på kvaliteten på den berørte tjenesten som ytes til kunden, bør forsikringsdistributøren innføre hensiktsmessige og forholdsmessige ordninger for å unngå slik negativ innvirkning.
- For dette formål bør forsikringsdistributøren utarbeide, vedta og regelmessig gjennomgå retningslinjer og framgangsmåter knyttet til interessekonflikter, med sikte på å unngå enhver negativ innvirkning på kvaliteten på den berørte tjenesten som ytes til kunden, og sikre at kunden får tilstrekkelige opplysninger om gebyrer, provisjoner eller ytelser.
- 58) For å sikre at forsikringsforetak og personer som utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon, overholder bestemmelsene i dette direktiv, og for å sikre at de behandles likt i hele Unionen, bør det kreves at medlemsstatene fastsetter administrative sanksjoner og andre tiltak som er virkningsfulle, står i forhold til overtredelsen og virker avskrekkende. Kommisjonsmeldingen av 8. desember 2010 med tittelen «Reinforcing sanctioning regimes in the financial services sector» inneholder en gjennomgåelse av eksisterende myndighet og den praktiske utøvelsen av den, med det formål å samkjøre sanksjoner og andre tiltak. Administrative sanksjoner og andre tiltak som medlemsstatene fastsetter, bør derfor oppfylle visse vesentlige krav med hensyn til mottakere, kriterier det skal tas hensyn til ved anvendelsen av en sanksjon eller et annet tiltak, og offentliggjøring.
- 59) Selv om det ikke er noe som hindrer medlemsstatene i å fastsette regler for både administrative og strafferettslige sanksjoner for de samme overtredelsene, bør de ikke være forpliktet til å fastsette regler for administrative sanksjoner for overtredelser av dette direktiv som er omfattet av nasjonal strafferett. Medlemsstatene er i samsvar med nasjonal rett ikke forpliktet til å ilegge både administrative og strafferettslige sanksjoner for samme overtredelse, men de bør kunne gjøre det dersom det er tillatt i henhold til deres nasjonale rett. Opprettholdelse av strafferettslige sanksjoner i stedet for administrative sanksjoner ved overtredelser av dette direktiv bør imidlertid ikke begrense eller på annen måte påvirke vedkommende myndigheters mulighet for til rett tid å samarbeide med og få tilgang til og utveksle opplysninger med vedkommende myndigheter i andre medlemsstater med henblikk på dette direktiv, herunder etter at disse overtredelsene er brakt inn for vedkommende rettsmyndigheter for straffeforfølgning.
- 60) Vedkommende myndigheter bør særlig ha myndighet til å ilegge økonomiske sanksjoner som er tilstrekkelig høye til å oppveie de faktiske eller potensielle fordelene, og som virker

- avskrekkende selv for større institusjoner og deres ledere.
- 61) For å sikre ensartet investorervern og unngå risiko for regelverksarbitrasje er det ved overtredelser i forbindelse med distribusjon av et forsikringsbasert investeringsprodukt viktig at administrative sanksjoner og andre tiltak som er fastsatt av medlemsstatene, tilpasses bestemmelsene i forordning (EU) nr. 1286/2014.
- 62) For å sikre en ensartet anvendelse av sanksjoner i hele Unionen bør medlemsstatene sikre at vedkommende myndigheter ved fastsettelse av typen av administrative sanksjoner eller andre tiltak og størrelsen på administrative overtredelsesgebyrer tar hensyn til alle relevante omstendigheter.
- 63) For å sikre at vedkommende myndigheters beslutninger om overtredelser har en avskrekkende virkning på allmennheten, og for å informere markedsdeltakere om atferd som anses som skadelig for kunder, bør disse beslutningene offentliggjøres, forutsatt at fristen for å inngi klage er utløpt og ingen klage er inngitt, med mindre slik offentliggjøring ville skade finansmarkedenes stabilitet eller en pågående granskning. Dersom nasjonal rett fastsetter at sanksjonen eller det andre tiltaket som er gjenstand for en klage, skal offentliggjøres, bør slike opplysninger og resultatet av klagebehandlingen også offentliggjøres uten unødig opphold. Dersom offentliggjøring av en sanksjon eller et annet tiltak ville medføre uforholdsmessig stor skade for de berørte parter, bør vedkommende myndighet under alle omstendigheter kunne beslutte ikke å offentliggjøre en sanksjon eller et annet tiltak eller å offentliggjøre sanksjonen eller tiltaket i anonymisert form.
- 64) For å kunne avdekke mulige overtredelser bør vedkommende myndigheter ha den nødvendige granskingsmyndighet og innføre effektive ordninger for å muliggjøre rapportering av potensielle og faktiske overtredelser.
- 65) Dette direktiv bør vise til både administrative sanksjoner og andre tiltak, uavhengig av om de betegnes som en sanksjon eller et annet tiltak i henhold til nasjonal rett.
- 66) Dette direktiv bør ikke berøre bestemmelser i medlemsstatenes lovgivning om straffbare forhold.
- 67) For å nå målene fastsatt i dette direktiv bør myndigheten til å vedta rettsakter i samsvar med artikkel 290 i TEUV delegeres til Kommisjonen når det gjelder produkttilsyns- og produktstyringskrav for alle produkter og, i forbindelse med distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter, håndtering av interessekonflikter, vilkår for å betale eller motta tilskyndelser og vurdering av egnethet og hensiktsmessighet. Det er særlig viktig at Kommisjonen holder hensiktsmessige samråd under sitt forberedende arbeid, herunder på ekspertnivå. Kommisjonen bør ved forberedelse og utarbeiding av delegerede rettsakter sikre at relevante dokumenter oversendes Europaparlamentet og Rådet samtidig, til rett tid og på en egnet måte.
- 68) Tekniske standarder for finansielle tjenester bør sikre konsekvent harmonisering og tilstrekkelig forbrukervern i hele Unionen. EIOPA er et organ med høyt spesialisert sakkunnskap, og det bør derfor bare få i oppgave å utarbeide utkast til tekniske regulerings- og gjennomføringsstandarder som ikke innebærer politiske valg, med sikte på framlegging for Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen.
- 69) I samsvar med Europaparlamentets, Rådets og Kommisjonens felles overenskomst om delegerede rettsakter, uten at det berører ytterligere revisjon av den, bør Kommisjonen ta hensyn til innsigelsesfristen og Europaparlamentets og Rådets framgangsmåter med hensyn til datoen for oversending av den delegerede rettsakten. Videre bør det, i samsvar med den felles overenskomsten om delegerede rettsakter, uten at det berører ytterligere revisjon av den, og eventuelt forordning (EU) nr. 1094/2010, sikres reell gjennomsiktighet og hensiktsmessig kontakt med Europaparlamentet og Rådet før den delegerede rettsakten vedtas.
- 70) Europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF⁸ og europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 45/2001⁹ bør få anvendelse på behandlingen av personopplysninger som foretas av EIOPA innenfor rammen av dette direktiv, under tilsyn av EUs datatilsyn.
- 71) Dette direktiv er forenlig med de grunnleggende rettighetene og de prinsippene som er anerkjent i Den europeiske unions pakt om

⁸ Europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 281 av 23.11.1995, s. 31).

⁹ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 45/2001 av 18. desember 2000 om personvern i forbindelse med behandling av personopplysninger i Fellesskapets institusjoner og organer og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 8 av 12.1.2001 s. 1).

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

grunnleggende rettigheter, slik de er nedfelt i traktatene.

- 72) Dette direktiv bør ikke være for belastende for små og mellomstore forsikrings- og gjenforsikringsdistributører. En av måtene å nå dette målet på, er korrekt anvendelse av forholdsmessighetsprinsippet. Dette prinsippet bør gjelde både for de kravene som stilles til forsikrings- og gjenforsikringsdistributørene, og for utøvelsen av tilsynsmyndigheten.
- 73) Dette direktiv bør gjennomgås fem år etter at det har trådt i kraft, for å ta hensyn til markedsutviklingen og utviklingen på andre områder innenfor unionsretten eller til medlemsstatenes erfaringer fra gjennomføringen av unionsretten, særlig for produkter som omfattes av europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/41/EF¹⁰.
- 74) Direktiv 2002/92/EF bør oppheves 24 måneder etter at dette direktiv trer i kraft. Kapittel IIIA i direktiv 2002/92/EF bør imidlertid utgå med virkning fra dette direktivs ikrafttredelsesdato.
- 75) Forpliktelsen til å innarbeide dette direktiv i nasjonal rett bør avgrenses til de bestemmelsene som utgjør en innholdsmessig endring av direktiv 2002/92/EF. Forpliktelsen til å innarbeide de bestemmelsene som er uendret, følger av nevnte direktiv.
- 76) Dette direktiv bør ikke berøre medlemsstatenes forpliktelser med hensyn til fristene for innarbeiding i nasjonal rett av direktiv 2002/92/EF.
- 77) EUs datatilsyn er blitt rådspurt i samsvar med artikkel 28 nr. 2 i forordning (EF) nr. 45/2001 og avga en uttalelse 23. november 2012¹¹.
- 78) Ettersom målene for dette direktiv ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor på grunn av dets omfang bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktiv ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå disse målene.
- 79) I samsvar med den felles politiske erklæringen fra medlemsstatene og Kommisjonen av 28. september 2011 om forklarende dokumenter har medlemsstatene forpliktet seg til at under-

retningen om innarbeidingstiltakene i berettigede tilfeller skal følges av ett eller flere dokumenter som forklarer sammenhengen mellom et direktivs bestanddeler og de tilsvarende delene av de nasjonale innarbeidingsdokumentene. Med hensyn til dette direktiv anser regelgiveren at oversendingen av slike dokumenter er berettiget.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Kapittel I

Virkeområde og definisjoner

Artikkel 1

Virkeområde

1. Dette direktiv fastsetter regler for adgang til å starte og utøve virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon i Unionen.
2. Dette direktiv får anvendelse på enhver fysisk eller juridisk person som er etablert i en medlemsstat eller ønsker å etablere seg der for å starte og utøve virksomhet innen distribusjon av forsikrings- og gjenforsikringsprodukter.
3. Dette direktiv får ikke anvendelse på forsikringsformidlere som utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon som tilleggsvirksomhet, dersom alle følgende vilkår er oppfylt:
 - a) Forsikringen utfyller varen eller tjenesten som leveres av en leverandør, dersom en slik forsikring dekker
 - i) risikoen for feil på, tap av eller skade på varen eller manglende bruk av tjenesten som leveres av nevnte leverandør, eller
 - ii) skade på eller tap av bagasje og andre risikoer knyttet til en reise bestilt hos denne leverandøren.
 - b) Premiebeløpet som betales for forsikringsproduktet, overstiger ikke 600 euro beregnet pro rata på årsbasis.
 - c) Som unntak fra bokstav b) overstiger ikke premiebeløpet som betales per person, 200 euro når forsikringen utfyller en tjeneste som omhandlet i bokstav a), og denne tjenestens varighet er lik eller mindre enn tre måneder.
4. Medlemsstatene skal sikre at forsikringsforetak eller forsikringsformidlere, når de utøver en distribusjonsvirksomhet gjennom en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, og som er unntatt fra anvendelsen av dette direktiv i henhold til nr. 3, sørger for at

¹⁰ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/41/EF av 3. juni 2003 om virksomhet i og tilsyn med tjenestepensjonsforetak (EUT L 235 av 23.9.2003, s. 10).

¹¹ EUT C 100 av 6.4.2013, s. 12.

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

- a) opplysninger om deres identitet og adresse og om framgangsmåtene nevnt i artikkel 14 gjøres tilgjengelige for kunden før avtalen inngås, slik at kundene og andre berørte parter kan inngi klager,
 - b) hensiktsmessige og forholdsmessige ordninger er innført for å overholde artikkel 17 og 24 og for å vurdere kundens krav og behov før et avtalesforslag legges fram,
 - c) kunden får informasjonsdokumentet for forsikringsprodukter nevnt i artikkel 20 nr. 5 før avtalen inngås.
5. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter overvåker markedet, herunder markedet for forsikringsprodukter som markedsføres, distribueres eller selges som en tilleggsvirksomhet i eller fra deres medlemsstat. EIOPA kan legge til rette for og samordne slik overvåking.
6. Dette direktiv får ikke anvendelse på virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon som utøves i tilknytning til risikoer og forpliktelser utenfor Unionen.

Dette direktiv skal ikke berøre en medlemsstats lovgivning om virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon som utøves av forsikrings- og gjenforsikringsforetak eller -formidlere som er etablert i en tredjestat og utøver virksomhet på medlemsstatens territorium i henhold til prinsippet om adgang til å yte tjenester, forutsatt at likebehandling er sikret for alle personer som utøver eller har tillatelse til å utøve virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon på dette markedet.

Dette direktiv får ikke anvendelse på virksomhet innen forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon som utøves i tredjestater.

Medlemsstatene skal underrette Kommisjonen om alle vanskeligheter av allmenn art som deres forsikrings- eller gjenforsikringsdistributører støter på når de etablerer seg eller utøver virksomhet innen forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon i en tredjestat.

Artikkel 2

Definisjoner

1. I dette direktiv menes med
 - 1) «forsikringsdistribusjon» virksomhet som består i å gi råd om, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av forsikringsavtaler, å inngå slike avtaler eller å medvirke ved administreringen og gjennomføringen av slike avta-

ler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle, herunder levering av opplysninger om en eller flere forsikringsavtaler i samsvar med kriterier som kunder velger via et nettsted eller andre medier, og utarbeiding av en rangeringsliste over forsikringsprodukter, herunder pris- og produktsammenligninger eller prisrabatt på en forsikringsavtale når kunden har mulighet til direkte eller indirekte å inngå en forsikringsavtale via et nettsted eller andre medier,

- 2) «gjenforsikringsdistribusjon» virksomhet som består i å gi råd om, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av gjenforsikringsavtaler, å inngå slike avtaler eller å medvirke ved administreringen og gjennomføringen av slike avtaler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle, herunder når virksomheten utøves av et gjenforsikringsforetak uten en gjenforsikringsformidlers medvirkning,
- 3) «forsikringsformidler» enhver fysisk eller juridisk person som mot godtgjøring starter eller utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon, bortsett fra forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller deres ansatte og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet,
- 4) «forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet» enhver fysisk eller juridisk person, bortsett fra en kredittinstitusjon eller et verdipapirforetak som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 1 og 2 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013¹², som mot godtgjøring starter eller utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon som en tilleggsvirksomhet, forutsatt at alle følgende vilkår er oppfylt:
 - a) Den berørte fysiske eller juridiske personen har ikke forsikringsdistribusjon som sin hovedvirksomhet.
 - b) Den fysiske eller juridiske personen distribuerer bare visse forsikringsprodukter som utfyller en vare eller tjeneste.
 - c) De berørte forsikringsproduktene omfatter ikke livsforsikring eller ansvarsforsikring, med mindre deknningen utfyller varen eller tjenesten som

¹² Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013 av 26. juni 2013 om tilsynskrav for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 1).

- formidleren leverer som sin hovedvirksomhet,
- 5) «gjenforsikringsformidler» enhver fysisk eller juridisk person som mot godtgjøring starter eller utøver virksomhet innen gjenforsikringsdistribusjon, bortsett fra gjenforsikringsforetak eller deres ansatte,
 - 6) «forsikringsforetak» et foretak som definert i artikkel 13 nr. 1 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF¹³,
 - 7) «gjenforsikringsforetak» et gjenforsikringsforetak som definert i artikkel 13 nr. 4 i direktiv 2009/138/EF,
 - 8) «forsikringsdistributør» enhver forsikringsformidler, enhver forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, eller ethvert forsikringsforetak,
 - 9) «godtgjøring» alle provisjoner, honorarer, gebyrer eller andre betalinger, herunder økonomiske fordeler av enhver art eller andre økonomiske eller ikke-økonomiske fordeler eller insentiver som tilbys eller gis i forbindelse med virksomhet innen forsikringsdistribusjon,
 - 10) «hjemstat»
 - a) dersom formidleren er en fysisk person, medlemsstaten der formidleren har sitt bosted,
 - b) dersom formidleren er en juridisk person, medlemsstaten der formidleren har sitt forretningskontor eller, dersom den i henhold til nasjonal rett ikke har noe forretningskontor, medlemsstaten der den har sitt hovedkontor,
 - 11) «vertsstat» en annen medlemsstat enn hjemstaten, der en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler har en permanent tilstedeværelse eller et etablert forretningssted eller yter tjenester,
 - 12) «filial» en formidlers kontor eller filial som ligger på territoriet til en annen medlemsstat enn hjemstaten,
 - 13) «nære forbindelser» nære forbindelser som definert i artikkel 13 nr. 17 i direktiv 2009/138/EF,
 - 14) «hovedforretningssted» det stedet der hovedvirksomheten styres fra,
 - 15) «rådgivning» en personlig anbefaling til en kunde, enten på dennes anmodning eller på forsikringsdistributørens initiativ, med hensyn til en eller flere forsikringsavtaler,
 - 16) «store risikoer» store risikoer som definert i artikkel 13 nr. 27 i direktiv 2009/138/EF,
 - 17) «forsikringsbasert investeringsprodukt» et forsikringsprodukt som har en forfalls- eller gjenkjøpsverdi, og der denne forfalls- eller gjenkjøpsverdien helt eller delvis er direkte eller indirekte eksponert mot markedssvingninger, og som ikke omfatter
 - a) skadeforsikringsprodukter som oppført i vedlegg I til direktiv 2009/138/EF (skadeforsikringsklasser),
 - b) livsforsikringsavtaler der ytelsene i henhold til avtalen bare utbetales ved dødsfall eller ved uførhet som følge av skade, sykdom eller funksjonshemming,
 - c) pensjonsprodukter som i henhold til nasjonal rett er anerkjent å ha som hovedformål å gi investoren en pensjonsinntekt, og som gir investoren rett til visse ytelser,
 - d) offisielt anerkjente tjenestepensjonsordninger som omfattes av virkeområdet for direktiv 2003/41/EF eller direktiv 2009/138/EF,
 - e) individuelle pensjonsprodukter der det i henhold til nasjonal rett kreves et økonomisk bidrag fra arbeidsgiveren, og der arbeidsgiveren eller arbeidstakeren ikke kan velge pensjonsprodukt eller tilbyder av pensjonsproduktet,
 - 18) «varig medium» enhver innretning som
 - a) gjør en kunde i stand til å lagre opplysninger som er rettet personlig til denne kunden, på en slik måte at denne i framtiden kan få tilgang til opplysningene i en periode som er tilstrekkelig for opplysningenes formål, og
 - b) gjør det mulig å gjenskape de lagrede opplysningene i uendret form.
2. Ved anvendelsen av nr. 1 punkt 1 og 2 skal følgende ikke anses å utgjøre forsikringsdistribusjon eller gjenforsikringsdistribusjon:
- a) Leilighetsvis formidling av opplysninger i forbindelse med annen yrkesvirksomhet, forutsatt at
 - i) leverandøren ikke treffer ytterligere tiltak for å bistå med å inngå eller gjennomføre en forsikringsavtale,
 - ii) formålet med denne virksomheten ikke er å bistå kunden med å inngå eller gjennomføre en gjenforsikringsavtale.
 - b) Yrkesmessig behandling av et forsikringsforetaks eller gjenforsikringsforetaks ska-

¹³ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF av 25. november 2009 om adgang til å starte og utøve virksomhet innen forsikring og gjenforsikring (Solvens II) (EUT L 335 av 17.12.2009, s. 1).

detilfeller eller taksering og oppgjør av skadetilfeller.

- c) Virksomhet som bare består i å levere data og opplysninger om potensielle forsikringstakere til forsikringsformidlere, gjenforsikringsformidlere, forsikringsforetak eller gjenforsikringsforetak, forutsatt at leverandøren ikke treffer ytterligere tiltak for å bistå med å inngå en forsikrings- eller gjenforsikringsavtale.
- d) Virksomhet som bare består i å levere opplysninger om forsikrings- eller gjenforsikringsprodukter, en forsikringsformidler, en gjenforsikringsformidler, et forsikringsforetak eller et gjenforsikringsforetak til potensielle forsikringstakere, forutsatt at leverandøren ikke treffer ytterligere tiltak for å bistå med å inngå en forsikrings- eller gjenforsikringsavtale.

Kapittel II

Registreringskrav

Artikkel 3

Registrering

1. Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, skal registreres hos en vedkommende myndighet i hjemstaten.

Forsikrings- og gjenforsikringsforetak og deres ansatte skal ikke være forpliktet til å registrere seg i henhold til dette direktiv.

Uten at det berører første ledd, kan medlemsstatene fastsette at forsikrings- og gjenforsikringsforetak og forsikringsformidlere og andre organer kan samarbeide med vedkommende myndigheter ved registrering av forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, og ved anvendelse av kravene i artikkel 10.

Særlig kan forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, registreres av et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak, en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en sammenslutning av forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller forsikrings- eller gjenforsikringsformidlere, under tilsyn av en vedkommende myndighet.

En forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet,

kan handle på et forsikrings- eller gjenforsikringsforetaks ansvar eller på en annen formidlers ansvar. I slike tilfeller kan medlemsstatene fastsette at forsikrings- eller gjenforsikringsforetaket eller den andre formidleren skal ha ansvar for å sikre at forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, oppfyller vilkårene for registrering, herunder vilkårene i nr. 6 første ledd bokstav c).

Medlemsstatene kan også fastsette at forsikrings- eller gjenforsikringsforetaket eller den andre formidleren som påtar seg ansvaret for forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, skal registrere denne formidleren.

Medlemsstatene kan unnlate å anvende kravet nevnt i første ledd på alle fysiske personer som arbeider hos en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, og som utøver virksomhet innen forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon.

Medlemsstatene skal sikre at registrene angir navnene på de fysiske personene i forsikrings- eller gjenforsikringsdistributørens ledelse som har ansvar for forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjonen.

Registrene skal videre angi i hvilke medlemsstater formidleren utøver virksomhet i henhold til reglene for etableringsadgangen eller for adgangen til å yte tjenester.

2. Medlemsstatene kan opprette mer enn ett register for forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, forutsatt at de fastsetter kriterier for registrering av formidlere.

Medlemsstatene skal opprette et nettbasert registreringssystem. Dette systemet skal være lett tilgjengelig og gjøre det mulig å fylle ut registreringsskjemaet direkte på internett.

3. Dersom det finnes mer enn ett register i en medlemsstat, skal denne medlemsstaten opprette et felles informasjonssted som gir rask og enkel tilgang til opplysninger fra disse registrene, og som samles elektronisk og holdes oppdatert. Informasjonsstedet skal også gi opplysninger om vedkommende myndigheter i hjemstaten.
4. EIOPA skal opprette, offentliggjøre på sitt nettsted og ajourføre et felles elektronisk

register med opplysninger om forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som har meddelt at de har til hensikt å utøve virksomhet over landegrensene i samsvar med kapittel III. Medlemsstatene skal umiddelbart oversende relevante opplysninger til EIOPA for å gi den mulighet til å gjøre dette. Registeret skal inneholde lenker til og være tilgjengelig fra nettstedene til hver av medlemsstatenes vedkommende myndigheter.

EIOPA skal ha rett til tilgang til opplysningene som er lagret i registeret nevnt i første ledd. EIOPA og vedkommende myndigheter skal ha rett til å endre slike opplysninger. Registrerte personer med personopplysninger som er lagret i registeret og utveksles, skal ha rett til tilgang til slike lagrede opplysninger og rett til å bli behørig underrettet.

EIOPA skal opprette et nettsted med hyperlenker til hvert felles informasjonssted eller eventuelt register som er opprettet av medlemsstatene i samsvar med nr. 3.

Hjemstatene skal sikre at registrering av forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, forutsetter at de relevante kravene i artikkel 10 er oppfylt.

Vedkommende myndighet skal regelmessig kontrollere at vilkårene for registreringen fortsatt er oppfylt.

Hjemstatene skal sikre at forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som ikke lenger oppfyller kravene i artikkel 10, fjernes fra registeret. Hjemstaten skal underrette vertsstaten om en slik fjerning fra registeret.

5. Medlemsstatene skal sikre at søknader fra formidlere om oppføring i registeret behandles innen tre måneder fra inngivelsen av en fullstendig søknad, og at søkeren umiddelbart underrettes om beslutningen.
6. Medlemsstatene skal sikre at følgende opplysninger kreves som et vilkår for registrering av forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet:
 - a) Identiteten til aksjeeiere eller deltakere, enten de er fysiske eller juridiske personer, som har en eierandel i formidleren som overstiger 10 %, og størrelsen på disse eierandelene.

- b) Identiteten til personer som har nære forbindelser til formidleren.
- c) Opplysninger om at disse eierandelene eller nære forbindelsene ikke hindrer vedkommende myndighet i å føre effektivt tilsyn.

Medlemsstatene skal sikre at formidlere uten unødig opphold underretter vedkommende myndigheter om eventuelle endringer i opplysningene som er gitt i henhold til dette nummer.

7. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter nekter registrering dersom en tredjestats lover og forskrifter som gjelder én eller flere fysiske eller juridiske personer som formidleren har nære forbindelser til, eller problemer knyttet til håndhevingen av disse lovene og forskriftene, hindrer dem i å føre effektivt tilsyn.

Kapittel III

Adgang til å yte tjenester og etableringsadgang

Artikkel 4

Utøvelse av adgangen til å yte tjenester

1. En forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som for første gang har til hensikt å utøve virksomhet på en annen medlemsstats territorium i henhold til adgangen til å yte tjenester, skal oversende følgende opplysninger til vedkommende myndighet i hjemstaten:
 - a) Formidlerens navn, adresse og eventuelt registreringsnummer.
 - b) I hvilke medlemsstater formidleren har til hensikt å utøve virksomhet.
 - c) Formidlerkategori og eventuelt navnet på forsikrings- eller gjenforsikringsforetak som representeres.
 - d) De relevante forsikringsklassene, dersom det er relevant.
2. Vedkommende myndighet i hjemstaten skal innen én måned etter å ha mottatt opplysningene nevnt i nr. 1, videresende disse opplysningene til vedkommende myndighet i vertsstaten, som omgående skal bekrefte at opplysningene er mottatt. Vedkommende myndighet i hjemstaten skal skriftlig underrette forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, om at opplysningene er mottatt av vedkommende myndighet i vertsstaten, og at formidleren kan starte

sin virksomhet i vertsstaten. Dersom det er relevant, skal vedkommende myndighet i hjemstaten samtidig underrette formidleren om at opplysninger om lovbestemmelsene nevnt i artikkel 11 nr. 1 som får anvendelse i vertsstaten, er tilgjengelige ved hjelp av midlene nevnt i artikkel 11 nr. 3 og 4, og at formidleren må følge disse bestemmelsene for å kunne starte sin virksomhet i vertsstaten.

3. Ved en eventuell endring i opplysningene som er oversendt i samsvar med nr. 1, skal forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, underrette vedkommende myndighet i hjemstaten om endringen minst én måned før endringen foretas. Vedkommende myndighet i vertsstaten skal også underrettes om denne endringen av vedkommende myndighet i hjemstaten så snart som mulig og senest én måned etter datoen da vedkommende myndighet i hjemstaten mottok opplysningene.

Artikkel 5

Manglende oppfyllelse av forpliktelser ved utøvelse av adgangen til å yte tjenester

1. Dersom vedkommende myndighet i vertsstaten har grunn til å mene at en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som opptrer på dens territorium i henhold til adgangen til å yte tjenester, ikke oppfyller en forpliktelse som er fastsatt i dette direktiv, skal den underrette vedkommende myndighet i hjemstaten om dette.

Etter å ha vurdert opplysningene den mottar i henhold til første ledd, skal vedkommende myndighet i hjemstaten, dersom det er relevant, og i så fall så snart som mulig, treffe hensiktsmessige tiltak for å bøte på situasjonen. Den skal underrette vedkommende myndighet i vertsstaten dersom slike tiltak treffes.

Dersom forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, til tross for tiltakene som er truffet av hjemstaten, eller fordi tiltakene viser seg å være utilstrekkelige eller mangler helt, fortsetter å opptre på en måte som tydelig skader interessene til vertsstatens forbrukere i stort omfang eller forsikrings- og gjenforsikringsmarkedenes ordnede virkemåte, kan vedkommende myndighet i vertsstaten, etter å ha underrettet vedkommende myndighet i

hjemstaten, treffe hensiktsmessige tiltak for å hindre nye uregelmessigheter, herunder, i den utstrekning det er strengt nødvendig, hindre at denne formidleren fortsetter å utøve ny virksomhet på vertsstatens territorium.

Videre kan vedkommende myndighet i hjemstaten eller vertsstaten henvise saken til EIOPA og anmode om bistand i samsvar med artikkel 19 i forordning (EU) nr. 1094/2010. I så fall kan EIOPA handle i samsvar med den myndighet den er gitt i henhold til nevnte artikkel.

2. Nr. 1 skal ikke berøre vertsstatens rett til å treffe hensiktsmessige tiltak for å hindre eller straffe uregelmessigheter på sitt territorium i en situasjon der det er nødvendig å treffe umiddelbare tiltak for å beskytte forbrukernes rettigheter. Denne retten skal omfatte muligheten til å hindre forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, i å utøve ny virksomhet på vertsstatens territorium.
3. Ethvert tiltak som treffes av vedkommende myndigheter i vertsstaten i henhold til denne artikkel, skal uten unødig opphold meddeles den berørte forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, i et velbegrunnet dokument og meldes til vedkommende myndighet i hjemstaten, til EIOPA og til Kommisjonen.

Artikkel 6

Utøvelse av etableringsadgangen

1. Medlemsstatene skal sikre at enhver forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som har til hensikt å benytte seg av etableringsadgangen ved å opprette en filial eller etablere permanent tilstedeværelse på en annen medlemsstats territorium, underretter vedkommende myndighet i hjemstaten om dette og gir den vedkommende myndigheten følgende opplysninger:
 - a) Formidlerens navn, adresse og eventuelt registreringsnummer.
 - b) På hvilken medlemsstats territorium formidleren har til hensikt å opprette en filial eller etablere permanent tilstedeværelse.
 - c) Formidlerkategori og eventuelt navnet på forsikrings- eller gjenforsikringsforetak som representeres.

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

- d) De relevante forsikringsklassene, dersom det er relevant.
- e) Adressen i vertsstaten der dokumenter kan innhentes.
- f) Navnet på personen som er ansvarlig for ledelsen av filialen eller den permanente tilstedeværelsen.

En formidlers permanente tilstedeværelse som kan likestilles med en filial på en annen medlemsstats territorium, skal behandles på samme måte som en filial, med mindre formidleren lovlig oppretter slik permanent tilstedeværelse i en annen juridisk form.

2. Med mindre vedkommende myndighet i hjemstaten har grunn til å betvile at organisasjonsstrukturen eller den finansielle stillingen til forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, er god nok i betraktning av den distribusjonsvirksomheten som er planlagt, skal den innen én måned etter at den har mottatt opplysningene nevnt i nr. 1, oversende disse til vedkommende myndighet i vertsstaten, som omgående skal bekrefte at opplysningene er mottatt. Vedkommende myndighet i hjemstaten skal skriftlig underrette forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, om at opplysningene er mottatt av vedkommende myndighet i vertsstaten.

Innen én måned etter at den mottok opplysningene nevnt i første ledd i dette nummer, skal vedkommende myndighet i vertsstaten ved hjelp av midlene nevnt i artikkel 11 nr. 3 og 4 underrette vedkommende myndighet i hjemstaten om lovbestemmelsene nevnt i artikkel 11 nr. 1 som får anvendelse på dens territorium. Vedkommende myndighet i hjemstaten skal videresende disse opplysningene til formidleren og gi beskjed om at den kan starte sin virksomhet i vertsstaten, forutsatt at den følger disse lovbestemmelsene.

Dersom det ikke er mottatt noen meddelelse innen fristen fastsatt i annet ledd, kan forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, opprette filialen og starte sin virksomhet.

3. Dersom vedkommende myndighet i hjemstaten nekter å oversende opplysningene nevnt i nr. 1 til vedkommende myndighet i vertsstaten, skal den innen én måned etter at den har mottatt alle opplysningene nevnt i nr. 1, begrunne avslaget overfor forsikrings- eller

gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet.

Et avslag som omhandlet i første ledd eller manglende oversending av opplysningene nevnt i nr. 1 fra vedkommende myndighet i hjemstaten skal kunne prøves for retten i hjemstaten.

4. Ved en eventuell endring i opplysningene som er oversendt i samsvar med nr. 1, skal en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, underrette vedkommende myndighet i hjemstaten om endringen minst én måned før endringen foretas. Vedkommende myndighet i vertsstaten skal også underrettes om denne endringen av vedkommende myndighet i hjemstaten så snart som mulig og senest én måned etter datoen da vedkommende myndighet i hjemstaten mottok opplysningene.

Artikkel 7

Fordeling av myndighet mellom hjemstater og vertsstater

1. Dersom en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, har sitt hovedforretningssted i en annen medlemsstat enn hjemstaten, kan vedkommende myndighet i den andre medlemsstaten avtale med hjemstatens vedkommende myndighet at den skal fungere som om den var hjemstatens vedkommende myndighet med hensyn til bestemmelsene i kapittel IV, V, VI og VII. Dersom en slik avtale inngås, skal hjemstatens vedkommende myndighet omgående underrette forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, og EIOPA.
2. Vedkommende myndighet i vertsstaten skal ha ansvar for å sikre at tjenestene som ytes av det etablerte forretningsstedet på dens territorium, oppfyller forpliktelsene fastsatt i kapittel V og VI og bestemmelsene vedtatt i henhold til disse kapitlene.

Vedkommende myndighet i vertsstaten skal ha rett til å undersøke det etablerte forretningsstedets ordninger og kreve de endringene som er nødvendige for at vedkommende myndighet skal kunne håndheve forpliktelsene fastsatt i kapittel V og VI og bestemmelsene vedtatt i henhold til disse kapitlene,

med hensyn til de tjenestene eller den virksomheten som det etablerte forretningsstedet tilbyr på dens territorium.

Artikkel 8

Manglende oppfyllelse av forpliktelser ved utøvelse av etableringsadgangen

1. Dersom vedkommende myndighet i en vertsstat fastslår at en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, ikke overholder de lovene og forskriftene som er vedtatt i denne medlemsstaten i henhold til bestemmelsene i kapittel V og VI, kan denne myndigheten treffe hensiktsmessige tiltak.
2. Dersom vedkommende myndighet i en vertsstat har grunn til å mene at en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som opptrer på dens territorium gjennom et etablert forretningssted, ikke oppfyller en forpliktelse som er fastsatt i dette direktiv, og denne vedkommende myndigheten ikke har ansvar i samsvar med artikkel 7 nr. 2, skal den underrette vedkommende myndighet i hjemstaten om dette. Etter å ha vurdert opplysningene den mottar, skal vedkommende myndighet i hjemstaten, dersom det er relevant, og i så fall så snart som mulig, treffe hensiktsmessige tiltak for å bøte på situasjonen. Den skal underrette vedkommende myndighet i vertsstaten dersom slike tiltak treffes.
3. Dersom forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, til tross for tiltakene som er truffet av hjemstaten, eller fordi tiltakene viser seg å være utilstrekkelige eller mangler helt, fortsetter å oppføre på en måte som tydelig skader interessene til vertsstatens forbrukere i stort omfang eller forsikrings- og gjenforsikringsmarkedenes ordnede virkemåte, kan vedkommende myndighet i vertsstaten, etter å ha underrettet vedkommende myndighet i hjemstaten, treffe hensiktsmessige tiltak for å hindre nye uregelmessigheter, herunder, i den utstrekning det er strengt nødvendig, hindre at denne formidleren fortsetter å utøve ny virksomhet på vertsstatens territorium.

Videre kan vedkommende myndighet i hjemstaten eller vertsstaten henvise saken til EIOPA og anmode om bistand i samsvar med

artikkel 19 i forordning (EU) nr. 1094/2010. I så fall kan EIOPA handle i samsvar med den myndighet den er gitt i henhold til nevnte artikkel.

4. Nr. 2 og 3 skal ikke berøre vertsstatens rett til å treffe hensiktsmessige og ikke-diskriminerende tiltak for å hindre eller straffe uregelmessigheter på sitt territorium i situasjoner der det er strengt nødvendig å treffe umiddelbare tiltak for å beskytte rettighetene til forbrukerne i vertsstaten, når tilsvarende tiltak er utilstrekkelige eller mangler helt i hjemstaten. I slike situasjoner skal vertsstaten ha mulighet til å hindre den berørte forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, i å utøve ny virksomhet på dens territorium.
5. Ethvert tiltak som treffes av vedkommende myndigheter i vertsstaten i henhold til denne artikkel, skal uten unødig opphold meddeles den berørte forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, i et velbegrunnet dokument og meldes til vedkommende myndighet i hjemstaten, til EIOPA og til Kommisjonen.

Artikkel 9

Myndighet i forbindelse med nasjonale bestemmelser vedtatt av hensyn til allmentens interesser

1. Dette direktiv skal ikke berøre vertsstatens rett til å treffe hensiktsmessige og ikke-diskriminerende tiltak for å straffe uregelmessigheter på deres territorium som er i strid med lovbestemmelsene nevnt i artikkel 11 nr. 1, i den grad dette er strengt nødvendig. I slike situasjoner skal vertsstatene ha mulighet til å hindre den berørte forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, i å utøve ny virksomhet på deres territorium.
2. Videre bør dette direktiv ikke berøre den rett vertsstatens vedkommende myndighet har til å treffe hensiktsmessige tiltak for å hindre en forsikringsdistributør etablert i en annen medlemsstat i å utøve virksomhet på vertsstatens territorium i henhold til adgangen til å yte tjenester eller eventuelt etableringsadgangen, når den relevante virksomheten helt eller hovedsakelig er rettet mot vertsstatens territorium utelukkende med henblikk på å unngå de

lovbestemmelsene som ville fått anvendelse dersom denne forsikringsdistributøren hadde hatt sitt bosted eller forretningskontor i vedkommende vertsstat, og også når denne virksomheten utgjør en alvorlig trussel mot forsikrings- og gjenforsikringsmarkedenes ordnede virkemåte i vertsstaten med hensyn til forbrukervern. I slike tilfeller kan vedkommende myndighet i vertsstaten, etter å ha underrettet vedkommende myndighet i hjemstaten, treffe alle nødvendige tiltak overfor denne forsikringsdistributøren for å beskytte forbrukernes rettigheter i vertsstaten. De berørte vedkommende myndigheter kan henvisne saken til EIOPA og anmode om bistand i samsvar med artikkel 19 i forordning (EU) nr. 1094/2010, og i slike tilfeller kan EIOPA handle i samsvar med den myndighet den er gitt i henhold til nevnte artikkel i tilfelle av uenighet mellom vertsstatens og hjemstatens vedkommende myndigheter.

Kapittel IV

Organisatoriske krav

Artikkel 10

Faglige og organisatoriske krav

1. Hjemstatene skal sikre at forsikrings- og gjenforsikringsdistributører og ansatte i forsikrings- og gjenforsikringsforetak som utøver virksomhet innen forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon, har den kunnskap og kompetanse som er nødvendig for at de skal kunne utføre sine oppgaver og plikter på en tilfredsstillende måte.
2. Hjemstatene skal sikre at forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og ansatte i forsikrings- og gjenforsikringsforetak og hos forsikrings- og gjenforsikringsformidlere oppfyller kravene til løpende faglig opplæring og utvikling, slik at de kan opprettholde et tilstrekkelig ytelsesnivå som står i forhold til deres rolle og det relevante markedet.

For dette formål skal hjemstatene ha innført og offentliggjort ordninger for effektiv kontroll og vurdering av kunnskapen og kompetansen til forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og ansatte i forsikrings- og gjenforsikringsforetak og hos forsikrings- og gjenforsikringsformidlere basert på minst 15 timers faglig opplæring eller utvikling per år, idet det tas hensyn til de solgte produktenes art, typen distributør, de respektive rollene og den virk-

somheten som forsikrings- eller gjenforsikringsdistributøren utøver.

Hjemstatene kan kreve at en vellykket oppfyllelse av kravene til opplæring og utvikling dokumenteres med et sertifikat.

Medlemsstatene skal tilpasse de fastsatte kunnskaps- og kompetansekravene til forsikrings- eller gjenforsikringsdistributørenes bestemte virksomhet og produktene som distribueres, særlig når det gjelder forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet. Medlemsstatene kan i tilfellene nevnt i artikkel 3 nr. 1 tredje ledd, og med hensyn til de ansatte i forsikrings- eller gjenforsikringsforetak som deltar i forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon, kreve at forsikrings- eller gjenforsikringsforetaket eller formidleren skal kontrollere at formidlernes kunnskap og kompetanse er i samsvar med kravene angitt i nr. 1, og om nødvendig gi slike formidlere mulighet til opplæring eller faglig utvikling som tilfredsstillende kravene som gjelder produktene som selges av formidlerne.

Medlemsstatene kan unnlate å anvende kravene nevnt i nr. 1 og i første ledd i dette nummer på alle fysiske personer som arbeider i et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller hos en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler som utøver virksomhet innen forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon, men medlemsstatene skal sikre at de relevante personene i ledelsesstrukturen i slike foretak som er ansvarlige for distribusjon av forsikrings- og gjenforsikringsprodukter, og alle andre personer som deltar direkte i forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon, godtgjør at de har den kunnskapen og kompetansen de trenger for å kunne utføre sine oppgaver.

Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere skal godtgjøre at de oppfyller de relevante kravene til faglig kunnskap og kompetanse som er fastsatt i vedlegg I.

3. Fysiske personer som arbeider i et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller hos en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler, og som utøver virksomhet innen forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon, skal ha god vandel. Som et minstekrav skal de ikke stå oppført i strafferegisteret eller i noe annet tilsvarende nasjonalt register i forbindelse med alvorlige straffbare forhold knyttet til vinningslovbrudd eller andre lovbrudd knyttet til finansiell virksomhet, og de skal ikke tidligere ha blitt slått konkurs, med mindre de har fått oppreisning i samsvar med nasjonal rett.

Medlemsstatene kan i samsvar med artikkel 3 nr. 1 tredje ledd tillate at forsikrings- eller gjenforsikringsdistributøren kontrollerer at dens ansatte og eventuelt dens forsikrings- eller gjenforsikringsformidlere har godandel.

Medlemsstatene kan unnlate å anvende kravet nevnt i første ledd i dette nummer på alle fysiske personer som arbeider i et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller hos en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler, forutsatt at disse fysiske personene ikke deltar direkte i forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon. Medlemsstatene skal sikre at personer i ledelsesstrukturen med ansvar for, og personale som deltar direkte i, forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon oppfyller dette kravet.

Når det gjelder forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, skal medlemsstatene sikre at personer som har ansvar for forsikringsdistribusjon som tilleggsvirksomhet, oppfyller kravet i første ledd.

4. Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere skal ha en yrkesansvarsforsikring som dekker hele Unionens territorium, eller en annen tilsvarende garanti mot erstatningsansvar ved yrkesmessig uaktsomhet som dekker minst 1 250 000 euro per skadetilfelle og totalt 1 850 000 per år for alle skadetilfeller, med mindre en slik forsikring eller tilsvarende garanti allerede er stilt av et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller et annet foretak som forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren opptre på vegne av eller har fullmakt til å opptre på vegne av, eller med mindre et slikt foretak har påtatt seg det fulle ansvaret for formidlerens handlinger.
5. Medlemsstatene skal kreve at forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, har en yrkesansvarsforsikring eller en tilsvarende garanti på et nivå som er fastsatt av medlemsstatene, idet det tas hensyn til arten av de solgte produktene og virksomheten som utøves.
6. Medlemsstatene skal treffe alle nødvendige tiltak for å verne kunder mot manglende evne hos forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, til å overføre premien til forsikringsforetaket eller overføre erstatningsbeløpet eller en tilbakebetaling av premien til den forsikrede.

Slike tiltak skal ha en eller flere av følgende former:

- a) Lov- eller avtalebestemmelser om at pengebeløp betalt av kunden til formidleren skal betraktes som betalt til foretaket, mens pengebeløp betalt av foretaket til formidleren ikke skal betraktes som betalt til kunden før kunden faktisk mottar beløpet.
 - b) Et krav om at formidlere skal ha en økonomisk evne som til enhver tid tilsvarer 4 % av de samlede årlige mottatte premiene, med et minstebeløp på 18 750 euro.
 - c) Et krav om at kundenes pengebeløp skal overføres via strengt atskilte kundekontoer, og at disse kontoene ikke skal brukes til å tilbakebetale andre kreditorer i tilfelle av konkurs.
 - d) Et krav om at det opprettes et garantifond.
7. EIOPA skal regelmessig revidere beløpene nevnt i nr. 4 og 6 for å ta hensyn til endringer i den europeiske konsumprisindeksen som offentliggjøres av Eurostat. Den første revisjonen skal finne sted innen 31. desember 2017, og deretter skal revisjon foretas hvert femte år.

EIOPA skal utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder som justerer grunnbeløpet i euro nevnt i nr. 4 og 6 med den prosentvise endringen i konsumprisindeksen nevnt i første ledd i dette nummer som har funnet sted i tidsrommet mellom 1. januar 2013 og 31. desember 2017, eller mellom datoen for siste revisjon og den nye revisjonen, avrundet oppover til nærmeste 10 euro.

EIOPA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 30. juni 2018, og deretter skal utkast til tekniske reguleringsstandarder framlegges hvert femte år.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i annet og tredje ledd i dette nummer i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1094/2010.

8. For å sikre oppfyllelse av kravene i nr. 1, 2 og 3 skal forsikrings- og gjenforsikringsforetak godkjenne, gjennomføre og regelmessig gjennomgå sine interne retningslinjer og hensiktsmessige interne framgangsmåter.

Forsikrings- og gjenforsikringsforetak skal identifisere en funksjon som skal sikre korrekt gjennomføring av de godkjente retningslinjene og framgangsmåtene.

Forsikrings- og gjenforsikringsforetak skal opprette, vedlikeholde og ajourføre registre over all relevant dokumentasjon med hensyn til anvendelsen av nr. 1, 2 og 3. Forsikrings- og gjenforsikringsforetak skal på anmodning opp-

lyse hjemstatens vedkommende myndighet om navnet på personen som er ansvarlig for denne funksjonen.

Artikkel 11

Offentliggjøring av regler knyttet til allmennhetens interesser

1. Medlemsstatene skal sikre at deres vedkommende myndigheter på hensiktsmessig måte offentliggjør de relevante nasjonale lovbestemmelsene som beskytter allmennhetens interesser, herunder opplysninger om hvorvidt og hvordan medlemsstaten har valgt å anvende de strengere bestemmelsene angitt i artikkel 29 nr. 3, som får anvendelse på utøvelse av virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon på deres territorier.
2. En medlemsstat som ønsker å anvende og allerede anvender bestemmelser om forsikringsdistribusjon i tillegg til dem som er fastsatt i dette direktiv, skal sikre at den administrative byrden som følger av disse bestemmelsene, står i forhold til forbrukervernet. Medlemsstaten skal kontinuerlig overvåke disse bestemmelsene for å sikre at de hele tiden er i samsvar med dette nummer.
3. EIOPA skal på sitt nettsted legge ut hyperlenker til vedkommende myndigheters nettsteder der opplysninger om regler knyttet til allmennhetens interesser offentliggjøres. Slike opplysninger skal regelmessig ajourføres av vedkommende nasjonale myndigheter, og EIOPA skal gjøre opplysningene tilgjengelige på sitt nettsted, der alle de nasjonale reglene knyttet til allmennhetens interesser er fordelt etter relevant rettsområde.
4. Medlemsstatene skal opprette et felles kontaktpunkt med ansvar for å formidle opplysninger om regler knyttet til allmennhetens interesser i de respektive medlemsstatene. Kontaktpunktet bør være en egnet vedkommende myndighet.
5. EIOPA skal før 23. februar 2019 undersøke og i en rapport underrette Kommisjonen om reglene knyttet til allmennhetens interesser som er offentliggjort av medlemsstatene i samsvar med denne artikkel, med hensyn til en korrekt anvendelse av dette direktiv og et vel fungerende indre marked.

Artikkel 12

Vedkommende myndigheter

1. Medlemsstatene skal utpeke de vedkommende myndigheter som gis myndighet til å sikre gjennomføringen av dette direktiv. De skal underrette Kommisjonen om dette og eventuelt angi hvordan oppgavene er fordelt.
2. Myndighetene nevnt i nr. 1 i denne artikkel skal være enten offentlige myndigheter eller offentlige organer som er anerkjent i nasjonal rett eller anerkjent av en offentlig myndighet som gjennom nasjonal rett uttrykkelig er gitt myndighet til dette. De skal ikke være forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller sammenslutninger med medlemmer som direkte eller indirekte omfatter forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller forsikrings- eller gjenforsikringsformidlere, uten at dette berører muligheten for samarbeid mellom vedkommende myndigheter og andre organer dersom den muligheten er uttrykkelig omhandlet i artikkel 3 nr. 1.
3. Vedkommende myndigheter skal ha alle nødvendige fullmakter til å utføre sine oppgaver i henhold til dette direktiv. Dersom det på en medlemsstats territorium er mer enn én vedkommende myndighet, skal medlemsstaten påse at disse myndighetene samarbeider tett, slik at de kan utføre sine respektive oppgaver på en effektiv måte.

Artikkel 13

Samarbeid og utveksling av opplysninger mellom medlemsstatenes vedkommende myndigheter

1. Vedkommende myndigheter i de ulike medlemsstatene skal samarbeide med hverandre og utveksle alle relevante opplysninger om forsikrings- eller gjenforsikringsdistributører for å sikre korrekt anvendelse av dette direktiv.
2. Vedkommende myndigheter skal særlig, både under registreringsprosessen og løpende, utveksle relevante opplysninger om god vandel, faglig kunnskap og kompetanse hos forsikrings- og gjenforsikringsdistributører.
3. Vedkommende myndigheter skal også utveksle opplysninger om forsikrings- og gjenforsikringsdistributører som har vært gjenstand for en sanksjon eller et annet tiltak nevnt i kapittel VII, dersom slike opplysninger sannsynligvis fører til at disse distributørene fjernes fra registeret.

4. Alle personer som er forpliktet til å motta eller gi opplysninger i forbindelse med dette direktiv, skal være underlagt taushetsplikt på den måten som er fastsatt i artikkel 64 i direktiv 2009/138/EF.

Artikkel 14

Klager

Medlemsstatene skal sikre at det etableres framgangsmåter som gir kunder og andre berørte parter, særlig forbrukersammenslutninger, mulighet til å inngi klage på forsikrings- og gjenforsikringsdistributører. I alle tilfeller skal klagere motta svar.

Artikkel 15

Utenrettslig tvisteløsning

1. Medlemsstatene skal sikre at det i henhold til relevant nasjonal rett og EUs regelverk etableres egnede og effektive, upartiske og uavhengige framgangsmåter for utenrettslig klagebehandling og tvisteløsning for å løse tvister mellom kunder og forsikringsdistributører om rettigheter og forpliktelser som følger av dette direktiv, med bruk av eksisterende organer der det er hensiktsmessig. Medlemsstatene skal sikre at slike framgangsmåter får anvendelse på, og at det berørte organets kompetanse faktisk omfatter, forsikringsdistributører som framgangsmåtene innledes mot.
2. Medlemsstatene skal sikre at organene nevnt i nr. 1 samarbeider for å løse tverrnasjonale tvister om rettigheter og plikter som følger av dette direktiv.

Artikkel 16

Begrensning av bruken av formidlere

Medlemsstatene skal sikre at forsikrings- og gjenforsikringsforetak og -formidlere, når de bruker tjenestene til forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, bare bruker forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjonstjenester fra registrerte forsikrings- og gjenforsikringsformidlere eller forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, herunder slike som er nevnt i artikkel 1 nr. 3.

Kapittel V

Opplysningskrav og regler for god forretnings-skikk

Artikkel 17

Allment prinsipp

1. Medlemsstatene skal sikre at forsikringsdistributører, ved utøvelse av virksomhet innen forsikringsdistribusjon, alltid opptrer ærlig, rettferdig og profesjonelt i kundenes interesse.
2. Uten at det berører europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/29/EF¹⁴, skal medlemsstatene sikre at alle opplysninger knyttet til gjestanden for dette direktiv, herunder reklamemateriell, som forsikringsdistributøren formidler til kunder eller potensielle kunder, skal være rettvise, klare og ikke villedende. Reklamemateriell skal alltid klart framstå som dette.
3. Medlemsstatene skal sikre at forsikringsdistributørene ikke godtgjøres eller ikke godtgjør eller vurderer de ansattes resultater på en måte som er i strid med deres plikt til å opptre i kundenes interesse. En forsikringsdistributør skal særlig ikke innføre ordninger for godtgjøring, salgsmål eller annet som oppmuntrer denne eller dennes personale til å anbefale en kunde et bestemt forsikringsprodukt, når forsikringsdistributøren kan tilby et annet forsikringsprodukt som er bedre egnet til å dekke kundens behov.

Artikkel 18

Generelle opplysninger framlagt av forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket

Medlemsstatene skal sikre at

- a) en forsikringsformidler i god tid før en forsikringsavtale inngås, gir kundene opplysninger om
 - i) sin identitet og adresse samt at den er en forsikringsformidler,
 - ii) hvorvidt den gir råd om forsikringsproduktene som selges,
 - iii) framgangsmåtene nevnt i artikkel 14 som gir kunder eller andre berørte parter mulighet til å inngi klage på forsikringsformid-

¹⁴ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/29/EF av 11. mai 2005 om foretaks urimelige handelspraksis overfor forbrukere på det indre marked og om endring av rådsdirektiv 84/450/EØF, europaparlaments- og rådsdirektiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2006/2004 (direktivet om urimelig handelspraksis) (EUT L 149 av 11.6.2005, s. 22).

- lere, og framgangsmåtene for utenrettslig klagebehandling og tvisteløsning nevnt i artikkel 15,
- iv) hvilket register den er oppført i, og hvordan det kan kontrolleres at den er registrert, og
 - v) hvorvidt formidleren representerer kunden eller handler for og på vegne av forsikringsforetaket,
- b) et forsikringsforetak i god tid før en forsikringsavtale inngås, gir kundene opplysninger om
- i) sin identitet og adresse samt at det er et forsikringsforetak,
 - ii) hvorvidt det gir råd om forsikringsproduktene som selges,
 - iii) framgangsmåtene nevnt i artikkel 14 som gir kunder og andre berørte parter mulighet til å inngi klage på forsikringsforetak, og framgangsmåtene for utenrettslig klagebehandling og tvisteløsning nevnt i artikkel 15.
- forsikringsforetakene den kan utøve og utøver virksomhet med.
- d) Arten av godtgjøring som mottas i forbindelse med forsikringsavtalen.
 - e) Opplysning om hvorvidt den i forbindelse med forsikringsavtalen arbeider
 - i) på grunnlag av et gebyr, dvs. at godtgjøringen betales direkte av kunden,
 - ii) på grunnlag av en type provisjon, dvs. at godtgjøringen inngår i forsikringspremien,
 - iii) på grunnlag av andre former for godtgjøring, herunder økonomiske fordeler av enhver art som tilbys eller gis i forbindelse med forsikringsavtalen, eller
 - iv) på grunnlag av en kombinasjon av de ulike typene godtgjøring angitt i punkt i), ii) og iii).
2. Dersom gebyret betales direkte av kunden, skal forsikringsformidleren opplyse kunden om gebyrets størrelse eller, dersom dette ikke er mulig, om metoden for beregning av gebyret.
3. Dersom en kunde foretar andre betalinger enn løpende premiebetalinger og planlagte betalinger i henhold til avtalen etter at den er inngått, skal forsikringsformidleren også gi de opplysningene som kreves i henhold til denne artikkel, for hver slik betaling.
4. Medlemsstatene skal sikre at forsikringsforetaket i god tid før en forsikringsavtale inngås, opplyser kunden om arten av godtgjøringen som dets ansatte mottar i forbindelse med forsikringsavtalen.
5. Dersom en kunde foretar andre betalinger enn løpende premiebetalinger og planlagte betalinger i henhold til avtalen etter at den er inngått, skal forsikringsforetaket også gi de opplysningene som kreves i henhold til denne artikkel, for hver slik betaling.

Artikkel 19

Interessekonflikter og gjennomsiktighet

1. Medlemsstatene skal sikre at en forsikringsformidler i god tid før en forsikringsavtale inngås, gir kunden minst følgende opplysninger:
- a) Om den har en direkte eller indirekte eierandel på 10 % eller mer av et bestemt forsikringsforetaks stemmeretter eller kapital.
 - b) Om et bestemt forsikringsforetak, eller morforetaket til et bestemt forsikringsforetak, har en direkte eller indirekte eierandel på 10 % eller mer av forsikringsformidlers stemmeretter eller kapital.
 - c) I forbindelse med avtalene som foreslås eller som det gis råd om, opplysninger om hvorvidt den
 - i) gir råd på grunnlag av en rettfærdig og personlig analyse,
 - ii) er avtalemessig forpliktet til å utøve virksomhet innen forsikringsdistribusjon utelukkende med ett eller flere forsikringsforetak, og i så fall skal formidleren opplyse om navnene på disse forsikringsforetakene, eller
 - iii) ikke er avtalemessig forpliktet til å utøve virksomhet innen forsikringsdistribusjon utelukkende med ett eller flere forsikringsforetak og ikke gir råd på grunnlag av en rettfærdig og personlig analyse, og i så fall skal forsikringsformidleren framlegge navnene på de

Artikkel 20

Rådgivning og standarder for salg uten rådgivning

1. Før en forsikringsavtale inngås, skal forsikringsdistributøren spesifisere kundens krav og behov på grunnlag av opplysninger fra kunden og gi kunden objektiv informasjon om forsikringsproduktet i en forståelig form, slik at kunden kan ta en velbegrunnet beslutning.
- Enhver avtale som foreslås, skal være i samsvar med kundens krav til og behov for forsikring.

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

- Når rådgivningen ytes før en bestemt avtale inngås, skal forsikringsdistributøren gi kunden en personlig anbefaling som forklarer hvorfor et bestemt produkt best oppfyller kundens krav og behov.
2. Opplysningene nevnt i nr. 1 skal tilpasses kompleksiteten til forsikringsproduktet som foreslås, og typen kunde.
 3. Dersom en forsikringsformidler informerer kunden om at den gir sitt råd på grunnlag av en rettferdig og personlige analyse, skal rådet gis på grunnlag av en analyse av et så stort antall tilgjengelige forsikringsavtaler på markedet at formidleren kan gi en personlig anbefaling i samsvar med faglige kriterier med hensyn til hvilken forsikringsavtale som er hensiktsmessig ut fra kundens behov.
 4. Uten at det berører artikkel 183 og 184 i direktiv 2009/138/EF, skal forsikringsdistributøren, før en avtale inngås og uavhengig av om råd er gitt og om forsikringsproduktet inngår i en pakke i henhold til artikkel 24 i dette direktiv, gi kunden relevante opplysninger om forsikringsproduktet i en forståelig form, idet det tas hensyn til kompleksiteten til forsikringsproduktet og typen kunde, slik at kunden kan ta en velbegrunnet beslutning.
 5. I forbindelse med distribusjon av skadeforsikringsprodukter som er oppført i vedlegg I til direktiv 2009/138/EF, skal opplysningene nevnt i nr. 4 i denne artikkel gis i form av et standardisert informasjonsdokument for forsikringsprodukter på papir eller på et annet varig medium.
 6. Informasjonsdokumentet for forsikringsprodukter nevnt i nr. 5 skal utarbeides av produsenten av skadeforsikringsproduktet.
 7. Informasjonsdokumentet for forsikringsprodukter skal
 - a) være et kortfattet og selvstendig dokument,
 - b) presenteres og utformes slik at teksten er tydelig og lett å lese, med tilstrekkelig store, lesbare bokstaver,
 - c) ikke være mindre forståelig dersom det opprinnelig ble framstilt i farge, men skrives ut eller kopieres i svart-hvitt,
 - d) skrives på de offisielle språkene, eller på et av de offisielle språkene, som brukes i den delen av medlemsstaten der forsikringsproduktet blir tilbudt, eller, dersom det er avtalt av forbrukeren og distributøren, på et annet språk,
 - e) være nøyaktig og ikke villedende,
 - f) inneholde tittelen «Informasjonsdokument for forsikringsprodukter» øverst på den første siden,
 - g) inneholde en erklæring om at fullstendige opplysninger om produktet før og etter inngåelsen av avtalen, finnes i andre dokumenter.
- Medlemsstatene kan fastsette at informasjonsdokumentet for forsikringsprodukter skal framlegges sammen med opplysninger som kreves i henhold til andre relevante unionsregelverksakter eller nasjonal rett, forutsatt at alle kravene i første ledd er oppfylt.
8. Informasjonsdokumentet for forsikringsprodukter skal inneholde følgende opplysninger:
 - a) Opplysninger om typen forsikring.
 - b) Et sammendrag av forsikringsdekningen, herunder de største risikoene som forsikres, forsikringsbeløpet og eventuelt det geografiske virkeområdet, og et sammendrag av de unntatte risikoene.
 - c) Hvordan premier skal betales, og premieperiode.
 - d) De viktigste unntakene, der det ikke kan framsettes erstatningskrav.
 - e) Forpliktelser når avtalen trer i kraft.
 - f) Forpliktelser i avtalens løpetid.
 - g) Forpliktelser dersom et erstatningskrav framsettes.
 - h) Avtalens løpetid, herunder avtalens start- og sluttdato.
 - i) Regler for oppsigelse av avtalen.
 9. EIOPA skal, etter samråd med nasjonale myndigheter og etter å ha gjennomført forbrukerundersøkelser, utarbeide utkast til tekniske gjennomføringsstandarder for et standardisert format for informasjonsdokumentet for forsikringsprodukter, med nærmere angivelse av presentasjonen av opplysningene nevnt i nr. 8.
- EIOPA skal framlegge disse utkastene til tekniske gjennomføringsstandarder for Kommissjonen innen 23. februar 2017.
- Kommisjonen gis myndighet til å vedta de tekniske gjennomføringsstandardene nevnt i første ledd i dette nummer i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1094/2010.

Artikkel 21

Opplysninger fra forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet

Medlemsstatene skal sikre at forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, overholder bestemmelsene i artikkel

18 bokstav a) punkt i), iii) og iv) og artikkel 19 nr. 1 bokstav d).

Artikkel 22

Unntak fra opplysningsplikten og fleksibilitetsbestemmelse

1. Det er ikke nødvendig å gi opplysningene nevnt i artikkel 18, 19 og 20 når forsikringsdistributøren utøver distribusjonsvirksomhet i tilknytning til forsikring mot store risikoer.

Medlemsstatene kan fastsette at det ikke er nødvendig å gi opplysningene nevnt i artikkel 29 og 30 i dette direktiv til en profesjonell kunde som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 10 i direktiv 2014/65/EU.

2. Medlemsstatene kan opprettholde eller vedta strengere bestemmelser om opplysningskravene nevnt i dette kapittel, forutsatt at disse bestemmelsene er i samsvar med unionsretten. Medlemsstatene skal underrette EIOPA og Kommisjonen om slike nasjonale bestemmelser.

Medlemsstatene skal også treffe de tiltakene som er nødvendige for å sikre at deres vedkommende myndigheter på en hensiktsmessig måte offentliggjør opplysningene om hvorvidt og hvordan medlemsstaten har valgt å anvende strengere bestemmelser i henhold til dette nummer.

Særlig kan medlemsstatene gjøre rådgivningen nevnt i artikkel 20 nr. 1 tredje ledd obligatorisk ved salg av forsikringsprodukter eller for enkelte typer forsikringsprodukter. I så fall skal slike strengere nasjonale bestemmelser overholdes av forsikringsdistributører, herunder slike som utøver virksomhet i henhold til adgangen til å yte tjenester eller etableringsadgangen, dersom de inngår forsikringsavtaler med kunder som har sitt vanlige bosted eller etablerte forretningssted i vedkommende medlemsstat.

3. Medlemsstatene kan begrense muligheten til eller forby at forsikringsdistributører godtar eller mottar honorarer, provisjoner eller andre monetære eller ikke-monetære ytelser fra en tredjepart eller en person som handler på vegne av en tredjepart, i forbindelse med distribusjon av forsikringsprodukter.

4. For å skape en høy grad av gjennomsiktighet med alle egnede midler skal EIOPA sikre at informasjonen den mottar om nasjonale bestemmelser, også meddeles kunder og forsikrings- og gjenforsikringsdistributører.

5. Medlemsstatene skal sikre at dersom forsikringsdistributøren har ansvar for å levere obligatoriske tjenestepensjonsordninger, og en lønnstaker blir medlem av en slik ordning uten å ha tatt en individuell beslutning om å delta, skal opplysningene nevnt i dette kapittel gis til den ansatte umiddelbart etter innmeldingen i den berørte ordningen.

Artikkel 23

Informasjonsvilkår

1. All informasjon som skal gis til kunden i samsvar med artikkel 18, 19, 20 og 29, skal meddeles

- a) på papir,
- b) på en klar og presis måte som er forståelig for kunden,
- c) på et offisielt språk i den medlemsstaten der risikoen består, eller i den medlemsstaten der forpliktelsen består, eller på et annet språk som partene har avtalt, og
- d) kostnadsfritt.

2. Som unntak fra nr. 1 bokstav a) i denne artikkel kan informasjonen nevnt i artikkel 18, 19, 20 og 29 gis til kunden på ett av følgende medier:

- a) Et annet varig medium enn papir, dersom vilkårene i nr. 4 i denne artikkel er oppfylt, eller
- b) et nettsted, dersom vilkårene i artikkel 5 i denne artikkel er oppfylt.

3. Dersom informasjonen nevnt i artikkel 18, 19, 20 og 29 gjøres tilgjengelig på et annet varig medium enn papir eller på et nettsted, skal et papireksempplar kostnadsfritt gjøres tilgjengelig for kunden på anmodning.

4. Informasjonen nevnt i artikkel 18, 19, 20 og 29 kan gjøres tilgjengelig på et annet varig medium enn papir dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a) Det er hensiktsmessig å bruke det varige mediet i forretningsforbindelsen mellom forsikringsdistributøren og kunden, og
- b) kunden har fått valget mellom informasjon på papir eller på et varig medium, og har valgt det sistnevnte mediet.

5. Informasjonen nevnt i artikkel 18, 19, 20 og 29 kan gjøres tilgjengelig på et nettsted dersom den rettes personlig til kunden eller følgende vilkår er oppfylt:

- a) Det er hensiktsmessig å gjøre denne informasjonen tilgjengelig på et nettsted i forretningsforbindelsen mellom forsikringsdistributøren og kunden.

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

- b) Kunden har samtykket i å få denne informasjonen på et nettsted.
 - c) Kunden er underrettet elektronisk om nettstedets adresse og hvor på nettstedet informasjonen finnes.
 - d) Det sikres at informasjonen forblir tilgjengelig på nettstedet så lenge kunden med rimelighet kan ha behov for den.
6. Med hensyn til nr. 4 og 5 skal tilgjengeliggjøring av opplysninger på et annet varig medium enn papir eller på et nettsted anses som hensiktsmessig i forretningsforbindelsen mellom forsikringsdistributøren og kunden, forutsatt at det kan dokumenteres at kunden har regelmessig tilgang til internett. Dersom kunden har oppgitt en e-postadresse for forretningsforbindelsen, skal dette anses som slik dokumentasjon.
 7. Når det gjelder telefonsalg, skal informasjonen som forsikringsdistributøren gir kunden før avtalen inngås, herunder informasjonsdokumentet for forsikringsprodukter, framlegges i samsvar med Unionens regler for fjernsalg av finansielle tjenester til forbrukere. Dessuten skal forsikringsdistributøren gi kunden informasjon i samsvar med nr. 1 eller nr. 2 umiddelbart etter at forsikringsavtalen er inngått, selv om kunden har valgt å få forhåndsinformasjon på et annet varig medium enn papir i samsvar med nr. 4.
3. Dersom et forsikringsprodukt er et tillegg til en vare eller tjeneste som ikke er en forsikring, som del av en pakke eller av samme avtale, skal forsikringsdistributøren gi kunden mulighet til å kjøpe varen eller tjenesten separat. Dette nummer får ikke anvendelse når et forsikringsprodukt er et tillegg til en investeringstjeneste eller investeringsvirksomhet som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 2 i direktiv 2014/65/EU, en kredittavtale som definert i artikkel 4 nr. 3 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/17/EU¹⁵ eller en betalingskonto som definert i artikkel 2 nr. 3 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/92/EU¹⁶.
 4. EIOPA kan utarbeide retningslinjer for vurdering av og tilsyn med kryssalg, som angir i hvilke situasjoner kryssalg ikke er forenlig med forpliktelsene fastsatt i artikkel 17.
 5. Denne artikkel skal ikke være til hinder for distribusjon av forsikringsprodukter som dekker flere typer risiko (kombinasjonsforsikringer).
 6. I tilfellene nevnt i nr. 1 og 3 skal medlemsstatene sikre at en forsikringsdistributør spesifiserer kundens krav og behov i forbindelse med forsikringsproduktene som utgjør en del av den samlede pakken eller den samme avtalen.
 7. Medlemsstatene kan opprettholde eller vedta ytterligere strengere tiltak eller gripe inn i enkelttilfeller for å forby salg av forsikring sammen med en tilleggstjeneste eller et tilleggprodukt som ikke er en forsikring, som del av en pakke eller av samme avtale, dersom de kan dokumentere at en slik virksomhet er til skade for forbrukerne.

Artikkel 24

Kryssalg

1. Når et forsikringsprodukt tilbys sammen med et tilleggprodukt eller en tilleggstjeneste som ikke er en forsikring, som del av en pakke eller av samme avtale, skal forsikringsdistributøren underrette kunden om det er mulig å kjøpe de ulike bestanddelene separat, og skal i så fall gi en tilstrekkelig beskrivelse av de ulike bestanddelene av avtalen eller pakken og framlegge separat dokumentasjon for kostnader og gebyrer knyttet til hver enkelt bestanddel.
2. Under omstendighetene nevnt i nr. 1, og dersom risikoen eller forsikringsdekningen som følger av en slik avtale eller pakke som tilbys en kunde, skiller seg fra den risikoen eller dekningen som er knyttet til hver enkelt bestanddel, skal forsikringsdistributøren gi en tilstrekkelig beskrivelse av de ulike bestanddelene av avtalen eller pakken og forklare hvordan deres samvirkning endrer risikoen eller forsikringsdekningen.

Artikkel 25

Produkttilsyns- og produktstyringskrav

1. Forsikringsforetak og -formidlere som utarbeider forsikringsprodukter med sikte på salg til kunder, skal opprettholde, gjennomføre og gjennomgå en prosess for godkjenning av hvert forsikringsprodukt eller av vesentlige tilpasninger av et eksisterende forsikringspro-

¹⁵ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/17/EU av 4. februar 2014 om kredittavtaler for forbrukere i forbindelse med fast eiendom til boligformål og om endring av direktiv 2008/48/EF og 2013/36/EU og forordning (EU) nr. 1093/2010 (EUT L 60 av 28.2.2014, s. 34).

¹⁶ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/92/EF av 23. juli 2014 om sammenlignbarhet av kostnader forbundet med betalingskontoer, bytte av betalingskontoer og adgang til å opprette og bruke betalingskontoer med grunnleggende funksjoner (EUT L 257 av 28.8.2014, s. 214).

dukt før det markedsføres eller distribueres til kunder.

Produktgodkjenningsprosessen skal være hensiktsmessig og stå i forhold til forsikringsproduktets art.

Produktgodkjenningsprosessen skal angi et identifisert målmarked for hvert produkt, sikre at alle relevante risikoer for et slikt identifisert målmarked vurderes, og at den planlagte distribusjonsstrategien er forenlig med det identifiserte målmarkedet, og treffe rimelige tiltak for å sikre at forsikringsproduktet distribueres til det identifiserte målmarkedet.

Forsikringsforetaket skal forstå og regelmessig gjennomgå de forsikringsproduktene som det tilbyr eller markedsfører, idet det tas hensyn til alle hendelser som kan få vesentlig innvirkning på den potensielle risikoen for det identifiserte målmarkedet, for i det minste å vurdere om produktet fortsatt dekker det identifiserte målmarkedets behov, og om den planlagte distribusjonsstrategien fortsatt er hensiktsmessig.

Forsikringsforetak og -formidlere som utarbeider forsikringsprodukter, skal gjøre tilgjengelig for distributører alle relevante opplysninger om forsikringsproduktet og produktgodkjenningsprosessen, herunder det identifiserte målmarkedet for forsikringsproduktet.

Dersom en forsikringsdistributør gir råd om eller foreslår forsikringsprodukter som den ikke utarbeider, skal den ha innført egnede ordninger for å innhente opplysningene nevnt i femte ledd og forstå egenskapene ved og det identifiserte målmarkedet for hvert forsikringsprodukt.

2. Kommisjonen skal gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 38 for ytterligere å presisere prinsippene fastsatt i denne artikkel, idet det i et rimelig omfang tas hensyn til virksomheten som utøves, de solgte forsikringsproduktenes art samt distributørens art.
3. Retningslinjene, framgangsmåtene og ordningene nevnt i denne artikkel skal ikke berøre noen andre krav i henhold til dette direktiv, herunder krav som gjelder offentliggjøring, egnethet eller hensiktsmessighet, identifisering og håndtering av interessekonflikter samt påvirkningsmidler.
4. Denne artikkel får ikke anvendelse på forsikringsprodukter som utgjør forsikring mot store risikoer.

Kapittel VI

Tilleggskrav i forbindelse med forsikringsbaserte investeringsprodukter

Artikkel 26

Tilleggskravenes omfang

I dette kapittel fastsettes krav utover dem som gjelder for forsikringsdistribusjon i samsvar med artikkel 17, 18, 19 og 20, når forsikringsdistribusjonen utøves i forbindelse med salg av forsikringsbaserte investeringsprodukter foretatt av

- a) en forsikringsformidler,
- b) et forsikringsforetak.

Artikkel 27

Forebygging av interessekonflikter

Uten at det berører artikkel 17, skal en forsikringsformidler eller et forsikringsforetak som distribuerer forsikringsbaserte investeringsprodukter, opprettholde og anvende effektive organisatoriske og administrative ordninger med sikte på å treffe alle rimelige tiltak for å hindre at interessekonflikter som definert i artikkel 28 skader kundenes interesser. Disse ordningene skal stå i forhold til virksomheten som utøves, de solgte forsikringsproduktene og typen distributør.

Artikkel 28

Interessekonflikter

1. Medlemsstatene skal sikre at forsikringsformidlere og forsikringsforetak treffer alle hensiktsmessige tiltak for å identifisere interessekonflikter som oppstår i forbindelse med forsikringsdistribusjon, mellom dem selv, herunder deres ledere og ansatte eller enhver annen person som er direkte eller indirekte tilknyttet dem gjennom kontroll, og deres kunder eller innbyrdes mellom kunder.
2. Dersom organisatoriske eller administrative ordninger som forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket har innført i samsvar med artikkel 27 for å løse interessekonflikter, ikke er tilstrekkelige til med rimelig sikkerhet å hindre at kunders interesser skades, skal forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket tydelig informere kunden om interessekonfliktens allmenne art eller opphav i god tid før en forsikringsavtale inngås.
3. Som unntak fra artikkel 23 nr. 1 skal opplysningene nevnt i nr. 2 i denne artikkel
 - a) inngis på et varig medium og

- b) være tilstrekkelig detaljerte, idet det tas hensyn til kundens art, slik at kunden kan ta en velbegrunnet beslutning i forbindelse med den virksomheten innen forsikringsdistribusjon som interessekonflikten gjelder.
4. Kommisjonen skal gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 38 for å
- a) fastsette hvilke tiltak det er rimelig å forvente at forsikringsformidlere og forsikringsforetak treffer for å identifisere, hindre, håndtere og opplyse om interessekonflikter i forbindelse med virksomhet innen forsikringsdistribusjon,
 - b) fastsette egnede kriterier for å fastslå hvilke typer interessekonflikter som kan skade interessene til forsikringsformidlerens eller forsikringsforetakets kunder eller potensielle kunder.

Artikkel 29

Informasjon til kunder

1. Uten at det berører artikkel 18 og artikkel 19 nr. 1 og 2, skal det gis relevante opplysninger i god tid før en avtale inngås, til kunder eller potensielle kunder om distribusjonen av forsikringsbaserte investeringsprodukter og om alle kostnader og tilknyttede gebyrer. Disse opplysningene skal minst omfatte følgende:
 - a) Når rådgivning ytes: Hvorvidt forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket vil gi kunden en regelmessig vurdering av egnetheten til de forsikringsbaserte investeringsproduktene som anbefales til denne kunden, som omhandlet i artikkel 30.
 - b) Når det gjelder opplysninger om forsikringsbaserte investeringsprodukter og foreslåtte investeringsstrategier: Hensiktsmessige retningslinjer for og advarsler om de risikoene som er knyttet til forsikringsbaserte investeringsprodukter eller til bestemte investeringsstrategier som foreslås.
 - c) Når det gjelder opplysningene som skal gis om alle kostnader og tilknyttede gebyrer: Opplysninger om distribusjonen av det forsikringsbaserte investeringsproduktet, herunder rådgivningskostnader, der det er relevant, kostnader knyttet til det forsikringsbaserte investeringsproduktet som anbefales eller markedsføres til kunden, og opplysninger om hvordan kunden kan
2. Uten at det berører artikkel 19 nr. 1 bokstav d) og e), artikkel 19 nr. 3 og artikkel 22 nr. 3, skal medlemsstatene sikre at forsikringsformidlere eller forsikringsforetak bare anses å oppfylle sine forpliktelser i henhold til artikkel 17 nr. 1, artikkel 27 eller artikkel 28 når de betaler eller betales gebyrer eller provisjoner eller tilbyr eller tilbys ikke-monetære ytelser i forbindelse med distribusjonen av forsikringsbaserte investeringsprodukter eller en tilleggstjeneste til eller av andre enn kunden eller en person som opptrer på vegne av kunden, dersom betalingen eller ytelsen
 - a) ikke har en negativ innvirkning på kvaliteten på den berørte tjenesten til kunden og
 - b) ikke hindrer forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket i å oppfylle sin plikt til å opptre ærlig, rettferdig og profesjonelt i samsvar med kundenes interesser.
3. Medlemsstatene kan pålegge distributører strengere krav med hensyn til de områdene som er omfattet av denne artikkel. Særlig kan medlemsstatene forby eller ytterligere begrense tilbud om eller mottak av gebyrer, provisjoner eller ikke-monetære ytelser fra tredjeparter i forbindelse med forsikringsrådgivning.

Strengere krav kan omfatte krav om at slike gebyrer, provisjoner eller ikke-monetære ytelser skal tilbakebetales til kundene eller motregnes mot gebyrer som kunden betaler.

betale for det, herunder også eventuelle tredjepartsbetalinger.

Opplysningene om alle kostnader og gebyrer, herunder kostnader og gebyrer i forbindelse med distribusjonen av det forsikringsbaserte investeringsproduktet, som ikke skyldes forekomsten av underliggende markedsrisiko, skal sammenfattes slik at kunden kan forstå den samlede kostnaden og den kumulative virkningen på investeringens avkastning, og dersom kunden anmoder om det, skal kostnadene og gebyrene spesifiseres. Der det er relevant, skal slike opplysninger gis til kunden regelmessig og minst en gang i året i løpet av investeringens livssyklus.

Opplysningene nevnt i dette nummer skal gis i en forståelig form på en slik måte at kunder eller potensielle kunder får en rimelig mulighet til å forstå arten av og risikoene ved det forsikringsbaserte investeringsproduktet som tilbys, slik at de kan ta velbegrunnede investeringsbeslutninger. Medlemsstatene kan tillate at disse opplysningene gis i et standardisert format.

Medlemsstatene kan gjøre rådgivningen nevnt i artikkel 30 obligatorisk ved salg av forsikringsbaserte investeringsprodukter eller for enkelte typer av slike produkter.

Medlemsstatene kan kreve at dersom en forsikringsformidler informerer kunden om at rådgivningen ytes på et uavhengig grunnlag, skal formidleren vurdere et tilstrekkelig stort antall forsikringsprodukter som er tilgjengelige på markedet, som er tilstrekkelig diversifiserte med hensyn til type og produktleverandør til å sikre at kundens mål kan nås på egnet måte, og som ikke er begrenset til forsikringsprodukter som utstedes eller leveres av enheter som har nære forbindelser med formidleren.

En medlemsstats strengere krav som omhandlet i dette nummer skal overholdes av alle forsikringsformidlere eller forsikringsforetak, herunder slike som utøver virksomhet i henhold til adgangen til å yte tjenester eller etableringsadgangen, dersom de inngår forsikringsavtaler med kunder som har sitt vanlige bosted eller etablerte forretningssted i vedkommende medlemsstat.

4. Uten at det berører nr. 3 i denne artikkel, skal Kommisjonen gis myndighet til å vedta delegerede rettsakter i samsvar med artikkel 38 for å spesifisere
 - a) kriteriene for å vurdere om tilskyndelser som betales eller mottas av en forsikringsformidler eller et forsikringsforetak, har en negativ innvirkning på kvaliteten på den berørte tjenesten til kunden,
 - b) kriteriene for å vurdere om forsikringsformidlere og forsikringsforetak som betaler eller mottar tilskyndelser, oppfyller forpliktelsen til å opptre ærlig, rettferdig og profesjonelt i samsvar med kundens interesse.
5. I de delegerede rettsaktene nevnt i nr. 4 skal det tas hensyn til
 - a) arten av tjenestene som tilbys eller ytes til kunden eller den potensielle kunden, idet det tas hensyn til transaksjonenes type, gjenstand, størrelse og hyppighet,
 - b) arten av produktene som tilbys eller vurderes, herunder forskjellige typer forsikringsbaserte investeringsprodukter.

Artikkel 30

Vurdering av egnethet og hensiktsmessighet og rapportering til kunder

1. Uten at det berører artikkel 20 nr. 1, skal en forsikringsformidler eller et forsikringsforetak

som gir råd om et forsikringsbasert investeringsprodukt, også innhente alle nødvendige opplysninger om kundens eller den potensielle kundens kunnskap og erfaring på investeringsområdet som er relevant for den bestemte typen produkt eller tjeneste, vedkommendes finansielle stilling, herunder evnen til å bære tap, og vedkommendes investeringsmål, herunder risikotoleransen, slik at forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket kan anbefale kunden eller den potensielle kunden de forsikringsbaserte investeringsproduktene som er egnet for vedkommende, og som særlig er forenlige med vedkommendes risikotoleranse og evne til å bære tap.

Medlemsstatene skal, dersom en forsikringsformidler eller et forsikringsforetak yter investeringsrådgivning og anbefaler en pakke av tjenester eller produkter samlet i henhold til artikkel 24, sikre at den samlede pakken er egnet.

2. Uten at det berører artikkel 20 nr. 1, skal medlemsstatene sikre at forsikringsformidlere eller forsikringsforetak, når de utøver andre typer virksomhet innen forsikringsdistribusjon enn dem som er nevnt i nr. 1 i denne artikkel, i forbindelse med salg uten rådgivning ber kunden eller den potensielle kunden om å framlegge opplysninger om sin kunnskap og erfaring på det investeringsområdet som er relevant for den bestemte typen produkt eller tjeneste som tilbys eller etterspørres, slik at forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket kan vurdere om den planlagte investeringstjenesten eller det planlagte produktet er hensiktsmessig for kunden. Vurderingen av en pakke av tjenester eller produkter i henhold til artikkel 24 skal omfatte den samlede pakkens egnethet.

Dersom forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket på grunnlag av opplysningene som mottas i henhold til første ledd, anser at produktet ikke er hensiktsmessig for kunden eller den potensielle kunden, skal forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket advare kunden eller den potensielle kunden om dette. Denne advarselen kan gis i et standardisert format.

Dersom kunder eller potensielle kunder ikke framlegger opplysningene nevnt i første ledd, eller dersom de framlegger utilstrekkelige opplysninger om sin kunnskap og erfaring, skal forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket advare dem om at det ikke er mulig å avgjøre om det planlagte produktet er hensikts-

messig for dem. Denne advarselen kan gis i et standardisert format.

3. Uten at det berører artikkel 20 nr. 1, kan medlemsstatene, dersom det ikke gis råd i forbindelse med forsikringsbaserte investeringsprodukter, gjøre unntak fra forpliktelsene nevnt i nr. 2 i denne artikkel og tillate at forsikringsformidlere eller forsikringsforetak utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon på medlemsstatenes territorier uten at de må innhente de opplysningene eller foreta den vurderingen som er omhandlet i nr. 2 i denne artikkel, forutsatt at alle følgende vilkår er oppfylt:
 - a) Virksomheten gjelder et av følgende forsikringsbaserte investeringsprodukter:
 - i) Avtaler som gir investeringseksponeering bare mot de finansielle instrumentene som anses som ikke-komplekse i henhold til direktiv 2014/65/EU, og som ikke omfatter en struktur som gjør det vanskelig for kunden å forstå den tilhørende risikoen, eller
 - ii) andre ikke-komplekse forsikringsbaserte investeringer med hensyn til dette nummer.
 - b) Virksomheten innen forsikringsdistribusjon utøves på initiativ fra kunden eller den potensielle kunden.
 - c) Kunden eller den potensielle kunden er blitt klart opplyst om at forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket, når de utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon, ikke plikter å vurdere om det forsikringsbaserte investeringsproduktet eller virksomheten innen forsikringsdistribusjon som ytes eller tilbys, er hensiktsmessig, og at kunden eller den potensielle kunden ikke nyter godt av vernet som de relevante reglene for god forretningsskikk gir. En slik advarsel kan gis i et standardisert format.
 - d) Forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket oppfyller sine forpliktelser i henhold til artikkel 27 og 28.

Alle forsikringsformidlere eller forsikringsforetak, herunder slike som utøver virksomhet i henhold til adgangen til å yte tjenester eller etableringsadgangen, skal ved inngåelse av forsikringsavtaler med kunder som har sitt vanlige bosted eller etablerte forretningssted i en medlemsstat som ikke benytter seg av unntaket nevnt i dette nummer, oppfylle gjeldende bestemmelser i vedkommende medlemsstat.
4. Forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket skal opprette et register som omfatter det

eller de dokumentene som er avtalt mellom forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket og kunden, der partenes rettigheter og plikter samt de andre vilkårene for forsikringsformidlerens eller forsikringsforetakets tjenesteyting overfor kunden er angitt. Avtalepartenes rettigheter og plikter kan innlemmes ved henvisning til andre dokumenter eller rettsakter.

5. Forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket skal på et varig medium gi kunden hensiktsmessige rapporter om tjenesten som er ytt til kunden. Disse rapportene skal omfatte regelmessige meldinger til kunden, der det tas hensyn til de berørte forsikringsbaserte investeringsproduktenes type og kompleksitet og arten av tjenesten som er ytt til kunden, og skal omfatte, når det er relevant, kostnader knyttet til de transaksjonene og tjenestene som er utført på vegne av kunden.

Når forsikringsformidlere eller forsikringsforetak gir råd om et forsikringsbasert investeringsprodukt, skal de før avtalen inngås, gi kunden en egnethetserklæring på et varig medium der det spesifiseres hvilken rådgivning som er ytt, og hvordan denne rådgivningen oppfyller kundens preferanser, mål og andre egenskaper. Vilråene fastsatt i artikkel 23 nr. 1–4 får anvendelse.

Dersom avtalen inngås ved hjelp av et fjernkommunikasjonsmiddel som hindrer at det på forhånd gis en egnethetserklæring, kan forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket inngi egnethetserklæringen på et varig medium umiddelbart etter at kunden er bundet av en avtale, forutsatt at begge følgende vilkår er oppfylt:

- a) Kunden har samtykket i å motta egnethetserklæringen uten unødig opphold etter at avtalen er inngått, og
- b) forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket har gitt kunden mulighet til å utsette avtaleinngåelsen slik at egnethetserklæringen kan mottas før inngåelsen av avtalen.

Dersom forsikringsformidlere eller forsikringsforetak har opplyst kunden om at de vil foreta en regelmessig vurdering av egnetheten, skal den periodiske rapporten inneholde en oppdatert erklæring om hvordan det forsikringsbaserte investeringsproduktet oppfyller kundens preferanser, mål og andre egenskaper.

6. Kommisjonen skal ha myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 38

for ytterligere å presisere hvordan forsikringsformidlere og forsikringsforetak skal overholde prinsippene fastsatt i denne artikkel når de utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon med sine kunder, herunder når det gjelder opplysningene som skal innhentes i forbindelse med vurderingen av forsikringsbaserte investeringsprodukters egnethet og hensiktsmessighet for kundene, kriteriene for vurdering av ikke-komplekse forsikringsbaserte investeringsprodukter i forbindelse med nr. 3 bokstav a) punkt ii) i denne artikkel, innholdet i og formatet på registre og avtaler som gjelder ytingen av tjenester til kunder, og innholdet i og formatet på periodiske rapporter til kunder om tjenestene som er ytt. Disse delegerte rettsaktene skal ta hensyn til

- a) arten av tjenestene som tilbys eller ytes til kunden eller den potensielle kunden, idet det tas hensyn til transaksjonenes type, gjenstand, størrelse og hyppighet,
 - b) arten av de produktene som tilbys eller vurderes, herunder forskjellige typer forsikringsbaserte investeringsprodukter,
 - c) om kunden eller den potensielle kunden er en ikke-profesjonell eller profesjonell kunde.
7. Innen 23. august 2017 skal EIOPA utarbeide og deretter regelmessig ajourføre retningslinjer for vurdering av forsikringsbaserte investeringsprodukter som har en struktur som gjør det vanskelig for kunden å forstå de tilhørende risikoene, som omhandlet i nr. 3 bokstav a) punkt i).
8. EIOPA kan utarbeide og deretter regelmessig ajourføre retningslinjer for vurdering av forsikringsbaserte investeringsprodukter som klassifiseres som ikke-komplekse ved anvendelsen av nr. 3 bokstav a) punkt ii), idet det tas hensyn til de delegerte rettsaktene som vedtas i henhold til nr. 6.

Kapittel VII

Sanksjoner og andre tiltak

Artikkel 31

Administrative sanksjoner og andre tiltak

1. Uten at det berører vedkommende myndigheters tilsynsmyndighet og medlemsstatenes rett til å fastsette og ilegge strafferettslige sanksjoner, skal medlemsstatene sikre at deres vedkommende myndigheter kan ilegge administrative sanksjoner og treffe andre tiltak som får anvendelse på alle overtredelser av

de nasjonale bestemmelsene som gjennomfører dette direktiv, og skal treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at de gjennomføres. Medlemsstatene skal sikre at deres administrative sanksjoner og andre tiltak er virkningsfulle, står i forhold til overtredelsen og virker avskrekkende.

2. Medlemsstatene kan vedta at de ikke skal fastsette regler for administrative sanksjoner i henhold til dette direktiv for overtredelser som omfattes av strafferettslige sanksjoner i henhold til deres nasjonale rett. I så tilfelle skal medlemsstatene underrette Kommisjonen om de relevante strafferettslige bestemmelsene.
3. Vedkommende myndigheter skal utøve sin tilsynsmyndighet, herunder granskingsmyndighet og myndighet til å ilegge sanksjoner fastsatt i dette kapittel, i samsvar med sine nasjonale rettslige rammer på en av følgende måter:
 - a) Direkte.
 - b) I samarbeid med andre myndigheter.
 - c) Etter søknad til vedkommende rettsmyndigheter.
4. Medlemsstatene skal sikre at de i tilfeller der forsikrings- eller gjenforsikringsdistributører er pålagt plikter, ved overtredelse av en slik plikt kan anvende administrative sanksjoner og andre tiltak overfor medlemmene av deres ledelses- eller tilsynsorgan og enhver annen fysisk eller juridisk person som i henhold til nasjonal rett har ansvar for overtredelsen.
5. Medlemsstatene skal sikre at ilagte administrative sanksjoner og andre tiltak som er truffet i samsvar med denne artikkel, kan påklages.
6. Vedkommende myndigheter skal gis all den granskingsmyndighet som er nødvendig for at de skal kunne utføre sine oppgaver. Vedkommende myndigheter skal under utøvelsen av sin myndighet til å ilegge administrative sanksjoner og treffe andre tiltak ha et nært samarbeid for å sikre at disse sanksjonene og tiltakene gir de ønskede virkningene, og skal samordne sine handlinger i forbindelse med tverrnasjonale saker, samtidig som det sikres at vilkårene for lovlig databehandling oppfylles i samsvar med direktiv 95/46/EF og forordning (EF) nr. 45/2001.

Dersom medlemsstatene i samsvar med nr. 2 i denne artikkel har valgt å fastsette strafferettslige sanksjoner for overtredelser av bestemmelsene nevnt i artikkel 33, skal de sikre at det er truffet egnede tiltak slik at vedkommende myndigheter har all nødvendig myndighet til å

- a) holde kontakt med rettsmyndigheter innenfor sitt territorium for å motta spesifikke opplysninger om strafferettslig etterforskning eller rettergang som er innledet ved mulige overtredelser i henhold til dette direktiv, og
- b) framlegge disse opplysningene for andre vedkommende myndigheter og EIOPA slik at de kan oppfylle sin forpliktelse til å samarbeide med hverandre og med EIOPA ved anvendelsen av dette direktiv.

Artikkel 32

Offentliggjøring av sanksjoner og andre tiltak

1. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter uten unødig opphold offentliggjør alle administrative sanksjoner eller andre tiltak som er truffet for overtredelser av de nasjonale bestemmelser som gjennomfører dette direktiv, og som ikke er påklaget, herunder opplysninger om overtredelsens type og art og identiteten til de ansvarlige personene. Dersom vedkommende myndighet anser offentliggjøringen av de juridiske personenes identitet eller av de fysiske personenes identitet eller personopplysninger for å være uforholdsmessig etter en individuell vurdering av forholdsmessigheten av offentliggjøringen av slike opplysninger, eller dersom offentliggjøringen ville skade finansmarkedenes stabilitet eller en pågående gransking, kan vedkommende myndigheter imidlertid beslutte å utsette offentliggjøringen, avstå fra offentliggjøring eller offentliggjøre sanksjonene i anonymisert form.
2. Dersom nasjonal rett fastsetter at en beslutning om å ilegge en sanksjon eller treffe et annet tiltak skal offentliggjøres, og denne er klaget inn for de relevante rettsmyndighetene eller andre myndigheter, skal vedkommende myndigheter på sitt offisielle nettsted uten unødig opphold offentliggjøre disse opplysningene og eventuelle senere opplysninger om utfallet av en slik klage. Dessuten skal alle beslutninger om å oppheve en tidligere beslutning om å ilegge en sanksjon eller treffe et annet tiltak som allerede er offentliggjort, også offentliggjøres.
3. Vedkommende myndigheter skal underrette EIOPA om alle ilagte administrative sanksjoner og andre tiltak som er truffet, men som ikke offentliggjøres i samsvar med nr. 1, herunder eventuelle klager i denne forbindelse og resultatet av disse.

Artikkel 33

Overtredelser og sanksjoner og andre tiltak

1. Denne artikkel får anvendelse på minst følgende:
 - a) Personer som ikke registrerer sin distribusjonsvirksomhet i samsvar med artikkel 3.
 - b) Et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler som benytter forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjonstjenester fra personer nevnt i bokstav a).
 - c) En forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som i strid med artikkel 3 har blitt registrert ved hjelp av uriktige opplysninger eller andre uregelmessigheter.
 - d) En forsikringsdistributør som ikke oppfyller bestemmelsene i artikkel 10.
 - e) Et forsikringsforetak eller en forsikringsformidler som ikke overholder reglene for god forretningsskikk i henhold til kapittel V og VI i forbindelse med distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter.
 - f) En forsikringsdistributør som ikke overholder reglene for god forretningsskikk i henhold til kapittel V i forbindelse med forsikringsprodukter som ikke er nevnt i bokstav e).
2. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter, ved overtredelsene nevnt i nr. 1 bokstav e), i samsvar med nasjonal rett har myndighet til å ilegge minst følgende administrative sanksjoner og treffe andre tiltak:
 - a) En offentlig erklæring som identifiserer den ansvarlige fysiske eller juridiske personen og overtredelsens art.
 - b) Et pålegg der det kreves at den ansvarlige fysiske eller juridiske personen avslutter atferden og avstår fra å gjenta slik atferd.
 - c) Når det gjelder en forsikringsformidler, tilbakekalling av registreringen nevnt i artikkel 3.
 - d) Et midlertidig forbud mot å utøve ledelsesfunksjoner hos forsikringsformidlere eller i forsikringsforetak, rettet mot ethvert medlem av ledelsesorganet til forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket som holdes ansvarlig.
 - e) Når det gjelder en juridisk person, følgende administrative overtredelsesgebyrer:
 - i) Minst 5 000 000 euro eller opptil 5 % av samlet årsomsetning i henhold til siste tilgjengelige regnskap godkjent av

ledelsesorganet eller, i medlemsstater som ikke har euro som valuta, den tilsvarende verdien i nasjonal valuta på den dato dette direktiv trer i kraft. Der som den juridiske personen er et morforetak eller et datterforetak av et morforetak som skal utarbeide konsernregnskaper i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU¹⁷, skal relevant samlet omsetning være den samlede årsomsetningen i henhold til siste tilgjengelige konsoliderte regnskap godkjent av ledelsesorganet i det overordnede morforetaket, eller

- ii) opptil to ganger oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge av overtredelsen, når det er mulig å fastslå disse.
- f) Når det gjelder en fysisk person, følgende administrative overtredelsesgebyrer:
 - i) Minst 700 000 euro eller, i medlemsstater som ikke har euro som valuta, den tilsvarende verdien i nasjonal valuta på den dato dette direktiv trer i kraft, eller
 - ii) opptil to ganger oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge av overtredelsen, når det er mulig å fastslå disse.
- 3. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter, ved overtredelsene nevnt i nr. 1 bokstav a–d) og f), i samsvar med nasjonal rett har myndighet til å ilegge minst følgende administrative sanksjoner og treffe andre tiltak:
 - a) Et pålegg der det kreves at den ansvarlige fysiske eller juridiske personen avslutter atferden og avstår fra å gjenta slik atferd.
 - b) Når det gjelder en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, tilbakekalling av registreringen nevnt i artikkel 3.
- 4. Medlemsstatene kan gi vedkommende myndigheter rett til å fastsette ytterligere sanksjoner eller andre tiltak og ilegge større administrative overtredelsesgebyrer enn dem som er fastsatt i denne artikkel.

Artikkel 34

Effektiv anvendelse av sanksjoner og andre tiltak

Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter ved fastsettelse av typen av administrative sanksjoner og størrelsen på administrative overtredelsesgebyrer eller andre tiltak tar hensyn til alle relevante omstendigheter, herunder eventuelt

- a) overtredelsens grovhet og varighet,
- b) graden av ansvar hos den fysiske eller juridiske personen som er ansvarlig,
- c) den ansvarlige fysiske eller juridiske personens finansielle styrke, slik den framgår enten av den ansvarlige fysiske personens årsinntekt eller av den ansvarlige juridiske personens samlede omsetning,
- d) betydningen av oppnådd fortjeneste eller unngått tap hos den ansvarlige fysiske eller juridiske personen, i den grad dette kan fastslås,
- e) tap påført kunder og tredjeparter som følge av overtredelsen, i den grad dette kan fastslås,
- f) den ansvarlige fysiske eller juridiske personens vilje til å samarbeide med vedkommende myndighet,
- g) tiltak truffet av den ansvarlige fysiske eller juridiske personen for å hindre at overtredelsen gjentas, og
- h) eventuelle tidligere overtredelser begått av den ansvarlige fysiske eller juridiske personen.

Artikkel 35

Rapportering av overtredelser

1. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter innfører effektive ordninger for å muliggjøre og oppmuntre til rapportering til dem av mulige eller faktiske overtredelser av nasjonale bestemmelser som gjennomfører dette direktiv.
2. Ordningene nevnt i nr. 1 skal minst omfatte
 - a) særlige framgangsmåter for mottak av rapporter om overtredelser og oppfølging av dem,
 - b) passende vern, i det minste mot gjengjeldelse, diskriminering eller andre typer urettferdig behandling, for ansatte hos forsikrings- eller gjenforsikringsdistributører og om mulig for andre personer som rapporterer om overtredelser som er begått i disse enhetene, og
 - c) vern av identiteten til både den personen som rapporterer om overtredelsen, og den

¹⁷ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU av 26. juni 2013 om årsregnskaper, konsernregnskaper og tilhørende rapporter for visse typer foretak, om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/43/EF og om oppheving av rådsdirektiv 78/660/EØF og 83/349/EØF (EUT L 182 av 29.6.2013, s. 19).

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

fysiske personen som angivelig er ansvarlig for overtredelsen, på ethvert trinn i saken, med mindre offentliggjøring kreves i henhold til nasjonal rett i forbindelse med ytterligere granskning eller etterfølgende forvaltningssaker eller rettergang.

Artikkel 36

Framlegging av opplysninger for EIOPA om sanksjoner og andre tiltak

1. Vedkommende myndigheter skal underrette EIOPA om alle ilagte administrative sanksjoner og andre tiltak som er truffet, men som ikke offentliggjøres i samsvar med artikkel 32 nr. 1.
2. Vedkommende myndigheter skal årlig framlegge for EIOPA sammenfattede opplysninger om alle ilagte administrative sanksjoner og andre tiltak som er truffet i samsvar med artikkel 31.
EIOPA skal offentliggjøre disse opplysningene i en årsrapport.
3. Når vedkommende myndighet offentliggjør en administrativ sanksjon eller et annet tiltak, skal den samtidig underrette EIOPA om dette.

Kapittel VIII

Sluttbestemmelser

Artikkel 37

Vern av personopplysninger

1. Medlemsstatene skal anvende direktiv 95/46/EF på behandling av personopplysninger som utføres i medlemsstatene i henhold til dette direktiv.
2. Forordning (EF) nr. 45/2001 får anvendelse på behandling av personopplysninger som utføres av EIOPA i henhold til dette direktiv.

Artikkel 38

Delegerte rettsakter

Kommisjonen skal ha myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 39 med hensyn til artikkel 25, 28, 29 og 30.

Artikkel 39

Utøvelse av delegert myndighet

1. Myndigheten til å vedta delegerte rettsakter gis Kommisjonen på vilkårene som er fastsatt i denne artikkel.

2. Myndigheten til å vedta delegerte rettsakter nevnt i artikkel 25, 28, 29 og 30 skal gis Kommisjonen på ubestemt tid fra 22. februar 2016.
3. Den delegerte myndigheten nevnt i artikkel 25, 28, 29 og 30 kan når som helst tilbakekalles av Europaparlamentet eller Rådet. En beslutning om tilbakekalling innebærer at den delegerte myndigheten som angis i beslutningen, opphører å gjelde. Den får anvendelse dagen etter at den er offentliggjort i *Den europeiske unions tidende*, eller på et senere tidspunkt angitt i beslutningen. Den berører ikke gyldigheten av delegerte rettsakter som allerede er trådt i kraft.
4. Så snart Kommisjonen vedtar en delegert rettsakt, skal den underrette Europaparlamentet og Rådet samtidig om dette.
5. En delegert rettsakt vedtatt i henhold til artikkel 25, 28, 29 og 30 skal tre i kraft bare dersom verken Europaparlamentet eller Rådet har gjort innsigelse mot rettsakten innen en frist på tre måneder etter at rettsakten ble meddelt Europaparlamentet eller Rådet, eller dersom Europaparlamentet og Rådet innen utløpet av denne fristen begge har underrettet Kommisjonen om at de ikke kommer til å gjøre innsigelse. Fristen forlenges med tre måneder på Europaparlamentets eller Rådets initiativ.

Artikkel 40

Overgangsperiode

Medlemsstatene skal sikre at formidlere som allerede er registrert i henhold til direktiv 2002/92/EF, innen 23. februar 2019 overholder de relevante internrettslige bestemmelsene som gjennomfører artikkel 10 nr. 1 i dette direktiv.

Artikkel 41

Gjennomgåelse og vurdering

1. Senest 23. februar 2021 skal Kommisjonen framlegge for Europaparlamentet og Rådet en rapport om anvendelsen av artikkel 1. Denne rapporten skal inneholde en vurdering som er foretatt på grunnlag av opplysninger mottatt fra medlemsstatene og EIOPA i henhold til artikkel 1 nr. 5, av om dette direktivs virkeområde, herunder unntaket i artikkel 1 nr. 3, fortsatt er hensiktsmessig med hensyn til forbrukervernivaet, forholdsmessigheten i behandlingen av ulike forsikringsdistributører og den administrative byrden som pålegges vedkommende myndigheter og forsikringsdistribusjonskanaler.

2. Kommisjonen skal innen 23. februar 2021 gjennomgå dette direktiv. Gjennomgåelsen skal omfatte en generell undersøkelse av den praktiske anvendelsen av dette direktivs bestemmelser, idet det tas behørig hensyn til utviklingen på markedet for investeringsprodukter til ikke-profesjonelle investorer og erfaringene fra den praktiske anvendelsen av dette direktiv og forordning (EU) nr. 1286/2014 samt direktiv 2014/65/EU. Gjennomgåelsen skal i tillegg omfatte en vurdering av om de særlige reglene for god forretningsskikk for distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter som er angitt i kapittel VI i dette direktiv, gir hensiktsmessige og forholdsmessige resultater, idet det tas hensyn til behovet for å sikre et tilstrekkelig forbrukervern nivå i samsvar med de standardene for investorvern som får anvendelse i henhold til direktiv 2014/65/EU, og særtrekkene ved forsikringsbaserte investeringsprodukter og deres distribusjonskanalers særlige art. I forbindelse med gjennomgåelsen skal det dessuten vurderes om bestemmelsene i dette direktiv bør få anvendelse på produkter som omfattes av direktiv 2003/41/EF. En slik gjennomgåelse skal også inneholde en særskilt analyse av virkningen av artikkel 19 i dette direktiv, idet det tas hensyn til konkurransesituasjonen i markedet for forsikringsdistribusjon for avtaler som ikke inngår i noen av klassene angitt i vedlegg II til direktiv 2009/138/EF, og virkningen av forpliktelsene nevnt i artikkel 19 i dette direktiv på forsikringsformidlere som er små og mellomstore bedrifter.
3. Etter samråd med Felleskomiteen for de europeiske tilsynsmyndighetene skal Kommisjonen framlegge en første rapport til Europaparlamentet og Rådet.
4. Senest 23. februar 2020 og deretter minst hvert annet år skal EIOPA utarbeide en ytterligere rapport om anvendelsen av dette direktiv. EIOPA skal rådføre seg med Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet før den offentliggjør sin rapport.
5. I en tredje rapport, som skal utarbeides innen 23. februar 2018, skal EIOPA foreta en vurdering av forsikringsformidlermarkedenes struktur.
6. I rapporten nevnt i nr. 4, som skal utarbeides innen 23. februar 2020, skal EIOPA undersøke om vedkommende myndigheter nevnt i artikkel 12 nr. 1 har tilstrekkelig myndighet og tilstrekkelige ressurser til å utføre sine oppgaver.
7. I rapporten nevnt i nr. 4 skal minst følgende undersøkes:
 - a) Eventuelle endringer i forsikringsformidlermarkedets struktur.
 - b) Eventuelle endringer i mønsteret for virksomhet over landegrensene.
 - c) Om rådgivningens og salgsmetodenes kvalitet er forbedret, og dette direktivs virkning på forsikringsformidlere som er små og mellomstore bedrifter.
8. Rapporten nevnt i nr. 4 skal også inneholde EIOPAs vurdering av dette direktivs virkning.

Artikkel 42

Innarbeiding i nasjonal rett

1. Medlemsstatene skal innen 23. februar 2018 sette i kraft de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.
Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. De skal også inneholde en erklæring om at henvisninger i gjeldende lover og forskrifter til direktivet som oppheves ved dette direktiv, skal forstås som henvisninger til dette direktiv. Nærmere regler for henvisningen og ordlyden i erklæringen fastsettes av medlemsstatene.
2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelsene som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 43

Endring av direktiv 2002/92/EF

Kapittel IIIA i direktiv 2002/92/EF utgår med virkning fra 23. februar 2016.

Artikkel 44

Oppheving

Direktiv 2002/92/EF, som endret ved direktivene oppført i vedlegg II del A, oppheves med virkning fra 23. februar 2018, uten at dette berører medlemsstatenes forpliktelser med hensyn til fristene for innarbeiding i nasjonal rett av direktivene oppført i vedlegg II del B.

Henvisninger til det opphevede direktivet skal forstås som henvisninger til dette direktiv og leses som angitt i sammenligningstabellen i vedlegg III.

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

Artikkel 45

Ikrafttredelse

Dette direktiv trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 46

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg 20. januar 2016.

For Europaparlamentet	For Rådet
<i>M. SCHULZ</i>	<i>A.G. KOENDERS</i>
President	Formann

Vedlegg I

Minstekrav til faglig kunnskap og kompetanse (som omhandlet i artikkel 10 nr. 2)

I Skadeforsikringsrisiko klassifisert i klasse 1–18 i del A i vedlegg I til direktiv 2009/138/EF:

- a) Minstekrav til kunnskap om vilkårene i forsikringer som tilbys, herunder tilleggsrisikoer som er omfattet av slike forsikringer.
- b) Minstekrav til kunnskap om gjeldende lovgivning om distribusjon av forsikringsprodukter, for eksempel forbrukerrett, relevant skatterett og relevant sosial- og arbeidsrett.
- c) Minstekrav til kunnskap om behandling av erstatningskrav.
- d) Minstekrav til kunnskap om klagebehandling.
- e) Minstekrav til kunnskap om vurdering av kundenes behov.
- f) Minstekrav til kunnskap om forsikringsmarkedet.
- g) Minstekrav til kunnskap om forretningsetiske standarder.
- h) Minstekrav til finansiell kompetanse.

II Forsikringsbaserte investeringsprodukter:

- a) Minstekrav til kunnskap om forsikringsbaserte investeringsprodukter, herunder vilkår og nettopremier samt eventuelt garanterte og ikke-garanterte ytelser.
- b) Minstekrav til kunnskap om fordeler og ulemper ved ulike investeringsalternativer for forsikringstakere.

- c) Minstekrav til kunnskap om finansiell risiko som bæres av forsikringstakere.
- d) Minstekrav til kunnskap om livsforsikringsrisiko og andre spareprodukter.
- e) Minstekrav til kunnskap om hvordan pensjonsordningen er organisert og hvilke ytelser den garanterer.
- f) Minstekrav til kunnskap om gjeldende lovgivning om distribusjon av forsikringsprodukter, for eksempel forbrukerrett og relevant skatterett.
- g) Minstekrav til kunnskap om forsikringsmarkedet og spareproduktmarkedet.
- h) Minstekrav til kunnskap om klagebehandling.
- i) Minstekrav til kunnskap om vurdering av kundenes behov.
- j) Kunnskap om håndtering av interessekonflikter.
- k) Minstekrav til kunnskap om forretningsetiske standarder.
- l) Minstekrav til finansiell kompetanse.

III Livsforsikringsrisiko klassifisert i vedlegg II til direktiv 2009/138/EF:

- a) Minstekrav til kunnskap om forsikringer, herunder vilkår, garanterte ytelser og eventuelt tilleggsrisikoer.
- b) Minstekrav til kunnskap om hvordan den berørte medlemsstatens pensjonsordning er organisert og hvilke ytelser den garanterer.
- c) Kunnskap om gjeldende forsikringsavtalerett, forbrukerrett, personvernrett, lovgivning om bekjempelse av hvitvasking av penger og eventuelt relevant skatterett og relevant sosial- og arbeidsrett.
- d) Minstekrav til kunnskap om forsikringsmarkedet og andre relevante markeder for finansielle tjenester.
- e) Minstekrav til kunnskap om klagebehandling.
- f) Minstekrav til kunnskap om vurdering av forbrukernes behov.
- g) Kunnskap om håndtering av interessekonflikter.
- h) Minstekrav til kunnskap om forretningsetiske standarder.
- i) Minstekrav til finansiell kompetanse.

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

Vedlegg II

Del A

Opphevet direktiv med liste over dets senere endringer

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/92/EF (EFT L 9 av 15.1.2003, s. 3).

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 349).

Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 (EUT L 26 av 2.2.2016, s. 19).

DEL B

Frister for innarbeiding i nasjonal rett som omhandlet i artikkel 44

Direktiv	Frist for innarbeiding av endringsdirektiver
2014/65/EU (EU) 2016/97	3.7.2016 22.2.2016 (med hensyn til endring av direktiv 2002/92/EF i samsvar med artikkel 43 i dette direktiv) 23.2.2018 (med hensyn til innarbeiding av dette direktiv i samsvar med artikkel 42)

Vedlegg III

Sammenligningstabell

Direktiv 2002/92/EF	Dette direktiv
Artikkel 1 nr. 1	Artikkel 1 nr. 1 og 2
Artikkel 1 nr. 2	Artikkel 1 nr. 3 og 4
Artikkel 1 nr. 3	Artikkel 1 nr. 6
Artikkel 2 punkt 1	Artikkel 2 nr. 1 punkt 6
Artikkel 2 punkt 2	Artikkel 2 nr. 1 punkt 7
Artikkel 2 punkt 3	Artikkel 2 nr. 1 punkt 1 og artikkel 2 nr. 2
Artikkel 2 punkt 4	Artikkel 2 nr. 1 punkt 2 og artikkel 2 nr. 2
Artikkel 2 punkt 5	Artikkel 2 nr. 1 punkt 3
Artikkel 2 punkt 6	Artikkel 2 nr. 1 punkt 5
Artikkel 2 punkt 7	—
Artikkel 2 punkt 8	Artikkel 2 nr. 1 punkt 16
Artikkel 2 punkt 9	Artikkel 2 nr. 1 punkt 10
Artikkel 2 punkt 10	Artikkel 2 nr. 1 punkt 11
Artikkel 2 punkt 11	—
Artikkel 2 punkt 12	Artikkel 2 nr. 1 punkt 18
Artikkel 2 punkt 13	Artikkel 2 nr. 1 punkt 17
Artikkel 3 nr. 1	Artikkel 3 nr. 1
Artikkel 3 nr. 2	Artikkel 3 nr. 2 og 3
Artikkel 3 nr. 3	Artikkel 3 nr. 4
Artikkel 3 nr. 4	—

Direktiv 2002/92/EF	Dette direktiv
Artikkel 3 nr. 5	—
Artikkel 3 nr. 6	Artikkel 16
Artikkel 4 nr. 1	Artikkel 10 nr. 1 og 2
Artikkel 4 nr. 2	Artikkel 10 nr. 3
Artikkel 4 nr. 3	Artikkel 10 nr. 4
Artikkel 4 nr. 4	Artikkel 10 nr. 6
Artikkel 4 nr. 5	—
Artikkel 4 nr. 6	—
Artikkel 4 nr. 7	Artikkel 10 nr. 7
Artikkel 5	Artikkel 40
Artikkel 6 nr. 1	Artikkel 4 og 6
Artikkel 6 nr. 2	—
Artikkel 6 nr. 3	Artikkel 11 nr. 1
Artikkel 7	Artikkel 12
Artikkel 8	Artikkel 5, 7 og 31–36
Artikkel 9	Artikkel 13
Artikkel 10	Artikkel 14
Artikkel 11	Artikkel 15
Artikkel 12 nr. 1 bokstav a)	Artikkel 18 bokstav a) punkt i) og bokstav b) punkt i)
Artikkel 12 nr. 1 bokstav b)	Artikkel 18 bokstav a) punkt iv)
Artikkel 12 nr. 1 bokstav c)	Artikkel 19 nr. 1 bokstav a)
Artikkel 12 nr. 1 bokstav d)	Artikkel 19 nr. 1 bokstav b)
Artikkel 12 nr. 1 bokstav e)	Artikkel 18 bokstav a) punkt iii), bokstav b) punkt iii) og artikkel 19 nr. 1 bokstav c)
Artikkel 12 nr. 2	Artikkel 20 nr. 3
Artikkel 12 nr. 3	Artikkel 20 nr. 1
Artikkel 12 nr. 4	Artikkel 22 nr. 1
Artikkel 12 nr. 5	Artikkel 22 nr. 2 og 4
Artikkel 13	Artikkel 23
Artikkel 14	—
Artikkel 15	—
Artikkel 16	—
Artikkel 17	—

Vedlegg 2

Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/411 av 14. mars 2018 om endring av direktiv (EU) 2016/97 med hensyn til anvendelsesdatoen for medlemsstatenes innarbeidingstiltak

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 53 nr. 1 og artikkel 62, under henvisning til forslag fra Europakommisjonen, etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene, etter den ordinære regelverksprosedyren¹ og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97² harmoniseres nasjonale bestemmelser om distribusjon av forsikrings- og gjenforsikringsprodukter og forsikringsbaserte investeringsprodukter fra forsikringsformidlere og forsikringsselskaper og deres ansatte samt fra forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet i Unionen.
- 2) I henhold til artikkel 42 nr. 1 i direktiv (EU) 2016/97 skal medlemsstatene innen 23. februar 2018 sette i kraft de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme nevnte direktiv.
- 3) Den 21. september 2017 vedtok Kommisjonen delegert forordning (EU) 2017/2358³ og (EU) 2017/2359⁴, som utfyller direktiv (EU) 2016/97.

¹ Europaparlamentets holdning av 1. mars 2018 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 9. mars 2018.

² Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 av 20. januar 2016 om forsikringsdistribusjon (EUT L 26 av 2.2.2016, s. 19).

³ Delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/2358 av 21. september 2017 om utfylling av europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 med hensyn til produkttilsyns- og produktstyringskrav for forsikringsforetak og forsikringsdistributører (EUT L 341 av 20.12.2017, s. 1).

⁴ Delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/2359 av 21. september 2017 om utfylling av europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 med hensyn til opplysningskrav og regler for god forretningsskikk i forbindelse med distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter (EUT L 341 av 20.12.2017, s. 8).

- 4) I sine beslutninger om ikke å gjøre innsigelser mot delegert forordning (EU) 2017/2358 og (EU) 2017/2359 oppfordret Europaparlamentet Kommisjonen til å vedta et forslag til regelverk der 1. oktober 2018, istedenfor 23. februar 2018, fastsettes som anvendelsesdato for de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme direktiv (EU) 2016/97. Europaparlamentet begrunnet sin anmodning ved å understreke behovet for å gi forsikringsforetak og forsikringsdistributører mer tid til å forberede seg på en korrekt og effektiv gjennomføring av direktiv (EU) 2016/97 og til å gjennomføre de nødvendige tekniske og organisatoriske endringene som er nødvendige for å etterkomme delegert forordning (EU) 2017/2358 og (EU) 2017/2359.
- 5) Direktiv (EU) 2016/97 bør derfor endres.
- 6) Ettersom det gjenstår svært kort tid før de nasjonale lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme direktiv (EU) 2016/97, skal tre i kraft, og for å ivareta rettssikkerheten og unngå mulige markedsforstyrrelser, bør dette direktiv tre i kraft så snart som mulig og få anvendelse med tilbakevirkende kraft fra 23. februar 2018.
- 7) Det er derfor også i dette tilfellet berettiget å anvende unntaket for hastesaker fastsatt i artikkel 4 i protokoll nr. 1 om nasjonalforsamlingenes rolle i Den europeiske union, som er vedlegg til traktaten om Den europeiske union og traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

I direktiv (EU) 2016/97 gjøres følgende endringer:

- 1) I artikkel 42 nr. 1 skal første ledd lyde:

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

«1. Medlemsstatene skal innen 1. juli 2018 vedta og kunngjøre de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart underrette Kommissjonen om dette.

Medlemsstatene skal anvende disse tiltakene senest fra 1. oktober 2018.»

2) I artikkel 44 skal første ledd lyde:

«Direktiv 2002/92/EF, som endret ved direktivene oppført i del A i vedlegg II til dette direktiv, oppheves med virkning fra 1. oktober 2018 uten at det berører medlemsstatenes forpliktelser med hensyn til fristene for innarbeiding i nasjonal rett av direktivene oppført i del B i vedlegg II til dette direktiv.»

Artikkel 2

Dette direktiv trer i kraft den dagen det kunngjøres i Den europeiske unions tidende.

Det får anvendelse med tilbakevirkende kraft fra 23. februar 2018.

Artikkel 3

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg 14. mars 2018.

For Europaparlamentet

For Rådet

A. Tajani

L. Pavlova

President

Formann

Vedlegg 3

EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester)

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt EØS-avtalen, særlig artikkel 98, og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 av 20. januar 2016 om forsikringsdistribusjon (omarbeiding)¹ skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 2) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/411 av 14. mars 2018 om endring av direktiv (EU) 2016/97 med hensyn til anvendelsesdatoen for medlemsstatenes innarbeidingstiltak² skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 3) Direktiv (EU) 2016/97 opphever europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/92/EF³, som er innlemmet i EØS-avtalen, og som følgelig skal oppheves i EØS-avtalen.
- 4) EØS-avtalens vedlegg IX bør derfor endres –

TRUFFET DENNE BESLUTNING:

Artikkel 1

I EØS-avtalens vedlegg IX gjøres følgende endringer:

1. Nr. 13b (europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/92/EF) oppheves.
2. Etter nr. 13d (kommisjonsbeslutning 2004/9/EF) tilføyes følgende:
«13e. **32016 L 0097**: Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 av 20. januar 2016 om forsikringsdistribusjon (omarbeiding) (EUT L 26 av 2.2.2016, s. 19), endret ved:

¹ EUT L 26 av 2.2.2016, s. 19.

² EUT L 76 av 19.3.2018, s. 28.

³ EFT L 9 av 15.1.2003, s. 3.

- **32018 L 0411**: Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/411 av 14. mars 2018 (EUT L 76 av 19.3.2018, s. 28).

Direktivets bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:

- a) Uten at det berører bestemmelsene i EØS-avtalens protokoll 1, og dersom ikke annet er fastsatt i avtalen, skal betydningen av ordene 'medlemsstat(er)' og 'vedkommende myndigheter' også omfatte, i tillegg til den betydning de har i direktivet, henholdsvis EFTA-statene og deres vedkommende myndigheter.
- b) Henvisninger til andre rettsakter i direktivet skal anses som relevante i den grad og den form nevnte rettsakter er innlemmet i denne avtale.
- c) I artikkel 5 nr. 1 fjerde ledd, artikkel 8 nr. 3 annet ledd og artikkel 9 nr. 2 skal ordene 'eller, der det er relevant, EFTAs overvåkingsorgan' tilføyes etter ordet 'EIOPA'.
- d) I artikkel 5 nr. 3 og artikkel 8 nr. 5 skal ordene 'EFTAs overvåkingsorgan' tilføyes etter ordet 'EIOPA'.»

Artikkel 2

Teksten til direktiv (EU) 2016/97 og (EU) 2018/411 på islandsk og norsk, som skal kunngjøres i EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 3

Denne beslutning trer i kraft 27. oktober 2018, forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1 er inngitt⁴.

⁴ Forfatningsrettslige krav angitt.

Lov om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/97 og direktiv (EU) 2018/411

Artikkel 4

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

Utferdiget i Brussel 26. oktober 2018.

For EØS-komiteen
Oda Helen Sletnes
Formann

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

www.publikasjoner.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på

www.regjeringen.no

Trykk: Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon – 09/2021

